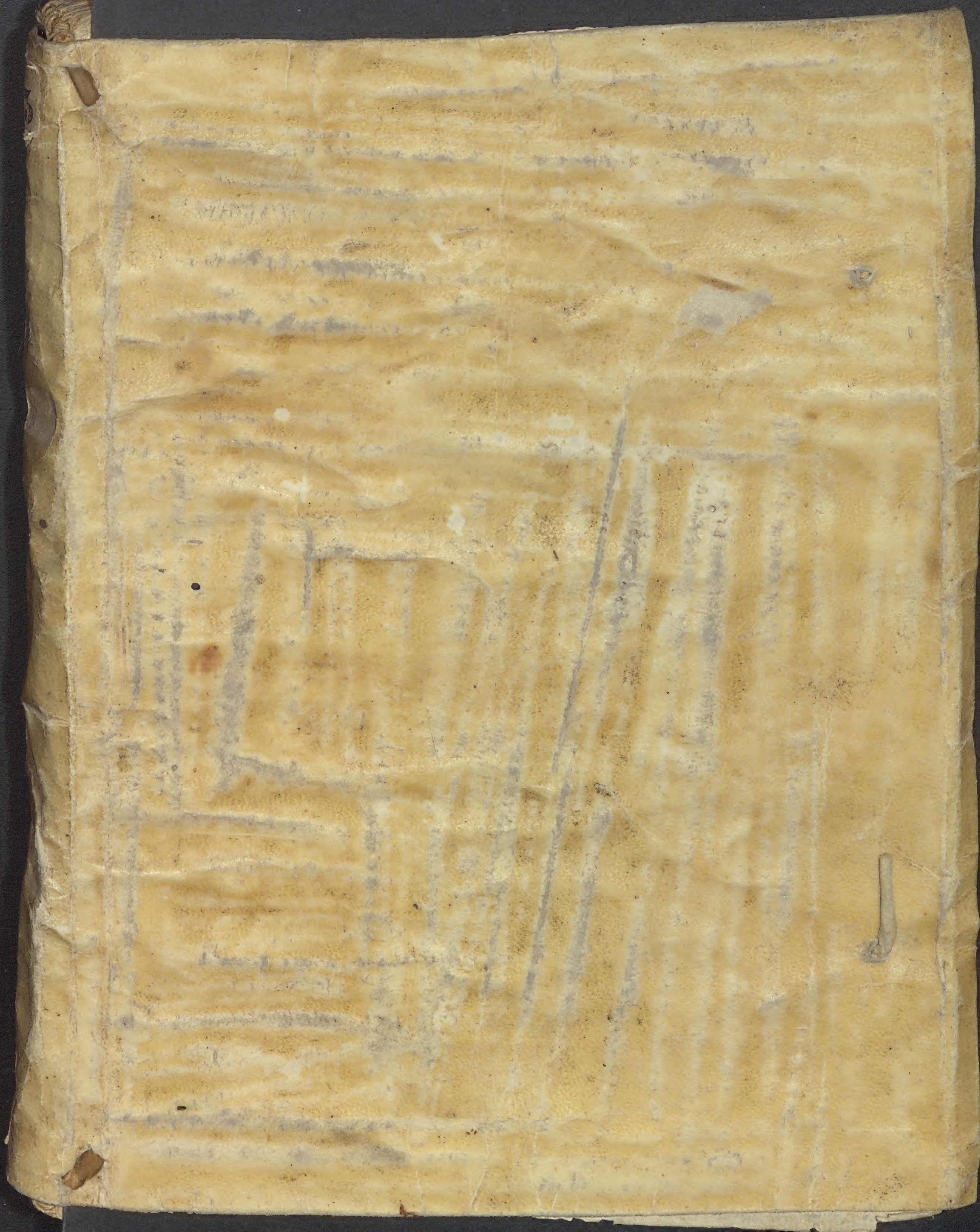

Copiese la portada.

M.S. 4.º pergamino, completo, fo-
liado hasta 164. bien tratado.

Rotulata = Medina.

CONTROVERSIA
SCHOLASTICA.

De abditissimo Divinæ Prædestinationis
et Reprobationis Sacramento.
Sive commentarijs
Pro exponendo D. Thoma Præceptore Angelico
Ad 1am eius partem Quæst. 23.
Opus Divinæ Sapientiæ et bonitati Sacrum
Quod elaborabat Rmus Pater Magister
Florentius de Medina Hispalensis
Societatis Jesu
et in Corduvensi Collegio iterum Theol. Professor.
Scribebat D. Didacus de Verlanga et
Escamilla, Virginis Deiparæ
in Coelos Assumptæ purpuratus
Collega
Anno Domini 1672.

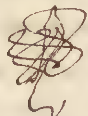

Auditoribus.

Materiae dignitas frustra commendaret iis, quibus
illius notitia ita cordi est, ut neque iusti eorum
voti mors gerere numquam revocabo, in huius
modi tractationis in cursu quodque voluntarie
destinaverit. ingrediemur itaque (ut aiebat
D. Augustinus huius misterii divinator eximius
epistola 105) ingrediemur magnum iudiciorum
divinorum profundum, quod scrutetur, qui potest; verum
tamen habeat praecipitium. neque enim ita sunt
iniusta quod occulta. quin imo in dubio, quod
hic disputationibus vos sabimus, misericordia
et veritas obviaverunt sibi, iustitia et pax os-
culatae sunt. nexu quodam ita mirabili, ita
indissolubili, ut vel hinc Deus nobis commendet
optimus, nobis ostendat iustissimus, nobis sap-
ientissimus appareat. in hoc quippe divinae
praedestinationis, et reprobationis sacramento
thesaurus ille est, quem Rhetor Apostolus admi-
rans suspiciebat dum dixit. O altitudo divi-
tiarum sapientiae et scientiae Dei quam incomprehensi-
bilia sunt iudicia eius et investigabiles viae
eius! quas et nos scrutari contendimus. ni desp-
ondentes animo, his laboribus nostris Domini sapientiae
et bonitati sacramus; haec siquidem gratiae
instant lucem, illa vero ad instar Thesei illius
ad percurrendas investigabiles vias Domini
ministrabunt. Faxit Deus, ut eventus votis res-
pondeat, et quos in decennii speculatione
sequimur, irritus labor futurus non sit. valete.

OPERIS

Partitio.

Praeviis controversiis ut perspicuitati, quae in tradendis disciplinis apprime necessaria est, consulamus, in quatuor distribuendas partes censuimus, quibus quidquid de hac re more disputari solet, circumscribi posse iudicamus. In 1a explicabimus de praedestinatione ipsa tam quoad quidditatem eius, quam quoad proprietates illius; in 2a disputabimus de electione efficaci ad gloriam, ubi varios huiusmodi praedestinationis modos expendemus et ad debitam veritatis trutinam revocabimus. In 3a sermo erit tum de causis, quam de effectibus Divinae praedestinationis. 4a denique Pars versabitur circa ea, quae spectant ad naturam et proprietates reprobationis, quae opponitur praedestinationi Divinae. His omnibus, totus annus hic de Divina praedestinatione cursum circumscribit; et quod clarius Angelicus Magister quaest. hac 23 primae Partis, praevia erit disputatio universalior de providentia Divina, quam idem S. Doctor quaest. 22 comprehendit, haec enim notitia licet per se in diversis tradita, lux erit ad cognitionem specialis illius providentiae, quae reperitur in praedestinatione. Rem ergo aggrediamur.

Disputatio praevia de Divinae providentiae natura et proprietatibus.

Caput 1um. Quid nomine providentiae intelligatur, et quod supplet ea in Deo sit.

Disp.o Praevia
De Divinae providentiae natura et proprietatibus
Caput [1]um
Quid nomine providentiae intelligatur, et quotuplex ea in Deo sit?

Inducimur in praesentem disputationem exemplo 1.o
Angelici Praeceptoris, qui ante tractatum de praedestinatione hanc etiam praemisit de providentia, ut videre est hac 1a p. te ista quaest. 22a. nomine autem providentiae intelligitur cura illa, rerum cuius opera gubernantur, et diriguntur; est enim providere quasi procul videre seu praevidere in ordine ad ea, quae futura sunt. unde providentia reperiri nequit nisi in subjecto intellectivo simul et volitivo, ut nimirum: per intellectum cognoscat eventus, scilicet fines, et media in ordine ad illos; per vero voluntatem ordinet, vel praeparet media finibus proportionata.

Quod hujus sit notio generali providentiae vel nos ipsi testes sumus, qui, et nos, et alios providos censemus, si hoc modo operari sapiciamus. Itaque pariter providentia in iis omnibus qui providi dicuntur aliud non est, nisi cura illa a qua oritur, quod rei providae hac potius quam illa ratione gubernentur. et ideo Deus dum providus dicitur intelligitur ut verus gubernator. Quia vero ad summum etiam perfectum spectat, quod res omnes sibi curae sint, ideo universalis provisor, et verus omnium gubernator, si semel providus sit, futurus est. 2

3

Ille autem

in Deo huius modi evidentia ita certus, atque conveniens lumini, ut conceptis terminis, probatione non egeat. quin immo inquirere an in Deo evidentia sit, quod est inquit Clemens Alexandrinus lib. 5° Stromatum Cap. 20, tamquam reos et poena dignos efficere posse disputatores suos. Ditat enim his testimoniis, his exemplis, his rationibus, aquarum omnium cumulo reddit veritas hic irrefragabili lumini naturali.

4 Et quidem testimonia catholicum firmissima sunt, et posse deducta ex Sacris litteris passim in Veteri, et Novo testamento. videatur liber Sapientiae praesertim Cap. 14 et D. Mathei Evangelium Cap. 6, ubi vel ex floribus agri ad cursum nobis in Deo ostendendis validissimus efficitur argumentus. exempla etiam pollitica sunt argumenta inelluctabilia, praesertim ea quae ex vitae communi nobis perspecta sunt, tamquam enim negabit esse aliquid supremum a quo gubernentur cetera, et quod eum perspiciat, dum vitae communis, et commercium contemplatur.

5 Adsunt etiam et rationes a priori satis aperta, prima uti D. Thomas hic art. 1° etenim si Deus foret causa non solus effectiva, sed etiam directiva creaturis, sine dubio esset formaliter providus, et habens providentiam; atqui Deus talis causa est; ergo in illo est formaliter providentia. Maior est certa; ostenditur minor: quod si Deus non esset causa directiva creaturis, non foret causa totius perfectionis, quae in creaturis reperitur; perfectio enim est in creaturis posse hoc vel illo pacto, se, in aliquem dirigere; atqui Deus causa est omnis perfectionis, quae reperitur in

creaturis. q. ett.

Sic accedit mundi ipsi visibili
tã rerum celestium, quã sublunarium, qui firma sea-
vissitudine et invariabili varietate astrorum
motum, frequent. generationum corruptionum, quæ
omnium e vel sensibus ipsis percipiendum q.
det n. solum supremum aliqd omnium principium, etiam
universalem rerum omnium gubernator, et Rector. A.
hoc ipso ille providum formaliter debet esse; alioqui
n. foret formaliter gubernator. q. illa eadem certi-
tudine, qua constat Deum esse omnium causam, constare
debet esse etiam rerum omnium gubernatorem et provisorem
q. in Deo reperitur hoc attributum, quod providentiam
nominamus, ita exigente ordine ipso creaturum
et perfectione entitativa ipsius Dei. vide si
placet inter innumeros huiusmodi philosophos D. Thomam
lib. 3. contra gentes cap. 72. et pre omnibus Salvianum
Massiliensem rem hanc elegantissime versantem.

Quoniam
hæc ita sint, fuere tamen perditissimæ vitæ homines
(et forte reperiuntur etiam nunc) qui Deo providentiam
denegarent ut liberiorem sibi vitam statuerent. causa-
bant ergo primo, quod posita in Deo providentia, quem
ornare perfectionibus volumus, reddimus miserum
et infelicem, utpote addictum rebus innumeris, et
sordidis, et minutissimis, quæ officiant maiestati.
ergo in Deo providentia n. debet esse, ne efficiat nimis
negotiosum, et rerum mole gravibus fatigatum. 2°
quod sit iniquum inter versari et prosperari impios,
bonos etiam in amicorum perniciem conversari: q. in

in Deo providentia non est; aliter enim iusti premio, et impii supplicio semper afficerent. 3° quod Deus si providus foret, imprudenter ageret, si vulgum tot tantisque vicissitudinibus obnoxium relinqueret. quare qui Deum imprudentem dicere nequimus, providum dicere non debemus.

8 Hec mi (?) praestigie sunt non ratiocinia et 1° quidem stultissime, et stolidissime dicitur, Deus fatigatus in sua providentia; est enim natura sua ... cui malum accidere non valeat, ut apprehensio Deitatis recte efformata persuadet. 2° iniquum non est, quod iustissimus sapientissimusque quod iustis, ac iniustis accidere videmus; cum hinc efficax desumatur argumentum ad probandum, quod utrisque maiora restant suo tempore percipienda. Cur autem Deus providus impios grassari in perniciem iustorum causa est, ut exercitio iustis sint et illis, et ceteris exemplo. 3° vel hinc commendatur sapientia et potentia Divina, quod iis motibus, quibus natura videbatur disrumpenda, eius, mirabiliter servatur, ut Deo serviant etiam et illa, que eius ordinationibus contraria suspiciunt.

9 Nec faber deliramento eorum, qui providentiam negaverunt, Apostolus dum dixit 1a ad Corinthios nono, nunquid de bobus cura est Deo vobis: nam ibi solum negat Deo eam providentiam que datur viris crescentibus rationalibus, quam ex Deuteronomio cap. 25 inter Deus etiam de his providentiam habuisse dum precipit. non alligabis os bovi triturantis. nec etiam faber D. Hieronimus, dum ad caput 1um Habacuc, ubi dicitur, Mundi sunt oculi tui ne videant malum, videt

insinuare, Deum non habere providentiam specialem circa minima haec inferiora, ut muscarum numerum [illegible] et similia; sed [illegible] eius est S. Doctor a providentia speciali [illegible] creaturas rationales atque quicquid subtrahere debet rerum harum irrationalium. 4

Provi- 10

dentia itaque quae Deo inest multiplex est. nam 1o dividitur (quatenus illa [illegible] sit) in providentiam naturalem, et moralem. naturalis, quae etiam dicitur physica, est illa qua Deus gubernat res ratione carentes, eas dirigit in suos naturales fines. moralis illa est, qua dirigit creaturas rationales per media libera in suos fines naturales actus. Hanc autem etiam disponet providentia philosophica 2a ea divisione moralitatis, quae nos tradidimus in controversia de actibus humanis disp. 3a. 2o dividitur moralis haec providentia in illam, qua creaturas rationales Deus gubernat in ordine ad se ut finem naturalem; et in illam, qua easdem regit in ordine ad se, ut supernaturalem finem: Porro sub hac divisione providentia alia erit naturalis, et alia supernaturalis. haec supernaturalis 3o dividitur in eam, quae respicit electos, et vocatur praedestinatio, de qua fore tota haec controversia; et in illam quae ad reprobos spectat et appellatur reprobatio, de qua sermo erit parte ultima huius controversiae.

Caput 1um

De actibus quos affert ex parte Dei Providentia Divina.

Inprimis tamquam certum supponi debet, quod providentia Divina tota sit in actibus ipsi Deo immanentibus, 11

n vero in ipsa actuali rerum gubernatione. q̃d est: quæ actualis directio creaturarum in suos fines et effectus. proveniens ex providentia, ut omnes supponunt; cum sit ipsius providentiæ executio. atqui effectus providentiæ non pertinet ad rationem ipsius providentiæ, sicut non pertinet quivis alius effectus ad rationem suæ causæ: ergo actualis rerum gubernatio non pertinet ad providentiam, prout hæc constitutionalis directiva est. tota ergo ratio providentiæ Divinæ penes Deum est, et reperitur in actibus illius, secundum quod agens rationale est.

12 Certum est 2°, quod ibi intercedere debeant ex parte Dei actus intellectus, et actus voluntatis. hoc videtur per hæc: quod ut quis sit providus, necesse est cognoscat saltem proportionem mediorum, et eorum proportionem ad eos fines quos intendit; sed hoc pertinet ad intellectum: ergo ad providentiam requiruntur actus intellectus. maior probatur: quia licet eventus bonus sit, si casu fiat, non oritur ex providentia ut communis apprehensio persuadet; sed casu fiet, nisi detur cognitio: ergo ut quis providus sit, cognoscat necesse est. — Rursus non sufficit cognitio, nisi accedat aliquis actus voluntatis, quo Deus saltem vellit applicare et exequi ea media, quæ videt utilia in ordine ad finem. probatur: quia nisi detur talis voluntas, non dabitur applicatio et executio eorum mediorum, quæ utilia visa sunt; ergo ad providentiam etiam requiritur actus voluntatis. constat hæc consequentia: nam ad providentiam spectat, quod applicentur media, quæ proportionata prævisa sunt. Antecedens etiam certum est: quia voluntas Divina vel est formaliter applicatio, vel causa applicationis talium mediorum: ergo nisi ea detur non dabitur executio, et consequenter neque providentia formaliter.

Videt

Videtur etiã certum 3º, quod in Deo in ordine ad providentiã
reperiantur actus sequentes. 1º enim ex parte intus invenitur actus pertinens ad scientiã simplicis intelligentiæ quo 13
cognoscat possibilitatẽ finis intendendi aut intenti, et
etiã possibilitatẽ, idoneitatẽ quæ mediorum in ordine ad
talẽ finem. alioquin providentia cæca foret, et imprudens, impotens quæ dirigere voluntatẽ decernentẽ
et potentiã operantẽ, ac exequentẽ. 2º datur etiã ex parte
intus Divini actus scientiæ mediæ, quo attingit
eventus vel non eventus in statu conditionato, hoc est
quo cognoscit, an sit ponendus vel non finis immanens
per media licet ex se conducibilia. an vero iste
actus det ex indigentia providentiæ, vel ex sola perfectione
Divinâ, questio est inferius determinanda. 3º datur etiam
ex parte intus Divini actus scientiæ visionis quo videt effectus
absolute futuros vel non futuros. hæc autem scientia non pertinet
ad providentiã Divinã, dum illã subsequitur, ut post dicemus.

Rogabis 14
statim, an det, darive possit actus alius intus ex parte
Dei, qui appellatur imperium monasticum, et est actus ille,
quo Deus decretat ad directionem rerum exequendam,
explicatur quæ per necessitatem fac hoc. Thomistæ omnes existimant dari in Deo actum huiusmodi ita explicabilem,
cuius ~~nult~~ munus est applicare immediate potentiã executricem
ad operandum. hic actus autem, inquiunt, est operatio intus
non mere cognitio, dum impulsus quidam mentalis, quo practice
determinatur potentia ad operandum, subsequitur quæ ipsius
voluntatem deponenda operatione, huic sententiæ ex parte
subscribit Pater Granado hic. disputatione 2ª.

Conveniunt cum 15

omnium Doctorum nostrorum sed ejusmodi imperium in Deo non
reperiri ex pro intus probatur quod tale imperium superva-
caneum est ad munus pro quo introducitur: ergo non datur in Deo
ante probatur quod ad explicandum potentiam exequentem satis est
actus efficax voluntatis; hoc enim ipso quod efficax sit,
est applicatio potentiae executivae ad operationem volitam
et si non effective, saltem causative, cum hac ratione differ-
at a voluntate inefficaci: ergo actus alius imperii sup-
ervacaneus est. Urgetur amplius inutilitas huius imperii:
nam si illud ponitur post liberam voluntatem, vel terminatur
ad Deum, ut ipse sibi imperet, vel terminatur ad
creaturas ut illae ex imperio Divino sint, sed neutrum; quod ex
adversariorum sententia imperium est id, per quod creaturae
producuntur: ergo terminari non debet ad Deum, et ad illas
non etiam. quia creaturae vel natura sua sunt incapaces percipiendi
tale imperium; vel si capaces sunt, pro illo statu pro quo
absolute nihil sunt, id nequeunt percipere: ergo
nequit tale imperium ad creaturas terminari. Praeterea ubi
L6 imperium positum in Deo ante determinationem agentis liberi ad
suos actus non relinqueret illi libertatem: ergo tale imperium
reperiri non poterit saltem in ea providentia qua creaturae
liberae diriguntur in suos fines. probatur ante; quia hoc im-
perium erit aliquid ante exercitium libertatis, illud infallibi-
biliter inferens, et quod creatura libera non habet in sua potestate
ergo non relinqueret libertatem. hoc ratione vitatur ex nostris omnibus, qui
nimirum praedeterminationes physicas praedeterminationes rejiciunt utpote adver-
sibus libertati. ante vero probatur. nam hoc imperium
applicat potentiam ad operandum, et illam determinat; ita illo posito ponitur
operatio, et sine illo non ponitur; ergo quod est ante determinationem

ipsae, et potius ut ipsa determ. mentis Dei, qui illud exhibuerunt: ergo tale imperium est actus utrum libertati illud inferens, nec manens in potestate creaturae, sub quo omnibus libertas in differentia pereat necesse est.

Dices imprimis pro hoc imperio, illud insinuari in Sacris litteris, nam genesis 1o dicitur, dixitque Deus fiat lux, fiant luminaria producant aquae, germinet terra herbam virentem: ubi verbum dixit denotat imperium, quo Deus operatur. Ergo in Deo tale imperium invenitur. Confirmatur quod agentis rationalis est operari per imperium, ut docet David rege dicens, lauda anima mea Dominum, benedic anima mea Domino etc. Ergo Deus qui perfectissimum agens rationale est, debet etiam operari ex tali imperio. Confirmatur iterum: quod ad rationem perfectae prudentiae requiritur hoc imperium; nam prudentia est pars prudentiae: ergo ad illam requiritur imperium ex parte intellectus. Maior probatur: nam in nobis hoc imperium ex ratione prudentiae reperitur. Ergo id etiam requiretur in Deo ex ratione prudentiae perfectissimae. Confirmatur denique ex D. Henrico, qui licet hoc thomisticum imperium aversetur, admittit adhuc actum imperio similem: nam in nobis, in quibus reperiuntur actus succorij quibus excitamus nos ipsos ad operandum; et hoc quidem non alia de causa, nisi quod sola voluntas efficax sufficiens determinativus non est resoluta: ergo etiam reperientur in Deo actus huiusmodi per rationem eandem, qui actus equivalentes imperio sint. L7

Respondetur facile quod in Scripturae locutionibus, et aliis similibus solum denotatur voluntas efficax, ex qua proveniunt operationes L8

ad extra, et se habet ad modum imperii. ad 3. confirmationem
dicendo ante, agenti rationali esse operari per imperium
quando se, non ante; per imperium quando aliàs, omitto antecedens. nam
imperium quando se necessarium non est, et proinde inutile, ubi adest
voluntas efficax de operatione. An vero detur vere alteri
prius, nobis curae modo non est, quod si David animae
videtur imperare Dei laudes, hoc (esto imperium
sit) monstrum non est; cum sit homini ad partes sui, quae
realiter distingui debent, et ut verius fateri liceat, per ejus-
modi voces solum denotat efficax desiderium laudandi
Deum, ut communis fert Doctorum interpretatio. secundae confirmationi
non nego, quod prudentia ejus perfectissima non
indiget tali imperio, et dictamine practico de operatione;
et hoc quidem non solum tantum in Deo, et etiam in nobis. ad ultimam
confirmationem dico ante: non in causalitate, quae illi annectitur.
nam actus isti suasorii saepe in nobis reperiuntur, non ex defectu
voluntatis efficacis, quae efficax est, et ex facilitate cessandi
a tali volunt(ate) propter distractiones ad alia, a quibus
iis suasionibus retrahimur, quod in Deum cadere
non valet.

49 Dices ulterius. Deus habet imperium de pluribus,
de quibus nequaquam habet providentiam; ergo ut providus sit debet
habere non qualiscumque actus, et imperium: confirmatur. quod
Deus ut provisor operatur ut supremus Dominus, et dirigit
formaliter ex Dominio: ergo operatur per imperium. probatur
consequentia: quia ad rationem Domini ut talis formaliter pertinet imperium:
ergo Deus providens operatur, ut Dominus ex
imperio debet operari. — Ad 1. concedo ante, negando
consequentiam. Deus non habet de omnibus, quae cognoscit, voluntatem
efficacem, et ideo de omnibus illis non habet providentiam

qua aliquid dicere debet, ~~vel~~ de linea intrinseca, etc. aliquid de linea voluntatis, quam opus sit ad iungar imperium ostrationi dicendo ani: Deus ut gubernator operat ut supremus Dominus rerum creatarum, omitto ani: rerum suum ipsius, non ani. quis enim ita delirus fuerit, ut iudicaverit Deum habere verum Dominium supra se ipsum, cum inter Dominum et Dominatum intercedere debeat vera distinctio. Imo hinc colligunt Sancti Patres distinctionem personarum in Divinis, dum interpretantur illud David, dixit Dominus Domino meo, quatenus Dominus et Dominus denotet unum et aliud; quod stare non deberet, si Deus et sit Dominus sui ipsius, et Davidis Dominus. Deus ergo in gubernatione creaturarum operatur ex Dominio quod in illas, non quod in se ipsum; hoc enim omnino impossibile est.

Preter actus 2o intrinsecos de quibus hactenus, reperiuntur in Divina providentia actus etiam voluntatis sequentes. 1o quidem datur in Deo intentio salutis quatenus est ex se efficax de obtinendo fine in quem diriguntur creaturae. 2o datur voluntas efficax, qua eligit per hoc medium pre aliis etiam inter plura conducibilia: 3o sequitur voluntas exequens tale medium applicans quae oi[?] potest, ut illud revera succedat. Quos actus subsequitur actualis rerum gubernatio, quae est actus providentiae, seu effectus illius, ut notavimus num.o 11.

Actus itaque et intrinseci quae voluntatis reperiuntur in providentia non separati, sed ordine sequente dispositi, et quasi permixti. 1o cognoscit Deus per scientiam simplicis intelligentiae possibilitatem finis; et mediorum, conducibilitatem quae istorum ad finem. 2o dat

actus scientiae mediae, quo cognoscit mediorum congruitatem et efficaciam, ac sub illis eventum in ordine ad assequutionem finis. 2° requirit intentio talis finis; et intellectio electionem mediorum praevalius; post meus voluntas eas exequentis. tandem datur in Deo scientia visionis, qua videt eventum absolute futurum, et futurum absolute creaturum gubernationem.

Caput 3um

Qui ex actibus intellectus aut voluntatis per se requirantur vel similiant Providentiae Divinae?

22 Cum ex parte intellectus Divini reperiantur actus triplicis illius scientiae de quibus sermo fuit supra num° 18, operae pretium modo erit declarare an omnes per se requirantur ad providentiam, illamve similiant. quod si non omnes ita se habeant quinam sint de ratione providentiae Divinae. pro cuius rei decisione Revocandae sunt in memoriam divisiones providentiae declaratae num° 20; quia ex earum diversitate diversimode ferendum est iudicium.

23 Ut vero recta methodus servetur et a facilioribus incipiamus, dico 1°. actum intellectus Divini qui sit scientia visionis per se non requiri ad providentiam. probatur: nam providentia Divina debet esse ratio illa a qua tota quia cum directiva gubernantur creaturae ad fines sibi praefixos, ut omnes supponere debemus; et scientia visionis nequit pertinere per se ad eam huiusmodi: ergo neque spectat per se ad providentiam Divinam. minor probatur quia talis scientia praesupponit causam illam directivam, a qua creaturae hic et nunc gubernantur, et praesupponit

ponit

presupponitur eius ipsius rerum directionem, cum sit posterior existentia sui obiecti: quare spectat portionem ad huiusmodi causam per se. distinctione vera: nam si spectaret ad talem causam se haberet ex parte causae; si se haberet ex parte causae, foret prior quam existentia talis rei directe, cum aliunde debeat esse posterior: ergo etc. 8

Dico 2º. ad quiddam entitativum requirit per se actum intellectus divini, qui sit scientia simplicis intelligentiae. suadetur. etenim providentia includit aliquem actum ex parte Dei, qui voluntatem illuminet, et possit constituere media in ordine ad finem. sed ad hoc munus per se requiritur scientia simplicis intelligentiae: ergo illa spectat per se ad providentiam divinam. minor probatur, quod haec scientia de luce est saltem virtualiter practica, quae dirigit productionem creaturarum et earum ordinationem ad finem, cum repraesentet non solum quidditates, sed eius productionis, et producibilitatis habitudinem ipsarum: ergo ut illuminet voluntatem divinam per se requiritur scientia simplicis intelligentiae. hac enim luce praeeunte, accedit actus voluntatis, ex quo postea et resultat ratio divinae providentiae, seu vis illa directiva creaturarum et mediorum in fines. 24

Restat 25

Dubium quoad scientiam mediam, seu conditionatorum, de qua grave est dissidium inter nostros Doctores. docet quippe 1º pars, huiusmodi scientiam per se requiri ad rationem perfectae providentiae. ad hoc tamen authores illi, qui plures numerantur, divisi sunt in designando modo, propter quem haec scientia per se requiratur. nam Vazquez eam requirit, ut providentia sit in statu absoluto

q. ad hanc spectat intentionem efficacem dependenter
a scia media. Per Suarez et Doctores non nulli exigunt
ex parte providentiae, ne scilicet Deus media tribuat
quo modo. Per Ifferice docet, ex perse exigi, q. ad providentiam
spectat cognoscere eventus mediorum, qui in causis lib-
eris cognosci nequit absque hac scia. quam etiam nos
ex requirit Per Ribas, et alii communiter, ut videre est
apud Iton disp. 37, sect. 5. Nota tamen eiusmodi

26 scientiam perse non requiri etiam ad perfectissimam provi-
dentiam, ut providentia est, q. sit, an ex alia ratione
requiratur. Ita Per Arriaga disp. 37 num. 37, quem
plures sequuntur, praesertim ex RR. PP. Supponunt enim hac
sic, scientiam mediam in Deo reperiri, et permanere
eius adhuc munus perfectissimae providentiae, etiam si ea
in Deo non praeintelligatur. unde licet aliqua providentia
vel illa quae efficax sit petat perse eiusmodi scientiam,
at vero communissima, qua abstrahit ab efficaci, et
inefficaci, illam perse non exigit.

Ut iudicium hac in parte
27 ferre possim nota, providentiam posse subire duplicem
considerationem ex praesenti. Prima est, qua providentia Divina sci-
pit quasi intensive et in ratione sui intensiva, hoc est
quantum sit ratione illa qua Deus gubernat creaturas, quantum
satis est ad munus perfectissimi provisoris exse, et etiam
quantum satis est ad munus idem, quantum est ex parte cre-
aturarum, sive illae liberae sint, sive naturae quoad op-
erationes. Secunda consideratio est, qua dici potest providentia
Divina quasi extensive, et in ratione extensibilis sui, id est,
quantum sit ea ratio, qua Deus gubernare potest creaturas.

4

ob diversum modum, quo illae possunt gubernari: sic enim 9
non pertinet ad ipsos intensivos et quidditatibus
Divinae providentiae, sed ad modum, quo ipsa extenditur ad
creaturas dirigendas.

Dico nunc 3°. quamvis illud necessa- 28
rie sit medium comparat providentiae Divinae decidendum per
varias doctores. Dico sed ad ipsius perfectissimae providentiae,
quoad intensivos illius per se non requiritur scientia media,
probatur a priori. Nam ut detur perfectissima providentia
quaeque est ex parte Dei, et creaturarum, sufficit quod Deus pria
sub quibus a scientia ponantur media ordinata
vi ordine ad finem intentum; sed quia ante scientiam
mediam, vel saltem illa non intellecta, possunt intelligi
haec omnia, sub quibus scienter ponantur talia media: ergo
talis scientia per se non requiritur ad perfectissimam ipsius
providentiae Divinae secundum intensivos illius. Probatur consequentia
prima quia illud sine quo stare potest ipsa providentia
Divina, negatur per se requiri ad talem providentiam,
ut apud omnes est indubitatum in numeris aliis exem-
plis. minor autem huius discursus certa est ex numero
23. probatur minor: quia ante scientiam mediam intelli-
guntur ea omnia, licet in statu conditionato, per quae Deus
intelligit ea praeparans creaturas ad obiectum, cum haec omnia sint
obiectum talis scientiae, et ideo cognoscantur quod sunt, non
vero sint, quod cognoscuntur. imo in sententia Societatis frustra
poneretur scientia media si aliquid prius, vel medium
poneretur in statu absoluto, quod non praecessisset prius
in statu conditionato, praesertim si per se requisitum sit.
ergo ante scientiam mediam intelliguntur omnia et media
per quae dirigantur creaturae, quod satis est ad ipsius

perfectissimae providentiae Divinae. probo 1°: quia ante illam
per solam scientiam simplicis intelligentiae intelligit
Deus conferens scientiam medium ad assequendum finem,
et ponendo usque ad operationem, ut probatum manet: et
intelligit vero perfectissimam providentiam secundum rationem
intensivam sui, quia solum dicit praeparationem mediorum
quae proportionata sint et non casu tribuantur. Probatur

29 aliter eadem conclusio, si esset per se Requisita haec scientia
ad Rationem perfectissimae providentiae, maxime declarato
foret ut medium ex providentia conferendum redderet
infallibile, vel ut Deo constaret de eventu futuro sub
tali medio. atqui neutrum requiritur per se ad
rationem perfectissimam providentiae secundum intensivam
sui. ergo. minor probatur. et quidem 1a pars constat ex
eo, quod Providentia etiam perfectissima non debet
assequi semper finem immediatum, sed solum exigit, quod
non stet per ipsam, quo minus creatura assequatur finem
sibi praefixum: ergo non requiritur per se quod medium
reddatur infallibile, ad quod necessaria tamen erat scientia
media. Rursus, neque requiritur quod Deo constet
de eventu futuro. nam sic conferant a scientia media
extra proportionata ad finem intentum satisfit perfectis-
simae providentiae quae solum exigit collationem talium
mediorum, et quod ultra addatur ultroneum est: ergo non
requiritur cognitio de eventu futuro ad providentiam
ex ratione providentiae etiam perfectissimae. Sit 2a conclusio.

30 Divina providentia extensive accepta illud est quatenus
connotat ejus directionem creaturarum, qua Deus dirigeret

creaturis omnibus modis quibus illis dirigibiles sunt, per se
exigit scientiam mediam. explicatur, et hoc vero
probatur Resolutio. quia inter omnes modos quibus creaturae
dirigibiles sunt ad fines, alter est ille, quo
creata assequatur tales fines libere. item alter est quo
media conferenda libere debeant poni a diligentia
creatura. ut alter modus providendi petro quod
libere elliciat re ipsa actus charitatis, et non precise
possit: alter etiam est, quod possit sufficienter converti
quibus re ipsa non convertatur persuasionibus pauli,
qui eis libere alloquatur. quod hi modi possit Deus
providere petro extra dubium est. nunc sic: quod ad
hos modos providentiae per se requirit scientia media.
ergo illa necessaria est per se ad providentiam extensive
acceptam. minor probatur. nam ad dirigendum opera
libera, ut talia scientia media per se necessaria est
in sententia admittente tales scientias; atqui in his modis
providendi assignatis debet dirigi diligentia opera-
tio libera ut talis: ergo in illis est per se necessaria
scientia media ad dirigenda diligentia opera-
tio libera, constat. quod debet dirigi, aut finis
assequendus, videlicet actus charitatis libere
elliciendus; vel medium de se sufficiens ad conver-
sionem, nempe libera alterius exortatio: ergo in
tali providentia dirigi debent operationes libere, ad
quod scientia media per se necessaria est.

Secundo dico. ad providentiam efficacem quoad causas liberas per se necessaria
est in Deo scientia media: hoc secundo deducitur ex precedenti
conclusione. in illius probatione de habitu, dicitur ad sui comitis necessitatem tales

talis scie ad vf praedestinatus. interim vero sic probatur: pro-
videntia Divina efficax cum causarum liberarum talis est
ut per media indifferentia assequatur infallibiliter finem
intentum; sed hoc fieri nequit sine scientia media: ergo illa
perse necessaria est ad providentiam Divinam efficacem. maior
omnibus certa debet esse. probatur minor: quia media ista in-
differentia non aliter redditur infallibile quam praeeunte
aliquo modo scientia, per quam Deus scit eventum certo
futurum: ergo quod Deus infallibiliter assequatur finem
intentum per media indifferentia, ut exigit providentia
efficax, et cum libertati. fieri nequit sine scientia
media: ergo haec perse necessaria est ad providentiam
Divinam efficacem.

32 Deveniendo ad actus voluntatis
Dico 4º. ex parte Divinae voluntatis perse requiritur actus
aliquis, qui sit aliqua intentio finis; et etiam actus
aliquis, qui sit efficax electio mediorum. probatur con-
clusio in primis de intentione, etenim Deus providere
alicui creaturae est formaliter illi finem praefigere, et prae-
parare media proportionata ad illum assequendum,
ut nemo dubitat: ergo ad providentiam necessaria est perse
aliqua intentio finis. probo consequentiam: quia praeparare ~~media~~
~~prop~~ media stare nequit sine voluntate finis, ad
quem praeparantur talia media; sed voluntas ista
finis non est aliud, nisi aliqua intentio finis: ergo prae-
parare media stare nequit sine aliqua inte-
ntione finis, et consequenter intentio aliqua requiritur
perse ad providentiam Divinam. an autem talis inten-
tio futura sit efficax, vel non, infra determinabitur.

Rursus

Rursus quod per se requiratur etiam ellectio efficax 11
mediorum, videtur apertum: quia preparare media aliud
non est, nisi velle conferre actu media ordinata ad 33
finem etiam ordinatum; sed velle conferre ea media per se
dicit actum qui sit ellectio mediorum, cum nomine ellec-
tionis nihil aliud intelligamus quam actum qui fertur
ad aliquod obiectum ut quod illud educere potest et habet
proportionem ad finem: ergo preparare media dicit
per se actum voluntatis qui sit ellectio. atqui ad
providentiam requiritur per se haec preparatio: ergo et
per se requiritur haec mediorum ellectio. Ut quod illa
efficax futura sit, etiam videtur certum: quia per se re-
quiritur providentia Divina quod ista preparatio talis
sit ut vi illius reipsa ponantur media; sed voluntas
illa vi cuius reipsa ponantur media debet esse voluntas
efficax ut extra res praesens constans est; ergo ista voluntas
quae sit ellectio mediorum, efficax debet esse. Cum igitur per se
requiritur ellectio, vi cuius reipsa ponantur media, per se
requiretur etiam ellectio quae voluntas efficax sit.

Denique 34
etiam requiritur per se ex parte Dei providentis, ut optime
notavit Pater Izquierdo tractatu 11° disputatione 37 numero 81
aliqua virtus effectiva ex parte Dei per quam ratione cuius possint
poni operationes ad extra intervenientes in unaquaque
providentia. probatur: quia nulla Dei providentia est in qua
non reperiantur aliqui effectus ad extra, sed ad illos per se
requiritur aliqua virtus omnipotentiae: ergo etiam requiretur per
se ad providentiam Divinam. Maior probatur: nam licet saepe
non ponatur finis ex providentia intentus, at semper
ponuntur media ex se proportionata ad talem finem,

qq media sunt aliqd extra ipsum Deum: quod nulla est provi dentia in qua non ponantur operationes ad extra. ptioa quod tri oi re ipsa ponunt, et conferunt media, alioqui providentia non foret re ipsa.

Cum ex hactenus dictis firmum

35 maneat provi actus tam intellectus quam voluntatis, per se necessarij sint ad providentiam Divinam, restat nunc intentio non levis, quibus prore vocabulis inter Doctores, quae actuum quoniam ex predictis sint essentialiter providentia Divina seu formaliter illa aut quasi forma qua Deus providens formaliter denominatur. Certe tum Doctor Arriaga et Recentiores communiter, actus intellectus et actus voluntatis quaecumque in recto esse id, quod dicitur forma seu ratio quia Deus providens denominatur, ita quod non quilibet actus sit forma sufficiens seu vero quae hoc pro hoc illud est in recto hoc forma, quod si precise ponatur ponitur, et si precise auferatur tollitur, seu non manet ratio formalis Divinae providentiae; et quod ita se habent actus predicti: probatur minor: quod si non intelligatur actus intellectus non intelligitur ratio illa se tenens ex parte Dei, si autem non intelligatur actus voluntatis, etiam non intelligitur preparatio mediorum: item hic intellectis, nihil deest formaliter, ut directio actualis reducatur ad actum Dei, nisi ipse actus Dei, ut dictum est supra meditanti: ergo actus intellectus et voluntatis ita se habent ad providentiam Divinam, quod si precise ponantur ponitur, si precise auferatur aliquis, tollitur ratio formalis Divinae providentiae.

Censeo 2o actus,

36 qui in recto afferunt providentia, esse ex parte intellectus scientiam simplicis intelligentiae quoad actus suos virtualiter practicos, et ex parte voluntatis intentionem finis proportionati subito, et ~~...~~ et electionem mediorum ad talem

finis conducentis probatur de singulis et quidem per actum suae
huius videtur extra dubium: quod hoc ipso quod aliquis actus
scientiae sit distinctus providentiae divinae saltem debet esse
ille quo voluntas illuminetur ad suum actum; at hic est
actus scientiae simplicis intelligentiae: ergo ille distinguitur ex parte
intus providentiae divinae ut talis. — Praeterea ex parte
voluntatis distinguitur intentio finis proportionati subiecto cui
providet. probatur: nam providentia universalis et illimitata
qualis providentia divina est, non solum debet esse cura de
mediis conducentibus ad hunc finem generalem, sed etiam sollicitudo
de fine non degenerante subiecto cui providet, debet enim
esse pars, vel saltem effectus prudentiae perfectissimae;
at quae sollicitudo de fine proportionato dicitur essentialiter
intentio finis: ergo providentia divina ultimo dicitur essentialiter
intentio finis.

Omnia distant praeter minorem. Hoc probatur: quod 37
nisi providentia statuat finem proportionatum subiecto, cuius
satagit, non poterit esse pars effectus vel prudentiae
perfectissimae: sicut videmus homines perditissimos
et imprudentissimos prosequi eterneque media ad
fines pravos, quos saepe intendunt, ut cernitur etiam
in amente conburenti vilibus et applicanti ignem; sicut etiam
qui imprudenter destinaret creaturae finem ipsa indignum,
ut quo creata valde ancillaret brutis: ergo ut providentia
divina sit pars aut effectus prudentiae perfectissimae debet
intelligi in ea deputatio ad finem proportionatum creaturae
quae deputatio est formaliter intentio finis. 38

Denique dicitur essentialiter
providentia divina ex parte voluntatis electionem mediorum
conducentium et proportionatorum. Nam providentia divina dicitur
essentialiter praeparationem mediorum istorum, ut communiter docent...

motio persuadet. qui dicit mediorum electionem formaliter

probatur: quia mediorum praeparatio formaliter dicitur eorum

electio: sed divina providentia aequaliter dicit mediorum

praeparationem, ergo dicet aequaliter eorumdem electionem. unde illa

scientia, haec intentio et electio simul coniuncta cum virtute productiva,

et executiva mediorum et finis sunt illud coniunctum

quod est, et denominat formaliter providentia divina, seu quo per

quod Deus denominatur providens formaliter.

Nota tandem, quod

39 . auctorum loquutionem, haec omnia quae et formalitates enumeratas

esse 1° et praecipue de distinctiva providentiae Divinae. quod est

quod licet partes sint inaequales, quae formales conceptus ipsarum,

adhuc possunt esse aeque praecipue in ordine ad distinctionem

alicuius rei, ut ostendat exemplis pluribus extra

praesentem, cum quibus entitates in se inaequales aeque pertinent

ad rei distinctionem. sic in homine aeque distinguunt corpus

et anima quamvis anima pars praecipua sit entitative.

universaliter quae id verum est de quocumque composito physico,

in quo forma pars praecipua est, et non distinguit praecipue

compositum: sic licet inter conceptus seu formalitates assignatas

forma Divinae providentiae, aliquis conceptus praecipuus sit, non

propterea dici debet praecipuus distinctivus. probatur quia quod

esse praecipuum distinctivum non desumitur ex ratione entitativa

sed ex aequali inclusione in distinctivo.

Ex dictis colligitur, quod

40 . providentiae Divinae definitio quae haec debet esse. providentia

Divina est ratio ordinis in Deo existens qua creaturae in finem

proportionatum per media apta diriguntur. quibus vocibus tota

doctrina tradita circumscribitur. et quidem dum dicitur

ratio ordinis in Deo existens, iam denotamus solum actum

intellectus, et ergo voluntatis actum, qui est partialis ratio ordinandi

et disponendi; quia vero quod providentia Divina est, debet inesse Deo providenti. Ita quoque addit, quia crep. in fine proportionaliter significatur intentio finis de qua fuit nuper, quae potest esse finis quem sibi creatura, vel finis quem sibi statuat provisor in ipso effectu operationis. Denique quoque concluditur per media apta dirigens indicamus electionis efficacis ortus ex notitia proportionis mediorum. et sic statuimus universalissima providentiae Divinae.

Caput 4um

Doctrina tradita amplius exponitur ex obiectionum Solutione.

4L

Plura avertimus capite praecedenti, quorum aliqua suas faciunt impugnationes. 1a quia dicitur sic obiicit l°. scientia visionis semper requiritur ad providentiam, et per se necessaria est ad illam. Antecedens probatur: quod semper obiectaliquod cognitum ut existens est quod ducens ad finem intendentis, et ad finis consecutionem; sed obiectum cognitum ut existens includit formaliter scientiam visionis. Ergo semper requiritur ad providentiam. Probatur maior. 1° ex D. Thoma hic quaest. 22 art. 1° corpore, ubi docet, quod providentia humana ex praeteritis memoratis, et praesentibus intellectis deducitur de futuris providendis. Atque formaliter dicunt scientiam visionis et notitiam de existentia praeterita aut praesenti. 2° ex ratione: nam semper existentia unius obiecti movet Deum ad decernendum hunc finem prae alio, ut videre est 1° in meritis Christi Domini, quae praevisa absolute existentia movent Deum ad conferenda hominibus dona gratiae. 2°. merita praedestinati absolute praevisa

et reprobi de merita dicebent Deus ad specialiter bene-
faciendum uni, et non alteri; ad tribuendum uni ulteriora
auxilia, et non alteri, ut commune thea e. qui rege deus
ut expertus educit ad finis intendendi: co enterque ipse
requirit scia visionis ad rationem fmalem evidentie.

Alii Rer
42 fatentur ea omnia non esse de ratione nos, qui soli avertimus in ea
resolutione, scilicet visionis perse non requiri ad rationem communem,
et ulteriores evidentie, supponentes potius quam probantes posse
evenire sepius, quod scia visionis, sicut et alia plura
que per accidens sunt adcepta fmalis evidentie entie
perse durantur ad speciales aliquas evidentias; eo modo
quo id avertimus de scia media vnde dicendum est his
ani: scia visionis ipse requirit ad evidentias expre-
cisa roe evidentie, non ani: ex speciali roe speciali
evidentie, concedo ani. et nego cons.

Obijcit 1o contra 3um dicentem.
43 Nihil enim est, quod opponi possit 2o. scia media perse requi-
ritur ad rationem fmalem cuius vis evidentie: quatenus ad illas
de intensibus sui. ani probat. 1o quia ad evidentias perfe-
ctivitas perse requirit cognitio de eventu, quam medium
collatus habebit, et talis cognitio pertinet ad scientiam
mediam. ergo. probat maior: nam in nobis quo perfectior
e cognitio de tali eventu, eo e perfectior evidentia
sic enim dum suscipicamus, sub hoc medio non ponendum
finis, aliud elligimus sub quo probabilius, certo ue res
eventus habitura e: ergo ad perfectionem evidentie spectat
perse cognitio de eventu futuro.

Probat 2o idem ani: quia si Deus
44 conferat medium crede libere cinsius de eventu futuro, non habe

bit

curge operat. et ad providentiam perfectissimam qualis Divina est pertinet, etiam cura de operat. propria: quoniam pertinet scientia media sine qua haec cura haberi non valet. maior probat.: nam hunc non dat providentiam de operat. qui non confert medium, sub quo ponat operatio, ut videre est in Patre qui non provideret filio in ordine ad finem adducendi, si magistrum non quaereret, nec solicitudinem haberet de frequenti actuali in litteris: ergo neque Deus perfecte curaret operat. nisi tribueret medium, sub quo operatio ponenda sit. atqui ad hoc per se requirit scientia media: ergo et ad providentiam Divinam perfectissimam. 45

Probat. ant. 3.o: quia ad providentiam per se requirit cognitio de proportione mediorum, ut nos cum communi sententia etiam supponimus; et cognitio conditionatorum est cognitio de proportione mediorum. ergo illa per se requirit. probat. minor: nam medium hoc sortiri effectum, et aliud non sortiri nascitur ex proportione aut improportione ipsorum mediorum: ergo cognitio attingens mediorum eventum est cognitio de eorundem proportione. probat. ant.: quia licet medium ex se proportionatum sit proportione intrinseca aut saepe non habet proportionem propter variam affectionem voluntatis cui illud hic et nunc non attemperat.: ergo quod alterum medium attemperet, et sortiat effectum, pertinet, ad talis medii proportionem: ergo si haec requirit ad providentiam etiam cognitio quae haec attingit, quae est cognitio scientiae mediae. 46

probat. idem ant.: nam ad providentiam Divinam extensive sumptam necessaria est per se talis scientia, ut nos docebamus num.o 30; et providentia Divina semper debet esse extensive talis: ergo semper requirit per se scientiam mediam. minor probat. tum quia providentia extensive vel est omnium perfectissima

vel n. si 1am, hec sola debet poni in Deo, ad quam necessaria est per se talis scientia. si 2am relegan da erit a Deo cui soli competit providentia omnium perfectissima. Respondeo et urgentius, quod de ratione Divinae providentiae ut potest perfectissimae est, quod quovis tempore possit ponere operationes liberas creaturae, vel conversionem peccatoris quando vellet, et quotiescumque vellet, et nequit ponere tales conversiones absque scientia media: ergo hec spectat per se ad perfectionem Divinae providentiae ut providentia perfectissima est.

Retineo

48 2am ant. ad 1am probationem nostri majoris. huius probationi concedo antecedens, quamvis quod in nobis rem experimur, et non examino quia id in nobis ita evenit propter desiderium efficax de adeptione finis, quod saepe nobis inest, nam quod nos detrahit ad abiiciendum hoc medium et elligendum aliud, est iudicamus efficacius. quod si intentionem efficacem de obtinendo fine non habeamus, satis nobis erit quod vis medium sufficiens. adde quod saepe nos media abiicimus dubitantes de eventu quia de sufficientia dubitamus. cum vero medium nobis apparet sufficiens ad finem per illud sufficientissime et perfectissime providemus.

99 Ad 2am probationem nostri majoris. istius probationi nego antecedens, quod non probat exemplo adducto. etenim si Pater ponat media proportionata ad illius finem, perfectissime providebit; saepe tamen anxius est de eventu futuro, quia non pertineat ad eum, et providentiae de operationibus hoc est de probentiae, quod illius vult efficaciter, et prout terrea curat medium, subinde ponat infallibiliter eventus. ad providentiam autem efficacem de operationibus libera [struck] scientia media necessaria est, ut constat ex

Ad num. 32. 49

Ex probationi dirigio maris per se requirit 50
cognio de ppositione infallibili mediorum, non maris
per se requirit cognio de ppositione mediorum a se
alter se deceda maris. quod enim hoc ppositio transeat
in infallibilitatem effectus, hoc indiget scia media, et solum
exigit a providentia efficaci ut efficax est, non vero ab alia
etiam perfectissima. ad maris probationem, quod medium
a habere effectum, et medium B non habere nascatur
ex ppositione unius, et non ppositione alterius; nascitur
nascitur quia ppe suppositam utriusque ppositione ex
libera determinatione causae creatae, quae sub hoc se deter-
minavit, et sub illo non, quae subjecto libere prohibet.

Ad ultimam 51
minimi probationis dicta maris nego maris. ad 1um quod in probationem
adducitur, Deo providentiae extensibe talem esse quidem
perfectissimus, non solum in linea quasi generica provid-
entiae, sed etiam intra lineam specificam; et licet dignissima
Deo, cujus perfectio postulat, ut possit providere creaturis
perfectissime quantum satis est, ad quod non indiget scia
media; et etiam quod valeat providere efficaciter, quae
providentia necessaria est scia huius modi. ad 2um quod addit
Deo apponentibus positis fallaces esse; probatur dirige
maris. de ratione Divinae providentiae est quod quocumque tempore
possit ponere liberum diversionem, hoc est tribuat posse
ponere diversionem deceda maris: possit ponere, id est trib-
uat posse et ipsam diversionem, non maris. hoc enim est proprium
solius providentiae efficacis et non mere sufficientis, similiter
distinguenda est minor, et negada ea, quae detegit tota aequi-
vocatio rei facile.

Obycit 3o contra doctrinam datam num. 35 52

et 36. providentia Dina nequit distingui realiter per aliquos actus voluntatis: ergo solus dicet in recto actus internos probatur ant.: quia Dina providentia est attributum in Deo existens, et omnino independens ab eo quod Deus vel non Deus operatur ad extra: quod nequit distingui per actus voluntatis. cum probans nos actus voluntatis Divinæ circa creaturas est omnino liber Deo, atque adeo potuit non esse in Deo, quod providentia ut pote attributum Divinum non potuit non esse. probatur.

Resp. aliquam esse providentiam in actu primo remoto, quæ solum dicit scientiam de congruentia mediorum, et de proportione finis; ac simul potentiam ad intendendum finem, elligendum et exequendum media, et hoc est providentia Dei attributum independens omnino a creaturis, et Deo necessaria, quod illi necessaria est potentia libera, hoc est Deo necessarium est habere ex perfectione de linea voluntatis ~~quæ~~ quia libere possit ferri ad plura obiecta quo dominio talis potentiæ. alia est providentia proxima, de qua sermo est theologis, dum disputant de providentia Dina. Hæc autem sumitur formaliter in omnibus iis, quæ sunt necessaria ex parte Dei ad dirigendum creaturas modo supra exposito. ut vero ita directiva stare nequit sine actibus voluntatis praedictis, et consequenter potuisset non stare in Deo, cum tales actus libere habeantur. nec per hoc imminuitur attributum Divinæ providentiæ, sicut non minuitur perfectio Divinæ voluntatis per hoc, quod non habeat omnes actus, quos posset habere quia libera est.

Obijcies 4°. solus actus internus

53 Divini est id quod denominat providentiam in Deo. ergo solus iste afferit in recto esse providentia Dina. probatur ant.

1° quia providentia est ordinatio rerum in finem; sed ordin-

~~atio est actus intus~~

atio

d ordinatio e actus intus ergo et providentia. 2o quia prudentia pertinet ad intus; at providentia includitur in prudentia: ergo et in intu. 3o quia ut inquit Boetius lib. 4o de consolat. prosa 6a providentia e ipsa Divina ratio in summo omnium Principe constituta quae cuncta disponit et Divina vero e intus Divinus: ergo providentia e actus illius in recto allatus. — Haec sunt fienta Thomistarum quibus facile occurri potest neg. ant. ad 1m probat. dico minori, nego minus; ordinare enim proprius spectat ad voluntatem quatus unus vellet propter aliud, quod in tellit intus etiam ordinare intentionaliter quatus cognoscit unus in ordine ad aliud. ad 2m dico majus, vel distinguo minus: providentia includitur in prudentia quoad aliquas sui partes dico minus: quoad omnes et singulas, nego minus; includit enim rationem actus scientiae virtualiter practicae. ad 3m. do maiorem et nego minus, si ratio disponens adequate sumatur: dispositio enim dicit aliquid aliquid de linea voluntatis, ut probatum manet.

54

Objicies 2o ex contrario. solus actus voluntatis e formaliter providentia Divina; ergo solus ille affertur in recto. ans probatur. nam providentia formaliter e cura illa quam habet ea id de quo e providentia; sed cura haec et sollicitudo e actus voluntatis, cujus sit electio mediorum utiliorum practicus: ergo providentia solum dicit in recto actus voluntatis. haec Sanctus Damascenus lib. 2o de fide cap. 29 et Stus Nisenus ut authore D. Thomas, providentiam exponunt per voluntatem. Confirmatur: quia providentia prae supponit cognitionem, et ipsa consistit formaliter in ordinatione mediorum ad finem; sed haec ordinatio pertinet ad voluntatem, cujus sit formaliter electio: ergo providentia solus e de linea voluntatis, simul quae

in sola electione.

55 Resp. neg. ant. ad probationem maioris dist. maior. cuius ratio est actus solius voluntatis, non tamen est partialiter actus voluntatis, conc. maior. et neg. cons. In quo sensu accipi debent S. Doctores adducti, et siqui alii videantur tribuere voluntati evidentiam, loquuntur enim de complemento illius inadaequato. quia etiam non accipi debet D. Thomas, quod non videtur significare evidentiam esse formaliter actum internum, videlicet sumptum ut complexum partiale. ad 3 fratrem Deo similiter neg. maior. si sermo sit de evidentia adaequate accepta.

56 Obijcies, et quae instantia duplicium nuper facta arguet. si evidentia divina sit altera ex his actibus, et connotet alterum, non dicetur in recto utrumque actum, quod dicitur essentialiter unum scilicet actus internus, et connotat alterum, quia etiam adaequate accepta non dicit utrumque in recto. probatur minor: quod evidentia ex propria nominis significatione solum dicit cognitionem. dicit enim tantum id per quod formaliter videtur internus: quod solus dicitur in recto, et connotat actus voluntatis. probatur conseq. quod cognitio solum est id per quod intentionaliter videtur obiectum. Resp. ad minorem maioris neg. maior. probationi dist. antecedens quod verum est de significatione grammaticali illius vocis, falsum non de illius significatione theologica. etenim si illa volitio, quae connotat, est de essentia evidentiae, tunc non erit merum connotatum, sed pars essentiae; si extra essentiam evidentiae, hoc praecise posito actu interno, ponetur evidentia quod authores nostri non admittunt. quia evidentia neque potest consistere formaliter essentialiter in altero ex actibus, et alterum connotare.

Obijcit 7°. si providentia existeret etiam aliter actibus intellectus et voluntati, illa foret perfectio propria agenti rationali. 57
sed non est perfectio propria talis agenti ut providentia formaliter est. ergo non existit in praedictis actibus. tunc sic: sed providentia divina de qua hactenus debet esse providentia ut providentia formaliter est. ergo nequit consistere in actibus intellectus et voluntatis. minor probatur. quia providentia etiam reperitur in agentibus irrationalibus. mittimur enim ad formicas, ut discerimus vias eius, et quae tempore aestatis praeparant sibi cibum pro tempore hiemis. ergo providentia non est propria agenti rationali; consequenter quae formaliter illius non erunt actus intellectus et voluntatis.

Respondendo 57
maiorem et negando minorem. cuius probationi non annuo. quia licet plura animalia sint quae ex instinctu et occulta simpathia videantur providentiam emulari, illi vero providentiam non habent, quia operantur quasi sibi providerent, eo modo quo in physicis docet communis et certa physica, ea non operari formaliter propter finem. non autem quare providentiam carere, et formaliter non habere eadem est, ac illa quae dicunt non operari proprie propter finem, nimirum quia licet ponant media proportionata non cognoscunt tales proportiones, nec operari possunt ex intentione assequendi finem. quod si hortamur in Sacris litteris exemplo animalium, hoc quidem recte fit, et scilicet nos ex directione faciamus similia iis, quae illa operantur ex instinctu. sic etiam et nobis proponuntur exempla moralium virtutum, cum tamen irrationalibus virtutes morales non sint.

Obijciunt denique. si Deus ita condidisset irrationalia, ut per antipathias et simpathias sibi ipsis providerent, perfectiores curam haberet de his creaturis, quam si illas immediate curaret: consideraret in illis providentia 58

sine actibus intrinsecis voluntatis, probat eam quod ea providentia irrationalibus tunc esset per has occultas qualitates, quae si forent actus productivi: ergo providentia esset absque his actibus; atque adeo illi non distinguunt providentiam, ut providentia formaliter est. — Respondeo minorem, de quo philosophi disputant de divinis causis secundis, neglecta. ad probationem nego suppositum, quod in rationalibus ... daret vera providentia tunc propter rationem numeri praecedentis tactam. Solus foret tunc inclinatio creaturarum illarum quae aequivaleret providentiae respective in creaturis irrationalibus; non tamen tunc inesset illis vera providentia quae essentialiter dicit cognitionem de proportione, et conducentia entitatis, quibus providens utitur ut mediis in ordine ad finem. cum ergo haec cognitio cadere nequeat in irrationalia, cum ex parte quae indicationibus futura sit in ordine, quod in ipsis vera providentia non detur formaliter.

Caput 5.um

Difficultates aliquot generales Divinae providentiae de tenere cognoscenda.

59 Sit, quod obiectum providentia Divina sit, seu per aliis terminis proponi solet utrum Divina providentia se extendat ad omnia? Resolutio est affirmativa, ut inter catholicos certum debet esse. ergo providentia quae sit propria Dei debet esse omnis perfectissima intra lineam providentiae; at providentia se extendens ad omnia est perfectissima intra lineam providentiae: ergo providentia Divina debet se extendere ad omnia et quae omnis veri providentia. quod si res ita non esset, foret providentia indigna Deo ut pulchre exponebat D. Augustinus lib. 5 de Civit. cap. 29 de Deo ita mendacium illius Deus celsissimus qui naturam a se creatam et subsistendi

et inoebendi initia fines que distinxit, qui rerum causas scit, novit atque disponit. ut ex inde emendet infinita numinis dignitas et maiestas. 60

Ex hac resolutione 1a illatio est, Deus exercet perfectissimam providentiam circa ea quae casu et fortuito videntur evenire. Ratio quia licet res huiusmodi casu accidant respectu creaturarum; at Deus illa non solum novit sed intendit: ergo respectu eorum exercet providentiam perfectissimam. Id expressit D. Augustinus in Psalmum 9um his verbis: omnia ad Divinae providentiae regimen referuntur, quae stulti quasi casu, et temere nulla divina administratione fieri putant. quod explicat S. Thomas exemplo satis apto; nimirum servorum tendentium diversa via in locum eundem ex praecepto et directione Domini, in his enim occursus casualis est respectu ipsorum, est tamen intentus a Domino. et simile evenit in Deo respectu eorum quae nobis fortuita sunt. 61

2a illatio. Deus etiam exercet suam providentiam circa actus liberos creaturarum, quamvis peccaminosi sint. ratio est quia summi Rectoris est media tribuere subiectis creaturis, sub quibus possint exercere suam libertatem et dominium in suas operationes; sed Deus tribuit creaturis media indifferentia, sub quibus possint exercere suam libertatem per liberas operationes ergo providentiam exercet circa illas. quia vero permittit mala culpae, quae ex munere provisoris universalis non tenetur absolute vitare. sed solum quatenus esse quamvis licet praebeat media indifferentia propter iura libertatis, hortetur ad bonum usum eorum, et minetur supplicia propter pravum. adde quod saepe etiam oritur ex providentia permissio mali, ut inde oriatur maius bonum. 62

Illatio 3a. Divina providentia

se extendit ad sua usque quo sic pertingat ad minima creata, et etiam ad minutissimas eius operationes. Est S. D. Aug. de Civit. lib. 11 cap. 22 dicentis. Deus ita est artifex magnus in magnis, ut minor non sit in parvis, quae parva non sua granditate (nam paene nulla sunt) sed artificis sapientia metienda sunt. 2o quia providentia Divina non foret, quae est excogitabilis perfectissima si ad tales operationes non pertingeret, ergo cum providentia Divina talis futura sit, videtur certum debere extendi etiam ad minutissimas minimarum creaturarum operationes.

63 Ultima illatio huius resolutionis sit: quod harum operationum habuit Deus ab aeterno praefinitionem, saltem quae denotat voluntatem producendi se solo, vel simul cum creata operationes, probatur: quia Deus in tempore habet voluntatem producendi has operationes vel se solo, vel concurrendo cum creata operatione, ab aeterno habuit ~~[illegible]~~ hanc voluntatem. Probatur consequentia: quia quidquid Deus in tempore vult, de hoc ipso habuit voluntatem ab aeterno, ut probant Thei agentes de Divina voluntate ex immutabilitate eius. Deo: quia si Deus in tempore vult aliquas operationes, ut oppositum est adversus positiones, etiam ab aeterno voluit tales operationes, ne dicamus mutari Divinam voluntatem, ut dici deberet si haberet in tempore actum, quem non habebat. An autem et quo modo possit Deus praedefinire vel praedefiniat efficaciter opera quae libere sint, detrahitur [illegible] huius [illegible]

64 Et difficultas. Utrum providentia Divina semper assequatur finem intentum a voluntate, nota, duplicem hic distingui debere finem, alium quem Deus statuit creaturae, sive libere, sive naturae, alium quem sibi ipsi praefigit Deus in designando tali fine creaturae. seu ut tali leges dirigendus est duplex

inil alter primariùs et secundariùs, alter, vel alius immatus, et mediatus alius, prout tibi voces placuerint mediatus vel primariùs ille est, quem in ratione modo diximus Deus sibi præfigere, immatus aut secundariùs est ille, quem Deus præfigit creaturæ ipsi.

Ex hoc autem 65

adverso, consequitur communi et media inter D. Thomam et Caietanum est, quod providentia Divina semper assequitur finem, quem Deus sibi præfigit; non semper quem statuit creaturæ ipsi. Hæc pars videtur plus quam certa, tum ex providentia sufficientia pure tali, quæ providentia per se foecundissima est et non sortitur effectum: tum ex voluntate qua Deus vult omnes homines salvos fieri et ad agnitionem veritatis venire, scimus enim plurimos non assequi finem huiusmodi. Ergo providentia Divina non semper assequitur finem quem statuit creaturæ. Secunda vero pars probatur efficaciter: nam Divina sapientia, cuius est providentia, attingit a fine usque ad finem fortiter, et disponit omnia suaviter. ut dicitur Sapientiæ 8°: ergo assequitur finem quem sibi Deus præfigit, nempe quod per ipsum non stet, quominus creaturæ in suos fines dirigantur. probo consequentiam: quod ut Deus finem istum semper assequatur, satis est quod conferat media ex se apta ad assequutionem finis statuti creaturis; at qui semper tribuit omnibus media huiusmodi: ergo etc. et hac ratione accipi debet communis locutio Ecclesiæ dicentis Deus ait, cuius providentia in sui dispositione non fallitur, quod videlicet semper disponit creaturis media ex se apta ad perveniendum in finem ipsis statutum: ergo semper Deus assequitur finem, quem hac ratione præfigit sibi in divina providentia.

3a Diff. 66

cultas. an providentia Divina contineat intra se rerum productionem seu an rerum creaturarum productio pertineat formaliter ad providentiam

Diña? quest. hec pure vocalis ē et in ea placet nobis sa Angelici Preceptoris, quae ex previis quaest. 5a de Verit. art. 1o ad 9m his verbis Providentia differt ab arte Diña et dispositione, q. ars diña dicit. rōnem productionis rerum; dispositio rōnem ordinis productorum; providentia autem dicit ordinem in finem arti frenati. Ubi resolutionem dubii et ejus probationem invenies, quae haec ē. prius ē rem actu ēē, quam rem gubernari, et dirigi; nō enim dirigi potest, quod nō ē. at quod rem gubernari et dirigi pertinet ad providentiam. ergo quod res primo existerent, nō pertinet ad Divinam providentiam. Cum hoc autem optime stat, quod supposita mundi creatione existentia rerum plurimarum, quae media sunt ad finem, oriantur formaliter ex providentia quod si aliquando dicitur productio rerum effectus providentiae, id intelligi debet de providentia late sumpta, ut notavit Pr. Montoia hic disp. 4a sect. 5a.

67 Sit 4a difficultas. an suppositarum productione Deo libera sit illarum providentia? hoc ē an ex suppone creationis creaturarum Deus creaturas gubernare, vel possit se a gubernatione suspendere. iudico Deo nō ēē liberam providentiam ex suppone creationis, conservationis et operationis creaturarum. Probatur: quia Deo naturalis ē cognitio de his obiectis suppositarum possibilitate. Rursus ex suppone conservationis, et operationis naturalis ē voluntas Diña de conservat. et operat. cum ista dari ne queant absque Dei volunt. ergo facta hac suppone Deo naturalis ē providentia hac rōe. Ita Pr. Arriaga disp. 32 sect. 3a.

68 Praeterea si sermo sit de Providentia morali, qua creaturis destinet Deus praemium, vel supplicium, iudico quod nō manet Deus necessitatus necessitate ad istam illius providendam metaphysicam. nō ē, quia ex supremo dominio quod Deus habet in creaturas ex productione potest exigere, opera moraliter absque alio praemio;

et eo ex dominio potest parcere male agentibus
et relinquere impunita peccata: ergo absolute poterit non
habere huiusmodi providentiam erga tales creaturas, atque
adeo illi libera erit etiam ex suppositione conditionis, et servationis
earum. si vero Deus servare velit ordinem Reipublicae
creaturalis; tenetur quidem ad talem providentiam; nam non aliter exigit
natura agentium liberorum, ut ad bonum excitet praemio, et a malo
terreat supplicio: ergo stando huic inclinationi tenetur Deus
ex suppositione conditionis earum ita providere liberis creaturis.
Sed 69

Dices statim: si Deo absolute sit libera providentia erga
has creaturas modo dicto, non poterit demonstrari existentia
actualis Divinae providentiae; at talis existentia demonstratur
illa eadem certitudine, qua constat Deum existere ut nos
creverimus num° 6°: ergo. Probatur maior: quia solum constabit
ea certitudine, qua constat ex necessitate talis providentiae:
ergo si haec providentia necessaria non est, nec poterit etiam certo
demonstrari. — Resp. negando maiorem. Probationi concedo antecedens;
et non consequentiam. quia licet existentia providentiae in Deo nobis
non constet eo gradu certitudinis, quo constat existentia Dei;
at constat eadem certitudine, ac Dei existentia quatenus;
sicut nemo cordatus potest dubitare de existentia Dei,
ita nec de existentia Providentiae Divinae: ad eum modum quo
nemo dubitabit prudenter hodie de ortu crastino
Solis, vel de combustione ligni si applicetur igni. quod suffi-
cit ad demonstrationem a nobis assertam, per quam hoc unum
intendebamus.

Caput 6um

Superstites aliae Difficultates circa Divinam Providentiam decidunt.

5a in ordine cum praecedentibus difficultas sit, utrum providentia 70

Divina rebus necessitatem imponat? Et extra D. Thomas hic art. 4°. Revera mente eius D. Angelici praeceptoris, quia scientia Divina quoad res necessitatem imponere, quod ad vero non-natio facilis est, nam inter creatas existentes aliae operantur libere et aliae necessario; et operantibus necessario imponit necessitatem et non operantibus libere: ergo rebus aliis necessitatem imponit et aliis non. quomodo autem scientia efficax agentibus liberis necessitatem non imponat, nodus est in sancto Thomistarum Gordianus difficilior, in nostra vero longe facilius in sequentibus determinabitur.

Dispu-

71 tas 6a an scientia Divina sit genus sive Divinae praedestina-
tionis et reprobationis? hoc est an scientia se habeat sive prae-
destinationis et reprobationis, sicut se habet animal sive hominis
et equi; an vero sit totum in se continens ut partes praedestinationem
et reprobationem, sicut homo est totum in se continens materiam et formam?
dubium hoc pure vocale est, in quo Dominus Vasquez disp. 87
cap. 5 sequitur Caietanum docuit scientiam esse totum, praedesti-
nationem vero et reprobationem esse partes illius. contra sanctus Thomas
quaest. 6a de Verit. art. 1° et eius ex Thomistae communiter
appellant scientiam genus sive praedestinationis et reproba-
tionis. iudico has locutiones non esse adversas, et componi facile
posse ex doctrina tradita in Logica ubi diximus genus
ut genus esse totum potentiale et partes actuales sub diversas
considerationes. Ex qua doctrina

Dico 1°. divina sci-

72 entia est genus comparatione praedestinationis et reprobationis,
hoc mihi ostendit. nam scientia est quid latius patens, quam
praedestinatio et [illegible] continens in ista; at hoc est esse
genus alicuius: ergo. probatur maior: nam scientia definiri
potest absque conceptu praedestinationis; praedestinatio
vero nequit definiri sine conceptu scientiae: ergo scientia

et qd latius patens predestinat. et in illa continetur. ans
dilat. Ma. vo directiva creature in finem et explicatur
in ordine ad finem supernale et explicat providentia:
Minor ergo qr vo providentie dicit directionem absque assequtio-
ne finis intrinseci; ro vo predestinationis dicit directionem
et assequtionem. Ergo providentia definitur absque connotato pre-
destinationis, predestinatio autem non absque providen-
tia. Qd vo hoc sit ee genus ru predestinationis et
reprobationis, colligitur aperte ex comparatione huius conceptus
cum roe et conceptu animalis ru hominis et equi, que
ro generica e probabiliter ... tradita et non alia. 73

Dico 2o. pro-
videntia Divina ru predestinationis et reprobationis e totum
potentiale, et pars actualis per diversas sui considera-
tiones. Explicatur. hoc ipso qd providentia genus sit, est
aliqd qd dividi potest in predestinationem, et repro-
bationem, et hoc ipso e totum potentiale, et pars actualis
ru horum extremorum: ergo providentia totum potentiale
et pars actualis e ru predestinationis, et reprobationis.
Maior constat; ergo hec propositio vera e providentie alia pars
e predestinatio, et alia reprobatio; et hoc e ee divisi-
bile in hec extrema, ut patet: ergo. Minor vero probatur.
Nam ee totum potentiale aliud non est, nisi qd providentia
sit divisibilis in hec extrema: item qd sit pars actu-
alis non e aliud, nisi qd providentia continet partialiter
predestinatum, et reprobatum. atqui providentia id
totum habet: ergo e totum potentiale, et pars actualis ru
predestinationis, et reprobationis. 74

Hoc totum explicatur exemplo
animalis. et qui hoc animal genus e ad rationale et irrationale, ergo ad
hominem et equum, et ideo non solum e ac dicit totum potentiale

hoc ē, aliq[d] qd partiari potest in homine et equo, (id enim intelligitur de genus appellatur totum potentiale,) et etiam ē pars actualis, hoc ē, actu componit metaphysice hominem et equum, tanquam pars ipsorum; id quippe intelligimus de genus appellamus partem actualem. pariformiter evenit in providentia rerum praedestinationis et reprobationis, quae genus est ad illas, in eas est partibilis atque adeo totum potentiale earum, et quod eas constituit ut genus, ē pars actualis in compositione metaphysica ipsarum.

73 Dices mihi ex P. Vasquez, si providentia Divina est genus ad praedestinationem et reprobationem, istae forent species rerum illius; at negantur esse species: ergo neque illa genus. probatur minor: nam in Deo idem ē modus providendi omnibus: ergo una debet esse providentia, et non plures species illius. probatur consequentia nam licet Deus adeo diversa cognoscat, adhuc scientia una ē, et non habet plures species scientiae, quia modus cognoscendi idem ē rerum omnium: ergo etiam providentia una erit, licet ad diversa se extendat, quia modus providendi omnibus idem ē ex parte Dei. — Respondeo concessa maiori, negando minorem. probationi negamus, quod Deus diversimode se habet in providentia naturali, quae in libera, in naturali etiam et supernaturali, ut mox dicam numero sequenti. nec paritas desumpta ex scientia potest vim habere in praesenti: nam dato quod modus cognoscendi sit idem, scientia ex parte Dei erit conceptus quidam homogeneus, qui de toto et de parte praedicatur, ut videre ē in aqua quae verificatur esse haec praedicatio, sive subiectum sit totum mare, sive minima stilla; at praedestinatio et reprobatio dicunt essentialiter diversos, immo et oppositos modos providendi, et probare nequeunt esse partes constituentes illud totum (alioqui illud constaret partibus inter se repugnantibus) sed solum erit totum providentia quatenus genus ~~[illegible]~~ potens contrahi

et dari di cri species eius opposita.

Tertio difficultas quo 76
modo providentia Divina discriminet a predestinatione, et reprobatione, et cuius a pluribus differre. Nam sicut genus differt a speciebus quod eius providentia genus sit, et predestinatio, ac reprobatio species, necesse est habeant eius modi distinctionibus. Primo differunt ratione obiecti quia providentia conversatur circa omnes creaturas et omnes illarum operationes; predestinatio vero et reprobatio solas creaturas rationales, et forte solum earum aliquas istarum operationes. Secundo ratione finis, qui in providentia non est supernaturalis; est tamen in aliis. Quarto ratione assequutionis; quod providentia non semper est efficax, neque assequitur finem intimatum; illae autem semper sunt efficaces, et fines assequuntur. Denique ratione mediorum, nam providentia non petit porrigere media supernalia; secus vero predestinatio, et reprobatio, quae utuntur mediis supernalibus saepe quoad substantiam, et saepe quoad modum.

Haec certa sunt; 77
dubium tamen discrimen, quod ultra assignat Persuarez lib. 1o cap. 8 videlicet quod providentia distinguitur a predestinatione in eo quod providentia supponat prius existentiam rei cui providet; predestinatio autem non supponat. Verus hic dicta communiter reiicitur. Primo quia cum providentia vere sit genus ad predestinationem, ista ratio providentiae debet includi in predestinatione. Ergo nequeunt habere hoc discrimen. Probo consequentiam: quod si illud haberet, non posset includi ratio providentiae in predestinatione; siquidem petere existentiam subiecti, et non petere existentiam subiecti sunt extrema inuicem incompossibilia. Posito providentia petit, predestinatio non petit, nequiuit illa ipsa in suo conceptu includere. —
Secundo quia mihi non apparet ratio, cur providentia valeat

videre hominem, ut ter solum finem natis: et postea vellit illi con-
ferre gloriam, eique providere de mediis ad illam assequendam.
Quod si prior esset existentia subiti, quam illum praedestinatio, ut
est certum: ergo hoc non repugnat rationi praedestinationis; contra
quae nequit esse discrimen illius a providentia.

Difficultas 8
78 sit, an et quo modo providentia Divina differat a fato? suppono
Ethnicorum fatum locum non habere apud Catholicos, non enim
potest substineri salva fide, quod insit rebus vis aliqua,
quae agentibus liberis sit inevitabilis. fatum ergo catholicum
est Boetius 4° de consolat. prosa 6ª: est dispositio rebus
mobilibus inhaerens per quam providentia suis quaeque nectit
ordinibus. unde fatum hoc videtur distingui a providentia fatali
tanquam obiectum a causa dirigente, connectit quae ut causa providentia
obiectiva. probatur: quia fatalis providentia est aliquid Deo imman-
ens, et ipsi intrinsecum ut ex dictis constat; at fatum est quid extrinsecum
ad quod versatur fatalis providentia: ergo fatum distinguitur ab hac
ut obiectum a sua causa dirigente. minor probatur: nam fatum est ipsa
dispositio rebus ipsis inhaerens; providentia autem est ratio
dispositionis in Deo existens, ut ex definitionibus liquet.
ergo fatum distinguitur a providentia modo exposito.

Ex doctrina totius
79 disputationis colligitur quanta sit perfectio providentiae Divinae
quae infinita est, et deducitur, tum ex operibus providentiae,
tum ex proprietatibus illius, ex operibus quidem: quid mirum quod
et [illegible] effectus [illegible] subiaceant providentiae Divinae.
[illegible] ad illam spectat universi ordine naturali conservatio totius universi,
et tot [illegible] quae variarum specierum illius. Ad conservandas
species subrogatio [illegible] uni dum duarum singulis aeternat species,
quae in singulis perennari naliter non poterat. hinc ortus
et interitus rerum; hinc conservatio, et praeparatio [illegible]

ad

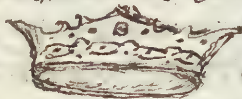
ad actus q internos quam externos, bonos et malos in
genere moris; hinc ~~lege~~ lege captio ad vitanda mala
tepe etiam malorum permissio, in ordine vero supernali
providentiae Divinae est, quod creaturas rationales destinent in super
naturalis finem, quod praeveniant, iubent quae donis superna-
libus gratiae, quod sint redemptae, provinc quae vi instrum-
enti sibi relicti ad ~~acc~~ quaerendum et agendum gratia
ac innumera alia huiusmodi quae Divina providentia
gubernant.

80 Ex proprietatibus etiam constat perfectio illius. est
enim ratione omnis universalissima, ut satis demonstrant, quae
diximus num. 59., ratione subiecti et formae aeterna cum actus
illius ab aeterno fuerint in Deo. Est sapientissima cum
contineat infinitam Dei sapientiam, unde etiam est occultissima, si-
quidem ratione sapientiae, vias ingreditur omnino invias intellectui
creato, ita res deducens mirabiliter in finem praefixum;
praeterea iustissima est quod oritur ex ~~[illegible] infinite~~
voluntate infinite sancta, quae fines praescribit et
exhibet media per dispositiones honestissimas, ratione modi
est suavissima, se enim attemperat rebus ipsis, nulli
vim inferens, quod liberis libera, naturis media naturalia
distribuens; est etiam et amantissima praesertim circa
creaturas rationales quas ad se invitat doctrina suasionibus
et illustrationibus. Demum tranquillissima est ratione subiectorum
extremorum; quod in tangit aliqua rerum, vel subiecti
perturbatione, quod ita curat omnia sicut singula, et
sic singula, ac si unicum tantum curaret, ut nos docebat
Augustinus. ex quibus omnibus satis morale efformare possumus
demonstrationem quoad infinitam Divinae providentiae
perfectionem. — Haec de illa satis.

Finis

Pars 1a

De Praedestinatione Divina Secundum se considerata.

Praedestinati dat Deus.

Ut promisimus, [illegible] in hac 1a parte omnia quae spectant ad notionem praedestinationis [illegible] spectare breviter dabimus, percurrentes [illegible] calamo illa quae ipsius breviatis [illegible] et longiori stylo utentes, ubi res [illegible] postulaverit, ut [illegible] [illegible] disputationibus quas [illegible] subjicimus.

Disp. 1a

De existentia, et cognoscibilitate Divinae Praedestinationis.

Caput 1um

Significatio vocis Praedestinatio quoad praesens attinet, declaratur.

Praedestinatio vox est composita ex praepositione prae et verbo destino. praepositio illa significat prioritatem et antecessionem in illa actione quam significat verbum, cui illa praeponitur, ut praedicere significat dicere id ante quam ab alio dicta sit: sic dum quis dicit aliquid quod alius antea dixerat, dicimus nos hoc praedictum fuisse, vel alium id praedixisse. unde dicta praepositio juncta voci destino denotabit antecessionem et prioritatem [illegible] [illegible] [illegible]

futura sit hec prioritas infra declarabitur.

2 Verbum destino varie accipit in proprietate grammaticali significationis, non ita varie in significat theologica. pretermissis quibusdam acceptionibus, que solum reddolent latinitatem theologie usurpatur 1° pro eodem ac verbum mitto et quasi idem destinare ac mittere. sic in sacra pagina 1° Machabeorum 1° dicitur de filiis Israel. destinaverunt aliqui de populo et abierunt ad regem. hoc est miserunt. hec acceptio est etiam valde latina, ut videre est in Suetonio de vita Galbe Cap. 18 ubi dicitur: pretorianos cum mandatis ad imperatorem destinabit. 2° licet non ita usualiter latine, usurpatur pro eodem ac verbum statuo vel decerno sic dicitur 2° Machabeorum 6°. destinavit non admittere illicita propter vite amorem. et 2ª ad Corinthios 9. unusquisque prout destinavit in corde suo, que vox utroque idem est ac statuit.

3° usurpatur verbum destino pro eodem ac deputo. qua acceptione utitur Apostolus ad Corinthios 1ª cap. 4°, Deus nos Apostolos novissimos ostendit tamquam morti destinatos id est deputatos. discrimen enim est inter decernere et deputare hoc est, quod deputare dicit et id quod deputatur, et cui quod deputatur, et illud ad quod deputatur: decernere vero non petit tria hec, cum possit quis decernere per se ipsum facere aliquid sine ordine ad aliud.

3 Ex hac duplici particula composita vox predestinatio significabit eadem significatione qua significet verbum predestino a quo oritur. Verbum autem hoc accipitur 1° pro eodem ac premitto; et consequenter predestinatio valebit idem ac premissio. 2° accipitur pro eodem ac prestatuo, vel predecerno; predestinatio que erit idem ac predecretio, vel prestatutio. 3° accipitur pro eodem, ac

ac predeputo, vel ante deputo, ac predestinatio erit pre
cedens vel antideputatio. dei q. iste significationes
quae diversae sunt ex parte modi significandi, possunt
habere diversitatem etiam ex parte rei significatae; cum
possint significationes huiusmodi extendi ad res omnes,
sive rationales sive irrationales, quas Deus gubernat;
et in hoc sensu vox predestinatio significabit idem
in Deo ac providentia. qua significatione usus est
Hugo Victorinus lib. 1° Eruditionis Theologicae part.
2a cap. 22 cum dixit: Potest predestinatio generaliter
dici quod intelligi ipsa faciendorum dispositio, ut dicatur
Deus quod ad sit facturus fuit, ab eterno predestinasse.
Ut quod vox ista presius accipiatur limitanda est non
solum ratione significationis quoad modum significandi
sed etiam quoad rem ipsam significatam. 4

Ergo vox predestinatio
si presius attendamus ad rem presentem significat tam
ex parte modi, quam ex parte rei presius rem, quod
attinet ad presentem institutum. et quidem ex parte modi
significat in Deo rem illam formalem qua creatura trans-
mittitur in finem sibi destinatum. et quod hoc ratio formalis vel est,
vel presupponit in Deo decretum, quo Deus statuat
conferre creaturae illum finem quem statuit; ideo sic prede-
stinatio significat in Deo vel formaliter vel presupposi-
tive hanc voluntatem. unde predestinatio in Deo est
illa deputatio seu transmissio activa, per quam
creatura efficaciter perducatur in finem sibi destinatum,
ita quod hoc ratio formalis significetur per hanc vocem cum
aliqua prioritate vel antecessione ad rem significatam
sive haec prioritas sit causalitatis, sive solius duratio-
nis.

ex parte rei ipsius significatae. Similiter haec vox
5 praedestinatio, et solum significat destinationem seu
deputationem creaturae non cuiuscumque, sed solum rationalis ad
finem supernaturalem, non quemcumque, sed solum aeternae beatitu-
dinis. Nam licet plures deputationes ad alios fines
significet, haec non est stricta huius vocis significatio.
Quamvis enim aliquando usurpetur pro deputatione ad aeternam
damnationem, vel ad aeternam salutem ut accipitur in Con-
cilio Valentino cap. 3° dum dicitur: Fatemur praedestina-
tionem electorum ad vitam et praedestinationem impiorum ad mortem.
In hoc latiori usurpatione, quamquam sit huius vocis im-
propria. Item cum accipitur pro deputatione creaturae ad
dona supernaturalia generatim, ut accipiebat Sanctus
Damascenus lib. 2° fidei cap. 30. et cum accipitur
pro destinatione in dona gratiae ut sumsit D. Augustinus
lib. de civitate 15 cap. 1° et D. Prosper in responsione
ad Gallos ~~[illegible]~~ 4° et 15, et exprimitur quadam parte
ad Ephesios 1° dicente: praedestinavit nos in adoptio-
nem filiorum Dei, hoc est in gratiam qua in filios adop-
tamur. Cum in quo sic accipitur praedestinatio non sumitur
in ea usurpatione quae stricte sit propria, nec apte
cum nostra controversia.

6 Ultima igitur huius quaestionis labor
propriissima usurpatio vocis praedestinatio est illa quae
accipitur pro deputatione creaturae rationalis in aeternam beatitudinem
per media supernaturalia et proportionata ad talem finem.
Haec acceptio est propria, et ita frequens est, non solum apud
theologos, sed etiam in Conciliis et Sanctis Patribus, ubi quoties absolute
vox illa profertur, denotet huiusmodi deputationem, per quam
significatur ex parte Dei praeordinatio, praeparatio, voluntas
ideo, aut ordinatio, quo rationalis creatura transmittitur

in eterna vita. Ubi, ut vides, dari debent in predesti-
nat. omnia hec. 1° ex parte Dei ratio ordinis, que crea-
dirigat. 2° quod hec ratio efficax sit, hoc est quod vi ipsius non
solum ponit, sed ipsa infallibiliter obtineat finem. 3° quod
creatura predestinabilis, seu finis cui predestinationis
sit creatura rationalis. 4° quod id ad quod terminatur predestinatio,
seu finis cuius sit eterna beatitudo. 5° dari debet,
quod medium tale sit ut illesa libertate infallibiliter trahat
suum effectum et assequatur finem predestinationis. 7

Quod omnia hec inter-
venire debeant, suadet facile. Eternum in predestinat.
reperiri debet causa predestinans, subiectum predestinatum,
et terminus predestinationis cum mediis illis, que infallibiliter
sortiantur effectum: ergo debent reperiri omnia hactenus enume-
rata. Antecedens patet ex eo, quod sine aliquo ex illis nequit
intelligi integra significatio vocis predestinatio: ergo
debet intelligi 1° causa aliqua predestinans, seu
subiectum in quo sit ratio trahendi predestinandi; et hoc
subiectum nequit esse nisi solus Deus, cum nullus alius possit
perducere efficaciter creaturam in beatitudinem: 2° item
ratio hec in Deo existens debet esse efficax: nam si talis
non foret, non diceret respectum efficacie providentie; at
predestinatio debet esse providentia efficax ut omnes
Theologi supponunt ex dictis et Patribus: ergo talis ratio
debet esse efficax, et infallibiliter inferens finem beati-
tudinis, quod cum dicat et aliter hec ratio directiva efficax
sit in Deo, dicemus sequentibus, sive id sit de
linea intellectus sive voluntatis. 8

Preterea quod creatura predesti-
nanda futura sit rationalis, per intellectualis creatura
preter eorum quod est communis theologorum comprehensio, quia

magni Rev. in his usurpationibus. ergo ostendit facile d̃ig subiecti praedestinandi debet esse tale ut sit capax obtinendi finem ad quem est praedestinatio stricte talis, sed sola creatura rationalis est hoc modo capax: ergo illa debet esse subiectum praedestinationis. minor probatur: nam finis praedestinationis est assecutio eternae beatitudinis quae formaliter est possessio summi Boni, atqui haec possessio solius est propria creaturae rationalis, cum sit actus intellectus vel voluntatis vel utriusque simul ut supponimus ex materia de beatitudine. Unde etiam dictum quod finis praedestinationis debet esse eterna beatitudo, quae id continuit usus accipiendi vocem praedestinatio in stricta ac propria significatione. Denique quod media cum ratione sint talia, ut illa sua libertate hunc finem infallibiliter assequantur clare colligitur ex eo quod vox ista denotat huius finis assecutionem propter merita subiecti adulti, quod praedestinatur, quia media ad consecutionem talium finium debent servare eius libertatem alioquin merita non erunt.

9 Praedestinatio in sua propria significatione significat decretum aliquid in Deo existens, ubi cuius creatura rationalis deputatur efficaciter, et infallibiliter transmittitur in Beatitudinem supernaturalem, itaque haec deputatio dicat etiam aliquam prioritatem seu antecessionem, quae satis innuit illa praepositione prae ut supra notabamus, et infra amplius declarabitur. Debet etiam esse ratio ordinis in Deo existens ubi cuius creatura dirigatur ad finem eternae felicitatis infallibiliter consequendum, quod cum includat formaliter rationem Divinae licet specialis providentiae, necesse est dicat in suo conceptu conceptum formalem providentiae.

Lo Post hanc rationem significatam per vocem praedestinatio dari apte ratio, et

ex parte Divinæ prædestinatis existere authoritas Divina et humana; hæc non efficax ad persuadendum authoritas quidem Divina, quod fidei quæ huic authoritati innititur hoc docet. Ut videre est pluribus Scripturæ testimoniis quorum copiam qui vellet adeat P. Montialtum disp. 1. sect. 4a, quod docemur aliquorum nomina scripta esse in libro vitæ, et regi in cœlis aliquos electos esse cum Deo regnaturos in æternum; aliisque paratum esse regnum ab origine mundi, et alia huiusmodi. Sit pro omnibus illud evulgatum Divini Pauli ad Romanos 8: quos præscivit, hos et prædestinavit; quos prædestinavit, hos et vocavit, et quos vocavit, hos et iustificavit; quos autem iustificavit, illos autem et glorificavit. Huic accedit Tridentinum sess. 6 cap. 12 ubi supponit existentiam Divinæ prædestinationis, hæc ipso quod damnat temeritatem illius qui apud se certo statuat, se omnino esse in numero prædestinatorum. 51

Huc pervenit authoritas humana Sanctorum Patrum præsertim Augustini et Prosperi, qui per integra volumina hanc existentiam ita statuunt ut supponant potius quam probent. Audiat Sanctum Augustinum de bono perseverantiæ cap. 14: Nam quisquis dicere audebit Deum non præscivisse quibus esset daturus ut crederent, quos utique non præscivit omnino, sicut quos nos dignatur liberare præscivit. Hæc prædestinatio Sanctorum nihil aliud est. Prosperus pariter in responsione ad Gallos hanc existentiam supponit dicens: prædestinationis autem fides multa Sanctorum authoritate tum Scripturarum munita est. Accedit ergo efficax ratio quam habet D. Thomas hic art. 1o. etenim perfectæ providentiæ Divinæ est ordinare creaturas ad suos fines; ut finis creaturæ rationalis est æterna

Beatitudo. ergo quia evidens est tales creaturas esse ordinatas ... ijs dictis. at Deus plures ad istum finem preordinavit efficaciter. ergo plures predestinavit. haec minor probatur à posteriori: nam plures cuiusmodi felicitatem assequuti sunt: ergo Deus illos preordinavit. et tandem quia efficax preordinatio nihil aliud est, nisi eadem positio divina sub qua creatura realiter ... posuit, et propria assequatur talem finem. cum ergo nomine predestinationis intelligatur in Deo haec preordinatio, videtur tales preordinationem in Deo existere, quod quidem plures eum finem assequuti sunt de facto;

12 Dices responsio esse inefficacem, et probatur: quod ex eo, quod plures assequantur beatitudinem, non sequitur in Deo preexistere predestinationem: ergo hinc non probatur existentia predestinationis in Deo. ans probatur quia neque creatura ut precise assequens gloriam, neque Deus precise ut retribuens exigunt quod preexistat in Deo predestinatio; atque si predestinationem exigerent, peterent quod preexisteret: ergo probatur maior. non quidem creatura; quod si precise illi dentur illa auxilia quae de se ... sunt efficacia independenter a ... precogitatione preexistenti, ... gloriam ut ... infra declarabitur. Non etiam Deus; nam si Deus conferat haec auxilia sine preconcepta intentione conferendi gloriam et post collationem videat merita poterit se movere ad conferendam gloriam; in quo repugnantia nulla apparet. atque ... aliquis assequitur gloriam non presupposita existentia predestinationis, ut dictat ... ex ... sententia alibi tradita ... alias

assequi gloriã medijs efficacibus necessariò ad probandum existen-
tiã Divinæ prædestinationis.

Dices, hoc argumentum probare 13
quod ex actuali assequutione gloriæ inferri nequit
prærequisita existentia prædestinationis Divinæ ex natura
rei; sed tantum probat, in hac vera serie, in qua nobis constat,
Deum ea auxilia tribuere creatis, ut efficacia
et illorum collatio oriatur ex voluntate eos salvandi, hoc
est tribuendi eis gloriam. unde ex natura rei evenire poterit,
quod quis vitam æternam consequeretur ex meritis, ut quod non præsup-
ponat antecedentem deputationem ad gloriam illi conferendam;
non tamen potest hoc accidere in hoc ordine qui currit, in
quo, ut dixi, nobis constat media ad salutem conferri a Deo
ex intentione consequendi gloriam. addo quod si nomine
prædestinationis solum intelligas prior existentia alicuius
ex parte Dei, tunc nullus assequeretur gloriam quin
sit prædestinatus; ceterum id non evenit ex indigentia
consequutionis, sed ex perfectione voluntatis Divinæ, quæ
debet habere ab æterno actus, quos intelligit habitura
in tempore.

Caput VII.

Declaratur ulterius Divinæ prædestinationis existentia.

Supposita prædestinationis existentia, superest, exponamus 14
nonnulla, quæ ad eiusmodi existentiam videntur pertinere.
Quæsit, an prædestinatio ita existat in Deo, ut potuerit
non existere. hoc negamus in Deo absolute libera sit
prædestinatio: hoc quidem pro extra dubium debemus; quod
liberum Deo est creaturas rationales condidisse: quod liberum erit, eas
prædestinare, cum prædestinationis decretum præcedat
ad creato existentiæ: quod cum liberum Deo sit hoc decretum

etiã erit libery et illud. constat hoc ex eo: q neq. it esse narij simpliciter id qd absolute dependet ab alq pro libero. Rursus hec petimq, an libera sit Deo prędestinatio ex supp[ositio]ne creationis harũ creaturarũ intellectualiũ vel illarũ; est enĩ nobis omnino certũ qd Deus etiã supposita creatione ñ tenet elevare creat. rõales ad finẽ supernalẽ, aliquin finis iste debitus eet alicui ex his creaturis, vel saltẽ collectioni earũ, qd repugnat eius supernalitati, vi cuius debet eẽ iste finis indebitus oibq et singulis creat. rõalibq existentibq. Ergo neque in hypotesi p[ro]ductionis harũ creaturarũ tenet Deus ad earũ prędestinationẽ in gloriã.

25 Preterea neque inquirimq, an supposita creaturarũ p[ro]ductione intellectualiũ, et earũ ellevatione in finẽ istũ eternę beatitudinis, teneat Deus dei vel aliquẽ determinate prędestinare. est quippe in dubitatũ, qd facta hac suppõne ñ tenet Deus prędestinare hominũ collectionẽ, nec etiã pruẽ in particulari. Ratio firma ẽ, de oibq. qd Deus sanctissime operatur, plures relinquit in manu consilij sui, et salutẽ ñ sequunt: ergo ñ tenet Deus adoiũ prędestinatiõẽ. ptz conã: nã si teneret, eius operatio sancta, ac iusta ñ foret dũ aliquẽ ñ prędestinaret. De singulis determinate etiã pbat: qa nihil ẽ ex parte uniusq. creę pręditia, ut illa alligat, cũ nos docent Pp. oibq, qd negotiũ prędestinationis ñ ẽ volentis neque currentis, sed Dei miserentis. atque Dei miserere huiq determinate pre alio ẽ qd omnino libery Deo, cũ sit specialissimũ beneficiũ, qd confert huic pre alijs: ergo qd hanc Deus determinate prędestinet deo libery omnino ẽ, aliquin specialẽ beneficiũ ñ foret qua doctrina intelligitur debet

De

de predestin.ᵉ creaturæ intellectualis, quæ in statu hoc creata
distinctè homines et angeli; cconter quod Deus non tenetur
prædestinare aliquem casu posito, quod homines et angeli [29]
angelus, neque aliquis ex angelis vel hominibus in particulari.

Dices [26]

2.º quod solus potest esse, virtus supposita conditione creaturæ
rationalis, et ellebatione earum ad finem eternæ
beatitudinis, teneatur Deus aliquos prædestinare, et
efficaciter perducere usque ad assequationem tali fini
quibus obstitus non sit ad hanc, aut illos in particulari
prædestinandos. In difficultate ita proposita docet Pater
Alonso dist. 1.ª sect. 4.ª num. 8.º, quod licet necessarium
simpliciter non fuerit, Deus aliquos prædestinaverit,
tamen moraliter fuit necessarium, quod Deus aliquos creaturas
rationales prædestinaret in hypotesi facta, esto, liberum
sit hos aut illos determinate prædestinare. Ratio est: quod
aliquos ita prædestinari est certum moraliter, ergo Deo
moraliter necessarium: antecedens probatur: nam aliter non deceret magis
perfectissimam providentiam rerum creaturæ rationalis ellebatarum
in talem finem; nec Deus operaretur secundum tantam
ad suam bonitatem, innatamque se communicandi propen-
sionem: ergo certum moraliter est quod Deus in prædicta
hypotesi aliquos prædestinavit; atque adeo ex
suppositione conditionis et ellebationis rationalis creaturæ
Deo liberum non est aliquos in determinate prædestinare.

Ego [27]
3.º consenter ad doctrinam traditam precedenti disp.ⁿᵉ num.º
68 censeo 1.º etiam supposita rationalis creaturæ productione
et earum ellebatione ad finem beatitudinis eternæ, ad-
huc Deo liberum esse aliquos prædestinare. Ratio a pri-
ori est: quod etiam facta hac suppositione solus tenetur

Deus attribuendo ea media sub quibus creatura possit
assequi talis finis itaque per Deus non stetit quo minus
illus asse quatur; at hoc stare potest cum eo, quod nulla
creatura praedestinetur: ergo non tenetur Deus ad praedestinan-
dum aliquam ex his creaturis. Probatur maior: nam
Deus etiam tunc solum tenetur ad tribuendum id, quod de-
cuit ex vi ellebationis ut per se patet: at ex vi
ellebationis solum tenetur ad dandum id quod satis sit ad
talis finis consecutionem: ergo solum obstringitur ad colla-
tionem mediorum, sub quibus creatura possit. Minor etiam
probatur: nam Divi cientia sufficiens et in hac linea per-
fectissima stare potest cum hoc quod nulla creatura ratione sui
finis omnis assequatur: ergo etiam stare poterit cum eo quod nul-
la praedestinetur.

Censeo 2°. quod sibi naturalia non fuerit Deo
praedestinatio modo dicto, adhuc naturalis fuit necessitate
quadam decentiae et congruentiae rationi bonitati divinae
quod Deus aliquas creaturas regia praedestinavit. Videns
ista quae communiter etiam adducunt rationes adductae cum de-
monstratione probant necessitate morali, quae rationes hoc solum prob-
ant et non aliud. Praeterea omne sic probatur. Deum
ellebare creaturas rationales ad gloriam et nullam earum ita guber-
nari a Deo, ut consequatur regula talis finis, videtur
esse incongruum divinae bonitati, quae plus manifestaret
si in actu 2° se communicaret talibus aliquibus creaturis.
Ergo ex congruentia decentiaque Deus manet necessi-
tatus ad praedestinandum aliquas ex his creaturis.
Omnia probantur: tum quia videretur frustranea praeparatio donorum
gratiae, si nullus assequeretur gloriam: tum etiam quia Deus vid-
eretur impotens salvare homines, si nullum in talis finis
actu perduceret: ergo ut hoc vitaret decendum est

Deus

Deus hac necessitate teneri ad aliquos praedestin-
andos.

Dices. et ad minus hoc necessitas congruentiae cum
debet admitti in Deo necessitas moralis praedestin- 19
andi aliquos: ergo si necessitas moralis non ponitur
in Deo, neque necessitas congruentiae. Antecedens probatur: quia
necessitas moralis nihil est aliud, nisi quod stante prudenti
existimatione videatur infallibile Deum aliquos prae-
destinaturum; sed necessitas congruentiae [illegible] infert hoc
ipsum: ergo. Probatur minor: quia hoc ipso quod sit magis congrum
divinae bonitati aliquos reipsa praedestinare et in gloriam
perducere, videtur etiam infallibile in prudenti existimatione,
quod illos perducet in gloriam reipsa: ergo necessitas praedictionis
congruentiae infert idipsum quod infert necessitas quae dici-
tur moralis. — Sed negando antecedens probationem, admissa majori, non
minori; ad eius probationem non, antecedens. nam infallibile non est quod Deus
teneatur ad faciendum id, quod optimum est, sed solum tenetur ad
faciendum bonum. unde licet hoc optimum foret quod omnes
omnino homines elevabat ad supernalem finem, praedestin-
aret, adhuc non teneretur ad tales praedestinationes. At ipso stat,
quod prudenter iudicemus non tali consilio divinae bonitati
non sit aliquos habere in genere praedestinati magis elluceat
ipsius pietas et bonitas quae illi praeparet auxilia
non praecise sufficientia, sed etiam efficacia ad talem finem
aeternae beatitudinis. 20

Quod hic etiam oportet dicere, est an
praedestinatio ita antea existat in Deo, ut solum significet,
per vocem praedestinatio prioritatem illam et ante, ab aeternitate
ad tempus, itaque praeexistentia praedestinationis solum sit
existentia actus divini ante existentiam in tempore
cuiusvis creaturae, tamen a ita existat in Deo, ut per illam vocem

Nunc fiat antecedentia rationis per actus Divini habeant
ante praevisionem conditionatam, vel absolutam meritorum. hoc
dubium duplici distinctione partes eius quae controversae, alia enim
videtur certa, et alia est et videtur nimis dubia. Certum est prae-
destinationem ita existere antea in Deo ut per vocem istam denotet
prioritatem aeternitatis ad tempus, et antecessionem actus divini
ad existentiam cuiusvis creaturae. Dicitur hoc praesertim ex Apostolo
ad Ephesios 1º ubi dicit, elegit nos in ipso ante mundi consti-
tutionem, et etiam 1ª ad Corinthios 2º. loquimur Dei sapientiam
quam praedestinavit Deus ante saecula: quod certum debet esse
quia praedestinatio ita antea existit in Deo, ut denotet ante-
cessionem illius ad tempus et ad existentiam creaturae
quod etiam dicitur ratione ex eo quod Deus ratione suae intrinsecae
immutabilitatis habetur ut ab aeterno quoscumque
actus qui de eo verificetur in tempore: ergo si Deus in
tempore intelligit praedestinatos in veritate divina realiter
creatos ab aeterno eos praedestinavit.

Nihilominus dubium
22 valde est an praedestinatio existat in Deo ita antea ut sit
prior ipsis meritis seu operibus creaturae rationalis liberae. mihi
vero certum etiam apparet, quod ex vi significationis vocis
praedestinatio denotet existentiam illius designationis
in Deo ante absolutam meritorum creaturae praevisionem.
ratio est: quia ita frequenter accipitur a nobilibus Theologis: quod
in vi significationis talis vocis praedestinatio ita
existit in Deo antea, ut habeat antecessionem rationis ad merita
nostra: nam quod male probaret ut aliqui faciunt, prioritatem
praedestinationis ad merita, quia antea existit in Deo
praedestinatio ex sola hac vocis notione, seu in vi
significationis illius: nam cum talis significatio ad placitum
sit, ex aliis principiis determinandum est an designatio
ad gloriam sit prior absoluta existentia meritorum

ut preuia ad potentiam usurpanda vox intelligi signi-
ficat, cum vero ipsa haec antecessionem habeat praede-
stinatio longiorem exigit discussionem, de qua sermo
erit post sequenti, dum disputemus de collectione efficaci
ad gloriam. 22

§ 3

In praesenti discutiendum est, an ista praede-
stinatio ita existat in Deo ut voluerit nos efficaciter directiua
creaturae rationalis in finem beatitudinis? Resolutio negatiue
quoad praedestinationem de facto existentem. Ratio est quod
haec praedestinatio ita est deputatio creaturae ad gloriam, ut sit
ordinatio ad illam tanquam ad coronam et praemium meritorum;
non est deputatio creaturae in gloriam ut cumque: probatur idem: quod
utcumque consequatur gloriam ex meritis, plura requiruntur,
quam ut assequatur illam ut cumque. Consideratur ex locutionibus
sacrae Scripturae, in quibus gloria nobis proponitur ut corona, non
coronabitur, nisi qui legitime certaverit. Nobis repromittitur
ut praemium, ad destinatum persequor ad brauium supernae
vocationis: de fine, ad quem deputatur creatura per praedestinationem
est gloria ut corona et praemium meritorum; atque adeo
non sufficit esse gloria ut cumque recipienda.

Dices non omnis prae- 23
destinatio est ad gloriam ut coronam etiam in illis, qui de facto
praedestinantur: ergo aliqua praedestinatio erit ad gloriam
ut cumque assequendam. Probatur antecedens: quod de facto etiam prae-
destinantur plures ex paruulis, ut est indubitatum; et in
his praedestinatio non est ad gloriam ut coronam, cum ipsi meri-
torum incapaces sint utpote carentes usu rationis,
et formali libertate: ergo in aliquibus praedestinatis praedesti-
natio non est ad gloriam ut coronam. — Resolutio negando antecedens,
probationi dicendo maiorem et distinguendo minorem: in his praedestinatio
non est ad gloriam ut coronam meritorum propriorum, concedo minorem: non Christi

Christi

Omni non mirs. neq praedestinatio consistit e ad gloriam
conferendam ut praemium meritorum eius hoc discrimine quod a destino
confert ex meritis Christi Domini, et pariter infanti vero ex solis meritis
Christi Domini. Unde quod talis gloria conferatur re ipsa semper
ut praemium et sic ponit merita aut solius Christi Domini ut
in parvulis, aut propria et praedestinatorum, ut in adultis
quod non tollit potentiam Dei praedestinare si voluisset etiam
independenter a meritis.

24 Dices praeterea, praedestinatus
non existere in Deo ab aeterno nec habere antece-
dentiam illam, quam diximus num. 22. et probatur. 1° quia praede-
stinatio est praeparatio beneficiorum, et praeparatio dicit
eorum collationem in actu 2°, quae debet fieri in tempore
ergo praedestinatio non est ab aeterno. 2° quia licet actus pertin-
entes ex parte Dei ad praedestinatos insint Deo ab
aeterno, non propterea est ab aeterno praedestinatio; et ex
solo hoc principio potest probari praedestinatus existere
ab aeterno. Probatur maior: quia creatio non dicitur esse
in Deo ab aeterno, licet praesupponat ex parte
Dei aliquid, quod actu bene ponit dici creatio: ergo neque etiam
erit praedestinatio ab aeterno, licet praesupponant in
Deo illi actus immanentes. 3° quia praedestinatio, ut pote
efficax nostri operis liberi, debet includere operationem
creaturae, ex qua garnaliter constat efficacia; at
qui operatio creaturae non est ab aeterno ut ditur: ergo
neque etiam erit praedestinatio.

25 Respondeo ad hoc admissa maiori
distinguendo minorem: praeparatio passiva dicit collationem
beneficiorum, concedo minorem: praeparatio activa, nego minorem
et consequentiam. Duplicem itaque praeparationem distinguit
D. Thomas hic art. 1° ad 3. aliam activam quae nostri dicit

in preparante, et alia passiva quae ponit in subiecto praeparando. Atque ideo praeparatio est in tempore, sed non est praedestinatio, et in praedestinationis effectu; praedestinatio de qua loquimur, solum est illa praeparatio activa quae Deo inest ab aeterno et actus immanens eius illius ad regnum mansionis. Probationi dicendo activa et non passiva: dispositio est, quae sic supponit in Deo ab aeterno in ordine ad creationem, non formaliter creatio, sed vel virtus creativa, vel voluntas creandi; at quod illud, quod supponit ex parte Dei formaliter est praeparatio intrinseca spiritus ad conferendam gloriam; atque adeo est etiam formaliter praedestinatio ad regnum coelorum mansionis: debet includere operationes ut cognitionem ex qua particulariter conflat efficacia, dicendo mansionis operationes ut in re positam, quia est praedestinatio ergo mansionis, quod enim praedestinatio efficax sit solum potentia quod afferat sequi operationes, quae necessaria sunt ad praedestinationem, nempe per cognitionem per scientiam media, non vero per coexistentem ipsi praedestinationi. Sicut quod praedestinatio sit efficax, tamen gloriae non potest quod gloria conferatur eo tempore quo intelligitur existens praedestinatio, sed quod ita inferat existentiam illius infallibiliter suo tempore.

Caput 3um

Quomodo sit cognoscibilis a nobis praedestinatio sive ut possibilis sive ut existens. 26

Dupliciter potest considerari cognoscibilitas possibilis in ordine praedestinationis Dei, et non unius potest terminare visio cognitionis: potest enim decipitalis cognoscibilitas in praedestinatis praecise ut possibilis, et etiam in praedestinatis ut existentis. Et dupliciter potest separari ad ipsius creationem scilicet vel quam adiungit aliqua supernaturali ad

cognoscendi predestinatos, vel quando solis revelatis relictus recipiat vires illius ad cognitionem sive possibilitatis, sive existentiae divinae praedestinationis. quibus omnibus dubitandum esset, quae maneret sint atque libet aliud obiectum supernaturale nihil omnino doctrina generalis applicari debet particulari huic obiecto, cum examen in capitibus praecedentibus ostendit possit intellectus creatus a Deo adiuvari vel sibi relictus in ordine ad cognoscendum possibilitatem et existentiam praedestinationis Divinae, quod extrahimus per aliquot conclusiones.

27 Dico primo. intellectus creatus adiutus supernaturaliter potest habere cognitionem certam et evidentem de possibilitate praedestinationis. probatur quia potest Deus infundere angelo species supernaturales, vi cuius possit intellectus ille elicere cognitionem evidentem possibilitatis praedestinationis, sicut modo infundit lumen gloriae ad eliciendum intuitivam claram Dei visionem, vel etiam potest infundere immediate talem intellectum cognitionem, in qua nulla apparet repugnantia. atque ita cognosceret angelus evidenter possibilitatem praedestinationis: quia quodcumque aliud supernaturale potest cognoscere evidenter. ex quo sequitur quod possit etiam illam cognoscere probabiliter. nam si Deus infundat species ad cognitionem probabilem, vel ipsam cognitionem opinativam, sicut dicebamus de evidenti, procul dubio cognosceret probabiliter, et opinative possibilitatem praedestinationis; quod potest infundere immediate species, vel cognitionem ita aequale.

28 Dico secundo. hac eadem via potest intellectus creatus cognoscere praedestinationis existentiam ex suppositione quod sit, docente quod modo possit intellectus humanus vel angelicus habere huiusmodi cognitionem sive evidentem sive probabilem de existentia illius. probatur instaurando rationem superiorem factam, nisi dicta

D. eius infundat intui gr. ad cogn. vel cognitum
cuius praedestinationis, ut modo est cognoscet illum vel
evidenter vel probabiliter; et modo est existens; ergo ita
cognoscet illum existens. — Cum hoc stat quod de facto hab-
eamus cognitionem certam et infallibilem de existentia praedes-
tinationis quae in sacris literis revelatur, ut dictum est
dicto num. 18. unde etiam dicitur quod habeamus cogni-
tionem etsi non evidentem, certam tamen evidentem illationem
de praedestinationis possibilitate. ratio est: quia supposita notitia
certa de existentia praedestinationis, evidenter infertur
illius possibilitas; et habemus notitiam certam de existentia
ergo evidenter deducimus possibilitatem. nihil ominus haec
cognitio de possibilitate evidens non est: nam nequit esse evidens
inde est, quia innititur premissae obscurae licet certissimae, et
cognitio haec de possibilitate innititur premissae obscurae, scilicet pre-
missae de fide circa existentiam illius: ergo haec cognitio de possibilitate
evidens non est licet evidenter inferatur ex existentia prae-
destinationis. 29

Loquendo de intuitu viatoris sibi relicto res
difficilior est, pro qua sit 2. dico. nequit intellectus creatus
habere certam et evidentem notitiam de possibilitate divinae praedes-
tinationis. ita communiter. probatur: quia nequit intellectus
creatus cognoscere evidenter possibilitatem praedestinationis
nisi possit etiam evidenter cognoscere possibilitatem visionis
beatae quae est terminus praedestinationis; et intellectus sibi relictus
nequit cognoscere possibilitatem visionis cognitione evidenti:
ergo neque possibilitatem praedestinationis. probatur minor prio
separati, ut supra diximus in nostra disp. de incarnatione
dei filii: atque si intellectus creatus non visibilis haberet cogn-
itionem possibilitatis visionis, vel illam cognosceret in se, vel
in alio; neutro modo potest: ergo minor probatur.

n potest cognoscere in se ut oes supponunt, quo quomodo ita estimata creatura erat supernalis et consequenter incognita in naturali ni in alio; quia hoc aliquid vel eet nale vel supernale. Si nale, ni potest connecti cum supernali propter rep datam. Si supernale requirit altiorem ab intellectu nali propter eand rep: quo nullo modo potest. Consequenter quae manet impossibilis intellectui creato sibi relicto cognitio evidens de possibilitate praedestinationis, multo a fortiori manet impossibilis cognitio evidens de illius existentia, in qua maior efficacia urgeret argumentum modo factum: neque item dari cognitio evidens de possibilitate praedestinationis (ut eq. scholastici admittunt de possibilitate visionis Veatae) plus adhuc requirebatur ad cognos de existentia illius; cum omne cognitione possibilitati ad existentiae cognitionem nullum sit conformabile argumentum.

30 Sit 4a concl°. intellectus creatus sibi relictus potest habere cognitionem probabilem, tam de possibilitate quam de existentia Dei praedestinat.

Probat de possibilitate: quia possibilis beatitudinis per elevationem Dei visionis habendus a creata rationali cognoscibili est naliter cognitione probabili, ut fere oes Thei supponunt ad tractatum de visione Dei; at hoc ipso potest etiam cognosci ut possibilis praedestinatio: ergo. Minor probat: quia nequit esse possibilis illa beatitudo creaturae rationalis, quin sit etiam possibile quod talis creatura consequeretur a Deo ad illam, et possidere caret; et hoc quidem citra ullius antecessionem aeternitatis ad tempus. Ergo nequit cognosci ut possibilis beatitudo creaturae rationalis quin eodem modo possit cognosci praedestinatio.

31 Probat etiam de existentia quia ad cognitionem saltem extrinsece probabilem quod suadet hoc silogismo. Probabile est Deum decrevisse saltem moraliter ad praedestinationem creaturae Rationalis supposita ellevatione

illius, ad supernatus finis; deinde quis praedeterminare divisi existat praedestinatio: probabile est divinae praedestinationis existere. maior est doctrina omnium probabilis, saltem ab extrinseco propter plurius doctores et subscribentium authoritatem. minor est de signa doctoris est certa. confirmat denique legitima quilibet intellectus hoc sillogismo debet probabiliter iudicare existere de facto praedestinationis in deo, quia potest fieri cognoscere probabilis saltem ab extrinseco de existentia illius: quilibet sibi relictus acquiescat, ut potest eius praedeterminus extrinseco probabiliter, probabiliter iudicabit existere praedestinationis, et consequenter illi pollet cognitio probabilis de divinae praedestinationis existentia. Non desunt ergo aliqua de quibus praedicatur, deinde quae damnanda sint ad quod unius obiectum supernaturale ut cognoscibile a divino creato, et ideo specialiter in discutienda.

Disputatio 2a

Utrum Divinae praedestinationis in divino declaratur.

Caput primum

Traditur propria praedeterminationis definitio. 32

Varie exponit auctorum circa divinae praedeterminationis, et proferenda quia quae definitio supra praedicta definitionis, quae videtur, nos explicat definitiones ab aliis traditas et ordinationem praedestinationis. Prima omnium est illa quae desumitur ex D. Augustino de bono perseverantiae cap. 17, ubi ita habet, praedestinatio est dispositio operis Dei in praescientia, et de praedestinatione sanctorum cap. 10 ait, praedestinatio est praeparatio, verum sic non exponit praedestinationem, prout in praesenti accipitur, et considerantur stabilis. Secundum quod ad praesens attinet, eo sic exponit S.tus Doctor de bono perseverantiae cap. 14 praedestinatio est praescientia

et praeparatio beneficiorum Dei quibus certissime liberantur quicumque liberantur, definitionesque istas plures reperiuntur et suo modo exponuntur in ordine ad difficultates inferius decidendas.

33 Angelicus Praeceptor hic art. 1o corpore docet quod praedestinatio est ratio in Deo praeexistens transmissionis creaturae rationalis in finem vitae aeternae. idest decretum seu ratio finalis (ubi nomine ratio non significat decretum de linea intentionis, ut male intendunt Thomistae) qui cuius creaturae rationalis transmittitur in vitam aeternam. quod vero sit illud quod expresse Dei distinctum illegibile finalis transmissionis, an scilicet aliquid de linea solius intentionis, vel solius voluntatis, an de utraque simul iunctis, ex aliis principiis decidendum est, et recte quidem haec definitio abstrahit ab utraque determinatione. quod praedestinatio, vel ratio transmissionis distincta per quoslibet ex his actibus, colligi debet distinctio transmissionis principiis statuendo.

34 Doctor Subtilis in 1 dist. 40 quaest. unica sic ait: praedestinatio est electio creaturae intellectualis, vel rationalis ad gratiam et gloriam. haec mihi definitio forte diminuta est, quia tribuit soli voluntati rationem divinae praedestinationis cuius distinctionem etiam ingredi aliquid de linea intentionis ut ex inferius dicendis constabit. Doctor Seraphicus in 1 eodem loco quaest. 2a ita rem definit. praedestinatio est praeordinatio alicuius ad gloriam principaliter et ad alia in ordine ad gloriam. Magister Durandus ibi quaest. 1 dixit, praedestinatio est directio creaturae rationalis in vitam aeternam. hic autem vox directio ut sustineri possit accipi debet pro directione actiua, sicut et vox praeordinatio in praecedenti definitione) et ut quis praedestinatus quae directione, dico quae ipse sit ratio finalis directiua quam vero exercitium ipsius dirigendi; aliter enim non explicaretur definitum ex parte suis per hanc specialem rationem providentiae.

Per

P. Molina ita definit Praedestinationem, est ratio ordinis 35
finis et mediorum, qua Deus videt creaturam rationalem perduc- 39
endam in vitam aeternam, cum proposito eius ordinem exequen-
di. Sed forte haec definitio variat, non sunt ad exponendam
naturam Divinae praedestinationis; et forte magis adhuc dubium
verbis non deus exponit non illius adaequata. Cardinalis Be-
llarminus de gratia et libero arbitrio lib. 2 cap. 9 dicit
praedestinationem esse providentiam Dei qua certi homines
ex massa perditionis misericorditer selecti per
infallibilia media in vitam aeternam diriguntur. Verum
hic aliquid addit quod per accidens est ad praedestinationis
rationem, nempe quod ex massa perditionis eliguntur, Christus
enim angeli, qui praedestinati sunt vere fuere praede-
stinati, quin fuerint electi ex massa perditionis.
Ergo ad rationem praedestinationis per accidens est quod
sic fuerint electi. Denique P. Mendoza hic sect.
ita inquit: Praedestinatio est propositum internum Divinae
personae ordinantis ad gloriam infallibiliter obtin-
endam. Ubi ut videtur deest aliquid ad solventem et ad
actus illius, qui forte in Deo non est. 36

Ego vero quamvis non improbem
relatas definitiones ex integro, nihilominus dico aliquis
quod brevius et expressius definivi praedestinationem hoc pacto.
Praedestinatio Divina est ratio ordinis in Deo existens, qua
creaturae rationales in finem aeternae beatitudinis per media certa
efficaciter diriguntur. Etenim cum providentia genus sit immediatum
ad praedestinationem, ut diximus in praecedenti numero
72, inde est quod vi illius exprimi debuit differentia specifica
praedestinationis. Et quia illa species est, vel quasi species
debuit addere suam propriam differentialiam. Quae ultima vero
differentiale sumitur ex limitatione directionis ad solas creaturas

realiter, quia providentia se extendat ad omnia media, etiam ad finem
32 eterne Beatitudinis: quia non est finis de viaticis quibus providentia ex
ponere suo tam cum eorum ad efficacitatem directionis ui uius
finis tunc eterne Beatitudinis infallibiliter obtinendus est
a predestinato. Ecce grata omnia, ex quibus componitur dicta pre
destinationem a vi predestinati.

37 Quod ita Recte definiamus,
si ipso exponendo definitionem ipsius et quidquid predicta suppo
nunt predestinati esse specialiter Dei providentia, fieri dicta
illa bene generis ad illa vel non, ... providentie ... applicati
hic ... eterni ... ... providentia, et
efficax, nempe illa ex qua bene valeat ad gloriam
... ... et ... ... omnibus legitima
est salus ex ... hic ... predestinatus est, ... ad
gloriam. ... versatur ... attributis ad
... et ... ... ad supernaturalem beatitu
dinem, quod finis ... ... significat
... ad predestinationem. Unde inferre oportet quod realis
creatura sola futura sit ... quod versat ... speci
alis providentia, quia illa sola capax est illius eterne Bea
titudinis formalis. ... quod creatura perducenda
sit ad eius ... per media apta, ... addimus et
... ... per media infallibilia, ... creatura inf
allibiliter perducenda est medius aptis ... non esset
etiam fuerit infallibile.

38 ... quod nulla operatio libere
nullus medius potest esse in se infallibile, ... quia ...
libertatis, atque adeo solum debet esse aptus ... ab
alio extrinseco adveniat infallibilitas.

39. Notatur ...
... dixi ... per media apta ... determinaremus

merita vel non merita esse, ut plures ante tempus contrahant debitum ad hoc quimus, et modo contrarium praedestinationem. Quod est ratio directiva qua creatura rationalis efficaciter transmittitur in vitam aeternam, sive hic transmissio fiat dependenter a meritis, sive independenter ab illis; utroque enim modo fieri potest, ad eum modum quo de facto fit in infantibus absque meritis personalibus; et denique est alia praedestinatio, quae habitualiter ab ea, quae in adultis de facto datur, non debet continere merita, ex praemeritis ... : quod eiusmodi praedestinatio contrahit a Deo quod sit ordinatio ad gloriam ut coronam ipsius praedestinati.

Sic autem praedestinationem definiamus quod de facto est, tempore quo finis illius est gloria ex meritis ... sic apte exponi poterit. Praedestinatio est ratio ordinis in Deo existens qua creatura rationalis in beatitudinem ut in gloriam coronam per media apta efficaciter dirigitur. Hoc enim ipso quod media apta sint ad gloriam ut coronam, et quod directio efficax sit, debent media talia esse ut ratione aptitudinis sufficiant, et ratione efficacitatis infallibiliter ponant merita. Id est aperta: nam cum gloria qua finis est intendatur ut corona, nequit intendi per media apta nisi intendatur per merita; haec enim sunt solum media apta ad praemium ut praemium. Item cum gloria intendatur efficaciter, (sive intentio sit efficax de gloria in se, sive non, de quo infra.) debet necessario poni infallibiliter adeptio illius in eventu eorum mediorum: ergo cum media apta ad gloriam ut praemium merita sint, debent etiam poni infallibiliter merita esse. Atqui nihil aliud dicit ea aliter praedestinatio quae de facto datur, et quae est ad gloriam ut coronam: ergo satis apte exponitur qua definitione tradita

prędestinatio quae ē ad gloriā vel coronā, atque dependentia meritorum.

41 Dico neque hoc ultimum neque praecedentem defin. convenire integre ei praedestinationi quae ē ad gloriā, vel quae ē ad gloriā et coronā. id probatur, quia duplex gratia ē in praedestinat. non solum etiam adaequatus, quae non exponitur in definitione: quod probatur: quia praedestinatio ē in Deo ab eterno. et quia simpliciter libera et ultra ex numero

42 2 et ultima aliorum errorum explicatur in definit. ut qui recogitaverit, videre poterit: sed haec duplex gratia non exponitur, ... quaecunque definitio non tradit esse gratias duas praedestinationis. — Ratio admiror autem nec dicitur, quia duplex haec gratia quae re ipsa invenitur in praedestinat. non datur in ipsa ex indigentia rationis formali efficaciter directive atque adeo non exigit parte praedestinat. ut talis: quia ibi reperitur ex indigentia perfectionis divinae, quae nequit habere in ipsa aliquid in tempore, quod non habuerit ab eterno; neque etiam quae necessarii ad aliquae agere ad extra. quod autem hoc utrumque sit per accidens ad rationem praedestinationis ex eo colligitur manifeste, quod si in tempore poneretur in Deo etiam ex necessitate naturae ipsa ratio formalis tradita quae infallibiliter traderetur et creationis rationalis per media ~~apta~~ apta in eternum vel adveniens: quod exstitat ab eterno, vel quod sit libera Deo per accidens est ad rationem praedestinationis.

Caput 3

Utrum praedestinatio sit solum directio mediorum in ordine ad finem, vel sit etiam ipsius finis?

43 Sub hoc titulo solum requirimus, an praedestinatio supponat intentionem finis; et supposita hac intentione sit in sua ratione formali ordinatio et directio mediorum ad talem

ibij. an a D. solu sint intentio de gloria et ōre qui ibe
conferat dispositionis mediorum. P. Montoia hic disp. 2
refert n. medius, int quos est Baconus Carmelita, qui
docent predestinatos solum esse directe de gloria, ordinationem
vero mediorum n oriri ex voluntate predestinati ba
ex omni dispositione praevidentie. est D. Bagnez. hic in
expositione articuli 4 docet predestinatos formaliter solus
esse dispositione mediorum infallibilem ad gloriae consequutionem,
et supponere simul intentionem, electionemque ad illam.
Media 43
via invenienda est, ut securi procedamus, advertendum quod
predestinationis adequate n solum esse de fine, sed etiam
de medijs ipsi in ordine ad finem; communiter quod predesti-
natio equae immediate rei piū gratiam et gloriam; quibus dum
et eo modo; et quae immediate predestinatio de facto
rei piū gloriam et merita, diversis tamen modo tamen gloriam
ut finem, gratiam autem et merita ut media rei piū fiunt
Ratio tunc est tradit D. Thomas hic art. 7o et 8o plus Suarez
Montoia, Zarolus in expositione art. 4. num. 8 et alij
quamplures. Ideoque ex eo quod praevidentia n sit sola dispositio
mediorum, sed includat etiam voluntatem de fine proportionatam illi
subiecto; uti videbit ut probavimus consequentis de praevidentia:
quia predestinatio quod specialis praevidentia est, oritur non solum
dispositio mediorum, sed etiam voluntas de fine. 44
Preterea
probatur specialiter de predestinatione, quia predestinatio est
formaliter ad gloriam ut ad finem ordinatio: quia quod rei piū
media, tamen que gratiam et merita. Probatur. quia dispositio
ad gloriam ut ad finem non est ordinatio ad illa. Ideoque
medijs. idem implicatorium foret: quod est ordinatio simul
cum medijs. Quia cum media sint gratia et merita, erit ordinatio

rei psentis simul gloria et merita. Rursus praedestinatio
est ordinatio ad gratiam vitae meliusque et similiter ad me-
rita quia non ad media eligit fine. Sed ergo rei pater me-
dia vel gratia vel merita, et finis videlicet gloriam.
unde praedestinatio adaequate [illegible], quae dicit ordinatione
de gloria quae est finis; et de gratia quae est medium ad consecu-
tionem eius. quo sensu interpretandi sunt plures Ecclesiae
patres qui videri possunt apud P. Montesinos disp. 4 sect.
3. et dicunt praedestinatos esse ad gratiam; nec enim excludunt
43 sed imponunt de fine praedestinationis, verum satis
dicunt de praedestinat[ione] ad media in ordine ad talem
finem.
44 Dices. praedestinatio est, teste [illegible], praeparatio
omnium donorum seu beneficiorum Dei, quibus certissime liberantur
quicumque liberantur: sed [illegible] praeparatio est de fine
sed de mediis. probatur, quia praeparatio solum fertur ad illud
cuius praeparatio est, atque solum est praeparatio mediorum
et non finis, quia solum fertur ad media non ad finem. Confirmatur.
praedestinatio ut talis supponit electionem. sed solum respi-
cit merita ut media, et ideo supposita electione id
quod superest, est mediorum dispositio: ergo praedestinatio sup-
ponit electionem, solum erit dispositio mediorum. antecedens probatur.
quia electio est, ut dicunt omnes, electio [illegible] ad gloriam aeternam:
45 et praedestinatio supponit electionem: ergo electio
non intrat rationem praedestinationis.
Resp. vero antecedens, neg. consequens
46 et ad probationem maior; praeparatio enim fertur ad se illud ad quod
spectat, praeparat enim media ergo requirit finem, ut dicebamus
numero 44. sicut intendens finem ita respicit media quia non
fertur solum sed etiam non respicit aliud ad quod praeparat et alio
ordine illud. sicque non stare requirit talis praeparatio, ad [illegible]

nō absolute, aut secundum se in gratia nudam, quia electio creaturae in gloriam, est formaliter intentio gloriae ipsi creaturae, quae intentio formaliter pertinet ad conceptum praedestinationis. Etiam iuxta illam autem computatio creaturae ad Beatitudinem dicit ex parte Dei, utpote electionem, intentionem quae ut efficacius illi conferatur gloriam, et probetur haec electio non praesupponit ad conceptum adaequatum praedestinationis.

Caput 3um

Utrum praedestinatio respiciat formaliter personae vel naturae. 47

Diximus supra num. 8. subiectum praedestinandi vel praedestinabile debere esse creaturam rationalem seu intellectualem, et ex hac infero cum natura sit rationalis, et cum subsistentia sit persona petimus, an praedestinatio respiciat formaliter naturam ipsam rationalem, an vero formaliter respiciat personam ipsam ut talis, [illegible] atque de naturali [illegible]. Huius dubii hec parte vocale est, de qua non levitèr controvertitur inter Thomistas, et Scholastici. Porro est [illegible] in 3a dist. 7 de modo humanitatis Christi Domini et aliis ipsius fuisse praedestinatam ad excelentiam Beatitudinis et non illius aliis ad Hypostaticam unionem, cum ergo non esse propria persona, quod praedestinet, cum hac etiam requiratur in sola natura. Ex quo Thomista hominis humanitatem, sive naturam sine persona non esse praedestinabilis. atque a deo praedestinationem debere ferri ad personam, non ad naturam sine persona, hanc doctrinam subscribunt plures ex nostris ut sunt P. Suarez Montoya Vasquez Arrubal. Videatur P. Suarez hic lib. 1o cap. 4 num. 8.

In re, ut dicebamus mere vocali in dubio, tenet potest Deus vere praedestinare, quod et in persona, ita 3 Thomistae, et ex nostris aliqui, quorum [illegible] Rubeus Alii. 48

nu.° 28. ob eas enervando scientias oppositas s.p. etenim ideo
n̄ potest praedestinari, nec est supposita, quia Beatitudo
est terminus praedestinationis, quae consistit in operatione seu
actione, et actiones sunt suppositorum (haec a adversarios
tenentur) atque huic negavi nullam dari. Ob admittendo
quod talis operatio vel actio, in qua consistit Beatitudo
formalis, fieret proxime immediate ipsi naturae: quod Beatitudo
in operatione sistat n̄ probat quod non n̄ sit praedestinabilis
natura...

n. per actibus visionis Beatificae,
est realis, ... quae ipsa intellectiva in ...
... ab anima, ... diligente ...
... proprius ... per varias considerationes
... propria illius operationis in qua Beatitudo
consistit. Ergo quod Beatitudo sistat in operatione, n̄ tollit quod
n̄ secundum se possit praedestinari; quia adhuc manet verum
principium tali operationis.

49 Neque obstat ... denominationes operationis
sint suppositorum, et communiter dicitur; haec quippe cognoscendi
forma solum denotat quod personae, seu suppositis, tribuantur operationes
ipsisque, ut remote tenentur et solum denominative, proxime
vero et realiter soli ei principio, cui quod conveniunt intimiae.
Neque potest verum dici, quod supposita tenentur in
... vere et immediate in tales operationes, cum ... principia
... in subsistentia; sed solum ei tribuuntur
actiones denominative, quatenus non ipsa includit in persona
vere sit earum operationum principium, ... natura;
... humaniter ... anima realiter producit ejus operationes.
Ergo etiam Beatitudo formalis n̄ solum personae, et ergo
non poterit praedestinari.

50 Tu dicis: ... actiones
... haec est quod in haec supernaturali proxime ... producuntur.

ut perhibetur in Beatitudine, e persona creata, et non hoc admisit Deber cum a dico quod videtur esse in oppositam sententiam. Divini persona in intendendo quod subsit predestinabile sine speciali miraculo esse beat esse non creata, nisi subsisteret ut quod hoc absolute determinati obiri. Et probatur: quia requireret nobis miraculo non nisi requirit existere etiam subsistere ut esse existere: et si non ut predeterminetur, deberet existere etiam subsistere: esse predominatur in hac potentia, nisi necessario, nisi non subsisteret ut subsit quod versatur predestinatio in hac sententia e persona et non sola gratia.

Dixi predestinatur hominem versari in persona creata, etiamsi quidem persona Divina non est sibi predestinatione, nec possit dici predestinata. Non quod requirat divina predestinata persona illa, cum ponitur creatura Beata est persona Divina posset et esse per eam et cognoscit dici predestinata. Probatur: quia ad hoc ut nomine predestinationis debet intelligi aliquid quod creatura interveniat gratia aliqua seu aliquid in debitis personis predestinate, vel ante posita cognoscitur, vel ante illa, et requiret persona Divina requirit interveniri gratia sibi, superposita his, nam non est ex suppositione existentis debita Beatitudine persona Divina requirit esse predestinata.

Predominatio debitis sine auxilio creatis, vel non solum creatis, sed etiam creabilis, quod hoc ipso quod nisi foret, conveniebant a Deo in suis aeternis Beatitudinis, et debuisset sufficienter predestinari.

Respicit dixi ex hoc predestinatione esse personis creatis, etiam de ratione non posse predestinatio Divina, quod requirendum etiam ad predestinationem

angelorum. etenim praedestinatio tunc et sic non loquimur, quae non univoce conveniant sive verses cum hominibus sive cum Angelis. Quod debet habere praedestinatio creata realis abstrahendo ab eo, quod sit persona humana vel Angelica. Et ideo: quod si illa non abstraheret, non foret communis angelis et hominibus. Ante probatur: quia praedestinatio angelorum, quae est ordinatio eorum ad beatitudinem, ac praedestinatio hominum, et in se ipso est aliquid, quod convenient univoce in ratione praedestinationis; ad hoc enim, tanta est, quod sit ratio directiva eorum in finem aeternae beatitudinis infallibiliter consequendae.

93 Dices, deest aliquid angelis debere praedestinationem aliquam, quae creata realiter similiter ordinat ad finem aeternae beatitudinis, et aliam quae liberat a servitute peccati, quae est propria hominum. Ergo in ratione praedestinationis non convenit univoce angelis et hominibus. Concedo consequentiam. Contra vero quoad ultimam partem probationis. Sicut Augustinus supra diximus, praedestinatione hominum exposuit per libertatem. Nec etiam idem Doctor ut tenet Suarez, lib. 1. cap. 4. num. 10. dicit, praedestinatio est propositum miserendi; et animus miserendi versatur circa personas quae peccaverunt. Sed cum angeli, qui praedestinati sunt, nec quidem peccaverint, nequit dici eorum praedestinatio quod dicitur de hominibus; convenit, quae univoce non conveniet in ratione praedestinationis.

Respondeo

94 Dicendum, quod praedestinatio et ratio praedestinationis sit per se liberationis a peccato, neque peccati praepositionis, de quibus dicitur quod creationis creata realis in beatitudinem, abstrahit a praeexistentia peccati, vel a praeexistentia illius. Neque S. Augustinus nobis

adversas, dum homines praedestinati afflicti gerit libe-
ratione; hac enim liberatio a divina origini potest, quin
praedestinatio praesupponat per se peccatum: 2° indicatur
cum D. Thoma, praedestinatos liberari a peccato per prae-
servationem illius, quae per se excellentissima liberatio est, quin
praesupponat peccatum: 3° liberari a periculo cadendi
deinde in peccatum, vel cum non caderet in gratia, a quo
periculo Deus liberat creaturas eo ipso, quod praedestinata
sunt, ergo ad hominem praedestinatum non requiritur per se
praesuppositum peccatum et iuxta mentem D. Augustini; cum
intelligi possit, quod praedestinati vere liberentur, et non
a praesupposito peccato.

Caput 49.

Exponitur melius ex modis, quo Deus
intelligi potest praedestinare creaturas. 49.

Ut melius percipias causam praedestinationis, quae lege 1.
ex tradita definitione hic dicimus, operae est apponamus
diversos modos, quibus Deus se gerere potest circa rationales
creaturas in ordine ad aeternam Beatitudinem, et illas
creaturas vere praedestinare, quin modo determinemus
modum, quo Deus ipse [illegible] praedestinat de facto exis-
tentes. Ad hoc autem praesupponi debet, quod immediate sive
formaliter praedestinatio Divina videtur debere intelligi
ex parte Dei aliquid actum, per quod Deus ita ordinet
creaturas rationales, et ita dirigat ut eas infallibiliter per-
ducat per media apta in finem aeternae Beatitudinis.
Hoc autem ex supposita doctrina: quod eius praedestinationis
formaliter sit [illegible] ordinis in Deo existentis, qua creaturas
rationales in Beatitudinem per media apta infallibi-
liter dirigantur, non intelligitur praedestinatio formaliter,
ut quae dum [illegible] praeexistente in Deo ex ipso [illegible]

nis fraus, et hoc non est imponere aliquid actus, per quod Deus illa ordinet voluntatem creatam, ut infallibiliter assequatur gloriam; quia haec minor probatur: quia nisi dent hoc actus, non habent ex parte Dei causam haec directiva; si vero creata non perveniat infallibiliter ad gloriam, non dirigatur infallibiliter in finem Beatitudinis. Et ut sic in praedestinatione [illegible] intelligere aliquid actus, in cuius [illegible] infallibiliter assequatur gloriam. Unde modus ille operandi ex parte Dei erit praedestinatio formaliter in quo provenerit hoc aliquid actus, et infallibiliter perducant creaturam in Beatitudinem, sive illud actus sit flet ex unico actu Divino, sive ex pluribus coniunctim acceptis; [illegible] poterit, quod singuli actus non inferant infallibiliter gloriae assecutionem et quod eam inferant coniunctim; hi a praedestinatione non sunt formaliter, sed in singulis et indivisio eorum.

§ Hoc animadverso, potest Deus, si Deus praedestinans sit creaturam [illegible] ad aeternam Beatitudinem independenter a quocumque medio seu conditione se tenente ex parte talis creaturae, hoc est absque eo quod habuerit gratiam sanctificantem, et absque aliquo [illegible] meritoria vel non meritoria talis creaturae; quod si destinet gloriam mera sua voluntate. Ratio est: quia Deus ut sit talis Beatitudinis supremus Dominus, potest illam conferre cui et quo modo voluerit; nemini est [illegible] ad [illegible] gloriae hoc modo aut alio; alioquin non foret Dominus Supremus illius; quia [illegible] suo poterit praedestinare creaturam ad gloriam independenter a quacumque conditione. Confirmatur: quia potest ponere actus ~~infallib~~ inferentes gloriam eo modo quo [illegible], et si potest illam conferre omnino independenter a conditione, etiam poterit [illegible] simili [illegible] independentia praedestinare: [illegible] hac independentia poterit

dici si in Deo praedestinatio.

Probatur dari in Deo praedestinationem 57
quamquam circa valitur esse gratuita sit gloria dependenter
ab aliqua conditione, et nec adeo praedestinatio ipsa
erit dependens ab huiusmodi conditione ponenda ex parte
hominis, ad quod fert praedestinatio. probatur est facilis, in nihil
quod eius prior determine. vel dominio circa gloriam,
sicut quis dominium suo potest conferre gloriam extra ... dictum
conditionis potestatem et conditionem retinere quod voluntate sua
... Deus, qui praedestinare potest ex re dominij ... pro
... conditione, poterit etiam praedestinare dependenter ab
aliqua conditione quam maluerit, sicut evidentiam ut negare
videbamus, ad dominium absolutum ... quod vero firmat
ex praedestinatione de facto existenti, quae ut fide
tenendum est, est ad gloriam et coronam, et consequenter non dependens
a meritis, et a conditione sine causa ... quod
vero conditionem quia Deus potest apponere plures ... et
ideo multis ... eius potest excogitari sub huiusmodo
... dependentia praedestinatio.

Praeterea potest Deus 58
... et praedestinans dependenter ab aliqua conditione
... ab aliquo ... ipsius praedestinati, et alterius ... quae
... meritum sit ipsius praedestinati aut alicuius
... gloriam ferenda ... sit in re ... quae
... existerit huiusmodi opus, vel si Deus statuat conferre gloriam subiecto dependenter a conditione unde ... quae
... conditionem pervenit. ... intelligimus ... qualiter
praedestinatio in Deo, utique ... intelligamus id, vi cuius ...
infallibilitatio, et ... assecutio gloriae, quae ante ipsi non
... intelligitur aliquid ... ex parte Dei et ... infallibiliter ... ipsius assecutionis aut opus ... ut intelligatur

formaliter praedestinatio. potest etiam praedestinatio dependenter
quasi fit praedestinatio de meritis vel ipsius praedestinati vel
alterius; et tunc praedestinatio non dabitur nisi quae dicit intelligenter
tale meritum. hac vero fit praedestinatio de facto nimirum
ad gloriam non conferat, nisi praevenirent merita saltem Christi Domini
infanti parvuli; vel ipsius praedestinati ut evenit in ad-
ultis.

59 Haec praedestinatio dependenter a meritis potest autem
concipi multipliciter. 1° quatenus praesupposita in Deo voluntate
conferendi gloriam propter merita, habet etiam voluntatem conferendi
ea auxilia sub quibus reipsa eveniret quod homo decederet
in gratia, quod contingeret reipsa suis cooperantibus talibus
auxiliis: Deus autem non cognosceret eventum talium auxiliorum
nisi postquam posita sunt, et coniuncta cooperatione et me-
rito creaturae. sub hac vero consideratione tunc habitur praedestinatio
in coniuncto ex voluntate dandi gloriam et voluntate conferen-
di ea auxilia quae dabit, unde differentia si ponatur colla-
tione gloriae dependenter a meritis: At ista praedestina-
tio non erit tantum formaliter nisi Dei. nec procedet collatio auxili-
orum ex animo specialiter benefaciendi; cum Deus tunc
ignoret eventum talium donorum ut supponitur. unde Deus co-
gnoscens coniuncti duplicem illius voluntatis rationem non cogn-
osceret praedestinatos formaliter; cum non dicit cognoscere illationem
infallibilem illius coniuncti ad gloriae collationem.

2° potest intelligi
60 haec praedestinatio, ita ut talis sit formaliter [illegible] Dei et collatio
donorum procedat a [illegible], ut speciale beneficium prae-
destinati, etiam si Deus absolute non videat merita
ipsius posita in statu absoluto existentiae: id autem eve-
niet, si praesupposita voluntate dandi gloriam dependen-
tenter a meritis Deus habeat voluntatem conferendi auxilia

in iis circumstantiis in quibus providit homines auxilio
dein suis et recte operibus. suis vigore addictis in gra
tiam cuius vere erit praedestinatio dependenter a me
ritis ante absolutam illorum praevisionem. ratio est quia in eo
signo intelligitur praecedere absolutam existentiam merito-
rum decretum aliquod dei et infallibiliter inferens etiam eo
rum collationem gloriae dependenter a meritis. ergo
...ratione formaliter praedestinatio dependens a meritis. [illegible]
... hoc in illo coniuncto est aliquod quod infert inf
allibiliter collationem gloriae dependenter a meritis, est
enim ibi voluntas dandi gloriam et conferendi auxilia
simul cum scientia decretorum effectu in illis circumstantiis
positis, quod et in aliis. atqui totum hoc praecedit abso
lutam existentiam meritorum ut supponitur. ergo etc.
ultimo probatur quia praedestinatio dependens a meritis 62
...non intelligitur eius modi praedestinatio nisi
prius posita fuerint merita absolute, quamvis vice
licet nihil praecedat ista praevisionem quod ratione sui
[illegible] vel ratione alterius inferat [illegible] gloriae col
lationem. ratio est eadem quia praedestinatio non est formaliter vigore
decretum aliquod aut collationem gloriae et illam inferens inf
allibiliter. ergo ante absolutam praevisionem meritorum
non praesupponitur hoc, non praesupponetur ista prae
destinatio, quae formaliter consistit in hoc, ut supra
supponitur.

Non stante quod hac ratione inferetur etiam duplici prae [illegible]
destinatio duplex, altera vel quae sit simul cum ista prae
visione absoluta meritorum, vel quatenus sit posterior
prior illa, erit posterior in eo voluntates, ut ... debent
concurrere ad praedestinationem praesupponentem ... istas

previsionem absolutam meritorum: sic enim si intelligens aliquis voluntatem illam non praecederet cognitio: ergo praedestinatio erit posterior tali praevisione, erit similiter si talem voluntatem ponant juxta aliquem ordinem? et quo talis cognitio ponatur; tunc enim nec praecedet, nec sub se aget ex parte divinae voluntatis, ex qua infertur infallibiliter collatio gloriae, ista ergo posterior formaliter praedestinatio.

63 Ad medium pars, ut dixi, praedestinatio Divina probat ex eo quod singulis applicet vere definitio tradita praedestinationis. Ergo ad quodlibet ex his mediis praerequisitis in Deo existens ratio ordinis, ut cum dirigat creaturas per media ordinata in finem, sic autem dicit aeternae. Probatur antecedens: quod unum vel alium medium requirit aliquam directionem creaturae praedestinatae, ita quod vel ponant media ista, vel ista media ponantur ad obtinendam collationem gloriae per ista media: ergo debet praecedere in Deo ratio ordinis, quo Deus ita dirigat talem creaturam; ergo si aliquid praedestinatio aliqua existit, sicut formaliter praedestinatio Dei includens infert quod Deus dirigat formaliter creaturam illam, non tamen excluditur, quod in Deo non debeat praecedere ratio directiva quod illa media per quae creatura infallibiliter perducatur in Beatitudinem. Quod satis est ad verificandam definitionem quibus et singulis mediis Dei praedestinationis declaratis.

Disputatio 3a

Quibus actionibus Divinis perficitur ratio praedestinationis.

Caput Ium

Praerequiri aliquid in linea intellectus ideo

Praedestinatus ostenditur.

Resolutio supra certa debet esse, et talis habet omnibus conditionibus vero
importata: quia ad consequendum praedestinationem divinam requiritur 67
per se actus voluntatis, quo Deus vellit conferre gloriam
eo modo, quo fuerit praedestinatio; sed ad consequendam
voluntatem divinam per se requiritur praevius actus intellectus,
ad consequendam praedestinationem requiritur per se aliquod
actus distinctus intellectus sit. Maior est certa, quia nequit intel-
ligi, quod Deus conferat gloriam ex actu, quin intelligatur
velle conferre gloriam; nequit intelligi ita volens, quin
intelligatur voluntas. Ergo nequit intelligi conferens gloriam
quin intelligatur voluntas; atqui nequit intelligi Deus
praedestinans, quin intelligatur ut aliquo [illegible] sive
conferens gloriam. Ergo nequit intelligi praedestinans quin
intelligatur voluntas, consequenter quae ita per se requiritur
ad praedestinationem. Minor etiam probatur: quia nihil volitum saltem
libere quin sit praecognitum. Ergo ad voluntatem qua Deus
vellit conferre gloriam, in quantum quae libera est, per se requiritur
aliqua cognitio. Ergo etiam requiritur per se ad praedestinationem.
Sed

integre declarabitur, si percurramus modos omnes quibus excogitari 68
potest praedestinatio. Et quidem si accipiamus praedestinationem
in actu condensato [illegible] cum conditione etiam in qua re-
quiritur per se cognitio aliqua, et aliquid distinctum intellectus, nam
saltem requiritur id, sine quo nequit Deus habere eam voluntatem
absolutam conferendi gloriam tali creaturae vi praevisionis, sed ut habeat
talis voluntas per se requiritur cognitio saltem de possibilitate gloriae
conferendae. Ergo ad istam praedestinationem saltem requiritur haec
cognitio, quae aliquid est distinctum intellectus. Quod a fortiori verum
debet esse in praedestinatione, quae sit ad gloriam dependen-
ter ab aliqua conditione. Tunc autem requiritur, praeter cognitionem

de facto possibilitate etiam cognitio de possibili conditionatis; [illegible] fieri requireret aliquid aliud quod sit de linea intrinseca.

66 Si vero praedestinatio sit de gloria dependenter ab aliqua conditione sive sit meritis vel ipsius praedestinati vel alterius, clarum per ipsius necessitatem aliquid quod sit de linea intrinseca. Nam praeter cognitionem praefatam de possibilitate ulterius requiritur determinatio vi cuius ita res ordinentur, et operatio illa meritoria libere et infallibiliter ponatur; sed ut tali operatio libere et infallibiliter ponatur, requiritur per se aliqua cognitio ultra cognitionem de sola possibilitate, cum non detur illatio a possibilitate ad existentiam: ergo ad huiusmodi praedestinationem per se requiritur aliquid quod sit de linea intrinseca. Maior est omnino certa: debet praedestinantis dispositione infallibili [illegible] conditionis dependenter a qua praedestinatur, cum praedestinatio infallibiliter sortita sit suum effectum. Minor etiam dogma est in sua Societate, in qua et operatio libera sit ~~[illegible]~~ non debet poni auxilium ex se connexum cum illa, sed Deus praedestinans reddit certum vi alicuius cognitionis de eventu operationis sub tali auxilio. Ergo si praedestinatio sit dependens a meritis alicuius, per se requiritur aliqua cognitio specialis connexionis vel saltem effectus aliquid de linea intrinseca.

67 Denique si praedestinatio sit dependens a meritis propriis ipsius praedestinati, itaque vel merita debeant esse absolute praevisa vel praedestinans Deus sit specialis beneficus, auxilia quae sunt speciale beneficium [illegible] hinc sine dubio requiritur per se aliquid de linea intrinseca. Nam si merita debeant absolute praevideri, cum debeat determinatio terminari ad existentiam ~~[illegible]~~ talium meritorum? Si non debeant absolute praevideri, ceterum Deus oportet

stop e a' ali bene; e ctor vero determinati circa dei beneficia
recognoscere illud, quod tribuit ut medium ad glori. et spe-
ciale beneficium formaliter; aliaque solum est beneficium
materialiter: ergo etiam hac ratione debet intervenire
in praedestinatione aliquid quod vere sit determinativum.

Ex

his omnibus manifeste colligitur id unum quod intendimus in pre- 68
senti capite, nimirum quod ad hoc ut quaecumque praedestinatio
quae vere praedestinatio sit, debet dari aliquid decretum
[illegible], et quod sit vera cognitio, quam modo determinemus
actus, qui postea concurrere debeant; hoc enim posito [illegible]
determinatur de singulatim [illegible], quod praedestinatio
[illegible] potest, disputemus. Accedit etiam in propria sede
nostra resolutio de actu quo praedestinatio constituenda
sit.

Caput [illegible]

An scientia Simplicis intelligentiae, vel visionis requiratur per se ad praedestinationem Divinam?

Certum est apud omnes Theologos, ad quamcumque praedestinationem Divinam, 69
requiri per se scientiam simplicis intelligentiae, hoc est cognitionem
claram, et certam eorum omnium, quae in [illegible] inveniuntur in [illegible]
praedestinatione: unde si praedestinatio sit independens
a conditione aliqua debet dari in Deo cognitio de possibili
creaturae rationalis praedestinandae, et de possibili gloriae conferendae
tali creaturae: si vero praedestinatio sit dependens ab aliqua
conditione, vel merito, debet etiam intervenire cognitio de
possibilitate talis conditionis et mediorum de ea ponendis. ratio
est, quia nequit Deus ponere et ordinare creaturam aliquam ad
finem, nisi antea [illegible] ordinatam et id ad quod
ordinat, atque medium quo ordinatur atque in qualis

pr° destinat. creae. rati ordinat. ad beatitudinem dirigens Deus
dum ponit conferre illi gloriam ex congruis praedestinationis debet
intervenire cognitio hoc de potius eorum, quae immediate inter-
veniunt in illa.

70 Hinc fit quod in praedestinat. de genere eorum, quae
meriti ipsius praedestinati debet intervenire scientia
de possibilitate etiam auxiliorum, sub quibus ille producturus merita:
quia talia auxilia sunt principia per se requisita ad
positionem eorum meritorum, de quibus dependenter collatio gloriae
collatio gloriae. Rursus debet praecedere cognitio omnium
eorum, sub quibus redderet congrua eiusmodi auxilia. Ratio est
eadem: nec enim praecedat per notitiam Dei quomodo resistendum
disponeret voluntas, quae libere et sive efficaciter, quae obliga
quae ignoraret, ea pollicitant; ad vero quae immediate est
per se requisita scientia simplicis intelligentiae de omnibus sub
quibus immediate vel mediate ponenda est a Deo collatio gloriae
intentae per praedestinationem. Universim ergo debet praecedere in
Deo notitia possibilium eorum, sine quibus non poneretur actua-
lis collatio gloriae, qualiscumque modo stabiliatur praedestinatio.

72 Quoad
scientiam visionis existimo per se non requiri ad praedestinationem
ex ratione praedestinationis formaliter talis. Dixi ex ratione praedestin-
ationis formaliter; quia si loquamur de illa praedestinatione, de
qua supra num° 61, per se requiritur scientia visionis omnium
mediorum ex supposita ratione illius, sive ita supponatur praecedere
praedestinationem ipsius, sive computationem ad gloriam, sive illam comi-
tari ut diximus num° 62. Ratio est, quia intellectio constituens
stricte et infallibiliter perducens creaturam ad gloriam,
ante quam intelligitur aliqua scientia visionis, quae per se non
requiritur per se ad praedestinationem Dei, quae est aeterna. Cuius
vero ambitum considerabit ex doctrina tradenda inferius.

prer ortis p[arti]b[us] sequentib[us]:

Dices statim sciam visionis qua Deus 72
cognoscat se habere voluntatem efficacem, quam est extra, de dece-
dendo gloriam et absolute efficacem de impertiendis
mediis ad illam, per se requiri ad praedestinationem. Ergo
sciam visionis per se necessaria est. Antecedens probatur: quia nisi Deus
cognosceret suas istas voluntates, non operaretur sapienter, diri-
gens creaturam rationalem in talem finem, et sumus se gereret caeco modo.
Consequentia per se requiritur talis scientia visionis. Hac autem probatio.
nam ablata tali scientia, qua cognoscat Deus se habere
tales praedestinationis directiones, ex quo operaretur: qui dirigeret sapienter
creaturam, et operabitur caeco modo; quod et divinae perfectioni
et omnino evidenter repugnat. Ergo talis scientia visionis
de existentia tali voluntati ad divinam praedestinationem
necessaria est. Respondeo negando antecedens probationem: non exigimus ad huius 73
habitus decisionem, neque idem, quod ab aliis negari debet: nemo
enim dicit: dicere vere iure potest, quod requiri dirigat
sapienter ad aliquod opus necesse sit, quod cognoscat reflexe
regulas ipsas dirigentes inde existere; quod satis est, ut ipsa
sua dictat tales regulas, quibus dirigat, et cognoscat
obiectum circa quod versatur: consequenter ut Deus sapienter
dirigat creaturas, quod reflectat supra suam voluntatem de gloria
vel de collatione auxiliorum ad opera. Haec mihi omnino
certa sunt.

Ad hunc autem exponendo magis quid vel ex 74
quo posset requiri in Deo haec scientia visionis suarum vo-
luntatum. Est enim effectus ipse ponendus, ex parte creaturae,
nempe ipsa collatio gloriae, vel distributio auxiliorum
quae exigeret per se ex parte Dei talem scientiam. Dum enim
divina conferens auxilia, vel gloriam, quae a aeternitate...

citus est, primus conceptus huiusmodi dicti 3ii quia perfectio
comprehensiva Dei, quae videt tales voluntates, petit per se
illas cognoscere, nec aliud lateat infinitas cuius virtute cogn-
itrix sibi. Sed hoc 2do non solum exigitur ad talem scientiam, sed
necessarius est etiam ad praedestinationem, ut vel ipsum non exigat
hic ex actio libito. 2do quia scientia Divina per accidens
est de obiecto, licet perfectio comprehensiva scientiae potentia
sibi ipsos. Unde licet 2do si praedestinationem, si exigat, aut
esse effectum ponendi in creatura, aut esse virtuti requisite ad
effectum talis scientiae, hoc per se non requiritur ad praedestinationem.

75 Ad
2do neque esse effectum, neque esse virtuti per se requiratur
sic probo: etenim effectus qui perfecte ponitur in creatura, et pro-
venit a virtute Divina, licet non intelligat tali scientia:
ergo ea non requirit esse effectum, vel esse virtuti. Probatur antecedens
quia tali scientia neque addit, aut mutat virtutes productibus
ex parte principii; alioquin pertineret ipsa ad virtutem
productivam neque addit, mutatque productibilium partibus
vel effectus; aliter pertineret ad ipsum: ideo quod perfecte
provenit, ponitur quoque effectus talis voluntatis in creatura, et
provenit a Deo etiam si det tali scientia visionis. Hinc
sequitur non posse quod illa non requiratur per se ad praedestinationem
ex ratione praedestinationis ex nostra doctrina ... in tertio
quo modo ad ... tamen ... in quando ... scientia
visionis per se requirit ad praedestinationem ex indigentia per-
fectionis Divinae, licet ... per se requiritur ex indigentia
praedestinationis, non ... neque est causa directiva, neque
effectus ipsi ponunt talis scientiae ut constat ex dictis.

Caput 3um

76 ... libus quod ... occurrit.
Pro excludenda necessitate ... scientia simplicis intelligentiae

sic posset. Obiicies 1o. si scientia hec requireretur per se ad
predestinationem, deberet pertinere per se ad illam; non pertinet
per se: ergo per se non requiritur. Probatur minor: quia requiri et per-
tinere per se ad predestinationem, est requiri esse propriam predes-
tinationis; sed scientia hec non est propria predestinationis; ergo. Mi-
nor probatur: quia hec scientia per se requiritur ad reprobationem, ut
suo loco dicemus; est enim quid commune predestinationi et reprobationi;
ergo requiritur esse predestinationis propria: ergo carere per se
pertinere ad illam. Respondetur hoc argumento solum probari quod
sola scientia simplicis intelligentie nequit constituere pre-
destinationem, ut satis evincit ratio facta; nihilominus
predestinationem ad hunc exigit per se talem scientiam, sicut animal
per se requiritur ad hominem, et ad equum quamquam sit aliquid
non proprium singulorum, quod solum probat: hominem constituere
per se rationem aliquam ultra animal per quod differat, Obiicies

27 2o. Ad astruendam necessitatem scientie visionis ad predestina-
tionem dependentem a meritis. Predestinatio dicit ex suo con-
ceptu infallibilitatem de consecutione gloriae via executionis
predestinati, hoc est, posita in Deo predestinatione, ponentur
infallibiliter merita, dependenter a quibus gloria conferenda
est; sed nequit dari talis certitudo nisi interveniat scientia
visionis de absoluta futuritione talium meritorum:
ergo scientia per se requiritur ad predestinationem dependentem
a meritis predestinati. Probatur minor: quia nihil intelligitur
ante illam scientiam, sive ex parte intellectus divini sive ex
parte voluntatis, quod queat inferre infallibiliter positionem
meritorum, et consequenter neque collationem gloriae dependenter
ab illis; quod enim ita precedat, relinquit locum libertati
creature vel ut ponat vel non ponat merita; stante vero illa, potest
etiam non poni; ergo nisi interveniat hec scientia non dabitur

certitudo praedestinationis. Dico at nego sequelam intelligendo potestatem ante scientiam istam solum ex parte intus scientiae simplicis intelligentiae et ad summum scientiae mediae ex parte vero voluntatis actus intendens gloriam et decreti media atque in his omnibus non est aliquid inferens infallibiliter positionem absolutam meritorum propter repugnantiam dictae libertatis: et certitudo esse non potest, usque dum adveniat scientia visionis.

78 Respondendo

maiori, et nego minorem. Probationi dicitur quando quis ita intelligat neque sciendum divinitus inferre infallibiliter merita absolute futura, concedo antecedens; hoc enim exigit ratio libertatis: neque quod divinitus inferre ita infallibiliter, non antecedens, et ibi ergo dicunt quod illaesa libertate infert infallibiliter positionem meritorum, ut in terminis ad probationem. cum ad minorem maioris propositio minor: in his omnibus non est aliquid tum inferens infallibiliter positionem absolutam meritorum, concedo minorem: dicunt

55 ea inferens, non minorem. et quidem in genere dicti actus est ex parte intus scientiae mediae, scientia Deus cognoscit quod si petro conferat auxilium a in his circumstantiis prae aliis, consentiet in gratia et ponet libere actum meritorium, quae cognitio licet per se tunc non infert positionem absolutam talis actus: sed etiam ex parte voluntatis actus quo Deus vult conferre petro tale auxilium in illis circumstantiis, quamvis divinus actus etiam non infert positionem meriti, quia talis tribuat auxilium in differentiis antecedentibus. dicunt ex ista scientia media et ex ista voluntate infallibiliter infert positionem absolutam meriti, quae haec intelligantur in Deo ante scientiam visionis ante illa intelligit aliquid in cuius infallibiliter ponant merita praedeterminata; confertur quaeadeo infallibilitate quae tenet confert praedestinatio scientia visionis necessaria non est.

Objicies 3°. actus illi meritorij (imo et non meritorij) qui [illegible] aliquis praedestinat, ita debent disponi ex vi praedestinationis, ut absolute futuri sint, ergo absolute et simpliciter continetur sub integro effectu praedestinationis; ergo debent cognosci a praedestinante ut absolute futuri. [79]

Probatur consequentia, quia non est aliud in quo ita cognoscantur, nisi scientia visionis, in qua repraesentatur eorum absoluta futuritio: ergo ex parte praedestinationis debet cognosci eiusmodi scientia ut in qua cognoscantur futuri actus meritorij, dependenter a quo supponitur esse praedestinatio.

Respondeo autem negando consequentiam. [80]

Licet enim verum sit, quod ex vi praedestinationis absolute futuri sint tales actus meritorij; falsum tamen est, quod pro illo signo debeant cognosci ut absolute futuri; et eo enim etiam falsum est, quod in illo signo debeat esse scientia visionis de eis meritis, quod etiam ab adversarijs admitti debet vel negari debet.

Etenim nullus, quem sciam, docuit requiri per se ad praedestinationem scientiam visionis de ipsa gloriae collatione; atqui collatio gloriae [illegible] infallibiliter futura est absolute ex vi praedestinationis, ac futura sunt merita, ut olim notum est: ergo sicut non requiritur per se scientia visionis de collatione gloriae, neque etiam requiritur scientia de meritis, neutra enim per se requiritur ex parte praedestinationis. Cuius ratio est, quia scientia visionis est aliquid ratione posterior suo obiecto; itaque enim illa datur in Deo, quia obiectum ita futurum est, non est quod per se requireretur ex parte praedestinationis, etiam praesupponeret suum obiectum, scilicet collationem gloriae, quae praedestinatione posterior est, cum sit effectus illius.

Objicies 4°. Voluntas conferendi gloriam ordine executionis praesupponit merita praedestinati absolute existentia: ergo praesupponit scientiam visionis. [81]

de tali merito. hene sic; d' tali volunt. ey pertinet perse ad predestinatu[m] etiam a tali scia. – Et per hoc ys sit num. 8 q. a tali scia visionis presuppo-sit ut 9dito ad predestinatum, si tam illa 9tinet, q. d. directiva n. e, praeter ea speculativa; scia a distinctiva predestinationis practica e, et per mi actu dirigenti efficax et ordinatus predestinationis: q. a scia visionis practica n. sit, neque directiva voluntati executiva gloriae, n. 9tinet predestinatu licet. ut 9dito perse requisita presuppositive ad executione illius.

52 Sed contra dupli[cant] in hac responsione, dupliciter ey solutio, qua dovemus primus vincenti quesito de necessitate talis scientiae, q. d. n. ey inquirimus an illa 9tineat predestinatum, d. an ad illa ncaria sit perse: q. qui semel negaverit illius necessitate, nec subintrare presenti solutioni. Dupliciter etiam et vo, q. licet hec scia practica n. sit, ad hec ex hoc precise titulo potest 9tinere predestinatum; illa qui ope practica futura e ad q. qualis illius 9tinctiones, n. d. pro singularis partis, ut tenet averere hic author, qui num. 3. ante docuit, predestinatum includere actus voluntatis n. solus evaluer. Detiam precipue: q. actus voluntatis ante n. sit, neque directivus formaliter, quam hec debuit ut predestinatum 9tineat, etiam scia visionis potest eam 9tinere, q. quibus practica et directiva n. sit.

53 Hec est supposita divi-sione actus Divinos ordine intentionis et executionis (de quo sermo erit ex professo infra) intendebat hoc enthimema; et neg. de minor subsumptum: nam executio illa per quam ponitur in actu collatio gloriae, n. e formaliter predestinatio, d. ponitur q. requiritur ad ipsa predestinatum

ctes ffaliter solus dicit ergo causes etiam infallibiliter sequatur ponenda tali executio. Licet ergo ea executio ...us ponat, ut re vera supponit in predestinatione ad ... tum et meriti, scientia visionis de meritis adhuc per se ... requirit ad rationem predestinationis; quia executio collati... onis glorie predestinatio non est sed effectus predestinationis; et consequenter et ... executio petat talem scientiam illa non erit per se predestinatio, ut et formaliter predestinatio est. 49

... deus

5º. Ratio quod Deus decernat efficaciter aliquod obiectum ... tale obiectum futurum absolute est pro aliqua differentia temporis: ergo Deus cognoscit illud absolute futurum. probatur consequentia: nam requiritur esse absolute futurum, quam Deus illud ita cognoscat: ergo posita intentione efficaci obiectum futurum absolute est, per se requirit ... divina ... Deus cognoscat scientia visionis. procedit. Decretum quod stare nequit absque scientia visionis, per se petit suum ... ... Decretum pertinens ad predestinationem stare nequit sine tali scientia: ergo illa per se requiritur ad predestinationem; atque adeo scientia visionis aliqua ratione per se ... necessaria erit ad rationem predestinationis. 50

... addit ... si

... Quaestio ... de ... disp. 26 num. 20, ... mea intentio efficax non est, illi ... et dicimus ... Deus cognosceret illud absolute futurum ex ... futuritio... ... absolute ... ... exigentia perfectionis divine, ... illud quod addit ... peccat, ... ad predestinationem ... ex ratione talis non requiritur decretum efficax ... operatur ut postea dicemus. ... decretum tale per se preterat scientiam ita adhuc ... non peteret predestinatio, ... non exigens tale decretum ... illud petat, adhuc

scia n. exigitur ad predestinationem, ut ostendit diligenter D. Thomas: tale decretum neguit stare absque scientia visionis exacta a decreto ex indigentia ipsius, nego maiorem; imperfectione quidem una, concedo maiorem. Ut enim Deus habeat tale decretum, scia ista varia non est ex indigentia futuri ipsius, neque antecedenter ad decretum, neque concomitanter aut subsequenter; quod Deo certo constabit de absoluta futuritione etiam ante ipsius scientiam.

46 Obijcies 6.o neguit intelligi adequate predestinatio, quin ibi interveniat scia visionis de aliquo obiecto futuro absolute: ergo aliqua scientia visionis per se requiritur ad predestinationem. Antecedens probatur: neguit intelligi adequate predestinatio, quin intelligantur in Deo voluntates efficaces, ex quibus conferunt auxilia infallibiliter ponentia merita predestinati; sed iste voluntates supponunt scientiam visionis de aliquo obiecto futuro absolute; ergo. Minor probatur: quia voluntates iste supponunt cognitionem meritorum Christi Domini absolute existentium, quorum premium est collatio talium auxiliorum et voluntatis conferendi illa, quia tribuuntur ex meritis Christi Domini: ergo si predestinatio petit per se has voluntates, etiam exiget per se aliquam scientiam visionis, saltem de meritis Christi Domini futuris absolute.

47 Non est quidem nostri argumenti facere, nec modo vacat in illud ex professo evolvere, quod longiorem postulat disputationem. Et quidem modo solum intendimus non requiri per se ad predestinationem aliquam visionem de aliquo obiecto se tenente ex parte Dei predestinantis, vel ex parte creature predestinate, hoc quod negamus abstrahentes ab eo quod interveniat hec scientia visionis, quae forte etiam necessaria non est per se, et solum requiretur ad specialem modum predestinandi, adiquatio requiri potest.

scia multiplex visionis pro multis aliis modo predestinandi: v.g. si Deus ex meritis unius iusti moveat ad disponendam predestinatus alterius hominis vel etiam rursus cuius discipulus moveat ex cooperatione ad unus auxilii actu ad tribuendam alia sub quo ponat reipsa adeptio gloriae. in his omnibus interveniet per se scia visionis. de per accidens ad conceptus omnino predestinationis. vide quae diximus cum precedentis numero 41 et 42.

Disp. 4ª

Utrum imperium actus qui ex se intus requiratur per se ad predestinatus divinam?

Caput 1us

Pretermisso imperio thomistico, per iudicium de actus sententiis.

Satis rejectis manet imperium illud in quo aliquis pro thomistae statuunt essentiam predestinatus explicabile per alias voces facta. ex iis quae diximus in disp. citata de qui sententia ubi illud impugnavimus, ut videre est a num. 14. ad 19. 82
ad de hunc doctrinae tibi tradita, hoc praecipue in coenter ducere, ad hoc imperium non illis requirunt, de in eo ponunt fraliter rationem predestinationis. etenim qui dicunt actuales verus gubernationis non esse fraliter quo precedentis de effectus illius: et coenter actualis gubernatio creaturarum in beatitudinis non erit fraliter predestinatio, sed effectus illius. intereo nunc: ergo hoc imperium non potest requiri per se ex parte predestinationis. probatur ergo: quod hoc imperium esset effectus predestinationis: ergo non potest requiri ex parte illius, cum repugnat effectus requiri ex parte causae, quia posterior est. ant. probatur; quia tale imperium futurum esset applicatio potentiae executivae ad media predestinationis, atque adeo pertineret ad ipsam actualem gubernationem creaturae et ejus ad exercitium

illius: cum non pertinerat per se ad praedestinationem, patet: quia hoc solum est actus primus, et virtus directiva ordinis in Beatitudinem infallibiliter obtinendam, atque virtus est prior hoc imperio, quod convenit ab ipsa, ut est certum: ergo praedestinatio est ante tale imperium; et Lorentius negat illud pertinere per se ex parte praedestinationis.

89 Omisso itaque hoc imperio magistrico et thomistico aliud excogitavit Dominus Montoia hic disp. 3a, ubi docet dari in Deo in hac serie praedestinationis actum, quo cognoscit se decrevisse transmittere homines in Beatitudinem per talia media, quo actu notificat Deus, implendum esse tale decretum. docet hanc enuntiationem esse actum imperii proprie et practice iniunctum. quod Deo insit talis actus, sic probat. Nam talis actus est affirmatio alicuius veritatis obiectivae, quam re ipsa Deus ponat ad extra. Deo videndam et cognitio omnis veritatis scibilis: ergo dicendum est actum huiusmodi. quod autem talis actus sit imperium etiam probat: quia actus ille qui proponit coram potentia ad executionem operis intenti, est et recte dicitur imperium rationis, at vero talis est praefatus actus, qui practice dirigat, et dictet eius executionem operis intenti, et destinationem distrahit: ergo talis actus imperium est tenens ex parte ...

90 Ex hac doctrina quaedam hic Dominus adprobandum, quod talis actus per se requiratur ad praedestinationem Dei. quod ita probat. ad praedestinationem requiritur per se omne id, quod est necessarium ut potentia executiva decernat rationabiliter et non caeco modo ad opus intentum. Sed ad hoc requiritur praedictum imperium: ergo. Minor probatur: nam praesupposito hoc actu potentia executiva decernat, et dispositionem de opere intento, neque retinet illud simul cum determinatione potest aliter habere: ergo ad hanc determinationem non caeca

per se requirit tale imperium: illud ergo per se necessarium est ad praedeterminationem Divinam.

Haec doctrina partim falsa, et partim inutilis est. mitto quod in Deo detur ille actus quod adduire vocem imperium ex parte intellectus, nego tamen illud per se requiri ad praedeterminationem ex ratione tali. 92

Adiunctum probo: nam secluso tali actu adhuc potentia executiva determinabit ad opus intendens, et non e contra: ergo tali actu non requiritur. probatur ante: quia praesupposita scientia simplicis intelligentiae, et media, (quas praesupponi debere ad voluntatem efficacem probabimus inferius) et voluntate efficaci de medio, voluntas exequens habet sufficiens principium, unde illuminetur, et determinetur: ergo secluso eo actu, potest determinari, et non e contra. ante probatur de determinatione, quae de illuminatione satis dictum fuerit ratione praedicta: etenim voluntas efficax habet vim inferendi aliam voluntatem necessariam, immo, et inde actus imperii enuntiativi quod efficax est: ergo a fortiori habebit vim inferendi determinationem potentiae executivae, quod opus sit actu hoc imperii.

Dices: ut Deus tribuat auxilium 93

... et ... operationem Petri ... in instanti a non sufficit ... ... hanc ... ulterius requiritur, quod cognoscat Deus ... existentiam Petri, et instanti a ... post de ... de medio requiritur cognitio qua decernit ... ... principium et instans a; et ... necessarium erit hoc imperium ... ... Probatur: quod ut voluntas executiva ... ... operationem ad extra opus est scientia aliqua practica de modo, quo medium faciendum est, ... debet esse scientia enuntiativa decreti Divini de tale opus. probatur: quia quod in tali decreto statuimus talem operationem: exemplar exemplo artificis, qui non determinatur ad exequendum arte tantum

donec cognoscat voluntas principientis: et neque potentia executiva Divina se determinabit ad opus, donec ei intimet per hoc
imperium enuntiativum decretum de positione medii.

93 Sed omittendo
aliis et Lg. ... regulam deg. nullo itaque requiri cognitionem
de coexistentia potentiae, et temporis ut Deus conferat auxilium
ad opus de quo infra numº 106; neque requiratur
pariter cognitio de decreto intendente opus illud pro tali tem
pore ut potentia executiva determinet; quia ea determinabitur ex vi
talis decreti, sive illud cognoscat, sive non: experientia
quippe constat, quod non requiritur in nobis cognitio reflexa supra
nostros actus voluntatis, ut ex illis determinemur ad opus:
ergo neque in Deo requiretur haec cognitio aut hoc imperium
enuntiativum, ita posse ut sine illo ei daretur determinatio ex
vi voluntatis efficacis. ad operationes diligentiae [illegible] requiritur
aliqua scientia saltem virtualiter practica de opere efficiendo,
[illegible] practica formaliter de tali opere, nego [illegible].
Satis enim est quod cognoscat modum, quo fieri potest tale opus,
et quod detur simul voluntas de ita ponendo opere, sicut
cognitum est posse fieri. neque exemplum artificis [illegible]
probat; quia enim potest applicari voluntas extranea ipsi
artifici citra cognitionem, ea necessaria esset: in Deo autem
sicut et in nobis absque cognitione applicat propria voluntas
potentiam quasi practice sentit quin reflexe cognoscat

94 Ex
hac doctrina satis impugnatur etiam illa quam accurate
sed frustra excogitavit Dr. Anibal de Moreira his verbis disp. 3
[illegible] ibi enim sic tamen citatus Dr. quod in Deo datur actus
iudicativus ita explicabilis existit in me decreti efficax
exequendi medium a [illegible] actus autem iste vite appellatur
imperium quod sit intimatio praecedentis voluntatis et vi

in eo dari subsibilis è duplex usus actus ad decretum pre 51
existens, et alius ad opus intentum. q' ut ad decretum
è enuntiatio illius. pro ad opus neque è affirmatio neque
negatio. s' applicatio et imperium decretans tale opus
eē imperatum ut fiat in vi prioris decreti. decitque
int' alia docet, hunc actum per se necessarium eē ad pre
destinatum atque adeo per se requiri aliquod imperium.
Praeterminata tota hac doctrina aliqualiter diversa 95
a praecedenti ego solum dico, actus huius modi (imper
ium appelletur, vel non) per se non requiri ad praedestin
ationem. q' ut clarius suadeam, noto potentias non vitales
moveri et determinari non posse per propositionem obiecti, cuius per
ceptivae non sunt, s' talis determinatio, et motio bene per aliquid
quod formaliter applicatum, sui quasi inhesione eas excitet:
sic potentia locomotiva determinatur ad motum per volitionem ambu
landi sibi formaliter applicatam, non vero propositionem. Non sic ar-
guo: potentia executiva divina vitaliter est potentia
formaliter vitalis non est: ergo determinari moveri que non po-
test per praedictum actum ad opus intentum. probo conseq.: quia per
talem actum moveretur ut per propositionem prioris voluntatis mob
ilitatis per modum obiecti; atqui talis voluntas nequit ita
movere, et determinare illas potentias, quia vitalis non est: ergo talis
actus frustra ponitur in Deo, ut hoc potentia determinaretur. q' per
accidens est ad determinationem praecognitionis in tali potentia inferat sive
destinatio. 96
Quia potentia executiva vitalis non determinat ultimo
ad suum opus nisi per insinuationem, et significationem volunt
prehabitae ante suam executionem; sed enim talis executio
è formaliter a prehabita voluntate. et cum haec insinuatio
aut intimatio conveniat formaliter ab hoc imperio: ergo

intimatio requirit per se ad executionem, et imperium videtur certa, quia nisi tali per executivam intimatio voluntas praehabita, non oriret executio potius ab ea voluntate quam ab alia; minor est tradita a D. Thoma [illegible] ubi docet intimationem esse actum [illegible]; sic enim ait: ordinaria per modum cuiusdam intimationis est actus [illegible]... [illegible] legitima est.

97 Verum dico pro parte negativa minori: potentia executiva non determinatur ad opus, nisi per insinuationem, aut significationem talis voluntatis praehabitae, per significationem aut insinuationem [illegible] practice per modum applicationis, [illegible] ex positione huius distinctionis fiet per se aequivocatio eorum qui hunc actum imperii requirunt ad determinationem potentiae executivae. Itaque potentia perceptiva in se discriminatur a non perceptiva quoad suam determinationem, quia potentia perceptiva determinatur per insinuationem, significationem et expressionem principii determinantis, si debet ut perceptiva formaliter; at non perceptiva solum determinatur per applicationem et quasi impressionem principii determinantis, quae applicatio non debet esse per aliquod signum, quod sit significatio, aut expressio formalis, et proinde non debet esse de linea intimationis et enuntiationis, sed solum de linea applicationis [illegible], in quo sensu dici poterit insinuatio vel significatio quasi practica, [illegible] est, quae in actu exercito praeter id quod praestaret formalis expressio, [illegible] perceptivae formaliter. Unde cum potentia executiva est talis perceptiva non sit, et determinat ad suum opus non requirit expressionem actus voluntatis, sed solum applicationem illius, quae in actu exercito insinuatio est.

Caput [illegible]

Addi alii quod imperium intus ad [illegible]

Expenditur.

Duplex adhuc inv[eni]t d[iffic]ult[a]s in venit, in opinando q[uod] ad instruendo hoc imperio intellectuali Div[in]o, per se requirit ad pr[a]edeterminat[ione]. Alt[era] e[st] prior, q[uia] in Deo requirit per se imperiu[m] q[uo]d d[ici]t[ur] vocare intellectuale et abstractibus q[uae] ad instruendo supponunt dari in Deo decreto effica[ci] de operat[ione], et mo[do] eo p[er]tendi ad decret[um] Dei im[m]ediate cognoscit, et ma[nifest]e abstractive etiam abs[que] eo ipso operat[ionem] p[ra]edefinitio, et iam illud h[ab]et enim scientia abstractiva Dei re[s]pu[n]gnat q[uod] non requirit per se ex perfecto mo[do] Divinarum operationum. Supponunt S[anctus] T[homas] q[uo]d hoc cognitio abstractiva et in alio n[on] e[st] posterior existentia operationis pr[a]edefinit[ae], et illu[m] antecedit, subsequitur q[uae] im[m]ediate ad decret[um] a quo dictat[ur], et ex decreto illo, et ista scientia infert decreto futura absoluta existentia talis operationis. Q[uo]d in priori supponi[tu]r est. q[uia] nisi Deus ita cognoscit operat[ionem] antequa[m] fiat, n[on] operabit[ur] ex certa scientia vel faciendo; n[on] enim scit a[liqu]is q[uo]d hac scientia futuritiones ipsius operationis q[uo]d ad futuritionem talis sit decretum efficax de operat[ione], et ex q[uo] illo ipsa fiat, a[n]t[e] si cognoscat. Tum ut operatio proveniat a Deo sciente et dirigente talis cognitio per se necessaria est. 99

Hinc procedit ad determinandum quare talis cognitio operationum in decreto imperii sit. Nam hoc cognitio sit factiva operis inde e[st] q[uo]d possit vocari saltem virtualiter imperium illius. Q[uo]d factiva sit probat: 1o hoc cognitio reddit Deum scientem q[uo]d sit illud q[uo]d in voluntatis intendentis opus faciendum sit, et etiam ipso mo[do] sit faciendi. Ergo cognitio illa factiva e[st]. Probat

coât quod illa cognitio practica est, vi cuius fit opus intentum, et vi cuius cognitionis in directio decreti fit opus, ut eo dirigat ad illud: quod talis cognitio practica est atque adeo imperium, et quid intelectuale, cum sit actus enuntiativi vere et finaliter enuntiationis. quod vero ea cognitio per se requiratur ad predestinationem, inde probatur quod perfectus modus operandi divine vi cuius tendat in executionem operis cognitio, quod per se requiritur ad predestinationem in quantum debet modus perfectissimus operandi per se requiritur tale imperium, quod sit cognitio intuitiva decreti et practica operis intenti per decretum, cuius quae absolute futuritionis operis in se ipso.

LOD Tota haec doctrina placet in recentioribus theologis; et peccata illius modo examinare non vacat, sed probat ratio quod nunc premisimus, dicendo cognitionem istam, de qua hic, non per se non requiri ad predestinationem etiam ex perfectissimo modo operandi Dei. ratio est: nam haec sua natura est ut dirigat et decretum ad opus speciali modo faciendum: quod per se non requiritur. ratio probatur: quod opus speciali modo fiat, solum est finaliter quod in se ponatur extra causas sicut decernitur a Deo; et ut decretum ita disponatur, et ut opus ita ponatur non requiritur haec cognitio: ergo. probatur minor, quod cognitio non dirigit decretum, cum sit posterior ipso: neque opus ipsum, cum illud satis evadat directum, et ponatur in eo modo quo voluntas decernit: ergo talis cognitio non requiritur vel ut decretum ita disponat, vel ut opus ita ponat: quod non requiritur etiam ex perfectissimo modo operandi Dei. unde ea scientia (si forte in Deo daretur) solum erit necessaria in Deo ex perfectissimo modo cognoscendi, cuius nihil scibile potest subterfugere eius notitiam.

Cognitionis

Secundus modus, quo alii ... convenit determinare tempus intellectuale, per se necessarium ad prædestinationem, LO2
sit e. ... pluraque ... ad omnia ... pendet ... opportunitate temporis, et
distinctione circumstantiarum, vel dispositione mediorum
quæ tractu temporis sub ... ponenda sunt. Eo1
... hinc ... per se requirit ante ... ipsius execu-
tionis ... intimantis ... ad esse tempus circumstan-
tiarum, in quo media ad ... execuctioni tra-
denda sunt. Hinc fit ... quod ... prædestinatio
dependenti a meritis prædestinati requirit per se
hæc cognitio, quæ ... executivi intimet ad esse tem-
pus, quo ipsa urgeat ad opus ponendum. Fit ... quod
talis cognitio ... appellet ... intellectuale. ...
quæ ... ad ... hoc ... requiratur
ad prædestinationem dependentem a meritis; ... quæ
... quo gloria ... ... aeter-
na. LO3

Ratio primi est ... voluntas intendens operatis, vel
collationis mediorum ad illum ... ... executio-
nis ... supponat hoc ... requiritur ad prædesti-
natis hæc cognitio quæ intimet ... ad esse tempus
executionis. ... nisi detur cognitio
de existentia instanti ... auxilium voluntas dandi illud non poterit urgere ...
... ad executionem, sicut ... non urget ... instanti:
... voluntas intendens operatis, vel
mediis dependenter ab his aut illis circumstantiis, est
voluntas ... conditionata ... requirit determinare
quo ... ... conditio. constat
... quia voluntas conditionata ... in ... ...

quando vis determinandi, nisi per actum diuino dependenter circa intendit operatus, aug. vt potest in illa voluntas exequi valet hunc. Et una ponendo operatione si dentur tales circumstantiae; hic non e voluntas, licet efficax & ordinata: ergo etc.

L03 Neque vi obstat, quod hic actus sit imperij etiam potestas; nam imperium determinatiuus videtur denuo a mere politico solus habet dirigere quoniam sibi subiectus indifferens ad opus, & eius rogare ad operandum; hoc habet ita cognitio: ille imperium est, quod est maior, quod hac sola ratione quia affectio voluntatis determinans ad eius propositum, vel fides dicitur imperium voluntatis: ergo illa cognitio habet ita dictare ex ipsis in eius, dicetur imperium illius. minor etiam probatur: nam talis cognitio dictat designando coexistentia eius propter ipsa exequenda operationem et obiectum intentum per efficaciam voluntatis: ergo haec cognitio dirigeret indifferentem talis propter regendum ad operandum.

L04 Modus iste dicendi talis potest ad adhuc non praedestinatus requiratur, illius actus tantummodo qui imperium; ceterum non potest quod hic actus ex ratione praedeterminationis praeterea talis requiratur, vt se: quod hic actus solus debet poni in Deo, quoniam praedestinatio dependent ab opere ponendo in his circumstantiis praeuisis. vt alij authores sentiunt; & quod praedeterminatio ita dependeat ab opere per accidens est ratione praedeterminationis, cuius debet poni intelligi per perfectam rationem praedeterminandi: ergo quod ponatur hic actus per accidens erit ratione praedeterminationis.

L05 Ad de quod licet hic actus requiratur ad praedeterminatus dependentis ab existentia circum-

cum tantum aliqua adhuc n̄ requirit imperium quia cognitio
imperium ē, qd sic probatur: illa cognitio eadem formaliter daretur
in Deo sive intenderet operatum cum his circumstantiis
sive non, at dum n̄ intenderet, n̄ est imperium: ergo neque
est etiam dum intendit. probatur maior: siquidem coe-
existentia daretur sicut modo sive operaremur medium
sive non, ut ē in dubitatum: ergo daret eadem formaliter cog-
nitio illius coexistentiae, cum n̄ sit unde deberet va-
riari. minor etiam probatur quia dum n̄ est intentio operis
n̄ est opus ponendum: ergo neque cognitio intimaret adesse tem-
pus ponendi operis: ergo tunc n̄ est imperium, at vis imperati-
tiva erit solum in voluntate efficaci. Unde ad fundamen-
tum Lorcae oppositum dici debet distinguendo maiorem
imperium habet contrahere potentias per modum [illegible] [illegible] concedo maiorem
per modum nuntii sub qua ratione nego maiorem, sic enim habet sola
applicatio, quae imperium n̄ ē, sed ē affectio voluntatis
contrahit intus ut [illegible], et ex [illegible] habet rationem imperii.
similiter dicendum [illegible] [illegible]. vide dicenda num.
LLO.

Caput 2um

Traditur modus quo voluntas Divina se
potentias sibi subiectas contrahit
absque imperio intellectuali.

Ut tollere constat in voluntate imperii intellectualis, exponendus Lo6.
fuit modus quo voluntas divina se contrahit, ad potentias
alias sibi subditas, utrasque re ipsa [illegible] extra
[illegible] intentus a voluntate [illegible] cuius intelligentia, nunc hyp-
othesim in qua datur intentio efficax de positione op-
eris meritorii [illegible] [illegible] quae [illegible] [illegible]
[illegible] hic enim maior difficultas ē [illegible] in [illegible] extra
hypothesim in qua [illegible] Divina voluntas efficax de

actiasse libero arbitrio etc.

107 Igitur posita in Deo hac voluntate qua intendat efficaciter gloriam dependenter a meritis, ponitur etiam non nova actus intentio, quo Deus cognoscit se habere talem voluntatem; et actus quo cognoscunt possibilia et utilia haec media in ordine ad illum finem, videlicet haec merita, vel illa: et ut haec aut illa merita ponantur, ponitur cognitio de possibilitate et utilitate horum, vel illorum auxiliorum ad haec aut illa merita. item etiam et cognitio de eventu quem habituri essent auxilia cum voluntate libera, si ponantur in his circumstantiis, vel in aliis. addest praeterea voluntas dandi haec auxilia prae aliis, et ea conferendi in his circumstantiis potius quam in aliis, qui actus est electio mediorum in ordine ad finem ponendi merita. datur etiam cognitio de hac voluntate. scientia patet cognitio in Deo, qua videt pro illis et intra has circumstantias vicit quod auxilium sortiet libere certo suum effectum; et tunc potentia executiva, tempore virtute productiva quae ducit auxilium, voluntas creata illi acquiescat et simul cum illo operat, ponitur que extra causas opus meritorium ad internum fuerat per illam voluntatem. pariformiter discurrendum de meritis ut de mediis in ordine ad consecutionem gloriae.

108 In fine omnibus dubium de re ipsa, nimirum an isti actus enumerati (dirigo riant hoc ordine, vel non de quo suo loco) per se requirant ut voluntas intendens finem se determinet ad unum electionem mediorum; vel ut voluntas elligens media determinet se ad actum internum executionis et determinet ad actum executionis alterius ad extra. unde difficultatem devolvimus cum doctoribus primi praedicamenti. sequitur ad illum cognitionem qua Deus cognoscit se habere tale intentionem.

2° ad eg [illegible] cognoscit suæ volunt. [illegible] [illegible] [illegible] cognouit [illegible] tempore et [illegible] circumstantijs [illegible] actus intentus executionem [illegible] endi.

Pro resolut. dico 1°. ut voluntas [illegible] in vi intentionis ad electionem per acci [illegible] ex [illegible] [illegible] rationis [illegible] cognoscat se [illegible] talis intentionis [illegible] [illegible] determinaret, licet n. daretur talis cognitio. [illegible] eius [illegible], ut potentia executiua determinet [illegible] et ut voluntas [illegible] [illegible] auxilio [illegible] extra causas liber actus et meritorius. [illegible] ex num. 92. [illegible] 2° colligitur ex num. 94. ultima [illegible] clarè [illegible] num. 74. [illegible] primum [illegible] dubij [illegible]. 109

Dico 2°: cognitio [illegible] tempore et coexistentia circumstantiarum per [illegible] requiritur ut potentia executiua determinetur; [illegible] requiritur ut ratio determinans tales potentias. [illegible] per se requiratur satis euincitur ex [illegible] num. 102. [illegible] requiratur ut ratio determinans probatur: quia [illegible] vi [illegible] ad instar virtutis [illegible] in volunt. efficaciter determinante: [illegible] cognitio ista n. potest esse ratio [illegible] determinans executiuas potentias probatur: quia voluntas determinans, [illegible] determinaret [illegible] circumstantijs [illegible] adæquata ratio, quæ determinaret, [illegible] [illegible] [illegible] cognitio requiritur est [illegible] determinans [illegible] [illegible] minor. [illegible] cognitio solum est applicatio in genere physico illius intentionis ad tempus, [illegible] [illegible] est [illegible]: [illegible] ratio sub [illegible], n. [illegible] ratio determinans potentias executiuas, aut [illegible] [illegible] intentus est. 110 quella. [illegible]

Hoc explicat exemplo applicationis [illegible] causæ 111

phisicum, et exemplo cognitionis in causis intentionalibus et quod dicitur vel distributa et ergo extra et extrahens cognitionis est quoad cognitionem. quod vero patet, nam concurrit et extrahens distributionis est applicatio ignis ad lignum, similiter in nostris

110 obiectibus sunt quae extra animam et ideo, premissis autem si illis ipsis applicant tale extractibus, tamen ipse in meliori physica sunt ratio causarum phisicarum aut intentionaliter ipsa ideo. quod pariter formaliter asseri debet de cognitionis ratione. hac ergo portione res in nostra hypothesi. intentio est ut se habet sicut vis distributa ignis, aut sicut vis motiva et causativa dicti in premissis obiectibus cognitio autem sicut applicatio physica rei ignis, vel intentionis eius rerum obiectarum.

111 ergo sicut talis applicatio non est ratio quae extrahens, ita neque haec cognitio de coexistentia temporis et circumstantiarum

dicens.

112 aliqua scientia visionis requiritur per se ad praedestinatus. Dicunt. probatur quia cognitio de coexistentia temporis et circumstantiarum scientia visionis est, immo sit cognitio de eorum obiectorum existentia quae sit in cognitione requiritur necessaria erit aliqua scientia visionis ad praedestinatus. quod non videtur dicere doctrinam dictam supra num. 72 — Dicitur distinguendo consequentiam. quod aliqua scientia visionis de materia circa quam praedestinationis requiritur per se: nego consequentiam. de alia materia extra obiectum per se, omitto consequentiam, solum enim loquimur de scientia visionis versante circa existentiam actionum meritorum, vel gloriae, quae est materia propria praedestinationis dictae negamus. — Adhuc potest dici distinguendo aliter consequentiam: aliqua scientia visionis per se requiritur

113 ut intelligatur praedestinatio in actu 2o, nego consequentiam praedestinatio in actu 1o, omitto consequentiam, adiciens quod solum requirit

ad exequendu collationes auxiliorum et gloriae, non vero ut det actus infferens hic infallibiliter in quo actus est praedestinatio. Ergo qd est causa directiva. 56

Obijcies tamen 1°: LL3

talis dirigit Deus, ut agens reale, per hoc qd cognoscat convenientiam circumstantiarum, et temporis ad executionem operis, et illud intendat; ergo et potentia executiva in ea hypotesi determinans, non requirit cognitio posita. ans. et: determinatio est, ad hoc ut det determinatibus ex parte voluntatis qd perseveret ea voluntas intentiva. ergo illa erit talis ut det determinatibus ex parte intellectus qd perseveret notitia de convenientia temporis et circumstantiarum quae notitia non est scientia visionis, sed simplicis intelligentiae: ergo hac durante, ut evenit in Deo, non requiritur cognitio de coexistentia aliorum extremorum. Resp. negando ans. probationi distinguo ans.; ut det determinatibus ex parte voluntatis talis est, qd det voluntas intentiva, et cognoscat tempus, concedo est, concedo ans. si non cognoscat tempus, nego ans. voluntas quippe est determinatibus quasi conditionalis obiective, et propterea non determinat, usque dum sit de purificata conditione. LL4

Instabis:

voluntas efficax; quia efficax sufficiens est se ipsa ad inferendum infallibiliter: ergo prius non habet hanc vim et determinationem per executivam cognitionem constat. ans. vero probatur ex ratione voluntatis efficacis, per quam distinctam ab inefficaci. ~~[struck]~~.

Resp. distinguendo ans.: voluntas efficax quia efficax sufficiens est se ipsa ad inferendum mediate, vel immediate actum, concedo ans.; ad inferendum solum immediate, nego ans. et quidem voluntas efficax qua talis debet habere vim inferendi rem volitam, vel mediate si ipsa, ut intercedens, dirigatur a voluntate exequente, et a potentia executiva: habet enim vim

inferendi eas voluntates, ad illud exercitium quod necessarium est ut ponatur opus, si vero ipsa esset finaliter executio et posita executione finaliter etiam immediate inferret opus; praeterea tamen ex hic habetur voluntas inefficax, quia qua tali vi sua neque infert alias voluntates neque ipsum opus: ergo in Deo ut modo supponimus voluntas distinguitur a virtute activa, et intentio ab executione finaliter, in hoc sensu quod voluntas efficax infert reliquas voluntates, et cognitiones assignatas sub qua dabitur determinatio per executionem, et post ipsius positionem auxilii vel actus intenti.

L 15 Objicies 2o: ad intentionem finis non requiritur in praedestinante aliquis actus intus, qui sit applicatio Dei, ut determinetur voluntas ad talem intentionem, idque dici debet de actu electionis vel mediorum: ergo neque ut posita executiva determinetur adaequate requiretur cognitio de coexistentia circumstantiarum. probatur consequentia: quia sicut intentio de ipsa sine cognitione sui determinat alios actus voluntatis, ita etiam determinabit per executionem. Praeterea quia in bruto supposita cognitione sensus eius, quae correspondet cognitioni de possibilitate et utilitate mediorum, et posito appetitu sensitivo immediate posita executiva erumpit in actus absque alio actu cognitionis: ergo appetitus ille, qui aequivalet voluntati efficaci, non indiget alio actu ut determinet per executionem: ergo ubi fuerit voluntas efficax de obiecto, hic non indigebit cognitione circumstantiarum ut determinetur per executionem: unde licet de cognitione indica ea per accidens erit ad determinationem per executionem.

L 16 Respondeo concesso antecedente, nego consequentiam, cuius probationi nego ait ratio discriminis haec est, quod scilicet intentio, ut habeat vim dependet a positione circumstantiarum, de a repraesentatione possibilitatis et utilitatis earum; at executio semper dependet a circumstantiarum coexistentia, siquidem ita intenditur

opus exequendus, et executio debet ponere opus sicut intenditur. id demonstrat exemplum; ponere hic volitionem efficacem dandi eleemosinam petro petenti, et voluntas re [illegible] satis est quod cognoscas posse tibi eleemosinam et petro petitionem: ut autem hoc ipso opere compleatur opus est, scias petere Petrum ut experientia ipsa testis est: id ipsum applica voluntati efficaci etiam Divinae, dum opus decernit sub aliquo decursu circumstantiarum, quas nisi videat coexistentes non decernabit pro executione operis. [illegible] ratio brutorum est extra rem, irrationalia enim non operant ex [illegible] circumstantiarum, nec appetunt obiecta dependenter ab illis; unde mirum non est quod tali cognitione non egeant, sicut nos egemus, et nos, quoties opus intenditur independenter a circumstantiis.

Ex his alii inferunt quod voluntas 117

Divina sicut ipsa decrevit et habendus intentionem dandi gloriam ut sit voluntas pre destinativa, et regia intentio aliquem cui cognitione determinat ad electionem medii; infertque sed voluntas varios, ut ponat opus, ac decrevit ipsius post exequentis, quod executio ipsa presuponat decursum aliquem circumstantiarum ut medium congruum, ut velut [illegible] finis exequtioni mandet, prius debet videri coexistentia talium obiectorum, quas ca intentio decrevit post exequtionem ad positionem medii vel finis se habente tali cognitione instar applicationis virtutis destinativae, quae residet in tali voluntate. Contra nullum requiri [illegible] imperium proprie tale ad pre destinationem Divinam etiam dependentem a coexistentia circumstantiarum; huius enim hic actus cognitionis imperium proprie non est, ut probatur ex num. 105, ipsius etiam [illegible] licet imperium foret, non requireret [illegible] ex proprietate pre destinationis, sed solum illatione per exequtione, ut ex num. 102 satis constat. Dubium 2. an et quomodo scientia media per se requiratur ad pre destinationem Divinam. Cap. 10 cujus difficultatis pressionem, et [illegible] supponuntur.

Disp. 5a

An et quomodo scientia media per se requirat ad praedestinationem divinam

Caput primum

Scopus difficultatis praefigitur et diversae sententiae proponuntur.

118 Praesens dissidium quo forte nullum gratius occurrit in tota theologia pendet ex ... praedestinatione; si enim revocamus in memoriam ea quae diximus supra a num. 55, vidimus varios posse considerari praedestinandi modos, in quorum aliquibus scientia media necessaria non est ex parte Dei praedestinantis. Propterea certum est quod ex conceptu praecise formalissimo et universalissimo praedestinationis utcumque habendae non requiritur per se scientia media, nam potest concipi ex parte Dei causa directiva creaturam rationalem infallibiliter gloriam assequendi, quin interveniat scientia media, si videlicet Deus praedestinet creaturam independenter ab aliqua conditione libere ponenda ex parte ipsius creaturae, ut probavi a num. 56: ergo ex ratione universalissima praedestinationis non requiritur haec scientia, quod omnes tenentur admittere.

Nec etiam institutum dubium
119 est de praedestinatione dependenti a meritis alterius a praedestinato, ut evenit in praedestinatione parvulorum qui de facto sunt dependenter a meritis Christi, vel contingeret in ea praedestinatione qua homo destinaretur ad gloriam dependenter a meritis alterius hominis. Ratio est, quia tunc immediate et formaliter solum requireretur ad praedestinationem talis hominis scientia visionis de meritis talis creaturae, quatenus sit de praerequisitis mediate ad tales praedestinatos, nempe de iis quae praerequirant, ut ea merita futura sint: ergo per se et immediate non requireretur haec scientia

media, quae versat circa creaturas praedestinatas, et abstrahimus ab hoc, quod talis scientia requiratur ad meritum illud dependenter a quo aliquis praedestinatur. 58

Solum ergo vocamus in 120

examen praedestinationem illam, quae sit dependenter a meritis ipsius praedestinati, et in qua ei conferatur gloria tamquam praemium, et corona meritorum. Unde sermo erit de praedestinatione ut de facto existit respectu adultorum, quibus gloria confertur ut bravium, et etiam de praedestinatione quavis possibili, in qua gloria ut corona conferenda sit, et quidem de hac ratione praedestinationis duo inquirimus, an praedestinatio ista ad gloriam ut coronam possit dari absque interventu scientiae mediae. 2º, an ea supponenda sit talis scientia per se requisita in praedestinatione ut possibili, vel ut ~~exist~~ existenti de facto sit necessaria speciali aliquo modo, nempe ~~ut eius~~ voluntas Divina conferendi auxilia ad merita praevidendo vel comitans, aut subsequens eius medii voluntatem.

Sic praefixo scopo praesentis difficultatis quoad ipsos eius punctos duplex reperitur extreme opposita sententia. 1ª est eorum, qui scientiam istam mediam penitus denegant: scientiam siquidem istam in Deo non reperiri, exigentes perfectione Divina, a fortiori non erit necessaria ex ratione praedestinationis, imo in sententia horum quorundam, licet aliqua conditionata in Deo poneretur talis scientia, adhuc non requireretur ad praedestinationem, ex quo ipsi infallibiliter scibat media sua physica praemotione et auxilio ex se efficaci, ita sentiunt Thomistae et alii eiusdem praedeterminationes admittunt. 2ª sententia distincte nimis huiusmodi scientiam per se requiri ad praedestinationem, quae sit dependens a meritis praedestinati. Si vero sermo sit de praedestinatione possibili, adhuc firmi sunt Doctores (quorum omnes ad unum sunt pro hac sententia) in negando auxilio a b

ab intrinseco efficaci; dummodo tamen aliqualiter sunt in requirendo hac scientia ad seriem possibilis praedestinationis, quae fiat dependenter a meritis.

22 Etiam aliqui videntur asserere quod maneat infallibilis praedestinatio per totam collectionem auxiliorum indifferentium quae dicat posse sit resistere singulis, impossibile videtur, quod non cedat voluntas creata alicui ex tota collectione, ut communiter dicitur de potestate vitandi omnia omnino venialia. Huic cogitationi videtur favere S. Thomas quaest. 6 de Veritate art. 3; alii existimant posse Deum disponere seriem praedestinationis metaphysice infallibilis per hoc quod moraliter sit impossibilis resistentia alicui ex sibi auxiliis indifferentibus collectis. Hac ratione opinant Montoya, Granado et Alvarez et aliqui recentiores nostri, qui per se requirunt istam scientiam ad quamcumque praedestinationem, quae sit dependenter a meritis, ponentes per auxilia ex se indifferentia.

23 Quoad 3m difficultatis punctum, videlicet de signo in quo debet praecedere scientia media ut dirigat voluntatem collativam auxiliorum, ut ratio docet scientiam istam esse aeternam prius decreto de conferendis auxiliis, et ex illa debet dirigi voluntas divina ad volendum talem collationem, ita videtur supponere communis sententia nostrorum; antiquiores enim istam potius videbantur supponere quam dicere. Qua fide pervenimus usque ad praesens tempus, in quo aliqui recentiores nimis subtiliter aliter opinati sunt. Idem est in Ribadeneira tract. disput. 4, ubi docet hanc scientiam praesupponi antecedenter, et totum comitari decretis collativis auxiliorum. Unde illa non antecedit, neque est prior natura tali decreto concomitanter, neque est causa directiva voluntatis conferentis auxilia, et

includit formaliter in iunctio ex quo o fiant praeui. Scientia ... ad liberas creaturae. ita Citatus Dor. habet expressius disp. 7 num. 18 prose adducens ... immanescripti de praedestinatione. 59

Igitur ut nos difficultatem 124
istam in qua versamur ... de electione certa, plene definiamus, determinare debemus 1o. an scientia media per se requiratur ad praedestinationem dependentem a meritis, prout de facto est praedestinatio adultorum. 2o. an ponenda sit in Deo praedestinatio dependens a meritis praedestinati, absque interventu scientiae mediae. Denique an illa ita necessaria sit ut Deus dissipet per ipsam ad collationem auxiliorum ex quibus merita oriuntur, ita ut antecedat vel comitetur talem ... eorum collationem.

Caput 2um.

Praemittuntur non nulla pro faciliori huius ... expeditione

Prima illius ... versari debet circa necessitatem scientiae 126
mediae vi praedestinationis dependentis a meritis praedestinati, sive merita ponenda omnino indifferenter a creatura, habente libertatem propriam indifferentiae, quae omnino necessaria est ad veram rationem meriti, et ex vi praedestinationis poni debent omnino infallibiliter. Propterea praemittendum est dari ... praedestinationem quae sit vel ponitur post absolutam praeuisionem meritorum non requirit per se scientiam mediam ex ratione talis praedestinationis quamvis sit debeat praecedere in Deo vel comitari talis scientia ex alio titulo. ratio est aperta, nam in praedestinatione post absolutam praeuisionem meritorum existentia requireret scientiam mediam, foret vel ut poneretur ex vi praedestinationis infallibiliter, vel ut poneretur libere et infallibiliter merita, sed ad neutrum ex his requiritur

tunc scientia media nec praedestinationis: ergo etc. maior continet capita ex quibus et tuto potest huius modi quaestio vero legittima est.

L26 Probatur minor in qua potest esse dificultas: ut ponatur collatio gloriae solum requiritur voluntas certo sit efficax de conferenda gloria. At ad istam voluntatem non requiritur haec scientia tunc: ergo neque ad gloriae collationem. minor probatur: quia supposita previsione absoluta meritorum, et merita libere erunt et ex futuro omnino infallibiliter, ut est praescientia de quovis alio futuro absoluto: ergo ad eius voluntatem non requiritur scientia media. probatur consequentia: quia tale scientia solum foret necessaria, ut Deus citra lesionis libertatis vellet infallibiliter conferre gloriam propter merita; at hoc potest a bis [?] scientia medii habere, eius reddatur secura a previsione absoluta meritorum: ergo etc. Rursus neque requiritur tunc haec scientia, ut infallibiliter, et libere ponantur merita: nam sub scientia visionis omnino libere ponuntur, ut supponunt omnes chatolici, et infallibiliter etiam quod ponentur; ex suppone enim quod ponenda sint infallibile manet quod ponentur: ergo ut merita tunc libere ponantur, et ponantur infallibiliter necessaria non est scientia media. ergo neque necessaria est ex toto praedestinationis ad eius praedestinationis, ipsius post absolutam meritorum previsionem.

L27 Praemittendum 1° quod ad praedestinationis sive electionibus quae non sit specialiter praedestinatio nisi Dei, etiam si sit ante absolutam previsionem meritorum forte non requiritur scientia media. id, ante me notavit Perez [?] hic disp. 5, et forte ex eo R. R.di ingeniosus huius nostrae Provinciae. Rem explico: pone Deus decrevisse conferre gloriam omni homini decedendi in gratia, et si gratiam acquirat propter

-ua merita. porro etiam Deus decernere ea auxilia quae reipsa ipsi sufficient, et ea conferre victis circumstantiis in quibus reipsa sufficiens auxilio operabitur meritorie et decedet in gratia, quia Deus cognoscat illum eventum conditionate futurum. in hac hypotesi praevenit praedestinatus obiective ad gloriam propter merita conferendam et interea ad merita; at hunc si occurret per se scientia media: ergo id praedestinatus obiective tales licet sit ad gloriam propter merita, et illa antecedat per se non requirit scientiam mediam. cons. legitima est, si probentur praemissae singillatim.

Probatur maior. nam ut intelligatur praedestinatio ad gloriam ante merita sat est in obiecto sua quod ante merita intelligatur aliquid infallibiliter inferens collationem gloriae dependenter a meritis; at intelligitur hoc ante in hypotesi facta: ergo intelligitur obiectiva praedestinatio. Minor probatur: quia posita in Deo voluntate conferendi gloriam sibi decedentibus in gratia habita per merita, et simul voluntate dandi auxilia ea, quae reipsa et obiective sufficient eorum meritis, ponitur aliquid quod est ante merita absolute: ergo id infert gloriae collationem propter merita: ergo in dicta hypotesi datur tale aliquid. Ans. probatur: nam hec duplex voluntas antecedit absolutam futuritionem meritorum ut omnes supponimus: Rursus, infert infallibiliter gloriam dependenter a meritis ut est indubitatum. quia enim Deus reflexe cognoverit eas volitiones, infallibiliter infert gloriae collationem propter merita: ergo etc.

Probatur hoc ergo explicatum, Deum de facto praedestinasse ad gloriam propter merita et antecedere absolutam praevisionem meri-

gloriæ quætenus in Deo datur voluntas dandi gloriam petro tanti meriti finalia, et post scientiam mediam, qua Deus cognoscit quod si petro conferat auxilium a in circumstantiis B habebit ea merita et tamen voluntas dandi tale auxilium in iis circumstantiis. præscinde ergo ab huiusmodi scientia, et suppone reliqua omnia persistere, nempe et quod Deus vellit conferre gloriam solis decedentibus in merito finali, et quod vellet petro conferre auxilium præfatum. hinc sic in hac hypothesi dabitur obiectiva prædestinatio petri ad gloriam post merita quamvis antecedat absolutam prævisionem meritorum: ergo dari poterit ex natura rei talis obiectiva prædestinatio quæ non sit formaliter talis cum Deo eam probat: coniunctum illud, quod supererat scilicet scientia, quæ eam infallibiliter inferens collationem gloriæ, non aliter quam post merita; scientia enim media quæ modo reperitur in Deo neque causat verum ad se separatam, neque est cum illarum voluntatum quæ in Deo reperiuntur: ergo coniunctio earum eorum infert infallibiliter collationem gloriæ post merita et eam absolutam futuritionem præcedit; consequenter quæ est prædestinatio obiectiva talis inferens gloriam dependenter a meritis.

130 Iam vero minor illa prioris discursus ex num. 127 facile obtenditur. etenim scientia media per se non concurrit ad esse prædestinatæ vel prædestinationis quæ concipi potest adæquate in sua ratione formali sine tali scientia; ergo etiam obiectiva prædestinatio concipi potest in sua ratione formali sine tali scientia: ergo per se non

131 concurrit ad talem obiectivam prædestinationem. Maior est extra dubium probatur minor: quia haec obiectiva prædestinatio, et formaliter talis reperitur adæquate in illo nunc to de

greo in dey ti o. num anti ut ex illis dati quibus per adequate ex his que scia media atque ea de haec que per accidens ad hunc o cepit metaphysice consideratis. Illud ā notand oportet, quod talis de aphis etiam precisiis aliud esse impossibilis ex parte Dei, qui debet cognoscere ex perfect. sup scientie quod possibile sit qualis ē illa gruentis obtida per ip cuj tali auxilio.

Premittendis 3º neces- L 32
luding nihil in posterius deadendo quibus de predestinat formaliter tali, et quod sit formaliter predestinatio in Dei pre-destinantis. Dicta. nos iam predestinatus ex quibus tabiles dependenter ā meritis altera funera ē predestinatio objective, et maliter talis alteraque formaliter sit tali in predestinantis. quin dei medijs inter hec extrema atque ad predestinatos objective et maliter talem sci-entia media per se n arta ē, ut liquet ex nuper dictis: nō solus erit sermo de predestinatione, quod sit talis formaliter in Dei.

Premittendus 4º in hac predestinat- L 33
que formaliter sit talis in Dei predestinantis, debere interbenire volunt. conferendi auxilia efficacia, et infallibiliter satisfacere effectum, viconque ponendi operis meritorij, dependenter a quo gloria et corona conferenda est; ita quod Deus securus maneat de infallibilitate operis liberi ponendi in ā priori: quod Deus predestin-uans formaliter ē Deus ut formaliter preparans media libera, et infrustrabilia in ordine ad ponenda merita dependenter a quibus gloria conferenda sit; predestinatio enim debet ē ordo transmissionis infallibilis creaturalis in beatitudine: ergo ibi debet interbenire voluntas conferendi auxilia efficacia. probat. a ē ij solā habere auxilia: nam

media libere et infrustrabilia in ordine ad parendi merita condenter [illegible] gloriæ conferat.

133 Vnde in hac predestinat[ione] formaliter tali [illegible] illi actus per se debent interbenire, qui per se nece[ssar]ij sunt ut Deus non casu et fortuito, sed certo prudenter et infallibiliter ordinet media ad finem intentum conferendi gloriam et coronam. id o[mn]e suppon[ent]ibus [illegible] est: quod Deus formaliter ut predestinans est Deus ut formaliter providens erga speciali providentia supernat[urali], quod Deus ita providens debet operari certo, prudenter, et infallibiliter: [illegible] maior est indubitata [illegible] minor [illegible] quia providens debet operari non casu sed prudenter et rationabiliter; cum hoc spectet ad rationem formalem prudentiæ. ut [illegible] specialiter providens operari debet certo, et infallibiliter, cum hoc sit proprium predestinationis in o[mn]ibus theoris [illegible] ergo Deus [illegible] ut formaliter predestinans debet operari certo prudenter et infallibiliter: ergo debet habere eos actus qui per se nece[ssar]ij sunt ut certo prudenter et infallibiliter operet[ur].

134 Tandem premittendum est pro clarior[i] [illegible] veritatis scientiam mediam [illegible] [illegible] libero petiti suo auxilio a. et de non consensu libero eius [illegible] auxilio [illegible] non esse proprie directivam voluntatis divinæ [illegible] conferre auxilium a. et retrahere a conferendo auxilio [illegible]: item [illegible] proprie practica non sit proprie et formaliter directiva non est, atque scientia media proprie practica non est, cum non inclinat modum operationis [illegible] illius presupponat et quoad hoc [illegible] [illegible] [illegible] speculativa est ut supponunt [illegible] admittentes: ergo talis scientia media proprie directiva non est: dicet aut[em] [illegible] voluntas divi[na] generalis [illegible]

62

regia dirigat, quatenus illa illuminet eam proponendo consensum vel meritum futurum sub hoc auxilio, et non futurum sub alio, ut ex inde voluntas Divina hoc elligat, illud respuat: ita probet inutilis omnino est ea precisio cujus dam scientiae, qua in hac scientia agnoscamus rationem directionis et rationem illuminationis respectu Divinae voluntatis: si enim semel requirat haec scientia ut illuminare, etiam debet requiri ad dirigere hac lata acceptione vocis directio, quae sola potest convenire scientiae mediae.

Verum itaque mens sit status hujus disputationis solum est: an voluntas Divina possit elligere media et conferre auxilia, quae persuadeant et infallibiliter contineant effectus liberos ex parte creaturae, quin interveniat scientia media dirigens talem voluntatem, hoc est proponens eventus futuros ex parte creaturae sub hoc auxilio vel alio; quod idem est ac inquirere, an stare possit in Deo voluntas infallibilis disponendae operationis liberae et meritoriae creaturae, quin interveniat scientia media de tali operatione: an autem haec scientia ita necessaria sit ut absque illa nequeat intelligi talis voluntas ut infallibilis, et non exposita frustrationi. Ad hoc de facto quaeque ex parte disputat, itaque super ea gravis opposita difficultatis ut videri potest num. 174.

Sequitur Quaestio

Nec datur nec dari potest praedestinatio

quae formaliter sit talis respectu Dei misericordiae

ex proposito quin requirat per se

scientiam mediam.

Ut resolutio utrarumque cardo est in quo nititur tota societatis doctrina de Divinorum auxiliorum efficacia, concordiaque Divinorum praefinitionum cum libertate creatae arbitrii generatim 136

illis per attingentem scientiam Dei circa objecta, sive ut de facto evenit, sive ut contingere poterit de possibili, comprehendens;

137 Secundo dico: in predestinatione, quae de facto datur, ante ad merita absolute previsa, necessario debet intervenire ex parte Dei scientia media requisita ex conceptu formali predestinationis. Probatur ratione a priori. In predestinatione, qua predestinatus destinatur ad gloriam et coronam ante absolutam previsionem meritorum, debet intelligi ex parte Dei predestinantis ordo certus, infallibilis et efficax, ut cuius predestinatum infallibiliter perducat ad gloriam et coronam; sed iste ordo ita certus, infallibilis et efficax nequit intelligi sine scientia media: ergo neque predestinatio haec poterit intelligi absque ea scientia. Maior constat ex ipsa definitione predestinationis tradita supra num. 40 et libenter admittitur ab adversariis etiam thomistis. Consequentia legitima est.

138 Minor ergo sola videtur difficilis, probatur: Iste quippe ordo certus, infallibilis et efficax perducendi predestinatum ad gloriam et coronam nequit intelligi quin intelligatur Deus ut habens media infallibilia ad talem finem; at haec media nequeunt intelligi ut talia in Deo, quin intelligatur scientia media: ergo neque ille ordo certus, infallibilis et efficax intelligi potest quin intelligatur scientia media. Maior est certa: quia nemo potest esse certus de consecutione finis, vel gloriae, ante positionem absolutam mediorum, nisi quatenus certo illi constet, quod media recte ponenda infallibiliter, in vi cuius positionis infallibilium mediorum stare potest infallibilitas de positione finis: ergo ut ex parte Dei intelligatur ordo ille certus et infallibilis, debet intelligi infallibilitas mediorum ad finem. Probatur modo minor: nam positio infallibilis meritorum nequit cognosci a Deo ante

absolutus eorum existentiis absque scientia media [illegible] nequeunt esse Deo infallibilia nisi detur haec scientia in mente Dei. ant. probatur: quodlibet principium ad ponenda merita debet esse indifferens, vel meriti libere ponendi et relinquere, ergo indifferenter in actu 1.o ad meritum et non meritum; alioquin everteret libertatem. ergo Deus nequit esse certus de infallibili meriti absque scientia media. haec autem certius reddit infallibiliter quod sit illius cognoscit meritum, licet contingenter de facto futurum sub talibus auxiliis alioquin indifferenti.

139

Probatur 2.o eadem illa minor. intelligitur in Deo praedestinat, intelligit Deus se constrictus ad tribuendam praedestinato media efficacia ut ponant merita sine quibus non asequeretur gloriam; at imprudenter subiret hanc obligationem, nisi interveniret ex parte Dei scientia media. ergo. minor est certa, quia ordo consecutivus et infallibilis ad finem est etiam ordo ... infallibilis ad ea media sine quibus non ponet finem; ergo dum Deus praedestinet ad gloriam dependenter a meritis obstrictus manet ad tribuenda media sub quibus infallibiliter ponant merita. probatur major. imprudenter subiret hanc obligationem Deus, nisi ipsi constaret de infallibilitate meriti ponendi; obstringeret enim se ad id quod forte operari posse non posset. atqui ipsi nequit constare de positione infallibili meriti, nisi dirigatur, aut illuminetur scientia media. ergo imprudenter subiret eam obligationem absque hac scientia. minor probatur: quia absque hac scientia certus fieri non potest de positione meriti, cum hoc indifferenter ponat et auxilium vel illius sit indifferens ut tenemur asserere, qui physicas praedeterminationes aversamur. ergo Deo constare nequit absque hac scientia de infallibili positione meriti, et consequenter de infallibilitate mediorum, quod tenetur praestare

in ordine ad talem finem assequendi gloriam ut coronam

L40 praedicta minor. nam in illo ordine certo efficaci et infallibili quem requirit ex parte Dei praedestinatus includitur formaliter ratio specialis benevolentiae Dei erga praedestinatos; atque ratio haec specialis benevolentiae requirit per se ex parte Dei scientiam mediam: ergo ratio illa ordinis per se requirit talem scientiam. Maior nemo dubitat. cum Deus ut praedestinans sit Deus ut specialiter diligens praedestinatos prae reprobis. Probatur minor: quia haec specialis benevolentia

L[illegible] offert secum speciale beneficium formale ex parte Dei erga praedestinatos; et hoc speciale beneficium formale per se requirit eam scientiam: ergo. Maior patet: quia Deus ut specialiter benevolus dicit rationem specialis doni collati vel conferendi illi, cui specialiter benevolus est; sed in ratione specialis doni, affert rationem specialis beneficii formalis ut evidens est: ergo. Probatur minor: nam beneficium formale ut tale dicit ex parte conferentis notitiam valoris et aestimabilitatis illius entitatis, quam confert. haec notitia vero auxiliorum est formaliter scientia media: ergo formale beneficium ut tale per se requirit ex parte Dei scientiam mediam. haec minor ostenditur: nam posito quod auxilia non sint ex se et ab intrinseco efficacia ut nos supponimus, ratio specialis beneficii formalis stat in hoc quod entitas auxilii ex se indifferentis conferatur a Deo ut sciente eventum voluntatis libere futurum sub tali auxilio, quae notitia formaliter advenit Deo per scientiam mediam ut nemo in his principiis dubitare potest: ergo etc.

L41 Secundo. neque datur in Deo praedestinatio aliqua gloriae, quae sit ad gloriam ut coronam vel antecedat existentiam absolutam meritorum quin illi inter-

cedat

intercedat scientia media ex parte Dei predestinantis, 64
hoc evincunt rationes nuper adductae, ut illas instauranti
dicebam. etenim ut decipiat in Deo predestinatio ad gloriam
dependenter a meritis et ante absolutam eorum previsio-
nem in quavis gratia hi poneri possunt debet decipi in Deo
ordo certus infallibilis efficax per ducendi ad destinationem
ad gloriam dependenter a meritis, sed hic ordo
decipi nequit sine scientia media, sine qua nec potest
esse infallibilitas Dei de auxiliis conferendis ad
positionem meriti debet esse talis in rudibus
simplex possit meritum non poni quod requiritur ex conceptu
formali et metaphysico libertatis differentis quae ad meritum
necessaria est: ergo scientia illa qua Deus videt de opere futuro sub 141
auxilio indifferenti esse necessaria est ad quamlibet predestinationem
dependentem a meritis modo dicto. ergo non est possibilis aliqua
talis predestinatio, quae per se non requirat scientiam mediam ex parte
Dei. hoc dico propter sui expositione in dicta et nullis illationibus 142
lege; nequit intelligi infallibilitas necessaria ad pre-
destinationem dependentem a meritis per solam connexionem
moralem auxiliorum Divinorum cum meritis. hoc illatio est sententiae
numero 122 relatorum probat efficaciter. scientia illa qua
Deus cognoscat istam moralem connexionem auxiliorum cum meritis,
nequit reddere infallibilem ex parte Dei ordinem predesti-
nationis, atqui ad hanc predestinationem requiritur ordo certus
infallibilis, et efficax ex parte Dei: ergo scientia de ista connexione
non sufficit ad predestinationem dependentem a meritis. minor
est certa ex hactenus dictis. ergo et legitima. 143

Probatur major.

1º quia Divina scientia de meritis futuris nequit magis nectere
cum ipsis meritis, quam nectantur ipsa objecta in quibus ea
merita cognoscuntur, at auxilia moraliter nexa cum 144

meritis in g(rati)a Dei, nunc merita cognosceret si haberent
illa connexionem cum illis: consequenter scientia potest habere con-
nexionem vi cuius infallibiliter sit Deus positio meritorum.
maior probatur: nam scientia de merito in alio immediate connectitur
cum illo alio, et mediante hoc cum ipso merito ut patet;
alioqui ~~est~~ cognitio meritorum in se ipsis ipso nequit
connecti cum merito, etiam auxilia connectuntur cum illis. hoc
esse est indubitata: quia scientia non solum connectitur cum meritis, quia
dantur connexio cum medio ad ea merita: consequenter scientia habere
maiorem connexionem cum illis quam fuerit ipsa connexio auxiliorum
~~[illegible]~~ cum in praesenti connexio accidentalis vi cuius ponetur
esse ... Dei ordinis sufficientis ad praedestinationem.

144 Probatur
illa maior: scientia illa qua Deus cognoscat merita in
his auxiliis stare potest sine positione absoluta meritorum.
ergo talis scientia nequit reddere infallibilem ordinem praede-
stinationis ex parte Dei: consequentia vitatur quia ordo infallibilis prae-
destinationis talis esse etiam apud nos debet cum eo modo
agimus quod nequeat coniungi cum positione meritorum,
sicut nequit etiam coniungi cum negatione gloriae. probatur antecedens:
quia ea auxilia stare possunt etiam omnia sine positione
meriti, aliter enim haberent non solum moralem sed et metaphy-
sicam connexionem cum meritis, quod est contra suppositionem: de meritis
non id ita contingere, cum ex possibili posito in esse nullum
inde sequatur inconveniens. in hac hypothesi non esset scientia Divina
de auxiliis infallibilis de ipsa operatione ut dictum est, si quidem
auxilia coniunguntur cum negatione operationis seu meriti: ergo
scientia haec nequit reddere Deum certum de positione meritorum,
et consequenter nequit constituere ordinem ipsum certum et infallibilem
ex parte praedestinationis.

145 Dices necessitas moralis id habere

sibi proprij, nempe etiam sub auxilijs ergo posset non poni
meritum, et ad reipsa semper meritum poneri: unde Deus cog-
noscens necessitatem moralem auxiliorum, in his cognoscet posse
non poni meritum, ceterum reipsa nunquam defecturum tale meritum:
sed haec cognitio non tenet ordinem certum et infallibilem, quod oritur et
ex parte Dei ad praedestinationem et ad coam: quod haec infallibili-
tas solum requirit, ut certum Deo sit, quod meritum reipsa
ponet, manente potentia indifferenti ad oppositum, ut debet
manere in merito ex parte libertatis quae requiritur ad
ipsum. atqui in hac necessitate morali manet certa
positio meriti reipsa sub auxilijs, quibus maneat
indifferentia ad oppositum: ergo manet ex parte Dei ordo sufficien-
ter infallibilis ad usum praedestinationis: et ita bene
scientia media stare poterit ex sua parte haec infallibi-
litas. 146

Resp. dupliciter posse accipi necessitatem moralem unius
rei cum alia, ut auxiliorum cum merito: vel complete, et etiam
in actu 2°, vel solum incomplete et in actu 1°. si sumatur
complete et in actu 2°, includet necessitatem quandam
potentis, quae coalescit ex difficultate resistendi aux-
ilio, et ex suppositione meriti futuri; consequenter quae inclu-
dit auxilium coniunctum cum merito. si vero sumatur incomplete,
et quasi in actu 1° solum dicet ingentem difficultatem
vitandi meritum, absolute tamen potentia ad illud non
ponendum vi eorum principiorum, quae inferunt nece-
sitatem moralem: ratio est: quia ex parte principiorum in hac nece-
ssitate debet poni aliquid distinctivum a necessitate phy-
sica, vel metaphysica, aliter enim illa reverteretur in his; sed
negatur esse aliud distinctivum nisi imedi: ergo. minor probatur
quia quamquam ad aliud aliquid operetur, debet relinquere auxilium
talis ut indifferens ad meritum, et oppositum meriti; cum neque

admittamus auxilium praedeterminans, neque connexio illius cum merito, sit etiam nisi solum moralis: cum moralis necessitas meriti cum auxilio in actu 1º debeat esse sola difficultas vitandi illud meritum; complete vero et in actu 2º addet ipsam coniunctionem meriti cum tali auxilio. Ubi nota quod talis coniunctio cum contingens sit, cognosci solum potest certo, et determinate ante absolutam futuritionem eius per notitiam quae scientia media sit.

147 Unde in forma dicitur: concedo illam propositionem: Deus cognoscens necessitatem moralem auxiliorum, in his cognoscit meritum ipsorum determinatum, si eam cognoscat complete, et quasi in actu 2º concedo: si solum incomplete, et in actu 1º, sic nego propositionem. Tunc enim in auxilio, et ex vi illius solum cognoscit Deus, quod aegre vitabit meritum, et ponet auxilium absolute tamen non cognoscet ponendum sub illo tale meritum, nisi quatenus cognoscat illam necessitatem quasi in actu 2º talem. Tunc autem iubabit scientia media, qua cognoscat meritum ponendum, si conferat tale auxilium sub quo potuit absolute non poni; cum sub illo maneret potentia omnino indifferens ad oppositum.

148 Illatio 2ª sit, ut posita connexione morali, et morali necessitate auxiliorum cum merito ad huc negatur stare certitudo ex parte Dei sufficiens ad praedeterminationem, quia requirit etiam tunc intelligi connexio metaphysica inter seriem auxiliorum vel distributive vel collective sumptorum cum aliquo merito reipsa determinato, explicatur haec illatio quae quoad sui expositionem difficilis est. Quia in cumulo omnium auxiliorum possibilium, cuilibet correspondeat meritum, et operatio libera ex parte creaturae, existimo nullum esse, quod divisim collatum voluntati etiamsi perseveraverit usque ad unum, habeat metaphysicam connexionem cum positione meriti determinate, ita quod si scientia subce-

sibi conferenti voluntati, infertur positio meriti ex parte eius illatione infallibili et metaphysica, quia ad ordinem predestinationis spectat est. Unde Deus cognoscens praecise omnia et singula auxilia collata, et collationem eorum voluntati, non dicitur habere ex parte sui infallibilitatem sufficientem ad predestinationem.

Probatur secundo haec doctrina ratione universali. 249
Nequit inveniri physice in collectione omnium auxiliorum hoc gratiae necessitantis vage ad aliquod meritum determinatum, si aliquod auxilium determinate non necessitet, et nullum determinate necessitat: ergo nequit physice invenire necessitas in tota collectione. Minor est doctrina authorum, cum quibus agimus, quae etiam legitima. Maior videtur probatione difficilis, ad hunc tamen probatur. Si gratia necessitantis vage posset physice inveniri in collectione auxiliorum, quin esset physice in aliquo auxilio determinate, etiam haec ratio posset reperiri physice gratiae causae verae cum merito determinate in collectione auxiliorum, quin foret in aliquo determinate; et hoc nequit fieri evenire: ergo. Maior debet esse certa: quia auxilia solum possent necessitare eo modo quo se habent ut meriti, ut cuius se habent per modum physice causantis, ut est extra dubium: ergo si in ipsis reperiretur physice ea ratio gratiae necessitantis ad meritum, etiam reperiretur simili ratione gratiae causantis seu verae causae ut eiusdem meriti.

Quod autem hoc nequeat inveniri physice in tota collectione vage, quin physice sit etiam in aliquo auxilio determinate probatur. 250
Nam cum gratia quae physice exercent a parte rei, nequit inveniri aliquid in collectione physice, quin saltem inveniatur in aliquo collectionis determinate; et gratia causantis est gratia quod physice exercet a parte rei: ergo nequit inveniri

physice in tota collectione auxiliorum, quin saltem in aliquo physice reperiatur. maior ostenditur exemplis. 1° contritione grata, exsistentiae mobiles simul et necessariae nequeunt enuntiari vere, nisi sint in aliquo determinate, et alia de aux[ilio] nisi quod physice, et applicate rei exerceant. 2°, non potest in collectione inveniri vage prati subitum, aut diversum nisi saltem in aliqua illius parte sit, et proterea negatur vere enuntiari de ea collectione in qua partes omnes evidentia sint. 3° Negatur de collectione aliquod esse proprie indifferens, si singula quae sunt necessitantia, nec poterit dici aliquid sit prius necessitans, nisi saltem aliqua pars necessitans sit. Ergo ea grata quae physice exercent applicate rei, enuntiari non possunt de collectione vage, quin physice reperiantur saltem in aliqua parte collectionis. Ergo prati causa necessitantis vage ad meritum nequit physice inveniri in tota collectione auxiliorum, quin inveniatur determinate saltem in aliquo auxilio.

152 Hinc fit quod cum in singulis auxiliis nequeat inveniri aliquid quod sit connotationaria, et non necessario enuntiari vere de tota collectione eorum, quod vage determinet et necessitet ad meritum ponendum determinate: unde Deus licet penitus cognoscat totam collectionem auxiliorum, et illorum singula, nequit invenire medium, in quo vel ex quo cognoscat certo et infallibiliter ponendum meritum esse, ex quo dependenter a quo gloria et corona conferenda sit. Ergo ex vi huius cognitionis nequit Deus decernere in se ordinem metaphysice certum, et infallibilem, quo conferret ei gloriam dependenter a meritis, prout requirebatur ad praedestinationem.

152 Dicitur 3° sit, quibus positis in Deo [illegible] praedestinatio ad gloriam certo antequam [illegible]

dependenter a merito aliquo in determinate, quin intelligatur scientia media, nihil omninus etiam quae mens praedestinandi nequit stare, qualiter absque tali scientia explicatur: Decrevit Deus, necessitare hominem ad elliciendos actus charitatis, et non alios: relinquere tamen in eius potestate quod sint ponendi sub tanta, vel tanta intensione, duratione etc. in vita sua; potest destinare Deus et potest, hominem ad gloriam dependenter a merito orto ex actu charitatis; tunc certa erit collatio gloriae quae habet aliquod meritum indeterminate, antequam intelligatur scientia media: ergo ratione certitudinis praecise dici potest in Deo praedestinatio dependenter ab aliquo merito indeterminate absque scientia media. Probatur antecedens: quod tunc certum omnino est, quod ponatur aliquod meritum ex parte eius, cum supponamus ponendum certo aliquem actum charitatis quicumque intensionis vel meritorum sit: ergo etiam certa erit praedestinatio, quae ad sui infallibilitatem solum exigit quod certo ponatur aliquod meritum.

Quod vero adhuc nequeat stare praedestinatio ista absque scientia media, quae includatur in ratione formali totius praedestinationis, probatur: nam praedestinatio ista debet inferre ex parte Dei auxilia ut efficacia ad aliquod meritum determinatum; sed quodlibet auxilium ut efficax affert secum eiusmodi scientiam, ut supponimus ex nostris principiis, quin aliter possit intelligi formalis efficacia auxilii: ergo neque ista praedestinatio potest intelligi absque scientia media. Praeterea quod auxilium re ipsa collatum a Deo tunc efficax formaliter sit, nequit Deo dictare ex solo conspectu entitatis auxilii; hanc enim supponimus esse indifferentem ad oppositum: ergo Deo dictare debet per

scię mediç. probo loq: q[uod] licet creã tunc n[on] possit n[on] pone
re meritum, cum hoc tamen stat q[uod] Deus ei conferat auxi
lium sub quo re ipsa ponat meritum, et ita quo meritum
re ipsa disiungat contingenter; atq[ue] sui notitia per quam
Deo constat de tali disiunctione ante absolutum existen
tiam meriti, est formaliter scientia media: ergo etc.

254 Dices: in modo
praeter posito praedestinationis manet infallibile quod
ponet gloriam dependenter a merito ante scientiam mediam
ergo in tali modo praedestinationis ea scientia necessaria non erit:
ergo videtur de [illegible] hypothesi facta. probatur consequentia quia talis
scientia necessaria erit, ut sit certa positio meriti; sed absque
illa manet positio meriti omnino certa: ergo. minor probatur
quia ante scientiam illam certum est quod ponet gloriam dependenter
ab illo merito, sed hoc nequit esse certum quin etiam certum sit,
quod ponat meritum: ergo ante scientiam illam certum etiam manet quod
meritum ponat. — Respondeo distinguendo antecedens: in hoc modo
praedestinationis manet infallibile et quasi obiective, et
materialiter quod ponet gloriam dependenter a merito ante
scientiam mediam, concedo antecedens: manet hoc infallibile formaliter
nego antecedens. et consequentiam quia ut Deo sit hoc formaliter infallibile
requiritur, quod cognoscat, de efficacia formali auxiliorum
quae conferenda sunt ad tale meritum; sed de ea efficacia
nequit constare formaliter nisi per scientiam mediam, ut saepe
notavimus: ergo absque illa nequit esse Deo formaliter infal
libilis praedicta praedestinatio

Caput 4um

Argumenta contra doctrinam et eorum solutione Ponantur

255 Duplicis generis sunt adversariorum ad impugnandam
necessitatem scientiae mediae. aliud quo scientiam huiusmodi esse mediam

tollere nituntur, eo quod impossibilem et chimericam arbitrantur (eo nos prosequuntur honore) quod tollunt satis inspicientes vacui de scientia Dei, ubi illa satis firmiter, ne dicerem evidenter, statuitur a nostris Doctoribus. aliud quoque nituntur ostendere inutilitatem illius ad nostram predestinationem admittendo licet in Deo huiusmodi scientiam. habemus hic ea, sine quorum enodatione veritas statuta oppugnari non valeat.

Primo itaque 256

Nobis obijcitur. si scientia media sit ad predestinationem necessaria predestinatio dependebit a nostris meritis saltem conditionatis; predestinatio non dependet a nostris meritis etiam conditionatis: ergo scientia media ad illam necessaria non est. maior est certa nam scientia media de meritis a meritis dependens est, ideo enim habet scientiam quia merita ponuntur, non e contra, itaque si per impossibile semel supposita scientia tollerentur merita, etiam tolleretur et scientia. minor vero probatur: nam predestinatio est maximum donum nobis collatum sine nobis, et a Deo prestitum omnino gratuito: ergo non pendet a nostris meritis etiam conditionatis. probatur antecedens: quia si ita dependeret et non foret tale donum sed Deus tribueret nostris operibus ad predestinandum, ideo enim predestinaret primum quia videret consensurum auxilio, et non predestinaret secundum quia videret non consensurum; ergo predestinatio non foret donum omnino gratuitum, sed permixtum nostris operibus, saltem conditionate futuris.

Et idcirco 257

non est, quod potius refragatur doctrinae Apostoli ad Romanos 9 dicenti: cum non dum nati fuissent, aut aliquid boni egissent vel mali, non ex operibus, sed ex vocante dictum est, Iacob dilexi, Esau autem odio habui, ad quae verba D. Augustinus sic nostra videtur carpere dicens lib. 1o ad Epistolas Pelagianorum capite 7 inquit: profecto desipitis, qui dicitis futuris

operibus quae Deus illius facturus erat praesciebat Iacob fore
dilectum atque ita contradicitur Apostolo dicenti non ex operibus
quasi non posset dicere non ex praesentibus sed ex futuris
operibus. quas doctrinas pluribus urget idem Sanctus Doctor prae-
cipue lib. de praedestinatione Sanctorum ubi inter alia haec habentur cap.
17: Ergo quod ait Apostolus quod elegit nos in ipso ante
mundi constitutionem non ad effectum sed propterea dictum est, quia prae-
scivit Deus credituros non quod facturi fuerant ipsi creden-
tes contra istas praescientias loquitur filius Dei dicens non vos me
elegistis sed ego elegi vos. Ergo praedestinatio nequit pendere
a nostris operibus etiam conditionatis, alioquin sicut opera sunt
a nobis ita etiam foret ipsa praedestinatio.

Respondeo hoc argumentum

258 ab omnibus esse solvendum admittendo quamlibet depen-
dentiam praedestinationis a nostris operibus aliqua ratione
quin hoc evitabile sit, et quidem ut Deus praedestinet
independenter a nostris meritis, necesse est, quod Deus inter de-
posita nostrorum meritorum ut certus est in signo scientiae aliter
enim temere praedestinaret independenter a meritis. Rur-
sus in sententia thomistarum praedestinatio est dependens a me-
ritis ut futuris sub praemotione et ut ita cognitis in ipsa
praemotione vel in decreto subiective absoluto, et
obiective conditionato: ergo in eorum, imo et in omnium sententia,
praedestinatio dependet a nostris meritis. Ita sit; sed depen-
dentia ista non tollit quod adhuc praedestinatio sit donum Dei
omnino gratuitum et collatum nobis sine nobis, ut ipsi ex-
stimant: ergo neque dependentia quam nos ponimus
obstabit eidem rationi doni gratuito collati nobis a Deo.

Dicere

259 Sed Regius Arriaga dicit esse merum praedestinationem depende-
re a nostris meritis saltem conditionatis ut a causis meritoriis

et motibus rationis Dei ad praedestinandum nego maiorem; et concedo minorem. Similiter distinguo consequens ... haec quippe non praedestinatio pendet a meritis et motibus, et in adversariorum sententia etiam ab illis, et futuris sub praemotione, quin hoc officiat perfectissime rationi doni omnino gratuiti. cuius ratio nulla alia esse potest, nisi ipsa quia nos exibemus, nimirum quod nostra opera etiam conditionate praevisa non sunt causa meritoria ex qua moveatur Deus ad praedestinandum, sicut non sunt etiam causa huiusmodi opera praevisa ut posita. Ergo supposita tali praedefinitione, adhuc manet Deo integra et adaequata ratio Doni in ratione praedestinationis, et consequenter quod tunc manet omnino gratuita electio, quandoque etiam posita conditione omnino liberum Deo manet elligere, et etiam supposita hac cognitione manet Deo libera electio, ut ostendimus in terminis probatis, in quibus Deus praevidit merita conditionate futura, quin ex illis moveretur ad eorum electionem. Ergo etc.

Cum vero Apostolus et S. Augustinus, aliique Patres ex sensu totius Ecclesiae excludunt nostra opera a praedestinatione Divina et dependentia ab illis, loquuntur de operibus ut absolute futuris, et habentibus rationem causae meritoriae et motivae rationis Dei, ita quod haec nostra opera mererentur nostram praedestinationem, essentque motivum ut Deus nos praedestinaret. Quod nos non solum non asserimus, sed ut Haereticum aversamur de doctrina tradendo, dum de causis praedestinationis sermo sit. Non vero negant nec possunt negare dependentiam ab illis ... operibus ut futuris conditionate, sicut autem negare nequeunt dependentiam ab eis de operibus ut positis. Quae dependentia non est ab illis ut a causis praedestinationis.

sed et ordie co[n]ditionib[us] sine quib[us] predestinatio n[on] erit et
sic hab[en]d[us] ad hoc liberaliter ait

261 Obijcit. vel scia media
per se n[on] requirit ad predestinat[ionem] in statu absoluto
meritory vel debet requiri per se in statu co[n]ditionato;
sed in statu co[n]ditionato n[on] requirit per se: ergo neque
etiam in statu absoluto. minor d[ist]at: q[uonia]m enter ad ipsu[m]
sug meritory e[st] ad ejus futuritio co[n]ditionata, et sub illis co[n]di-
tionata p[re]positio glorie ut e[st] s[cienti]a sociatalis, tu[m] q[ui]a prius
e[st] existentia co[n]ditionata meritory, q[uam] cognitio de tali ex-
istentia, p[ro]pter veritas illius causalis sese repetitio: ergo
ad statu[m] co[n]ditionatu[m] n[on] requirit talis s[cienti]a per se. q[uonia]m
co[n]diti[ona]ta requiri nequit ad illu[m] statu[m] ... ad quae
co[n]currit absq[ue] illa. maior v[er]o p[ro]bat[ur]: q[ui]a q[uo]d per se requi-
rit ad meritu[m] in statu absoluto etia[m] debet requiri
ad ipsu[m] in statu co[n]ditionato; et q[uo]d in statu co[n]ditio-
nato n[on] requirit, requiri n[on] debet in absoluto: e[r]go s[cienti]a
media requirit ad utru[m]que vel ad nullu[m]. p[ro]bat[ur] a[ntecede]ns
q[ui]a ut effectus sit in statu absoluto debent dari cause
per se nariae ad illu[m], et ipse p[ro]inde debent presupponi
in statu co[n]ditionato, aliter enim n[on] ... et alius erit effectus
positivus in statu absoluto: ergo si s[cienti]a media ut particula-
ca[u]salis requirat ad statu[m] absolutu[m] meriti, etia[m] requi-
reret ad co[n]ditionatu[m], ne aliquaru[m] cause per se eiusdem effectus
p[ro] diversis statib[us], q[uo]d e[st] chimericu[m].

262 Hoc argum[en]tu[m] videt[ur] etia[m]
solvendu[m] a Thomistis co[n]sequenter existimant predestinat[ionem]
formaliter e[ss]e imperiu[m] illud monasticu[m] supra memoratu[m]
nec negant Deu[m] cognoscere ista veritate, si ego prede
terminavero prius ad gloria illu[m] infallibiliter co[n]sequetur.
p[ro]pterea nunc absq[ue] ... affera[n]t in statu co[n]ditionato

impe

70

imperium illud circa hoc quod per se requirit ad statum absolutum, certe id negabunt aperte qui solum asserunt ex parte conditionis auxilium efficax, seu praedeterminatio. Sicut et nihilominus tale potuerit dari, si per eadem ancillantia gloriae in statu absoluto sub aliquo principio quod requiritur non fuerat in statu conditionato. Et si nobis permitteretur bene quod sola media requirantur per se ad statum absolutum meriti et gloriae, quae nobis per se requirantur non fuerint in eius meriti statu conditionato.

L63

Est itaque ordo directe negandus maioris ad eius probationem dicendo concessa quod per se et immediate requirit ad meritum in statu absoluto debet etiam requiri in statu conditionato, et e diverso concedo antecedens quod per se requirit non immediate sed mediate nego antecedens, etenim quod effectus in statu conditionato sit, et cognoscatur existens solum exigit, quod ibi videantur causae, et principia immediata effectus vel meriti, non vero opus est quod ibi sint obiectiue, et praevideantur causae et principia remota vel mediata quae haec solum requirunt proprie ad prius effectus praevisi, non causae ad ipsum effectum. hoc probatur ex inde ostat, quod si per impossibile darentur in statu absoluto ea principia immediata, sine mediatis, idem poneretur effectus ut exemplis ostendit. 1° ut ego cognosco, quod si ignis applicetur, combureret, opus non est, quod ibi afferatur a quo producendus, et a quo applicandus. licet necessarium sit quod ab aliquo ignis producatur et applicetur, ut combureret in statu absoluto. 2° ut voluntas vocata hoc auxilio consentiat in statu absoluto, opus est quod et voluntas sit producta, et etiam auxilium ab aliqua causa generata, quin propterea necesse sit ad cognoscendum quod si voluntas ita vocetur, debita afferatur ex parte obiecti conditionati causa producentis voluntatem et auxilium. et hoc quidem

cū solyc cū quo habiet ista ipriā media sunt, et ideo possunt afferri perse in statu absoluto quin debeant intelligi in conditionato. Sed hac eadem ratione poterit scia media esse pariter requisita ad statum absolutum predestinationis, quin ita pariter debeat esse obiectiva ad statum conditionatum, quis duis esse idem omnino sit.

L64 Obijcit 3°. si scia media requiratur perse ad predestinationem, nequibit Deus predestinare eos quos videt non consensuros auxilijs, hoc nequit asseri: ergo. maior e. certa scia. probatur minor. 1° quia

L63 Deus ratione suae omnipotentiae non minus potens est ad opera gratiae, quam ad opera naturae; sed in operibus naturae potest efficere quod vellit. ergo in operibus gratiae poterit etiam predestinare eos quos voluerit; alio quin trunca foret eius omnipotentia. unde 2°. Augustinus in Enquiridio cap. 98 ait: quis itaque impie desipiat ut dicat Deum malas hominum voluntates quas voluerit, quo voluerit, ubi voluerit in bonum non posse convertere. Sed quia indignum Deo est eas avertere, ideo non fecit quoniam ne fieret quod volebat, omnipotens voluntas hominis impedivit, ut docet idem Augustinus in Enquiridio Cap. 95. Sed hoc debet asseri in nostra scia. ergo 3°. quia si Deus indigeret hac scia modo dicto, maior pars haberet ad perdendum quam ad salbandum. probatur illatio: quia deus a scientia deinefficacia perdere potest non salbare. haec omnia dicunt horrida sicut: ergo etc.

L65 Contra hoc arguunt nos: et quod homines in eadem navi distinunt, et utrique vitare debemus imminens naufragium. etenim si physica predeterminatio requiratur perse ad predestinationem, nequibit Deus predestinare eos, qui physicam predeterminationem non habuerint. unde ipsi plus hortabunt Deum quam nos, nos quippe

aversivus Deus posse convertere hominem per auxilium excitativum sufficiens, quod ipsi negant requirentes ad hoc intrinsece efficax: quia vel ipsi limitant finitum vel nos non limitamus divinam virtutem. praeterea neque nos facile illationes urgeri possunt simili ratione in dubii evitantes, ut videranti ostendit.

Nec quod dicitur maior, nequibit Deus praedestinare eos, quos videt non consensuros per ea auxilia quod videt non consensuros, concedo maiorem. sicut in sancto Thoma: nequivit Deus praedestinare eos per auxilia quae non sunt ab intrinseco efficacia: nequivit eos praedestinare per alia auxilia omisso maiori; quia ubi tracto nunc ab eo quaestione, iterum possidari voluntas creata a deo per vicam virsietatem nullo ex infinitis auxiliis converteret; ad minorem probationis nego, hoc ita averti non posse. Et probatio ni dictum maior. non minus potens est ad opera quae, quae ad opera non, si opera quae dependeant a nostra libertate et opera naturae non; nego maiorem; qui enim fecit te sine te, non salbabit te sine te ut ex Augustino ad mittendum ad versarios. si utraque opera aeque pendeant, vel non pendeant a libertate cooperante creata concedo maiorem. cum hoc quod dominus stat quod Deus, quos voluerit, cum voluerit et ubi voluerit possit convertere voluntatem solis eiusdem nis cuius iuxta nationes, tractatus videtur potens est ad immittendum illa auxilia prae illis, quae previsa sunt in efficacia. Ad probationem, dicendo est maior, in dicens est aliter quod voluntas creata impedire posset quod efficaciter volebat non potens. concedo maiorem: quod inefficaciter volebat, nego maiorem, ut negari debet ab sibi dictionibus. Deus enim vult omnes homines salbos fieri et frustratur suo effectu per voluntatem liberi malos reproborum voluntates quod Deus id vult, non dicens

a bi tute in efficaciter: ad 2.m nego illationem. huius probati[onem] in 1o dicens quod, quod potest Deus perdere et non salbare vi illius auxilij, concedo quod, vi alterius, nego quod. sicut vi auxilij pure sufficientis 2a premissorum potest perdere et non salbare quin habeat maius vim ad perdendum dein condignum salbare potest per vim illius physicae praemotionis.

L67 Propter 4o 2o necessitatis [struck] illius sic gratia suppositae probanti[s] dicens in doctrina de necessitate gratiae cum heresi Pelagij et errore Massiliensium. quod inquam late pro se cuius sunt adversarij nostri etiam nunc quod pudere debuissent, quod cum Jansenio de Augustiniana et verum damnato convenieb[ant] hii cum eo quo in societate credebat libere interpretis de eodem Augusto relicturi tractatus ut videre est ad calcem suorum operum. verum quaestionis huius hoc de gratia et praedictione fuit inter Pelagium Hereticum et Augustinum Ecclesiae lumen, iudex ad sit ipse Augustinus et ipse ferat an Doctores societatis ab ipso defficiant et Pelagio consentiant.

L68 Opinionis sic me digre quirentes ad praedestinat[ionem] asserimus 1o. Nostra de gratia intrinsece supernaturali et distincta a dono creationis ad singulos actus salutares. 2o quod sine gratia nihil boni vellimus et agamus, et quod gratia ita adiuvat et concurrit ad ipsos bonos volunt[ates] et actiones, quae etiam supernaturales est et nostris viribus parta. 3o quod gratia talis nobis collata est gratia per Christum. audiat nunc S.tus Augustinus, et confirmet an nos discordemus ab illo, audiens eius lib 1o de gratia Christi cap 47 ita loquentis. si ergo invenerit Pelagius nobis non solus positas in homine, etiam non nec agat nec vellit bene, sed ipsa quoque voluntas et actiones id est ut bene vellimus et bene agamus, quae non dicunt

in

in homine nisi quod bene velit, et bene agit; sic ut dixi 72
dicenseritis etiam ipsos voluntas et actione divinitus ad-
iuvari, et sic adiuvari ut sine illo adiutorio nihil
bene vellimus, et agamus, eamque esse gratiam Dei per Iesum
Christum Dominum nostrum, in qua nos sua, non nostra iustitia iustos
facit, ut ea vera sit nostra iustitia quae nobis ab illo
est: nihil esse adiutorio gratiae Dei, quamquam, ut arbitror, inter
nos dicendum relinquitur. Vide obsecro an nos conveniamus
Pelagio in iis, quae si Pelagius assereret, ita nos sentiret Au- ozl
gustino. L 69

Sequitur 2° nos in doctrina tradita haud convenire se-
mipelagianis: isti enim asserebant 1° in nostra potestate esse
obtinere donum perseverantiae, cum illud ad gloriam pen-
deret a praescientia nostrorum operum, ita ut ob hoc Deus
alios sanctificet, alios damnari fecerit quod futuri essent
cuius gratiae praeviderit, et sub ipso gratiae adiutorio, in quo
tenemus esse voluntate et actione praeciderit. Ut testatur
Sanctus Hilarius in Epistola ad Augustinum et ut ... visit locum
solutioni tradidit ... 2°: independentia a nostris
operibus et actu meritoria gratia id intenderent semi-
pelagiani, ut dixit Cassianus unus ex illis collatione 13 capite
14: ... Deus occasionem tantummodo voluntatis
bonae ad hoc ... ferenda ... similiter esse videtur bon-
dus ... media semel adiuvat natura.
3° ... ut dicit Faustus Rhegiensis lib. 2°
... Capite 3°, et ipse Massiliensis nisi praescientia
exploraverit, praedestinatio nihil decernit ... exple-
tatione sicut et expectatione voluntatis obedientiae aut
subiectione gratiae nostrae voluntatis damnat Dellus Ara-
usicanus 2° ut habet canone 4°: si quis et expectat
purgemur voluntatem nostram expectare contendit, ...

1

venisti Spus Sto et canone 6° dicit si quis obedientie
huius dicbiundi quae ad interior venit Apostolor atqui
gior hoc facimus supposita necessitate sup medie; sig
tem nunc verum est, quod Deus previdet sicut quia q[illegible]
futurus est volitione; et quod occasione illius predestinet;
et quod nisi explorareverit non predestinabit; cum his
erroribus videmur convenire.

Res non toto coelo distare

LTO doctrina sapienti erroris huius modi; ut enim dicimus
L69 quod Deus elligat quod videt finem uniuscuiusque quae; et quod
non elligat nisi videat, sicut non elligit, quod finis bonus
videt potius; ceterum non elligat, nisi post videat. itemnos
non averimus quod occasione oblata nostre voluntatis, prestò
est Deus ad elligendum, quasi ex ea occasione dicerat; et po
tius quod data ea occasione ita elligit misericorditer,
ut si nollit elligat; que doctrina sanissima est. Nec
nos docemus, quod Deus nobis ex nostra operat, et in hoc
sensu expectans nostre voluntatis predestinat et decer-
nit; Ambrosius nec quod voluntati subijcimus, et solum
efficimus ut conditione ipsius cooperatis voluntatis, et Deus
ita decernat, quod opus liberius debet eo deciendum
ille quis certe dicat quod Deus expectat potestatis ope-
ris, et subijcit gratiam tali potestati per hoc previsa quod
opus non decernat, nisi postquam previsa. Et eo convertis
nobis cum illis, cum quibus convenimus in admittenda
scientia futurorum conditionalium contingentium, et a quibus longissime
distamus in abusu talis scientie qui modo situs erat quod
docerent quod opera ita conditionata previsa erant
in ea absolute predestinatus aut reprobationis; quod
nos nec cominiscimus quod, convenire vero cum eis in hoc quod
gratia talis sit, cui possit humana voluntas resistere

vel obtemperare veritas catholica est tradita in Tride-
ntino, et ab Innocentio 10° in Bulla contra Jansenium

Caput 3um 551

Occurrit[ur] objectionibus, quae militant contra necessitatem sufficientis remedii, etiam praedestinationis polli.

Omnes illi id respiciunt ut eliciat ut impugnent eas illationes positas num° 148, evadent quae ex ipso deri sufficientia et infallibilitas in praedestinatis ab eo Dei necessitatis necessitatis moralis auxiliorum ex aliquo merito. ... 471 stare potest necessitas vaga ad aliquod donum in collectione aliquam quin physice insit talis necessitas alicui individuo donis collectionis; ergo supposito cumulo quin auxiliorum pollu poterit Deus certe et infallibiliter cognoscere aliquid meritum oreri, atque adeo poterit per hanc scientiam deficere inde se ordinem certum praedestinationis, ... ; ant. ... probatur quia Tridentinum negat hominem vincere omnem tentationem venialem sine speciali auxilio Dei quia in collectione omnis tentationis datur vaga necessitas ad hoc ut homo alicui succumbat, quin detur physice haec necessitas in aliqua individuali tentatione praedestinationis, quia quilibet in singulari vincere valet, ex libero ... ergo maxime ... illis: ergo haec necessitas in collectione datur, quin physice sit in aliqua tentatione in particulari. 551
2°. ... etiam in collectione omnium venialium ... haec necessitas non cuius homo nequit ea vitare ... speciali auxilio Dei et tamen haec necessitas non reperitur in aliqua individuo veniali praebentis nugeat tradita: ergo stare

potest necessitas vaga intellectus quam physice sit in aliquo individuo.

172 3° probatur illud, nam nunquam in iam probabiliter negatus posse pueros omissionem moraliter liberae voluntatis habere connexionem vagam cum aliquo actu volitionis vel nolitionis cum tamen non habeat determinate connexionem potius cum volitione quam cum nollitione: ergo itaque patet vagam connexionem cum aliquo quin in aliquo determinate sit. 4° quia perspicuitate et similes non habent verum aliquid quo requirit determinate requisita ad videndum atque pro re illa, ... quantum praeceptum vage verificatur de tota subiecto quin determinate verificetur de aliquo individuo: non enim requirit determinate oculum dextrum vel sinistrum ad videndum quamvis requirat aliquem, neque eum cum potius quam B licet neutrum sit aliud ex sibi: ergo haec necessitas potest reperiri vage in subiecto vel parte, quin determinate sit in aliquo individuo alterius ex ipsius subiecti. ergo etiam necessitas illa vaga, ratione cuius sit infallibile metaphysice quod peccet aliquis, poterit reperiri in cumulo omnium auxiliorum, quin determinate verificetur haec necessitas vel alicuius auxilii in particulari: quod si admittatur intelligi poterit ex ipse Dei ordo metaphysice certus in praedestinatione seclusa cognitione scientiae mediae.

173 Hoc argumentum est firmissimum, ut adversarii existimant favet 3° nostrae sententiae. quo vellendo notari debet doctrina satis utilis et pro quo eius apprime necessaria: quia necessitas moralis, seu moralis infallibilitas vaga ad aliquem actum non reperitur intrinsece in ipsis obiectis, et idem extrinsece in modo tendendi cognitionis per quam haec necessitas enunciatur. unde exemplorum huius modi quae vage dicuntur de collectivis, et non verificantur de aliquo determinate sunt probata, in prima, et secunda

intentionis le[illegible] quae non requirunt in [illegible] [illegible] et [illegible]
e [illegible] nec [illegible] [illegible] res ea [illegible] [illegible] reprasanti
unde duo asserimus, aliud est in iis [illegible] vage dicit
[illegible] de collect. aliqua, quin [illegible] [illegible]
[illegible] tum dum dico collectionis [illegible] esse tale
[illegible] intrinsece et non est [illegible] ipsa collect. aliud est
[illegible] tale [illegible] verificari [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] requirit in [illegible] [illegible] et ex [illegible] cognis. 179

[illegible] et [illegible] praeter [illegible] positis numero 149 [illegible]
etiam et hoc [illegible] collectione [illegible] hominis [illegible]
[illegible] et in illa [illegible] [illegible] de [illegible] collect. certum
[illegible] est [illegible] aliquis homo peccabit venialiter die
hodierna est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquid ita non
peccet, atque adeo quod aliquis peccet erit necessarium
atqui haec necessitas non est intrinsece in ipsa collectione
hominis [illegible] quod vage enuntiet talis necessitas de colle
ctione, non [illegible] quod intrinsece insit necessitas illi collectioni
[illegible] est [illegible] in qua versamur, probatur minor [illegible]
ex [illegible] hominibus nullus est [illegible] [illegible] cum tali peccato
[illegible] collect. non est intrinsece necessitas [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] talis necessitas etiam futura esset intrinsece [illegible]
[illegible] hominis [illegible] veniali valet enim [illegible] necessitate
ad connexionem [illegible] [illegible] [illegible] primus est qui
[illegible] hodie peccat venialiter per mendacium
[illegible] neque primus [illegible] habet connexionem cum tali men
dacio neque reliqui homines [illegible] [illegible] nullus
ex hominibus est [illegible] connexionem [illegible]
[illegible] primus ita proferet mendacium, ut [illegible] [illegible]
etiam [illegible] quod reliqui non mentiantur [illegible] ho
mines [illegible] mendacio non connectunt, potius [illegible] habent

iure coerentis mandati, et neque prius neque homine
experiri h[illegible] [illegible] ex facti mandato, et coenter
fiat hoc in rem, ita neque necessitas erit in ea ex[illegible]
in collectione.

175 Quia talis inextricatio est intrica in persona
determinata et ex suppone quod aliis ut ipsi tribuerit manda-
tis: sicut deus qui intendit efficaciter [illegible]
quis illi [illegible] [illegible] manebit necessita-
tis ad medium à ex suppone quod rejecerit cetera sic
ex suppone quod relinquit homines in mentiendo hodie
infallibile, quod proprie, et [illegible] positione
mandati hoc ipso quod sit infallibile [illegible]
sit [illegible] mandati hodie. dicitur tamen [illegible] ex hac suppo-
sitione duo inferunt, primum quod liberum absurdum est quod necesse
erit petrum peccare in ultimo vitae instanti ex suppone quod
non peccaverit in praecedentibus. 2um quod necesse erit peccare
176 in quo vis instanti, in quo peccant. probatur 1a pars,
quia si quis vitaverit veniale illud pro omni tempore praeter
ultimum vitae instans, non [illegible] tenetur imponi sibi aliquam neces-
sitatem eius hac oriri non posset ab ipso qui libere antea
omisit, neque ab aliis praeter ipsum, qui connexionem non habent
cum tali peccato, quod necesse non erit ipsum peccare, 2a pars
eius probatur, et ex ponitur [illegible] quia ista necessitas
semel [illegible] in [illegible] in [illegible] instantibus
vitae, in eo instanti in quo peccat. (Sit instans à)
ut peccatum in aliis praecedentibus peccatum omittens ex vice
[illegible] morali instans ex suppone connexum cum tali
peccato. cum probatur, quia si intrica est connexio vaga in-
stantium cum peccato, et hoc in uno ponitur necesse esse, ex sup-
positione quod non ponat in reliquis periculum, quod instans
sit prius vel sit ultimum. quia si haec connexio vaga et

intricā

incertitudo admittatur necesse erit peccare in 1º instanti ex suppositione quod peccaturus non esset in ceteris, sicut necesse erit peccare in ultimo casu, quia non peccaverit in praecedentibus.

Asserere autem quod liber erit hypothesi 177
dei, quod alter iuridice dicere ad quodlibet quis committet illud peccatum, illud esset mora aliter necessarium; et hoc dicendum erit, si illa duo admittantur. Quare maior illata, quod eam non quam dixit necessarium non erit liber, [illegible] aliter
quod si ipse qui libere instanti necessarium sit, pro nullo erit liber. Sed non admittunt vel ipsi, pro nunc ad rem [illegible];
minor facile suadetur, non quodlibet instans unius quo peccatum committit collationis cum aliis, in quibus non peccat, ut clarius hoc cognoscit [illegible]. Ergo ex suppositione quod non peccavit in aliis, in eo, in quo peccavit, reperietur ista necessitas. Ergo hoc admitti debet in quolibet instanti ex suppositione peccati non admissi in reliquis. Nec quod hoc asseramus, dicendum quod haec modalis necessitas vaga non videtur intrinsece in obiecto, et [illegible] extrinsece in mea cognitione.

Hoc 178
autem est aliud caput nostrae doctrinae tradite numero 173 in praesenti, probandum quod sicut probe [illegible] requirit de [illegible] necessitas, quae vaga sit, a parte rei non potest concipi talis necessitas vaga ex mea cognitione: quod necessitas vaga quae [illegible] enuntiatur de aliqua collectione, [illegible] est vaga ex meo cognoscendi, et non ex parte ipsius obiecti. Probatur aliter exemplis ipsius [illegible] [illegible] ut infra declarabo, et praecipue sequenti. Deus per visionem currit ego bene enuntio: vage aliquis homo currit, sola vaguitate se tenente ex parte cognitionis, et ex modo repraesentandi, quantum ad scilicet ad [illegible] descensus vagos ex parte actus.

n̄ ē naria vag uitag, ex p^te obti ... itare poterit q̄d repr̃t vage aliqd pratij in collect, et q̄d tota vag uitag se tenent ex p^te aini: ergo q̄ones enuntiat pratij de collect, q̄d derate n̄ ēē in aliquo illius individuo tota vag uitag extrinseca est, et se teneat ex p^te cognis n̄ v^o ex p^te rei significate. quare res evenit in hoc ut mor ali de quantitatenis.

179 Et dicty colligit, q̄ diu evenire potest, ut sall̄t in aliqua collectio, de qua vere enuntiet connexio infallibilitas, aut necessitas moralis, et aliquo vage, et q̄ ipsa frustret suo effū, n̄ obstante illa morali infallibilitate. id suadet. In collectione mille hominum et quinque videt moraliter certum, q̄d spacio unius diei aliq̄s semel loquat, ita ut hoc loquendo vage enuntiet de illa collect, et q̄d potest hoc infallibilitas frustrari suo effū, et potest evenire q̄d sint mille homines q̄ in eo spacio unius diei, et q̄d nullus loquatur, ergo potest stare infallibilitas moralis vage in collectione, quae frustret suo effū licet infallibili moraliter. minor probat, n̄q cum homines possis colligere aliquia mille homines combinatio, scilicet quinquaginta spatio unius diei nec semel quis loquatur aliquis: non enim videtur frustra [illegible] possit talis collectio, quae ut talis cognoscitur a Deo: ergo si Deus esset [illegible] educat [illegible] potest, quae erit moraliter infallibile q̄d aliquis illius loquatur semel cum de illa collect philosophemur, ut de reliquis similibus. nihilominus talis collectio frustrabitur suo effū, cum nullus nec semel loquatur ut supponit. ergo stare potest illa moralis infallibilitas cum certo metaphysice [illegible] effū. [illegible] a priori [illegible] exhibuimus, nimirum q̄d ea necessitas intrinsece n̄ ē in [illegible]

d. illa mo rei cognite.

Dices adhuc, rei saltem illa, quæ in qua necessitas vaga enuntiat de collect. probatur quia ut vere sit, necessitas quæ vage asseritur ex parte actus, debebat reperiri ex parte obiecti, ut actus enuntians conformet obiecto, et sit formaliter verus; sed actus enuntiat vaga necessitatis, et hæc non in obiecto, ut averimus; ergo actus ille enuntians non erit verus formaliter. — 280

Resp. neg. cons. ad probat. dist. maior. necessitas quæ vage asseritur ex parte actus, debebat reperiri formaliter ex parte obiecti, nego maiorem, debebat reperiri fundamentaliter, concedo maiorem. Hoc enim speciale habent orationes et intentionis logicæ, quod scilicet ut enuntient vere de subiecto, oportet sit quod ea formaliter reperiantur in re, de qua dicuntur, ad ea enuntianda, ut cernitur in his orationibus, homo est species, animal est genus, et similibus, in quibus datur ex parte obiecti formaliter illud quod enuntiatur, quod verum est nisi in oratione fiat reduplicatio super ipsius intentionis, hinc enim ex parte obiecti, quod subiacet tali cognitioni, dabitur formaliter oratio quod enuntiatur, sed sufficit fundamentum ad veritatem orationis, qua enuntiatur necessitas vaga de collect., ut ostendendo diximus, quod nobis obiciebatur argumentum positum numero 272.

Cui dices 281

dicendo quæ, si tamen potest necessitas vaga ad aliquod obiectum physice in sit alicui individuo, si necessitas intrinseca sit, nego ant.: si sit solum extrinseca, concedo ant. Ergo si necessitas illa sit in esse rei, et intrinseca sit collectioni, licet vage, debet reperiri in aliquo individuo de trate; si vero extrinseca sit collectioni ex tanto in cognosci, non debet in esse alicui individuo quod his ponit de trate.

Ad 1. 282

et Ep. bays Rendy e pari roe, p solut vero noto q.d
hoc propositio, neque ho in tota vita peccata oia etiam
benialia vitare, nisi ex speciali Dei privilegio, fide
certa e Chatolicis, cujus contradictoria nempe, hominem posse
in tota vita peccata etiam benialia vitare, nisi ex speci
ali Dei privilegio, damnatur anathemate in Tridentino
sess. 6.a Canone 23. unde etiam manet certa hec propositio
in collectione oium benialium occurrentium homini de cursu
totius vite dari necessitatem ponendi aliquod ex ordinaria
providentia supernali: que necessitas, ut optime nota
vit e communi sa. Pat. Jacobus dicto q.o ex qua grat. 1.a
sect. 6, est tantum moralis, non physica, quatenus videlicet
sine speciali gra. ita difficile sit vitare aliquod ex oi
collectione Benialium ut prudenter iudicetur talis vitatio
impossibilis: ex quo fit quod talis necessitas ponendi
beniale, vel impotentia ad illud vitandum invicem solum
sit ea summa difficultas, roe cujus extrinsece enuntiatur
vero illa necessitas ponendi aliquod beniale, et pariter
mitter succumbendi alicui tentationi.
Visto praeterea
L83 difficultas illa in qua fundat ita necessitas moralis, non
potest oriri ex defectu virium, et virtutis ad vitandum oia
benialia: ut talis impotentia non foret tunc solum moralis, sed
etiam physica: ut etiam quod fide certum est, quod Deus tribuat
nobis quod sufficiens e ad vitandum oia et singula peccata.
debet ergo oriri ex alio capite, quod mihi probabiliter
aliud non e, nisi decretum Divinum de concurrendo cum causis
liberis prout dicuntur a decreto concurrendi cum causis naturalibus
hoc autem ego sic expono.
Et quidem Deus de facto, sive in
L84 operibus naturalibus, sive in supernalibus, nisi specialis interveni

at

veniat providentia, ita decernit concurrere cum causis libe-
ris ut eae uniformiter possint difformiter operari:
et ita decernit concursum cum causis naturalibus, ut uniformiter
possint et difformiter operari. Intelligitur ex posteriori
1°, quod varietas ipsius operationis in causis liberis in-
ditium est suae libertatis et indifferentiae ad utrumlibet,
sicut uniformitas operationis in necessariis signum est
suae determinationis ad unum: ergo Deus ad ostendendum illud
discrimen causarum decernit concurrere cum naturalibus uni-
formiter, difformiter cum liberis. 2° quod ex hac diffor-
mitate oritur quod Deus in operibus praesertim supernaturalibus
specialiter benefaciat causae liberae, dum decernit
ei concursum efficacem, et creatura teneatur reddere Deo gratias
pro tali beneficio, et illud a Deo postulare. 3° Deus
specialiter benefacit creaturae dum concursum in actu 1° effi-
cacem dat, et creatura debet illum a Deo postulare, et pro
accepto gratias rependere: ergo Deus ita difformiter
decernit concurrere cum causis liberis. 185

Ecce finis, quo-
niam veritas illius propositionis et similium, et necessitas vere
enuntiatur in collectione omnium beneficiorum occurrentium
homini decursu totius vitae dari necessitatem ad ponendum
aliquid extraordinariae providentiae supernaturalis. unde
ad 1um probationis Aretini dicendo [illegible] et distinguo consequens:
in collectione omnium tentationum dari vagam necessitatem
intrinsecam quin detur in aliqua individuali, nego su-
positum, quod ita possit dari necessitas intrinseca: dari
vagam necessitatem explicitam, et incognoscibilem, dico concedo.
habet enim finem iustum, et prudenter iudicatur impossibile
quod homo succumbat alicui ex omnibus tentationibus,
nempe decretis concurrendi cum causis liberis diffor-

initer, et contra, et in tribuendo semper auxilium effi-
cax nisi ex speciali favore. Similiter fieri debet
de probatione augendo necessitatem in collectione cuiusdam
liberi regerit ex intrinseca eius necessitate, concedo maiorem,
et eius intrinseca negam minorem. fundatur enim in hoc necessi-
tas ipsius in modo succurrendi quia Deus servat eius cursus
liberi ex omni evidentia nisi aliter eveniat ex
speciali privilegio quod solum intendit Tridentinum
citatum.

186 3.º probationi dicendo quod voluntas habet connexio-
nem vagam subiective, seu quoad esse, cum actu volitio-
nis, seu vel nollitionis, nego antecedens: vagam obiective, seu
quoad obiectum respectum, concedo antecedens et nego consequens. explico
distinctionem voluntas quae virtus libera vere habet
in se potentiam indifferentem ad utrumlibet quod in ipsa resi-
det intrinseca, et determinate, ut vero in determinate et vage, est
in ea virtus vaga quoad obiectum respectum, licet eius ipsius
in existendo determinatus sit. unde quod practice non est vagus
nisi in voluntate ... in subiecto cui inest, deus ...
iusta sit determinate vage respicit suos terminos ad minus
quo ... disiunctiva, vel ... disiunctivis in se sunt
... determinatus et vagus in tali respectu. ... autem nihil
video quod possit conducere quia ... proposita in qua inte-
ndit, quod aliquid vagum sit et non insit determinate in aliquo.
... aliter evenit in voluntate.

Ad ultimam probationem
187 Respondeo, illas propositiones, et omnes illas, in quibus afferunt signa spe-
cialis confusionis, verificari per illas quae sunt aequivalentes.
...autem ex iis aequivalet ... in collectione, e qua ...
est id in quo potest exultari ... in illa ... quod
obiectum determinate est ... res, ex illo vero ita determinata, dicitur

inde

intus ad enuntiandum vage solum explicatus; aliquis esse requiritur ad eo quidandum. Similiter ex ponenda est oppositio et hinc Resp. isti probationi ad mira in arte dicendo minus: propter iste sum dicere contrarium pra- vage verificari de toto subito et vagiliter se tenet solum ex parte compositi, dicendo minus: aliter nego. minor est de cens quippe ille vagus est ex parte modi repraesentandi et fundatur in ea veritate obiectiva et determinata quam modo explicuimus.

Opponitur 2º instantia quae de doctrina tradita 288
ita de decreto toto difformi in causis liberis exponendo prius mus, quo explicabile sit hoc decretum. actus [illegible]
erit huiusmodi, decerno videre collectionem causarum liberarum si difformiter operaturae sint: vel non producent nisi difformiter operentur. in quo decreto videntur [illegible] a nobis facta de necessitate vaga [illegible] a num. 276
etenim si veniamus ad ultimum instans vitae, quin homo peccaverit, vel operatus fuerit difformiter, in tali instante ultimo, aut peccat necessario, aut non, quod vis accedat est de nos. ergo. si non peccat necessario, ergo stare potest necessitas vaga in actu ut quin decretate sit in aliquo etiam ex suppositione quod non peccaverit in reliquis instantibus. si vero peccat necessario in illo ultimo instanti, ergo nos etiam admittimus peccatum, licet necessarium sit in hoc instanti ex suppositione quod non fuerit in ceteris. ergo etiam posito hoc decreto ex parte Dei, non vitamus ea incommoda quae nobis opposita obiicimus.

Resp. dicendo [illegible] in tali 289
instanti peccat necessario necessitate consequenti vis libertatis, dico ad; necessitate antecedenti talis vis, nego [illegible]. et quidem Deus supposito illo decreto, ante volunt[illegible] exsequentes

productione illarum causarum liberarum videt per scientiam mediam quomodo ex illis sub auxiliis indifferentibus differenter operaturae sunt, et hac notitia praemissa insequitur productio: tunc oritur hunc videtur aliquando liberum esse, vel quae ad ultimum instans non peccet, hic etiam dicebit quod in ultimo instanti pecandit et quae adeo peccatum pro tali instanti erit necessarium, de necessitate consequenti orta ex cognitione libera quae sicut cum ex conditionata praevisa, ~~neque~~ quod neque imminuit libertatem peccati, neque

188 committet eius, quod nos opposuimus adversus ex ingua necessitatem non oritur ex cognitione ipsa voluntatis.

Opponitur

190 3º. ex hac doctrina sequitur quod necessitas quam habet homo de existit, ad ponendum aliquod peccatum veniale nisi speciali ter praeveniat non dicit vaga pro aliquo instanti totius vitae, nec etiam in aliquius peccati probabillatione. neque Deus certo scit quod peccatum cognitum, et quod inconsequent animi cognitione committendum sit; Deus quippe dicet quod si praeveniat, committet hoc peccatum cognitum, et etiam in hoc instanti cognitum: ergo non debet necessitas vaga neque ad peccatum aliud, neque pro aliquo instanti. — Resolvitur illationis: necessitas illa non dicit vaga extrinsece, et quoad cognitionem, nego illationem: non dicit vaga intrinsece, et in natura rei, concedo illationem. Id enim intendimus nostris probationibus in nostro modo priori in quo praecise intelligitur cognitum supra memoratum consequendo differenter causis liberis, solum intelligit nexio subiective cognita, et vaga ratione tamen, ut dicebamus de actu directo in numero 186. quando intelligitur scientia media quae Deus novit quod et quo causa libera operatura erit, si producatur.

Denique

191

79

o ppe n. po terit d. ths potesi à ratione, quia diximus posse Deus necessitare homines ad elliciendos actus charitatis relinquendo in eis potest intensionis maioris vel minoris. neq. it D. eis imponere homini similis necessitatis ad peccandum, ut si illi praecipiat actus charitatis ius per fectivimus, quia si n. elliciat d. minoris ad huc n. peccabit, & neque maiores, si necessitatis sit ad actus charitatis perhoc q. d. elliciat intensiores, c. enter que n. mebunt ths potesi, in qua nititur illa doctrina. — Ret ia primis obiectione ista coeterasque; nam cum n. th. ijs et tamen & potest illis meritis d. illas cum pluribus supponimus, ad huc in hoc non n. eis impotent. deceo illi cum et neq. ... dum charitas est, et tunc in qualibet actu amoris n. daret peccatus q. neque dari obligationes ad alius de actus impossibilis sit: actus a charitatis ultra quos n. sit possibilis alius perfectior impossibilis est, at quo actio nulla huius mi obligatio, ad meritum v. sufficit, ut qui o perent honestius, quos tenent, vel cum potest n. ita honeste operari. q. d. reperit in his po tesi a nobis proposita.

Caput 6um

Quomodo scientia media requiratur seu

praescisione de beat intelligi ex parte

Dei ad praedestinatis.

292 Haec est illa difficultas huius disp. praecipua quam proposui mei num. 270, et quaerimus an scientia ista debeat intelligi ex parte Dei in signo nostri et prior ad voluntatis divinae collationis auxiliorum, et hanc vim dirigat ipsius voluntatis ad auxilia conferenda; nec tenemus nobis est de voluntate intentionibus

gloriae ejus ut coronae, de hac enim volunt, et dependentia illius a scientia media abunde dictum puto tum ex sequenti, tum ex his quae dixi in praesenti difficultate, et ex dictis num. 123, nec aliud modo restat nisi rem ipsam declarare.

193 Dico 1º, scientia media deservit in Deo, ita ut possit dirigere voluntatem collativam auxilii, sub quo res ipsa ponet meritum, cum tamen potest desservire ut praecedens talem voluntatem et prior ad illam. Ne [illegible] de hoc est dubium, [illegible] quod nam scientia media, ita ut Deus [illegible] ex efficacia auxilii vellet illud conferre, et tunc scientia media dirigit ad talem voluntatem collativam auxilii. Et hic scientia ita potest dirigere divinam voluntatem. Maior probatur: quod potest dici ex parte Dei [illegible] de vero, vellet conferre potius auxilium de in circumstantiis B, quod sub illo ponet meritum, quod ad [illegible] moveat Deum ex efficacia auxilii ut patet: vult enim nunc hoc auxilium prae alio, quod hoc efficax est efficacia quae illi, [illegible] solum sufficiens est dignissimum motibus quo Deus moveat. Ergo. Probatur minor: nam scientiam mediam tunc dirigere non est aliud nisi proponere motivum, quo voluntas moveri possit ad habendum actum, quo vellet conferre tale auxilium, quod si enim aliud diceat rem alio quam [illegible] de [illegible] ad nuptias de solo nomine. Atqui tunc scientia media proponit tale motivum, cum reperit operatur creaturae sub tali auxilio. Ergo dirigit tunc ad voluntatem collativam auxilii.

194 Ipsum: quod nihil aliud est scientiam mediam posse esse directivam divinae voluntatis collativae auxiliorum, quia talis scientia posse intelligi in signo priori ut res supponunt, et [illegible] ipsis. [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] ad [illegible].

et talis n[illegible] [illegible] pre suppono ad decretis prefatis 80
[illegible] potest [illegible] in Deo ut dirigere collatib[us] volunt[atis]
[illegible] probab[ilit]er, quod motibus [illegible] Deus eo
voluntas [illegible] [illegible] condicionis voluntas illa [illegible]
ex ipso [illegible] [illegible] tale motibus cognoscit per scientiam
mediam [illegible] [illegible] in motibus [illegible] decretis
cooperatio futura sub hoc auxilio [illegible] conditionata
[illegible] cooperat ut suppono; [illegible] tali [illegible] [illegible]
[illegible] per sci[entiam] mediam [illegible] illa cognoscit [illegible].
Probatur 295
praeterea et explicatur res ipsa. etenim [illegible] [illegible] Ecclesiae
et piorum hominum [illegible] ut [illegible] a Deo dona aliqua
[illegible] tam naturalia quam supernaturalia, si nobis proficua
sunt ad eternam salutem: sic [illegible] petimus [illegible]
cum hic aut illis circumstantiis, et sub ea conditione quod
nobis deserviant ad consecutionem Beatitudinis. at
ista observationes ideo [illegible] sunt inepte quia Deus dirigi
potest scientia media in eiusmodi donis conferendis: [illegible] vo-
luntas collatio eorum dirigi potest tali scientia:
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eiusmodi
preces. probat[ur] minor, quia si Deus nesciret futura
nobis eiusmodi dona frustra peteremus quod nobis con-
ferantur sub tali conditione, ut est indubitatum. [illegible]
[illegible] per quam Deus [illegible] de tali effectu conditionaliter est scientia
media, est enim cognitio [illegible] [illegible]
Deus cognoscit quod si conferant in his circumstantiis, con-
iungent, licet contingenter mediate vel intimate, cum [illegible]
merito finali. [illegible] huiusmodi observationes [illegible] sunt inepte
[illegible] Deus dirigi potest in voluntate ea conferendi per
talem sci[entiam].
Circa [illegible] [illegible] vox [illegible] Domini 296

Luij de gratia prae se ferre ut n efficiat fidey sua
hoc e petivi a P.e, ut tibi oferat auxilia et gratia
cy sue dey efficacia scit et spe noverit, ut pervinq
in fide, quoq notitia praecedey voluntas collatibg auxili
ory fratibg e scia media hac etiq roe dixit D. Aug-
ustiny quaest 2 ad Simplicianj lib 1°. cuiq autq
mi
miseret, deus sic eq vocat quo mo scit, ei congruere ut
vocanty n respuat. ergo scia quia scit Deus quo
mo congruq sit ut vocatq n respuat vocationq, est scia
media fraliter. Et hac potest dici q Deq ut conferat
vocationq congruq: Minor constat, q ea scia debet ee talis ut
per ipsq Deo dictet ante voluntas conferendi vocationq q
ista n respuerat, at qui talis scia requirit ee simpliq
intelligentiq, flata soly attingit possibilitas eventq, non
v° positio illus: ergo debet ee talis scia ea quaeq media
appellatur. cy Deus sese hoc et habere saltem
per voluntatem collatibg auxiliorq mong excorq
congruitate, et hec congruitas repertr n aliter quaeq
per sciq medig, at potest dirigi, et illa intelligi
potest ipsq priori ad voluntas collatibq auxiliorum.
Dico 2°.
197 Scia media de facto se habet q Dei priori ad volu-
ntas collatibg auxilij, et in hoc i omnes dirigit Deum
ad habendq volitionq de auxilij collatione. ita sen-
tiendq e mea sententia et Societatis, et aliter oppinari
e nobq vigintinire a maioribq nris prorsq alienum,
utery optime notavit P.er Suarez lib 1°. de praescientia ad
Cap 7 num 4°. haeresq illi esse negare possunt, qui
omnino negaverint Deu scientiq conditionatae cognoscere
et proterea ex propria tradit a plurimis PP. et PP. ac inter
eos iod. Ruiz de praescientia disp 7 et nos bisime ex

Probat 2° nostram a priori:

Deus fruitur ut predestinans dependenter a meritis 198
tenetur conferre petro vel ea auxilia sub quibus certo et in-
fallibiliter Petrus ponet meritum finale, et negare
ea sub quibus tale meritum non poneret; sed hoc nequit stare
nisi scientia media precedat a priori ad voluntatem
collativam auxiliorum; ergo ista scientia a priori debet pre- 200
cedere. Minor [illegible] certa, quia Deus [illegible] fruitur
ut predestinans vult et Deus ita illum ordinavit in Be-
atitudinem per media [illegible] et certissime liberandum,
hoc est Beatitudinem assequatur; sed nequit assequi cer-
tissime Beatitudinem, nisi Deus prepararet media
sub quibus poneret meritum finale et negaret ea sub quibus
non poneret; aliter enim non esset certissimum Petrum semper
ut assequeretur talem finem quem non ponet nisi merita
ponenti: ergo si Deus tenet ut fruitur predestinans
ad infallibilem assecutionem gloriae, ergo tenebitur ad
conferenda media, sub quibus infallibiliter merita po-
neret, tribuendo auxilia, sub quibus sit infallibiliter
meritum finale, et denegando ea sub quibus non edit.

Et hoc 199

Nequeat stare nisi scientia media praecedat voluntatem colla-
tivam auxiliorum et habetur in minori huius discursus probatur: nam
ut Deus conferat petro ea auxilia sub quibus infallibiliter po-
nat finale meritum, et negat ea sub quibus non ponet, debet
habere voluntatem collativam unius auxilii et non alterius; sed
voluntas supponit a priori ad ipsius talem scientiam: ergo. Minor
probatur: quia haec voluntas debet habere a priori ad ipsam
aliquam cognitionem discernentem inter unum et aliud auxilium, alio-
quin non erit voluntas quae unum eligat, et aliud repudiat

et qui hec cognitio vi cuius discernit inter utrumque aliud
auxilium est scientia media finaliter: est cum cognitio, qua, sup
posita sufficientia utriusque auxilii alterum illi ipse
quod iungendum cum merito alterum reijcit quod non iungen
dum: quod ad habendum istam voluntatem auxilij collationem, debet
existere prius scientia media in Deo ut finaliter praedes
tinanti.

200 Probatur 2° eiusdem resolutio. Deus ut praedestinans
de facto ita confert auxilia ad meritum finale, ut ipsi liber
tas sit, non solum entitas auxilij, sed etiam illius efficacia;
atqui nequit esse ei libera auxilij efficacia nisi scientia
media praecedat voluntatem collationis auxilij: ergo eam voluntatem
praecedit talis scientia. maior probatur. nam Deus de facto, et confert
auxilia quae efficacia et negat quae inefficacia, pro
libitu, et dominio suo: ergo ipsi libera est non solum entitas
auxilij, sed etiam illius efficacia. minor probatur: quia Deus pro
sua misericordia sic hominem vocat quo modo scit ei congruere
ut vocantem non respuat, ut in modo dicebamus ex D. Augustino.
et ex eodem ibidem constat. quod si vellet misereri Deus pos
set ita vocare quo modo illis aptum esset, ut et moverentur,
et intelligerent et sequerentur. praeterea ut habet idem
Divus Augustinus tracta. 53 in Joannem. male utentes eo
quod agit est Deo miserante non recipit: ergo Deus pro
nutu suo, et misericordia auxilia praebet modo quo efficacia
modo negat quae inefficacia; ipsi quae libera est non solum enti
tas auxilij, sed etiam circunstantia efficacis. cuius vero
a priori desumitur etiam ex D. Augustino, qui lib. 15 de
Civitate cap. 25 de Deo dixit. in omnia opera sua ordini
pro praescientia eventuum futurorum neque aliquid ipsi inopina
to accidit. sed nisi auxilia tribueret quae efficacia
negaret vero quae inefficacia: hoc illi inopinato eveniret

Ay

ly auxilii vult conferre ignoraret enim pro illo priori eventum
auxilii quod conferre vult, ergo etc. Prob. 2a minor illa 201
videlicet quod a Deo nequeat esse libera efficacia nisi
precedat ex volunt. collationis auxilii scientia media probatur
nequit esse Deo libera cognitionis tantum efficacie in illa
entitate auxilii, nisi ex parte actus primi ad illam
voluntas precedat ut cognita ei efficacia: nequit
precedere ut cognita nisi per illam scientiam: ergo nequit
esse libera nisi precedat illa scientia. minor constat:
quia id per quod cognoscitur ea efficacia est id per quod cog-
noscitur conjunctio de facto auxilii cum merito, id per
quod cognoscitur talis conjunctio ante absolutum decretum
condicionate est scientia media, ergo etc. quia id per quod cogno-
scitur talis efficacia est scientia media. Probatur antecedens: 203
nequit esse aliquid volitum presertim libere, nisi
precognitum: sed talis actus est libera Deo est sufficientia
auxilii, quamvis precedit cognitio de illa: ergo nequit esse Deo
libera efficacia nisi precedat ex parte actus cognitio
de tali efficacia. Probatur cons.: nam actus liber in bonitatis
in esse primi non solum dicit virtutem voluntatis, sed etiam
cognitionem de illo, quod quod libere versabitur voluntas per
actum suum: ergo ut libere a Deo intendatur collatio
auxilii et illius efficacia actus liber ad talem volitionem debet
includere cognitionem de efficacia, que cognitio formaliter
est scientia media. 202

Confirmatur hec ratio, quia tenetur in eo priori debet
intelligi scientia media de eventu futuro auxilii, in
quo ponitur esse a Deo impediri talis collatio, sed nequit
esse a Deo impediri nisi scientia media intelligatur pre-
priori ad volunt. collationis auxilii: ergo tunc debet intel-

Rag. ita scia. maior probat. quod voluntas illa collationis
auxilii libera e Deo ... itaque Deus ex sua misericordia
sit author eius utilitatis, quae nobis ad venit ex tali aux-
ilio: quae scia media debet intelligi in eo signo in
quo potuit impediri collatio, ... ergo
intelligatur libera, debet intelligi eo modo in signo indif-
ferentiae ad collationem et non collationem: ... et in signo in
quo impediri potuit talis collatio. Minor aliqua probatur:
quia si non intelligatur in signo priori, vel intelligitur scientia
media simul cum tali volitione vel ut ... ... posterior
ipsa: ... nequivit a Deo impediri talis voluntas
... ... supponere quod ipsa sit, nequit talis vo-
luntas impediri: ... si ... illius opponit ... scia
potest a Deo impediri talis oppositio quo scia media
e debet antecedere voluntatem auxilii collationis.
203 Dico 3.
in quantum ... potest in ... intelligi ... procedere ...
... ... Dei ... quod sit dependens a
meritis procedentes ... ... praevisione
debet intelligi scia media in signo priori ad volunt-
atem ... ferendo auxilio ad ... ...
probant ... bene ... ... quae ... ... hactenus
probavimus praecedente. Addo nunc aliquod universalius
hoc ... quod scia media per se necessaria sit ad ... ...
prae destinatis dependenter a meritis, ... dicto debet
intelligi ... ... Dei in signo ... ...
... ad conferendum auxilium propter efficaciam vel neg-
andum propter inefficaciam; et ... intelligi ... in tali signo
nisi intelligatur ut praecedens voluntatem collationis auxilii
... intelligi debet priori ad ... voluntatem. ... ...
certa est quod nequit intelligi ea scia in signo ...

nisi intellig. ut itaque de obiecto moveret, ut cognitio sit 83
cum volitionis tollat antecedens; de alio ut cognitio debet esse
orta a tali volitione, cuius causa est, et etiam ipsa cognitio
debet se tenere ex parte talis causae.
Arrubal Villa 204
malcin. Nam talis scientia debet distingui ex parte Dei in eo signo,
in quo Deus certo sciat quod auxilium conferendum
itaque fert ut vi illius sit infallibilis intenta assecutio gloriae, itemque ut Deo liberum sit specialiter benefacere praedestinato voluntatibus illius, quod conferat
auxilium: ergo debet distingui talis scientia in
signo aeterno, ut possit movere Deum ad collationem vel
denegationem auxilii ex vi efficaciae vel inefficaciae
illius, quam dictat. Quia nisi in tali signo distinguatur, non
poterit Deus medium conferre ut infallibile, neque
specialiter benefacere collatione vel denegatione
auxilii. Assumptum vero probatur. Nam nisi scientia sit in tali
signo, casu eveniet quod Deus conferat auxilium ut
cuius sit infallibilis intenta assecutio; cum Deus
seclusa hac scientia nequeat esse specialiter certus de positione meriti: ergo ut specialiter conferat auxilium, scientia
eventus requiritur ista scientia pro tali signo, praesertim quod
nisi sit in eo signo, non erit in potentia Dei eligere
vel reiicere medium quo benefaciat, siquidem ratio
specialis beneficii pro illo homine non cognoscitur; pro ut libere possit benefacere, oportet est, dari hanc scientiam in
signo, pro quo Deus libere possit benefacere. Ultra
quae considerat. Nam Deus ut praedestinatum modo dicto
quandoque ... diligeret et vult conferre auxilium
itaque sit infallibilis gloriae assecutio, et ita etiam ut
liberum ei sit specialiter benefacere ea volenti, quae

est opus singulare suae liberalitatis: ergo quae vis praedeterminatio requiritur ex parte mediae ex praecedentibus decretis voluntatis, haec tota clare deducitur ex hactenus praemissis.

205 An autem scientia media ita requisita ad voluntatis collationibus auxiliorum ideo huius praecedentiae dicenda sit prior natura tali volitione, quaestio est pure vocalis, in ea tamen iudicio dicendum est interim ad nostra puncta ex praecedentibus deberet respici illam prioritatem, atque adeo scientiam mediam requisitam ad praedeterminationem debere esse priorem natura volitione collativa auxiliorum. probatur ex dictis. nam talis cognitio dicitur haec actus per se proxime elicitiva volitionis illius qua confert, vel negat auxilium probe efficacis, vel inefficacis eorum, ut toto hoc capite satis ostendimus, et quod ita determinat actum, proxime dicitur prius natura ipsa volitione: ergo cognitio illa prior natura est volitione. probatur minor: quod ita determinat prius proxime, se habet ex parte causae, vel quasi causae istius actus qui est quasi effectus, et est cum, et quod ita se habet est prius prioritate naturae. haec enim conditio requiritur ex parte causarum in creatis dicuntur natura priores effectibus, sive existentia in causa efficiente, et aliis similibus. haec etiam nostra cognitio de collatione auxiliorum est in Deo prior volunt[ate] collativa eorum in nostra sententia: ergo si [illegible] nostra propria scientia media se habet ex parte actus primi ad istam volitionem, scientia ita, eius dicitur natura prior tali volitione.

206 In quo vero consistat formaliter haec prioritas, seu cur ista scientia dicatur prior, vel est res facilior, quae exigit positione. Per [illegible] fortiora eiusdem id [illegible] aliter explicat sed quae nullus tamen ex his modis explicandi est ex integro mihi placet, nec nos vacat eos impugnare.

pugnare. indico cognitus scientiæ mediæ, est dici quæ
sit prior decreto volitione, quod in genere physico
est applicatio efficaciæ, vel inefficaciæ auxiliorum rei
voluntatis, in genere vero intentionali est motio, seu
causalitas media quæ efficaciam, vel inefficaciam dicta
auxiliorum causat in Deo volitionem conferentem vel negantem
auxilia. et ita evenire suppono ex prius a me statu-
tis in Physica per influxum obiectorum in nostros actus, mediis
quibus deus actibus intus, illud vero quod in re verificat
prioritatem istius scientiæ mediæ rei voluntatis collatibus
auxiliorum, nihil aliud est nisi quod actus quæ illa cogitur
in intelligere actus primus proximus ad eius volitionem neque
applicatio illius motionis resultantis ex efficacia vel
inefficacia, ut ex illo voluntas moveatur. hoc enim satis
est ad hoc, ut verum sit quod ea scientia habet istam prioritatem
ut cernitur in aliis obiectis, quæ prioritatem non habere
dicunt.

Caput 7um

Ulterior huius veritatis probatio describitur. 207

et adversariorum obiectiones solvuntur. Argumentum contra

Obiicies 1o contra istius scientiæ mediæ prioritatem. si scientia media
deberet præcedere voluntatem collatibus auxiliorum ad
meritum, meritum poneret ab eius libertate quod repugnat
ipsi rei meritum. ergo scientia media nequit præcedere eius
rei voluntatem. consequens probatur, nam supposita hac scientia et simul
voluntate efficaci dandi auxilium merituum quod illud sup-
ponit aliquod a eius rei merendi, et infallibiliter connexum
cum illo, et quatenus supponit aliquid ita a eius eventurum
libertas ut non se tendit meritum ad præmia æterni. ergo si scientia
media ita præcedat meritum, meritum poneretur a sua
libertate. probatur minor. quod voluntas dandi illud

auxilij vi directa per sci[en]tiã mediã desciendo merita antecedit ipsum meritum, et infallibiliter connectit cum illa: q[uo]d est aliq[ui]d ante usum consensus et cum illo connexum infallibiliter. q[uo]d ita connectat nec nos negabimus. q[uo]d vero sit aliq[ui]d antecedens consensum, probatur: nam est volunt[a]s cum gratia excitante in nobis principia concurrentia ad consensum. ac a fortiori erit aliq[ui]d ante consensum ipsum, & veniente q[uo]d evertet talis meriti libertatem.

208 Arg[umentu]m com[mun]iter illud magni habet n[on] nullis doctoribus, atq[ue] ubique adimportunitatis iteratur. Q[uo]d me iudice illi deter facile, niego ant[ecedens]. ad cuius probat[ionem] distinguo minorem: quoties supponit aliq[ui]d ante consensum et cum eo connexum, evertit libertatem, si ita simpliciter antecedat, ut ex sententia illius nequeat impediri a libertate, concedo min[orem]; ita enim nos re vera eramus determinantes: si n[on] ita simpliciter antecedat, q[uo]d vitari possit a volunt[at]e nego min[orem]. quod ab his doctoribus negari debet in quolibet auxilio efficaci et ab ipsis ex ponit illius efficacia. Dicimus etiam q[uo]d necessitas hu[ius] n[on] est simpliciter ante talis consensum et illum subsequens, sicut q[uo]d erit sub aliter ex ipsa detractione ad consensum. — Dicitur deinde arguitur, q[uo]d ante doctrina illius exponi n[on] poterat et illa premiranda similiter dicenda est. supponit aliq[ui]d simpliciter ante consensum, et connexum cum illo nego maiorem. n[on] simpliciter ante, connexum q[uo]d tali ex suppone concedo maiorem. p[ro]pter enim voluntas creata potuit tollere illud connexum re sul- tans ex sci[enti]a media et tali volunt[at]e Divina: nam voluntas creata sub eo auxilio sub quo p[ro]buit consensum ita habet illud, ut potuerit n[on] habere, si n[on] haberet n[on] daretur, in Deo scia conditionata de consensu, neque voluntas collatio auxilij dirigeret per talem sci[enti]am

so

85

esse voluntas creata potest impedire hanc sciam hac roe potuit etiã tollere illud 9iunctum ex scia et volunt. Diuina; ergo illud 9iunctum non ẽ ita simpliciter certum, et 9nexum cum 9sensu voluntatis, ut libertati officiat; cum solum habeat 9nexionem et inferat ex suppositione. Ad maiorem pro eius dilucidatione dist. antecedens: voluntas antecedit meritum quomodo cum qua futurum, nego ant. ut futurum absolute ~~nego ant~~ 9cedo ant. similiter ea voluntas ẽ causa 9uencionis implicitum immediate 9currentium ad futuritionem absolutam, non vero ad 9ditionatum 9sensum; nec 9trarea pugnare potest cum libertate illius.

209

Instabis et obijcies 1° ea voluntas Diuina, et scia media sunt aliquid simpliciter ante futuritionem absolutam meriti et intelligentiam cum tali 9sensu meritorio absolute futuro, simul quae 9nexum cum illo: ergo illud 9iunctum non relinquit meriti libertatem. probatur 9sequentia: namque non aliter premotio physica pugnat cum libertate in nostra sententia nisi quatenus ẽ independens cum nostro 9sensu absolute futuro, illum antecedit, et cum illo 9nectitur: ergo si vera voluntas ut directe per scientiam mediam ẽ independens cum futuritione absoluta meriti, vel consensus: illum antecedit et cum illo 9nectitur, etiam evertet libertatem. — Respondeo concedendo ant. de futuritione absoluta ut tali in actu meritorio, et nego 9sequentiam. eius probationi dilucido ant.: premotio physica non aliter everteret libertatem nisi quatenus habet causalitatem, et ex se, ac per se habet vim illativam inferentem in actu 1° dico ant.; si non haberet talem vim ex se illativam, nego ant. etenim premotio etiam si ponere vel posset scientia adhuc everteret libertatem, quia adhuc immutaret intrinsece indifferentiam voluntatis, cui intrinsece inhereret propter vim ex se et per se illativam 9sensus. at voluntas

ē nobis posita esse si hec vim illatibã asensus, itidem ut minus etiam scia; et tota vis illatibã tautologica et ex suppone asensus diungendi indifferencia auxilio, qd i ponit oblime[illegible] libertate, q dicis affert necessitatem ex suppone, seu conse.

Instabis adhuc et obicies 3°. volun

210 tas collatibã auxilii ut directa per scia medi si inferret ex se consensum meritorium, peccatum hō posset suo dissensu impedire tale scia et tollere directionem illius vi talis voluntatis. At nequit hō id impedire per dissensum: ergo nequit tollere a bona volunt vim ex se illatibã, absque adeo manebit similis premotioni. Probat minor quia causaliter directibã libertatis nequit impediri per ipsum actuale exercitium libertatis: atqui scia illa media ē causa formaliter directibã libertatis, et dissensus est exercitium actuale ipsius libertatis: ergo per dissensum nequit impediri talis scia. Prob minor: quia Deus dirigit ab illa scia ut infallibiliter, et libere ponat dissensum meritorium, ut nos ipsi asserimus: ergo scia ē causa formaliter directibã libertatis. Rursus extrema, per quae potest actu exerceri libertas, sunt assensus, vel dissensus: ergo dissensus foret actuale exercitium libertatis.

Resp. concessa

211 mari nego minorem, si ea pot. loqui actual. seu quoad absolute possib., sermo sit. Ad probat. dist. ejus mar. causaliter directibã libertatis, quasi sit extrinseca posse libere, nequit impediri per exercitium libertatis nego mar.: si sit intrinseca omitto mar. sic idem actus liber entitatibe potest haberi ex aliquo motivo, qd sit incompatibile cum alio, praeter qd haberi posset idem actus entitatibe ex motivis alliquendi petrus potentiae, vel petere etiam maius

abillo vel attribuere illg. sitt aliq. quat libere causa 86
actendi, ipsi hoc exercitij impediet ea^o quatione
causa irogandi. Ergo per aliqd exercitij libertatis po
test impediri causa aliqua, dummodo extrica libertatis
hoc est, in re tenendis ex ptli virtute libere operantis
hoc ita evenit in divenire virtutis esse de quen su
quod per divenirs impediret, et pote causa extrica vim
libertatis. addo, me nunquam percipere potuisse, quod causa
ipsa libertatis nequeat impediri per exercitijs ipsius
quin imo mihi apparet omnino certum, quod causa ipsa
libertatis semper impediatur per ipsum exercitiis libertatis
et impedimento sui pugnante cum libertate. Ratio est, quod
causa libertatis debet esse causa indifferentiae, exercitij
libertatis est formaliter causa determinationis. ergo exercitium illud
quod est causa unius determinationis erit impedimentum indifferentiae
causae quae est ad utrumlibet. Hoc autem impedimentum non
pugnat cum libertate quae est ipsa determinatio. suppono me nec cum ne
queat causa libera coniungere extrema inter se pugnan
tia pro eodem instanti. ad hunc tamen omni sui oppono illam
stabilitatem modo ab hac doctrina quam certa orbis
debet esse, nisi interveniat divini alijquid pure
vocale.

Urgebis praeterea et obijcies 4°. nequit Deus 212
conferre auxilium efficax, salva libertate, et direc
tio scientiae mediae ponit, quod Deus conferat auxilium quod
efficax: ergo talis directio nequit subsistere salva
libertate. Probatur maior: nam si Deus posset conferre aux
ilium efficax, salva libertate illud vere conferret, non
daturum si previderet inefficax. hac vero nequit aux
ilium conferre illesa libertate. ergo minor probatur. quod hac
que erit in Deo ista actus, ne existet hic si praeviantur

e: si enim illi non est conferendum auxilium, nisi praevideatur
efficax, quod praevisum sit inefficax, sapiens, ne malitia
utatur ejus: ergo nunc cognoscat Deus quod non existet
hic, si peccaverit, in ferno vidit: ergo negat Deus
conferre auxilium, quod efficax, non denique si esset inefficax
ex libera hominis libertate. probatio: nam sicut illo actu
qui tunc erit in Deo nequit stare libertas, si quidem
ille actus repugnat peccato, oppositum negat peccati
et antecedit peccatum non solum absolute sed conditionate
futurum.

213 Arguitur iterum et praecedentia complicantur, et expli
cemus quomodo possit stare integra et perfecta
libertas consensus quibus auxilium conferat per illum voluntas
ut regulatus scientia media: Ergo prioritas illa scientiae
mediae nequit officere libertati consensus positi per
auxilium collatum a voluntate directa certa scientia:
Ergo voluntas illa relinquit illum liberum. consequentia probatur
quia si Deus haberet eam volentem, et vi illius praeberet ea
auxilia, non officeret libertati etiam cum adversariorum
sententia, seclusa scientia media; et hoc quidem non alia de
causa, nisi quia sub illis prius manet potentia indifferens ad
consensum, et non consensum. atqui quod directio scientiae mediae superveniat
conveniat voluntati, illum non immutat, neque naturam
auxiliorum, ut evidens est, quis enim dicat quod si e.g.
rebellis res ita sit ut scilicet quod si ego petam a petro
librum, ille donabit; quis inquam dicat, quod immutabilis
hoc obiectum per hoc quod ego cognosco illum veritatem, et ex
illa movear ad petendum. Ergo si ante illum regis dirigentis
erat integra libertas, etiam manebit post illum. dictat
consequentia: quod ubi manent invariata principia intrinseca liber
tatis, eadem omnino libertas maneat necesse est; ergo si

si manent invariata libertatis prima intrica 87
etiã post scĩã etiã manebit invariata libertas.
Prat.
explicatur quia hæc non conspiciã soly addit pop ex- 214
pressioni summæ utilitatis extriq in medio cognito
ad finē operis, requirit immutare nã pap vel ipsius
medij, sic ut eqñ mutat cognito utilitatis intrinsecæ
et sufficientis repertæ in tali medio pot reperiri
per scĩã simplicis intelligentiæ. ð per scĩã medij soly
ad div. reperatiõ summæ utilitatis extrinsecæ, quæ repe-
rit in auxilio illiq videlicet ð minoris opportuni
tatis, quæ oritur ex dimictione istius vel meritis experie-
ditat: ergo non mutat libertas operis meritoris, ð in-
tegra manet etiã supposita tali scĩã. vel dicas
soleva, putes ne ð ad amplius a Deo libertatis
in tribuendo tibi gratiã habitualis, si oneris, et alli-
cias verã ð tritionẽ in iruchy is specita. si posuero
ð tritionẽ acciperes a Deo gratiã. non credo.
ð se id credimus: consequenter a me auferet meritũ,
per hoc quod offerat auxilium in iruchy ioquæ de ilius
dementione ð ditionata. 215
Deus supposita illa scientia
et ordine collatis directa per illã non potest Deus
tribuere homini ð cursum indifferentem ad assensum,
et dissensum; ð ubi non est cursus indifferens non manet
libertas. ergo sub hac scĩã non manet libertas. prob. maior
maior, quia Deus soly potest tribuere homini ð cursum
ad actus ex pre visos, ð actus praevisus ð determinate ð sen-
sus: ergo requirit tribuere ð cursum indifferentem ð debet
prestare determinatus. — ð confirmatur quia hic optime suadetur
quod ð cursus ille futurus sit indifferens. etiam ð cursus

de bei ministeri ut praevius e[?] allicienti [?] arctabit hypotesis, d[?] praevius sue decursus ex se indifferens et contingenter [?] iungendus cum [?]. [?] praestabitur [?] cursus indifferens, et in decretum, [?] decernendus per positionem actus [?]; [?] decretio [?] efficit libertati cum se habeat [?] actus primi [?] et decretum sit decretum de [?] [?] per scientiam media [?], et [?] ponat sub priis immatis indifferentibus adhuc manebit integra libertas, ut probabo parte sequenti.

216 Ex [?] dictat ad [?] propositum num. 212, cum [?] mai. ad [?] [?] mari [?]. [?] [?] ultimemia, et nego in [?] illatum [?]. [?] [?] assero, [?] [?] infferens infallibiliter operatus et praecedens illa evertere libertatem nostram; [?] solum id, quod vel inferat per media ex se determinata, vel [?] [?] exerceat totum suum activitatem. Unde intelligi poterit ex parte Dei decretum efficax [?] operat, [?] dirigitur [?] scientiam mediam, et adhuc relinquat in executione libertatem integram operationis, si videlicet [?] executio per scientiam mediam, et vis illius reducat ad actum [?] per [?] immatam ex se indifferentia ut probabo [?] sermo sit de intentione efficaci existenti [?] ista scientia, et regulabili in executione per illam. [?] si decretum de quo arguit tale sit, adhuc sub illo poterit subsistere libertas, si meritum ponat ex [?] priorum, quae immate [?] et indifferentia sunt hoc est talia ut [?] ipsis maneat potestas ad utrumlibet.

217 Obycies 5°
[?] scientiae directionis. scientia media pure apprehensiva versatur circa existentiam auxilii, [?] pura apprehensio nega-

27

dirigere voluntas ad suos actus; ergo neque scientia media 88
poterit dirigere voluntatem Dei ad habendam volitionem
collationis auxiliorum. minor probatur. nam mere apprehensio
nequit movere voluntatem, quia praecise est repraesentatio obiecti
absque affirmatione vel negatione de illo; ergo nec poterit vol-
untatem dirigere, dirigeret enim, si moveret. major
probatur: quia scientia media licet affirmet aliquid de consensu
ipso sub auxilio, de auxilio tamen ipso nihil omnino
affirmat, dum se habet quasi existentia vel existentia illius, quia ad illud tendit pure apprehensive et
consequenter manet ~~[illegible]~~ insufficienti ad dirigendam
voluntatem. Respondeo dicendo majorem, distinguo minorem: pura appre
hensio nequit dirigere voluntatem, si sit pura apprehen
sio de omnibus praedicatis obiecti, omitto minorem; si sit simul affirmatio
de congruitate obiecti, nego minorem. scientia quippe media
licet nihil enuntiet de existentia auxilii, et in hoc
sensu se habeat pure apprehensive circa ~~[illegible]~~ de illo
enuntiat quod sit congruum et dirigendum, si ponatur cum
consensu. hoc autem satis est ad movendam voluntatem, ut
cernitur in scientia simplicis intelligentiae, quae sufficiens
est ad movendam voluntatem, quia ex his solum enuntiat de
auxilio quod sufficiens erit, si existat ad consensum:
ergo etiam scientia media poterit movere, utpote quae
etiam enuntiat ~~ex~~ utrique auxilii congruitatem.

Objicies 6.° 228

Scientia media nequit causare mediate vel immediate
consensum futurum: ergo nequit ~~dirigere~~ voluntatem collationis
auxilii ad consensum. consequentia patet. antecedens probatur: nam scientia
media cognoscit consensum futurum in se ipso: ergo nequit
esse causa consensus, cum ~~[illegible]~~ nobis debet supponi. probatur
consequentia: nam hoc ipso quod cognoscat consensum in se ipso, illum

n(on) intuitiue cognoscit etia(m) postq(uam) est absolute futurus, cu(m) veritas futuritionis conditionatae n(on) tollat per futuritionem absolutam. atq(ui) hoc ipso nequit esse causa consensus pro statu minori: q(uia) scilicet cognoscens consensum in se ipso nequit esse causa neque mediata consensus: est enim posterior illo: sic scientia visionis de consensu absolute futuro, nequit causare talem consensum q(uia) illo posterior est, ergo si scientia media est posterior consensu absolute futuro, n(on) poterit esse causa illius vel saltem mediata directiua videlicet voluntatis conferentis auxilium ad consensum. Vrget amplius, quia subsequitur ista scientia media futuritionem absolutam consensus, posito auxilio quia scientia visionis subsequitur eandem futuritionem, et scientia visionis quae subsequitur nequit dirigere ad collationem auxilii, ergo nequibit etiam dirigere scientia media. Probatur minor: quia scientia media posita in re conditionis, neque mediata suppositione absoluta consensus ac scientia visionis, eius posita conditione debeat transire in notitiam absolutam: ergo posito auxilio quod est conditio, eo quod subsequitur ista scientia futuritionem absolutam consensus, quia ipsa scientia visionis

219 Haec argumentatio fallax est, cui respondeo negando antecedens. probationi concedo antecedens et nego consequentiam. ad probationem distinguo maiorem. cognoscit consensum postq(uam) est absolute futurus ut futurus absolute nego maiorem. ut futurus conditionate concedo maiorem nego consequentiam. ad cuius probationem, scientia visionis n(on) potest dirigere ad consensum quia illum videt ut futurum absolute ex quo est posterior illo: at scientia media est prior illo absolute futuro licet ad huc posit existere

a posteriori ad absolutam functionem cum qua
n. directiva vel sit ... expeditiva ad dirigendum
motus, et quae subsequitur ista scientia vel sui contrariis
negationem, vel adhibitionem et exercitium scientiae motus. Itaque
scientia media n. subsequitur vel sui scientiam absolute functionem
talem vel adhibitionem potentiae, cum qua ipsa n. directive
et exercitio subsequitur functionem adhibitam, praecedit quae
absolutam, vel cuius praeceptis dirigit et causat mediate
ipsa absoluta functione. Scientia vero visionis
exercitio et exercitio praesupponit functionem absolutam
et ad ista requirit praeviam quae imponere manet
ad dirigendum et causandum opus ipsum.

Obijcies 7° 2a 220

necessitatis primum directionis ad veritatem 203. Neque
videri esse eius in statu conditionato, quamvis videri
et videri eum ab illis causis quae praerequirit ... auxilia
gratia media ut directiva voluntatis collatio
auxilium requirit pertinere ad potentiam scientiam prae-
viam ... eius ab illis ... quae mediate ... concurrunt ad operationem. Neque videri eius conditionate
... voluntatis, cum videatur per volitiva et simul
intellectiva quae ... medium ... probat scientia
... media neque videri in statu conditionato scientiam
... fortiter ... si videre auxilium ...
... cognoscens ... dicentis
... si videre auxilium cognoscens efficaciam illius
diceret homo: ... talis scientia ... [illegible]
... auxilium et potentiam ... [illegible]
... requisita, sive mediata, sive immediata
... videri, ... n. videt: ... scientia
per se requisita. ... [illegible]

221 Quando d.o de actu requirente vim efficacem etiam conditionate quam videatur velle, nego non esse actum bonum, quae forte requirerent ex directione intrinseca effectus, omitto actum ex directione extrinseca effectus, nego actum et quando omitto quod pro- videri debeat vim statum conditionato dependentem ab etiam

Nota bene immediate et demonstrato quae forte requirerent ad effectum, omne intrinsecae directionis effectus, quod falsum est, et ostendi supra num. 163. nego tamen quod prae videri debeant illa quae solum ex extrinseca directione effectus requirerent, licet forte requirerentur a causa dirigente; sic actus habitus ex hominibus extrinsecus repetit, quod in statu conditionato praevideatur de le motibus licet illud requireret ex vi directionis ad operantis: sic etiam entitas auxilii repetit forte procedere ex tali directione scientiae mediae, ut causa entitas foret ut esse efficax, sive alterius hominis vel quae praevideri non debet illa scientia, et bene probat argumentum, dum debent praevideri prius, si velles, etiam remota quae forte requirentur ab intrinseca auxilii entitate, quaeque forte et quae causa tertia ejus hominis, quae repetit scientiam hujusmodi, neque quod illa praevideatur.

222 Obicies 8. scientia media est vim efficaciae auxilii requirit dirigere Deum ad voluntatem collationis auxilii inefficacis: ergo neque scientia de vi efficacia debet Deum dirigere. Antecedens probatur: nam Deus dirigit ex inefficacia videtur intendere cooperationem potius, quam operationem; et per collationem auxilii intendit operationem: ergo requirit dirigi per notitiam inefficaciae probatur minor: quia nequit serio intendere operationem, quam scit esse impossibilem, et pro ratione operationis, at dum videt Deus inefficaciam, scit esse, quod tunc impossibile sit ut deveniat positio operationis: ergo in tali collatione auxilii non intendit

operatus, et potius non operatus. hac aut Deo indignus est. Confirmatur: quia si prævisus auxilii inefficacia mihi conferat Deus tale auxilium, tribuit quod nocibus mihi est, nec tenebor, immo nec potero Deo gratias rependere pro tali auxilio, cujus in eius collatione mihi Deus beneficus non sit. Ex hoc argumento iterum reddibitur sermo iterum tamen ... nequit dirigi potibe ex scientia inefficaciæ ... hoc etiam ... ultima cum ... nequit dirigi neque ... nego ... potest Deus intendens quantum de se est meritum conferre auxilium licet sciat ex abusu voluntatis creatæ evenire quod meritum non ponat. Confirmationi ... tribuit quod nocibus est ex se nego ... quod nocibus redditur ex abusu voluntatis ... Deus quod tribuens auxilium ... sufficiens quantum de se est, ... vult operari mihi quod tribuit beneficium, et tribuit donum suum ... licet non sit illud specialissimum in ... beneficii quod tribueret si auxilium foret efficax. Propterea ... pro illo auxilio gratias Deo ... quod donavit ... et mihi imputabitur abusus illius doni ex ... potentiis ad opus meritorium. 223

Objicies quod voluntas collata auxilium non pendet per se ... media de auxilii efficacia. ... scientia non debet præcedere voluntatem collativam auxilii. ... ultima ... illud auxilium stare potest sine consensu et operatione ... cum ... indifferens ... ad utrumlibet ... si operationem non ponat, ... ponat auxilium ex voluntate conferendi illud, ita ut voluntas collativa ... scientia de efficacia ... : neque scientia de efficacia stare potest, nisi ... efficacia auxilii; efficacia nequit

stare nisi stet operatio, scia non stabit nisi stet operatio futura: d. stabit voluntas collativa auxilij effic. non petit per se quod praecedat scia media de auxilij efficacia: Resp. dist. dicens: voluntas collativa auxilij efficacis non pendet per se a scia media de efficacia, nego ant. si sit collativa auxilij inefficacis, dico cons. ad prob. ant. dico ant. dist. eod. cons. stabit voluntas collativa auxilij, quin praecedat determinate scia media de efficacia, concedo cons., quin praecedat indeterminate hoc vel scia de inefficacia, nego cons. ergo enim volitiendo quod primum voluntas collativa auxilij debet intelligi in Deo scia media de eventu futuro, quin determinetur an sit futurus consensus, vel non. si voluntas collativa sit auxilij efficacis praecedet scia de efficacia, si vero inefficacis, praevia erit notitia conditionata de inefficacia.

Caput 6um

Modus specialis pro excludentia praecedentia et directioris mediae vi voluntatis collativae auxiliorum proponitur, et reijcitur.

224 Et Rat. quidam nimis eruditus satis quae de ingenio suo emendatis ut experimento tentari ponunt, qui inter eius discipulos adnumerari, pro summa laude habere non dubito. rem vis. de volunt. divina et divina eius praedestinat. de scia media pertinere non re quin ad infrustrabilitatem divinae voluntatis intendentis efficaciter gloriam ob ea merita neque ad electionem mediorum, quibus certo sint ex infallibiliter conjungenda cum meritis eligenda supponendo, ut supponi debet ex doctrina societatis quod media illa, seu auxilia ex se, et ab intrinseco efficacia non sint, vi de

stare

stare poterit quod merita creae libere infallibiliter ponant per auxilia ab intrinseco indifferentia ad utrumlibet usum voluntatis creatae absque ulteriori scientia media. Quod huius infrustrabilitatis principium est, quia voluntas Divina ex se et ab intrinseco ita sit rectificata ut nequeat ferri ad malum etiam si per impossibile proponeretur ei ut bonum, nec valeat elligere medium minus proprium ad finem absque scientia media, sicut ei proponeretur ut proprium ex impossibili hypothesi, repugnante adidquam summa illius intrinseca rectitudine.

225 Audivit hoc et forte scripsit Reverendissimus alius mihi, etiam in addiscendis disciplinis coetaneus et tractatum de praedestinatione doctorum Ruiz (?) et diffusissime inquirit an et quomodo scientia media ad praedestinationis Divinam pertineat, cuius rei enodationem statim supponit et dari in Deo scientiam mediam et praeviam ad praedestinationem et efficacem dationem; post quae alia praemisit, docuit quod licet quod ipsam dirigit Divina voluntas per scientiam mediam de futuritione operum adiuvandum hac auxilium, at si aliud, tandem Capitulo 5 statuit conclusionem hoc pacto: Non requiritur scientia media ut voluntas Divina de danda gloria sit certa, neque ut praeordinatio mediorum etiam liberorum sit certissima, et ex hoc fiat de mediis etiam omnino certum, ita quod praedestinatio Divina nulli sit frustrationi omnino exposita, ita appositum, et ut ipse fatetur ad praecipua capita reducta.

226 Probat ... perinde sufficienter infallibilis Divina voluntas per quod infallibiliter assequitur quod vult, etiam absque scientia

me diu potest Diña voluntas consequi quod vult: ergo vt me dium congruum sit: ergo ad hoc per se non requiritur scientia media. = minor probatur. si ellectio Diña supponat essentialiter futuritionem conditionatam medij congrui, dicta electio habebit infallibiliter medium congruum, et congruitas medij stare potest simul cum ellectione illius absque scientia media: ergo maior probatur quia dicta ellectio solum potest frustrari, quatenus voluntas creata potest impedire meritum, et supposita futuritione conditionata illius, id non potest: ergo voluntas Diña habebit medium congruum. probatur etiam minor quia seclusa scientia stare potest futuritio conditionata meriti, et voluntas illud ponendi; et hoc est esse infallibile quod voluntas Diña consequatur, quod vult: ergo seclusa scientia media, potest infallibiliter id consequi.

227 Non multum fidit huic suo discursui [illegible] ille, et probrevia [illegible] probatur 2°. voluntas Diña est essentialiter rectissima et ordinatissima in volendo id quod vult: ergo dum elligit nequit elligere nisi medium proportionatum ad finem intentum. minor sequitur: et auxilium in congruum non habet bonitatem requisitam medij, ut sub illo ponatur meritum: ergo talis voluntas debet elligere medium congruum, et consequenter auxilium efficax unde cum suo proveniat illi ea efficacia. Sed non alit. legitime infertur quod dicta voluntas quia non erret et ordinet in ellectione medij liberi, sufficit, quod praesupponat medium congruum, et quod voluntas negeat in ellectione ordinari: ergo vt ellectio medij rectissima sit, non requirit directio scientiae mediae, quae solum foret necessaria ut vitaret errorem ellectionis, qui praecaberetur per ipsius intrinsecam rectitudinem divinae voluntatis.

Constat ex utroque existimat ad hominem. etenim

228

92

qui sciā mediā per se requirunt, ut dirigente[m] electionem mediorum, ideo requirunt vel ut voluntas elligeret medium congruum illud non elligat casu vel ne ex parte contingentiae elligendi non congruum vel non reperiendi auxilium quod congruum sit: atque haec duo a nostris vitari possent sine scientia media. quare per se haec non requiruntur. prob. ant. minor. nam per hoc praecise quod intentio finis supponat efficaciter futuritionem condonati atque medii, tollitur contingentia quae oriri posset ex defectione divini, ut per illam intrinsece ordinationem, ex ratificatione ipsius voluntatis, redditur incapax elligendi medium incongruum: quare absque scientia media stare potest electio medii contingentis et congrui. quare etiam sine scientia media intelligitur in Deo efficaciter illa ratificatio suae voluntatis, et efficaciter suppositio futuritionis condonati auxilii congrui.

Ex dictis infertur non requiri per se 229

scientiam mediam formaliter ad praedestinationem seu quae distinctio est aliter praedestinati. probatur: quia si requireretur maxime ex eo quod praedestinatio est praeordinatio efficax ad gloriam per media libera et infrustrabilia, sed potest concipi ista praeordinatio infrustrabilis et efficax sine tali scientia dirigente: quare illius scientiae directio per se, et formaliter requisita non est. Ut autem 231 explicetur modus quo scientia ista inest Deo in ordine ad munus praedestinationis, docet Castr. per congruam comparationem, idem se habet scientia media ut Dei praedestinantis sicut in communi scientia se habet divinitas personarum ut Dei producentis creaturas. et post eum quidam Recentiores, de ... non solum docet non requiri per se divinitatem ad productionem creaturarum ex istarum indigentia, verum etiam nec in dig.

gentia non prop. eam importat necessitatem, sic medie ru
pre destinationis. quae scia consiter ad hoc non requi
rere, pure negare ex parte praedestinationis, quod exi
git rem effectam, neque ex parte Dei, quod petit res causae
praedestinantis. D'oly erit scia scia in Deo praedestin
ante omnino non aliter et per accidens sicut insunt Deo
aliae perfectiones habitus, soly ex perfect. Divina
haetenus, R.R.a ille.

230 Vt de hac sententia iudicium ferro, per im
suppono me non impugnaturum modo istum rectitudinis intrinsecae
Divinae voluntatis, ut probito R.R.a declarat: hoc primum
primum est nunc hoc examen, de aliis nos vocant,
hoc praeterea supponito hoc modo simpatico in bonum,
ad instar beatorum in sua statu adhuc remicienda
non est necessaria admittenda directio suae mediae,
quatenus denotat prioritatem illius ad voluntatem electi-
bus vel collatibus auxiliorum, ut enim supra notavi, hoc
est dirigendum dare, et habere in ordine fieri voces directio
diriendum pure vocale. Sic supponamus Deus voluntas
esse ita intrinsece rectificatus, adhuc non tollitur quod scientia
media debeat dirigere voluntatem collatibus et electionibus
auxiliorum, quae efficacia sint ad meritum.

231 Dein intelligentia
voluntatem subiiciendi toto quod voluntas Divina, licet
sit eternaliter rectificata, adhuc petit eternaliter ad
suos actus, et ut erumpat etiam in suas ordinatissimas
operationes probabiles luce intus, ita ut licet ipsa rectissima
sit, non prodibit in actus quam dotis suae, nisi simul aliquo
modo proponatur ab intus. Sic iudico petere et praesuppo-
nere eternaliter suis simpliciis intelligentiis quae cognos
cat pollitus finis intendendi et intrinseca proportione medii

elli orbilis ad tales, sicut quod etiam videtur supponere Lessius dicto praesenti dub. 3º Cap. 1º parag. et declarius videbimus. Quod autem non procedere debeat tantum ita ex parte ordinis sui, sed ut voluntas possit proxime ferri in obiectum, requiritur quod illud obiectum ei proponatur: sic enim reddit ipsi proportionale obiectum: et non obstante rectitudine voluntatis Divinae, quae ex se dicitur ipsi inesse, adhuc requiritur scientia proponens et separans obiectum, quo ipsum sit separatio velut illius potest.

Hoc ita 232

notato, probatur. Nunc quod etiam supposita tali rectitudine voluntatis Divinae adhuc per se requiritur scientia media ex utriusque partibus ad voluntatem collativam auxiliorum, nam requiritur cognitio conditionata obiecti ad voluntatem efficacem productionem illius, quae requirit cognitionem de aequitate vel inaequitate conditionis quod ferre vel negare ex voluntate ponendi meritum; ergo scientia conditionata per se requiritur ad voluntatem efficacem producendi creaturas: ergo scientia de aequitate vel inaequitate per se requireret ad voluntatem collativam auxiliorum conditionatam. Sicut voluntas producendi efficax debet cognoscere id ad quod fertur, ita voluntas collativa auxilii etiam efficax, et debet cognoscere id ad quod fertur: ergo scientia conditionata requiritur per se ad illam voluntatem, etiam scientia de aequitate requiret ad illam. Minor etiam videtur supponenda ex nuper dictis probatur ergo maior: quia ut voluntas possit proxime ferri in illud obiectum, et illud sit ipsi voluntarium requiritur scientia simplicis intelligentiae, et ut voluntas feratur auxilium ex intentione ponendi meritum requiritur quod ei sit voluntarium ex aequitate et quod

possint primo referri nullo, eo quod respicerit scientia de congruitate ad voluntatis collationis auxilii ex in tentione efficaci gloriae, quae respicerit scientia illa ad voluntatis electione. Maior illius discursus mihi certissima est, nec assequor quo pacto volun- taria possint eo res aliquea vel circumstantia illius dependentis ignorat. Si minor certa videtur minor, quia intentio de gloria propter merita in differentia voluntatis elligentis media congrua et rei puenti in congrua: de congruitate auxilii quod est medium, vel incongruitate illius debet apparere voluntati, eo quod elli voluntaria eius eo ipso aliter appareat per suis medius, hoc prece dere debet illius voluntatis, et hac nequaquam prince di rigore licet ipsa vise rectissima et ordinatissima sit.

233 Redire te consequentiis praecedere, et praeterea negare, quod ad voluntatis efficacis conducit debeat pre cedere cognitio de possibili obiecti, quia voluntas Divina eraliter nequit velle impossibile, atque adeo eraliter iam ponit possibile obiectum, quod vult producere, sicut eraliter respicit medium congruitatis, antequam elligat propter si- milis rectitudinis in electione. Ratio est facta subsi- stere si valet, cuius si urgeat negato anti. Haec maxi- ma dicta sunt, et si dicunt minori falsitate quod et per ipsius adverte discursus, ita efformari posse voluntas Divina quae eraliter recta nequit ferri effica- citer in obiectum impossibile, atque hoc ipso quod ferratur supponit illius possibilis et ut primo possint ferri si in dicat previa illius cognitione. Probatur quia talis cognitio solus deser- viret ne forte ferret in impossibile, si vellet posse: atqui impedit intrinsica rectitudo Divinae voluntatis, ergo hac

suppositum, supponeret etiam, et ipsa positio, atque adeo erit per accidens deus, ergo intenta conclusio. haec discursus varius est, ut ostendo argumento sequenti. 94

Voluntas 234
Divina non praecise quod existit sit impotens velle efficaciter impossibile, manet potens proxime velle efficaciter producere possibile, et per intrinsecam istam rectitudinem solum manet impotens velle producere impossibile. ergo per eam deus non manet proxime potens velle efficaciter producere possibile. Antecedens sit ante, suppositum manet ergo probo minorem in dicto manifeste, nam voluntas divina est existens et essentialiter impotens punire quod vere peccatum non est et praemio afficere quod vere meritum non sit, et tamen non est existens essentialiter, sed per id praecise quod essentialiter potens proxime praemiare vera merita, et vera peccata punire, tribuendo praemium vel supplicium formaliter ut talia; praemium enim vel supplicium ut proxime potest produci a Deo quia talia indiget cognitione de eorum absoluta existentia. ergo voluntas divina non per hoc praecise quod sit per intrinsecam rectitudinem impotens ad volendum efficaciter impossibile manet potens proxime ad habendam voluntatem efficacem producendi possibile. infertur ulterius ergo non ex eo quod per essentialis rectitudinis nequeat eligere medium iniquum manet potens proxime ad habendam voluntatem electivam illius quod aequum sit. ergo discursus praefatus bonus est, quidem solum nititur in illa essentiali rectitudine voluntatis, ergo non infertur ad hunc usque invariate proxime ad volendum quod aequum sit. haec enim praecise inter alia exigit cognitionem de rectitudine illius obiecti ad quod ferenda sit talis voluntas. — mitto alia argumenta quae etiam convenientia sunt ex creatis, ignis enim probatur existere ab intrinseco

sit ordinatum ad calefaciendum, et non in frigidandum, non obstante, quod potens proxime calefacere ex se solum et neque aliud simile conveniet voluntati Divinae,

234 atque quod per hoc praecise, quod est aliter sit ordinata ad opus vel ad medium congruum casu quo efficaciter vellit producere vel elligere, maneat proxime potens ad istam voluntatem ex se et absque cognitione.

235 Dices te non extendere in universum, quod quia vis potentia sit proxime potens ad unum effectum, perinde praecise per quod sit impotens ad oppositum, ad contra. Et solum intendis id debere reperiri in Divina voluntate ex ratione intrinsecae suae rectificationis, et ad hoc ducens exemplo intellectus Divini qui ut cognoscat creaturas possibiles vel futuras auxilium congruum opus non habet quod ipsi prius dicatur de possibilitate vel de medii congruitate, et satis est quod illa supponantur et ab aeterno Divinitatis evenienti enim obstante intrinsecae status intellectus rectitudine per ordinationem ad eventum dictum verum. Pariformiter si irrigui [illegible] dicendum de Divina voluntate ex speciali ratione suae intrinsecae rectificationis, quod supponit possibilis creaturae, quae vellit efficaciter producere vel congruitatem medii quod vellit efficaciter elligere, converso quod poterit velle et elligere absque praevia aliqua intellectus cognitione.

236 Si tamen intellectus Divinus non eveniat statim possibilis obstante quod ipsa supponit, obstante quod in illa sit ea intrinseca rectitudo, et quod perfectio intellectus Divini petit ex necessario quod supponat cognoscibile, quam vim indifferens ad cognoscendum, vel non cognoscendum, si semel supponat cognoscibile obiectum: at voluntas Divina

etiã cum ista intrinseca rectitudine indifferens ē ad volitionem efficacem illius obiecti, cuius pollutus, vel praeservatio, aut corruptus supponitur, quare se debet rationabiliter ad volendum oppositum praecognoscat illam conditionem et pro obiecto sine qua non poterit velle, alioquin vellet irrationabiliter, et casualiter, quod indignum non solum Deo, sed quovis agente rationali. 95

Dices denique excitato 237
R. P. Caj.° paragr. ad initantum quod ut Deus rationalis modo operet in tali ellectione non requirit ista, etiam nec explicite dependenter potest intelligi libere rationabiliter per actualem directionem rationis praeviam, licet sit prius operans ita sit. bene dispositus, et nihil possit errari, nisi approbabile per dictamen rectae rationis, quae tibi ab ista non approbet. cum Deus ita elligat ea media ex sua rectitudine suae voluntatis, dicat elligere rationabiliter, et operari modo prudentissime quamvis non praecedat cognitio de modo appropriationale sit. Haec solutio mihi omnino inepta omnino apparet quod fundit operatus, sive maliter sive prudentia et ratione cum ea quis sit aliter sit rationalis et prudens. etenim hoc non debet admittere (et hoc immediate post ipse necessarium) quod homo elligens maliter medium eorumque operet modo rationali et prudenti. probabili quod ellig it medium, quod si ratio accederet et approbaret: cum si hoc solus ratione operaretur rationabiliter, illa rationabiliter operaretur. ipse vel in brevi declaret meum sperare in dictis rationabiliter et prudenter, quod ex instinctu naturae quae dictato etiam practico praeclara operaret, quae si ratio accederet, approbaret. quis autem dicet in his reperiri modum operandi ex ratione et etiam ex prudentia 238

fraluet? dicit eo talis mod, qd debit praebia cognio quae requirit, esse ad operandu rationabiliter, et ne aliquid in iudicio eveniat: ego quidem in his ac in credendis praecedentibus considerare, quae forte defuit, qd voluntas se determinavit ad illa quam praecederet eorum perfecta cognitio.

238 In qua cogitatione talis nos firmabit facilis solutio eorum, quae per hoc discurrendi modo facaliter adduximus ad tres formas positas num. 210 de data mali, dicendo minor: ab quae scia media, potest tunc voluntas deligi maliter qd vult, duo minorem, ut diximus num. 227 loquentes de praedeterminatione damnatus obstitia et mali potest id diligi fraliter, et rationabiliter, nego minor. si enim potest bene vitare deo de gratiate medium ad elligendo se ipsa; qui est ad fraus electionis, et directionis unius ab alio maris ad obiectum dirigenda est maior; electio habebit infallibiliter medium cognitus infallibiliter mali quando maior infallibiliter fraliturum elligentis nego maior. similiter dirigenda est minor. cognitus obstitia medii stare potest ab ipse scientia media videret: cognita fraliturum operantis nego minor. sicut ab eo negari debet casu quo a Deo tribueret auxilium qd prius videret efficax.

239 Ad 2em omitto syncathemata cuius examen hic importune videretur. omitto etiam minorem subsumptam et dico ergo: ea voluntas debet elligere media congrua, si potius quam elligere omitto ergo: si non potest, exime nego cons. nedum praeterea solum leges eas, et nego cons. quae voluntas, sicut per hoc praecise qd non potest

elligere

alligere mediis in congruis, si eis maneret ex parte potentiae ad congruis eligendis, ut probavi num. 184. ad 96
differentiam ad mira mari, negamus. probavi similiter talis actus, et negamus Dei dilectionem. Ergo absque
scientia media stare potest electio medii diligentis
et congrui similiter, et absque eo quod cogitur ipso aliter di-
sci intelligentis, neque cogi congruis quippe foret
tunc casualis sui operantis, ut patet ipsi prius
ignota.

Mitto illationes huius authoris: positis num. 240
229 quae infert scientiam medii esse in re quasi ad
praedestinatis, et ideo se habere in Deo aeternaliter
sicut se habet trinitas personarum ad creaturarum produc-
tionis: si enim res ita eveniret, frustra essent da
sententia professores societatis quatuor annos ita propugnanda
scientia ita praeadstruendo ex parte Dei ordine certo
et infallibili praeliter in Divina praedestinatione.
Mitto etiam aliorum in dicto, an sit locus illi evasioni
quae diceret solum agitari difficultatem istam in casu tantum
metaphysico, non vero quod res eveniret de facto, quod supra
notabat. diu professores haec de causa praedefinire quod ut
de facto dat — nihil praeterea. Sed sub hac cog-
itatione nobis credat ventilare modum in efficacia
cuius Divinae et libertatis creatae, quod duo extremis con-
ciliandis scientia media sit inventa, de secta fuit
in antiquis Doctoribus — mitto cum quod aliqui ute
discurrendi modis diversis in doctrina et religione
nobis innuente fere dominis nec conciliandi status
sincera doctrina istius de Nobilitate gloriari, vel
nobis ut aliis praecipua fuisse ut dicit, nec ignorare
sanctissimos nostros capitis esse, vel nec vel in loco illi

nō a maioribus discedamus videatur, eo quod re et vocibus ista loquitur, cum maioribus sentire intendamus.

Disputatio 6ª

An et qui actus Divinae voluntatis antecedere debeant in praedestinatione Divina.

Caput 1um

Qui actus voluntatis perrequirantur ad praedestinationem et qui illi sint.

241 Quod aliquis actus voluntatis perrequiratur ad praedestinationem, videtur res omnino indubitata, cum Scriptura Sacra passim doceat praedestinationem esse bonae Dei voluntatis ... quae ipsius ad aeternam Beatitudinem et ... omnia ... praedestinatorum, oriantur ex speciali benevolentia Dei erga praedestinatos prae reprobis, ut etiam dicitur in sacris litteris. Et quamvis praedestinatio includat formaliter ... perrequiritur aliquis actus voluntatis ut probavimus disputatione praecedenti numero 32. ... aliquos actus Divinae voluntatis debere intervenire in praedestinatione Divina, qui vero illi sint et quot perrequirantur, dubium est in praesenti discutiendum ... consequentia ...

242 Sed quod multi ... praedestinationis, ... varie requirunt actus voluntatis. Et si praedestinatio ... ad gloriam ... independenter ... Dei voluntas intendens gloriam, et voluntas ... praedestinandi vel praedestinandis; ac voluntas conferendi ... gloriam tali ... si praedestinatio ... ad gloriam

dependenter ab aliqua conditione ex parte volu
ntatis ponendi et exequendi talia conditiones, sive ea
se teneat ex parte predestinati, sive ex parte alterius.
Rursus si predestinatio sit dependens a meritis
predestinati, requiret etiam voluntatem conferendi ea
auxilia, per quae ea merita re ipsa ponantur, eo modo
quo initio explicuimus, numero 9 et etiam voluntatem
divinam concurrendi cum creatura ad ponendum in re opus
meritorium. Denique si predestinatio sit post abso
lutam existentiam meritorum, etiam requiret per se licet pre
supposita, hanc voluntatem conferendi auxilia et simul concur
rendi cum creatura ad ponendum talem meritorum: quorum
omnium ratio est quod id requiritur per se ad predestinationem,
sine quo non poneretur ex parte Dei ordo, vi cuius
creatura [illegible] infallibiliter transmittatur in Beatitudinem
et sine quo non reduceretur ad actum ex vi talis missionis;
atqui sine aliquo ex his actibus predestina
tionis non poneretur ex parte Dei talis ordo, nec creatura
traduceretur re ipsa in Beatitudinem, ut quisque rem
discernens animadvertet, ergo isti actus voluntatis
assignati in singulis requiruntur per se ad predesti
nationem divinam, tamquam conditiones sine quibus re ipsa
non poneretur ex parte Dei predestinatio.

Quibus tamen ita in 243
genere [illegible] expositis videamus ad hunc [illegible] ulte
rius declarandum, qui sint actus, qui per se convenire
debeant in predestinatione dependenti a meritis
predestinati, et post eorum absolutam existentiam,
propterque quod de facto videtur evenire talis predesti
natio. Ex his actibus divinae voluntatis est interim non dandi
gloriam Divo Petro ex eius existentia vel merito

decretis vel decreta supponit: qd hec intentio
debeat ita existere in statu ex eo qd Deus predesti-
nans debet preparare media ad gloriae assecu-
tionem, at media non preparantur nisi ex intentione
finis: ergo. 2us actus est ellectio mediorum, scilicet auxi-
liorum ad ponenda merita, quae ellectio est illa qua Deus de-
cernit predestinato auxilia sub quibus decedat in
merito finali et gloriam assequatur. 3us actus est vo-
luntas executiva seu collativa mediorum. ut enim
Deus conferat ea media requiritur aliquis actus, quo
applicet omnipotentiam ad talia auxilia producendum, qui actus
dicitur vulgo actio, quia mediante ipso utimur
virtute activa ad praestandum ea media. actus 4us est
voluntas preparans concursum, ut predestinatus operetur
et consonet in re operationes salutares, haec quippe volun-
tas intelligi debet ex parte Dei ex munere causae de
concurrere cum qualibet causa ad suas operationes. tandem
reperitur in Deo actus voluntatis quo predestinato
confert gloriam in actu 2o. hi autem actus soli requiruntur
necessario ad predestinationem, ut postea qui inferat ex ipsa
predestinatione finali: non autem praeter hos intervenire
debeat aliquis actus Divinae voluntatis, ut decretum
comitans, quo Deus libere concurrat cum creata ut aliqui
45 volunt cum P. Vazquez, vel decretum aliud ex se in-
differens, determinandum quod per voluntatem determinatur ad
operationem ut alii requirunt apud nos Duros, res est alibi
ex professo discutienda.
344 Ad actus modo enumeratos perine
requirantur ad predestinationem Divinam saltem fuit de facto
est satis evincit ratio nuper facta, nimirum quod sine
illis nequeat existere predestinatio. etenim si deficeret

intentiō, gratia tandem conferret eis, qualibet, usec media elligerent, vel talia, aptha quae attingerent praeter intentionem ... ita sine electione non praeparaverit indeterminate media opportuna ad finem intentum, atque a Deo praedestinatione differet sed alteri praeparatio beneficiorum Dei. Rursus si non daret voluntas exequens non posset et infallibiliter effectus praedestinationis, nec ut illum transmitteret et praedestinatus in Beatitudinem infallibiliter, quod etiam eveniret si Deus non haberet gratiam dicitus ad currendum ut praedestinatio est iniret et re ipsa merita et opera salutaria congruenter a quibus gloria conferenda est. Omnes isti actus Divinae voluntatis per se requirunt ad praedestinatos. Ex quo, quod per hoc quod isti actus sint per se requisiti, nihil aliud a nobis imo et a doctoribus intenditur, nisi quod sine illis non poneret in re ex parte praedestinatio:

Nota tamen quod in praedestinato post defactum est alius intervenit actus Dei voluntatis collatiua gratiae, qua nimirum Deus vult infundere gratiam habitualem praedestinato, et quod sub tali gratia finali decedat. Ratio est, quia defacto conditio sine qua non ponitur consecutio gloriae et eleuatio in gratia finali; ergo in actu tamen praedestinatio nisi deposita conditio: nunc sic: et talis conditio non posset nisi a Deo produci gratia, et haec non producitur nisi media voluntate de gratiae infusione. Ergo in praedestinato post defactum est, etiam debet intervenire hic voluntas, an illa sit praedestinationis effectus, ut dicitur deinde habetur.

Caput 4.

Quales sint isti actus voluntatis qui per se

245

246 Requiruntur in praedestinatione Divina?

Circa hos actus divinae voluntatis quaestiones pluries habentur scitu digna de quibus iure potest dubitari. Rogabis 1°, an intentio gloriae debeat esse actus efficax voluntatis. Resolutio est negativa, si attendatur ex parte status praedestinationis. probatur: quia solum requiritur ea intentio gloriae quae satis sit ut ex ea ponantur a Deo media efficacia ad Beatitudinem; hoc non petit quod intentio esse efficax sit. ergo neque praedestinatio ex vi praedestinationis petit quod intentio efficax sit. maior constat. probatur minor: quia sub intentione absoluta inefficaci de gloria stare potest quod a Deo conferantur media infallibilia, et ut infallibilia in ordine ad Beatitudinem et quod vere conferantur ex vi talis intentionis; ergo haec non petit quod intentio esse efficax sit. ante probatur: quia posita hac intentione inefficaci et accedente post scientia media de conditione auxilii cum merito potest volens ex illud eligere, et quod potens intrinsece coniungi cum merito et quod re ipsa coniungetur cum illo. in hac hypothesi dabitur quod Deus tribuat media infallibilia et ut infallibilia in ordine ad Beatitudinem; praeterea quod illa media conferantur vi praecedentis intentionis; ergo probatur ista quaestio: nam illa intentio potest inhaerere efficaciter ad eligendum auxilium, quod potens est intrinsece ad ponendum meritum et potest etiam inhaerere inefficaciter ad ponendum illud. Res quod re ipsa coniungetur cum merito, non enim repugnat eiusdem actus duplex modus alia efficax, et alia inefficax; itaque dabitur auxilium ex vi talis intentionis, ac insuper erit infallibile, et tribuetur ut tale ut constat ergo vi illius intentionis potuit tribui

auxilium ut infallibile, sed merum; quia sub tali intentione potest stare infallibilis praedefinitio, quae ad illam non requirit ipsam intentionem quae a Deo tale efficax sit. 99

Explico ulterius doctrinam illam et quidem quod aliquid motibus re ipsa inobediat voluntatis, infert amorem efficacem a tali motibus etiam infallibiliter quod auxilium etiam ut infallibile efficax est et non intentionis non convincit intentionem futuram esse efficacem ... 247

[illegible]

Dixit intendere operari medio auxilio, hoc non arguit intentionem efficacem ut constat in auxiliis mere sufficientibus ... quae auxilia conferunt ex desiderio operis honesti, ... intendere operari medio auxilio non infert efficaciam intentionis ... et cognitam efficaciam etiam non infert intentionem efficacem ... et qui ita ... non infert efficaciam voluntatis ... non infert intentionem efficacem ... non requirit intentionem per se pertinentem ad praedefinitionem ...

... intentionem ... sit ... 248

ponant media finis et infallibilis asseqtio finis: sed nisi intentio sit efficax, quatenus de se est, non ponent vi illius media et asseqtio finis infallibiliter: ergo intentio debet esse efficax quatenus de se est. Maior est certa: alioquin non foret infallibilis praedestinatio neque esset causa daret illatio omnino certa ad positionem medii et gloriae asseqtionem: probatur minor: nam si intentio non sit ita efficax, erit dumtaxat simplex, quia consentia cum gloriae collatione, que infallibilis est cum voluntate efficaci de non tribuenda gloria, ut videtur voluisse Ferrarius hic cum 33 et male: ergo debet esse voluntas efficax quatenus de se est ut vi illius ponantur ipsa obtam unde haec intentio licet non inferat voluntatis collationem auxiliorum efficacium quae efficax absolute non est, at talis debet esse ut si coniungatur cum illa voluntate Dei voluntas de conferendo auxilio sub quo ponatur finale meritum inferat infallibiliter asseqtionem gloriae: et haec est dicitur a nobis efficax quatenus de se, id est, quia, si ponatur ex divino, inferat voluntatem conveniendi gloriae asseqtionem.

249 Dices: praedestinatio debet esse ratio ordinis per quem creatura rationalis ita ducatur infallibiliter in Beatitudinem, quod posita intentione absolute inefficaci non daretur ita ratio ita infallibilis: ergo intentio gloriae ad praedestinationem requisita debet esse absolute efficax. Probatur minor: quia si intentio non sit efficax absolute nihil erit quod inferat infallibiliter positionem meriti et gloriae asseqtionem, siquidem intentio eo non infert cum sit inefficax, nec voluntas collativa auxilii etiam efficacis, cum ista ex se non coniungatur cum gloria praecisa ut puta auxilii collatione, quia nisi intentio

sit a absolute efficacem nihil erit quod infferat infallibiliter effectum eiusque executionem. Resp. verum esse, cum in dicto primo, ad praedestinationem nihil erit quod divisim infferat decreto, nihil erit quod coniuncti infferat infallibiliter, nihilominus in ea cum praedestinationem valebunt ordinis infallibilis in coniuncto utriusque voluntatis, videlicet intentionis gloriae et collationis auxilii efficacis, atque coniuncto, quod tunc est formalis praedestinationis ratio, valeret certe ad gloriae assecutionem, licet partes illius inter se non habeant connexionem. ad eum modum quo bene valet in silogismo hypothetico a conditione quae conducentis a veritate praemissarum ad veritatem consequentis. 100

Rogabis 1° an reliqui actus voluntatis qui praedestinat interveniens debeant esse ex se efficaces de suo obiecto. Resp. volentibus electis et collatis auxiliis debere esse efficaces de existentia entitativa auxilii. Ratio quia debet esse voluntas qui eius absolute praeparantur media in ordine ad finem, et hoc fieri nequit nisi eiusdem voluntatis absoluta existentia auxiliorum, quae ponuntur media voluntatis efficaci: caeterum an electio et executio mediorum debent esse actus efficaces de illius substantia agendi vertent, an vero possint esse inefficaces, et de operatione libera quaestio est ad magis celebris infra decidenda. In qua similis sententia currendus est ad de actu praeparante auxilii, qui actus de facto solus est voluntas a cooperando ex libera creatura existemus, ad quod ipsa se determinaverit. 250

hic notari oportet quod voluntas de qua et existentia creaturae praedestinatae, vel praedestinandae

debet a voluntate efficaci de tali executione quod vi illius debet poni in re etiam omnia quae nisi vere existerent non praedestinabiles sunt extra durationem eius omnibus est.

252 Rogabis 3°, utrum isti actus intentionis, electionis, et executionis debeant inter se distingui, nimirum eo ipso quod ut causa sunt in Deo, qui perfectissime absolutus, qui inter se realiter identificantur. Res posse quidem distingui, non debere. Probatur de intentione et electione in Deo; sicut liberrimum ad intendendum homini beatitudinem cognita possibilitate illius, et mediorum utilitate, ita etiam liber est, supposita intentione finis qui debet gloriae, vel ad coniungendum cum intentione determinatum medium, vel ad medium congruum determinandum per alium actum voluntatis; ergo intentio potest et non debet distingui ab electione. Probatur consequentia: quia hoc casu ipsa potest dici unus idem actus simul cum electione quatenus intendat finem per certum medium, vel potest dici et actus distinctus quatenus sine intentione intrahat eo medio et ille posterius debet electio. Ergo concessius probabiliter consequenti de voluntate abstrahente a medio; etiam probatur de electione et executione: quod non est prius unde probetur quod debeat electio distingui ab executione, neque quod debeat identificari. Ergo posterior est multiplex, vel varius, fructuosa electio libertate prius operantis. Et nunc probatur: non idem debet distingui quod electio praescinderet ab executione, vel quod executio foret determinata etiam esse circumstantiis; et nullo ex his capitibus debet distingui. Ergo minor probatur: quia non repugnat quod electio ipsa non praescindat a circumstantiis neque ab executione, de qua omnia praescindunt. Ergo sicut non repugnat

quod intentio coniungatur cum electione, ita ut non requiratur ut quod electio sit coniuncta executioni, sit que per se ipsa applicatio causae finalis ad productionem

Quod 252
omnes isti actus possint inter se distingui probatur: nam Deus per sua libertate potest disiungi ut intenderet gloriam, ita quod haec intentio non ferat electionem medii et eius executionem pro signis posterioribus ad talem intentionem: ergo possunt disiungi isti actus ut inter se distinctum cum legitima. Deinde probatur: nam et potentia Dei potest disiungi talis intentio ut non determinet media et ut non applicet causas pro productionibus ad eorum executionem: ergo potest disiungi ea intentio et causa vel creari causa inferens electionem et executionem; in his enim ego difficultatem non reperio. Imo ita in nobis res evenit frequenter: atque etiam hanc intentionem distinguunt ab electione, et executione et patet: cum nullus sit signum firmius distinctionis, quam quod unus sit sine altero actus non est. ergo isti actus inter se distingui possunt: cum nec debeant semper distingui nec semper identificari. verum de his iterum erit sermo, cum de ordine intentionis et executionis disputemus. 253

Dices: isti actus debent inter se distingui: cum non est liberum Deo eos coniungere vel identificare actus probatur: est logica communis apud D. Thomam, qua dicitur quod prior est intentio finis, et postea electio mediorum: et quod ex mente D. Augustini de gratia, quod in re agitur datur intentio gloriae, quae est omnino liberalis, et ante praevisionem absolutam meritorum, et eius voluntas quae erit exsequens supponens merita absolute

fruitura, et tribuere ex iustitia gloriam in retributio-
nem: ergo ex ratione Dei isti actus distingui debent. 3°
quia in nobis intentio et executio realiter distinguuntur,
nec distinctio arguit imperfectionem ut nos etiam tenemur
admittere: ergo etiam in Deo ita distinguentur. probatur
consequentia: actus diuinae voluntatis suo obiecto solum
affectiue distinguitur realiter ab actu eam diuinguente
cuius obiecto etiam realiter. 4° intentio solum diuinae vol-
untatis cuius obiecto affectiue ipse habet admissi di-
versis, et executio etiam diuinguit realiter, cum iura ad
modum fruitionis: ergo intentio et executio realiter
distinguuntur: ergo debent semper distingui. Respondeo negando
antecedens. ad 1um probatio alterius systematis [illegible] [illegible]
gratia isti actus haberi solent, ita quod alter ab altero
distinguatur; nec probatio ea docet eos ita ~~dist~~ excludi
[illegible] suas rationes formales, ut illi diuingi in possint in eodem
actu. ad 2um omitto esse [illegible] D. Augustini, quod illi actus
ita sint in Deo, id autem solum arguit, quod possint
in re quod debeant distingui. 3° probationi nego antecedens quo-
ad 1am partem. ad probationem distinguitur maior: actus ita diuin-
gens voluntatis suo obiecto realiter distinguitur ab actu
diuingente realiter, si diuingat hoc modo excludendo posi-
tiue alios, omitto maiorem: excludendo solum negatiue
quia aliqui petat alios, nego maiorem. similiter distinguo
minorem: intentio solum diuinae affectiue voluntatis exclu-
dendo positiue diuinctionem realem nego minorem: exclu-
dendo negatiue concedo minorem. et nego consequentiam. etenim istae
duae propositiones diversae sunt. intentio solum petit diuinctionem
esse affectiue, intentio petit solum diuinam esse affectiue
[illegible] vera est et non excludit etiam modum diuinctio-
nis realis. 2a vero est falsa, quod talem modum diuinctionis

are possibile excludit qd ñ petit intentio ex sua 102
roe, et ebinati ab eius mi deinchone.

Rogabis 254

4. An actus voluntatis per se requisiti ad prædestinatis
debeant inter se habere aliquã prioritatem vel temporis vel
de qua sequitur eã dubius in Deo, & ..., aut subordin
ationis? tota difficultas devolvitur ad actus intentionis
ellectionis et exsecutionis. Nam si de voluntatib. quib. ad ...
cendi creq. prodestinanda, et entitatis auxilii ... se
sermo sit. Videtur certum qd isti actus inter se subordina
tione ñ heant; atque adeo poterit dici alter modo
prior alio, modo posterior. De actis tribus censeo, dus dis
cunt, here inter se subordinatione, ita qd prior sit
intentio gloriæ, posterior ellectio medii, et tandem
primat exsecutio illius et assecutio gloriæ. Ro est
nam ista causalis ẽ vera. ideo elligit medium qd intendit
finis ad quem ẽ medium, et alia ista: ideo exsequitur
hoc medium, q. hoc elligit, et ñ aliud; et ñ sunt vere
causales oppositæ: ergo aliqua prioritas vel subor
dinatio datur inter hos actus. probat cõa: qd ex verit
illarum causalium sequitur affectum afferri ut cã de bono ẽe
prius illo qd affert effectus, & intentio afferet ut cã
eam ellectionis, et ellectio vero exsecutionis, in præ
dictis propositionibus utrex illis constat: ergo isti actus illam prior
itatis seu subordinationis hent inter se. — Hac ve
accipi debet comune p loquium quo dicitur qd finis
ẽ prior in intentione et posterior in exsecutione
hoc ẽ ... illud, cuius causa ponantur media, est qd
dicit intentionis, dicitur aliquid prius, et aliqd posterius
quod dicit exsecutionem. mactus intentio prior sit
et exsecutio, sive incoata in ellectione, sive perfecta.

in positione medioris posterior sit.

Disp.° 7.°

Cur non sint distincta et alia P.ᵃ ē. predestinationis

Caput. 1.

255 Utrum predestinatio distinguatur ex obiectis actibus intellectus et voluntatis quos per se requirit.

Suggerit hec interrogatio decisionem alterius, videlicet an predestinatio equaliter distinguatur ex actibus intellectus, et voluntatis. et hoc iure a nobis sic ponitur, quia coenter (?) id dicta predestinatione providentie discurre modo tenemur, quod predestinatio distinguitur equaliter ex aliquo de linea intellectus et ex aliquo de linea voluntatis. id est quod predestinatio debet illa vel illa se tenens ex parte Dei, quae creaturam rationalem perducat infallibiliter in beatitudinem per media apta a Deo conferenda; sed complexus iste dicit equaliter aliquid de linea intellectus, et aliquid de linea voluntatis coniuncti: ergo predestinatio dicit equaliter aliquid tam de linea intellectus, quam de linea voluntatis. probatur minor: quia complexus iste nequit salvari precise in iis quae sunt de linea intellectus, neque in illis quae sunt de linea voluntatis: ergo dicit aliquid de utraque linea. ante probatur discurrendo per singulas et earum actus, et quidem complexus iste dari nequit attentis solis iis, quae ponuntur ab intellectu; non dari nequit precise posita scientia simplicis intelligentie neque scientia media tantum vel coniuncti. cum has scientias habeat Deus vi rerum bonarum vel saltem possit illas habere: cumque solis quae requiruntur ex parte intellectus stare nequit tota predestinatio. preterea nec complexus iste potest dari precise per solos

actus voluntatis: quia actus voluntatis concurrunt
ad praedestinationem debent esse formaliter liberi Deo;
praedestinatio libera est, qualiter dicit actus intellectus proprie
et opponatur actui libere voliti, ut suppono ex forma
et mihi certa est; ergo neque soli actus volun-
tatis possunt per se requiri vel constituere praede-
stinationem. Quamvis actus isti voluntatis ad praede-
stinationem concurrentes, ut supra dixi num. 245, sunt
intentio gloriae, electio, et executio mediorum;
et quia isti nequeunt consistere in solis ut constat ex
supra dictis; ergo soli actus voluntatis nequeunt
esse de ratione praedestinationis.

Hinc sequitur quod praede- 256
stinatio dicat essentialiter actus de linea intellectus et etiam
de linea voluntatis. Ratio est ex dictis, ubi ea enim
neque praedestinatio requirit salvari in solis actibus
intellectus, aut in solis actibus voluntatis, et debet
reperiri in his conexis, sequitur plane quod per
actus utriusque potentiae constituatur. Quod in actibus harum
potentiarum debeat reperiri constat 1°, quia praedesti-
natio est formaliter providentia licet specialis. 2° quia
praedestinare est proprie ordinare media ut talia. 3°
quia destinare formaliter in finem est operari formaliter
propter finem: et quia providere, destinare, et operari
propter finem formaliter debet reperiri in actibus intellectus,
et voluntatis; ergo praedestinatio debet reperiri
in actibus harum potentiarum. Et cum nequeat reperiri adaequate
in singulis, necesse erit constituatur ex actibus tam intellectus
quam voluntatis, quare explicuit et definivit praede-
stinationem D. Augustinus de dono perseverantiae cap. 14,
cum dixit esse praescientiam ex parte intellectus et praeparationem

ex parte voluntatis. hac enim vero eas exponunt effectibus solis in adequate aliis ex Patribus, alii eas distinxerunt modo in intellectu modo in voluntate. quia ex his actibus divisis solis partialiter constituitur, deinde hac vero in sacris litteris alii fuit appellata praedestinatio praescientia, vel consilium, alii electio, propositum, dilectio, et operatio, quia omnes denotant simul operationes intellectus et voluntatis, in quibus adequata ratio praedestinationis sistenda est.

257 Dico 1º. si praecise intelligatur in Deo scientia visionis et actio voluntatis versantes circa obiectum praedestinationis, intelligere aliquid ex parte Dei valeat ad executionem conferendae gloriae, et hic actus adequate pertinet ad intellectum: ergo ad illum pertinebit adequate praedestinatio. probatur consequentia quia ista formaliter consistit in actu inferenti infallibiliter executionem conferendi gloriam: sed scientia visionis sit talis actus, in ea habet consistere adequatus praedestinatio. Respondeo similia maiori, ad minorem minori nego, de ratio ad ... actus: praedestinatio consistit in quo vis actu inferenti executionem gloriae nego actus in actu sic inferenti concedo ... ista enim praedestinatio formaliter est in eo ordine qui est ... Dei qui ex parte Dei est a quo valet infallibiliter ad executionem gloriae, scientia autem visionis nego quod est talis actus ... ante quem sit eius obiectum quod se tenet ex parte Dei, et a quo valet ad infallibilem positionem gloriae.

258 Dico 2º. si praecise decipiamus ex parte Dei voluntatem efficacem dandi gloriam homini decipiemus hominem praedestinatum. ergo in sola actione voluntatis adequate salvabitur ista praedestinatio

19

probat^o anᵗ: quia intelligere aliquid divinum inferens 104
inferens iusta libitum collationem gloriae, et quaestiones
intelligit aliquid simile formaliter intelligere praedestina-
tio: ergo in sola ea voluntate intelliget formaliter. —
Resp. dist. 2do anᵗ: quia cum primum hunc hominem praedestinavit
rationabiliter, et prudenter, nego anᵗ: praedestinavit
imprudenter omitto anᵗ. voluntas enim illa utique
foret vero transmittendi praedestinatum in gloriam,
et talis transmissio licet ex prudentia, neque
includeret rationem prudentiae quae reperienda est in
quavis praedestinatione, imo ita concepta in Deo semper
esse haberet, cum in dignus ille sit, sicut et quo vis
considero velle ita vehementer, et connotare quod
vult. 259

Replicabis: hoc solum convincit quod praedestinatio
constituatur per actum voluntatis, et connotat, praesupponit
que actum intellectus: ergo non destruitur quod praedestinatio
constituatur per utrumque actum. anᵗ probat. quia licet actus
voluntatis nequeat esse absque praevio actu intellectus
praesertim si liber futurus sit; at actus intellectus non
constituit illum actum voluntatis ut certum, et adeo eum
praesupponit: ergo etiam ille actus voluntatis erit ita-
liter praedestinatio et praesupponet actum intellectus non
constitutive, sed ut merum connotatum ipsius voluntatis. —
Resp. nego anᵗ. ad cuius probationem dist. anᵗ: actus intellectus
non constituit illum in ratione liberi, nego anᵗ: non constituit in esse
entitative ~~[illegible]~~ concedo anᵗ. actus ita quae voluntatis
dupliciter potest considerari, et prout habet in entitate
et prout habet in esse determinati liberi. voluntas
non constituitur per actum intellectus; et per rationem intrinsecam praeterea
prout determinatus liberi, quia non est adaequate intrinseca

distinctus per actus intus, et demum Dei. unde voluntas illa efficax in esse entitativo non dicit evaliter intus, et in esse praedestinationis illud includit quod debet esse acceptatio libera, et Rationalis.

260 Supposito ergo quod praedestinatio dicat evaliter aliquid de utraque linea, petitur modo, an distinctae dicat evaliter ex iis actibus, qui per se requirit. hoc dubium decidendum est primo in genere et post in specie. praedestinatio itaque evaliter distinguitur ex iis actibus, sub quibus intelligitur ratio directiva, atque valeat infallibiliter ad consequtionem gloriae et sine quibus eius ratio non intelligitur adaequate ex parte Dei. Ratio est quia essentia metaphisica praedestinationis debet consistere in eo obiecto, de quo enuntiatur vere definitio ipsa praedestinationis, et non enuntiabitur vere nisi ex parte Dei intelligantur actus, a quibus recte valeat ad infallibilem consequtionem gloriae; ergo essentia praedestinationis adaequate salvatur in eius ratione actibus. — Nota tamen quod non omnes actus, qui per se requiruntur ut existat hoc tale ens, distinguunt evaliter illud, plura enim sunt quae per se

1 requiruntur ad existentiam rei, hoc est sine quibus impossibile est, quod res existat, et tamen huius rationem non distinguunt, ut contingit in ideis cuius existentia per se requirit voluntatem Divinam, quatenus impossibilis est eius existentia absque tali voluntate, per quam nullo modo distinguitur omnis creatura. haec de praedestinatione in genere.

261 Descendo autem ad varios modos illius, censeo, ligillum, de quo in num. 96, distinguit evaliter ex actu scientiae simplicis intelligentiae de possibili gloriae rationis talis creaturae, et voluntatis efficacis tribuendi. voluntas scilicet vel producendi talem creaturam, vel per quas exsequitur

Dett gloriae collationis, aut actus praedestinationis divinae aut praerequisiti ad illa. Tertius dicit et aliter actus voluntatis efficacis ponendi conditiones dependenter a gratia conferenda et gloria tali creaturae. Quoad actus intrinsecos praedestinationis varietates repertas in 3° modo, nihil addendum nisi quae saepe tradidimus a num. 58, ad 63. Disputare autem quod et tractare praedestinationum logistice de cursu divinae etc. unde quo modo praedestinationis illa dicitur aliter et aliter: actus quo intelligens sciat singulis intelligentiae de posse finis et mediorum; usque ad voluntatem eorum de mediorum ex se auctis. Quod vero divinae resolutionis ea est, quae numero praecedenti dedimus, quod scilicet in his praecise intelligit praescientia et praeparatio, qua valeat infallibiliter ad gloriae conditiones, et ab ipso digna actibus ea praeparatio et praescientia non intelligitur adaequate in rationis ordinis sola tenens actus ipse Dei, vi cuius creatura rationalis in beatitudine infallibiliter transmittatur. Caput 4

An praedestinatio dicatur ipse in recto actus intellectus et voluntatis quos diximus. 269

Ex his dubitari debet ex dictis. quamvis enim quidem cancellicati sint quidem qui non dicant aliter discurrendo ... praecedentis, et aliter actus praedestinationis quoad actus qui praecipue sunt de unione cuius praedestinationis. Sicut enim qui existimant praedestinationis dicere praecipue actus voluntatis in recto et intellectus in obliquo, ita alii qui meditantur intrinsecos praedestinationis in actibus in recto, quin obliquo dicat actus voluntatis. Res hic de vero nomine est. praecursus quaestione —

Nota

263 Nunc superest una difficultas investiganda, quae est illud, quod ex parte subiecti affert de enuntiatione praedestinatio, ut cum dicitur, hoc est formaliter praedestinatus, quod connotatur per ly hoc; an actus intellectus simul cum actu voluntatis, an actus voluntatis cum actu intellectus; licet enim formaliter ita dicatur utrique, quia actus intellectus et voluntatis utroque formaliter denominant Deum praedestinantem vel eum praedestinatum; at cum quod distinctius in denominatione talis praedestinati per utrumque actum, potest dicere unum ~~[illegible]~~ ex subiecto ut videtur in terminis denominantibus [illegible] affert in recto habens et in obliquo habentis, vel potest afferre ex subiecto enuntiationis utrumque ut cernitur in terminis quae dicuntur in quibus utrumque in recto afferunt omnes partes constituentes; sic compositum physicum dicit in recto omnes partes ex quibus constituitur.

264 Petimus ergo an nomen praedestinatio significet ~~[illegible]~~ in recto solum actum intellectus et in obliquo actum voluntatis, vel e diverso; an vero significet utrumque in recto utrumque. Alvarez cum de Molina, et Herice, omnibus quae [illegible], inter quos est Pater Herrera quaest. 5 sect. 9, praedestinatio dicere utrumque in recto et hoc sensu utrumque principaliter actum intellectus et voluntatis quo constituitur. Dictat nobis haec resolutio primo ex officio nominis memorata D. Augustini, ubi praedestinatio est quae praedicat praescientiam et praeparationem, quae, ut diximus, sunt actus intellectus et voluntatis. Secundo quia praedestinatio est formaliter illa ratio ordinis in Deo existens, qua creatura rationalis ~~[illegible]~~ perducitur infallibiliter in aeternam beatitudinem; sed suppositio nunc ex eius definitione, in qua de re ipsa omnes debemus convenire; sed ista ratio ordinis non dicit solum de actu intellectus nec de actu voluntatis. Ergo neque praedestinatio enuntiat solum de obliquo

ex his actibus probatur minor: nam haec non est, quod exercitium propter tam miserens, cum tale exercitium sit actus liberi in tempore et praedestinatio est actus liberi in Deo vel in eterno ab eterno; non negatur talis actus liberi exercitium hoc, sed sit solum actus intellectus vel solus actus voluntatis; illa ergo negatur esse, et consequenter nec vere dici, solus actus intellectus aut voluntatis. haec minor probatur: quod actus liberi talis exercitium dicitur directione et praeparatione, quae dirigens est actus intellectus, quae praeparans est actus voluntatis: ergo quia est actus liberi talis exercitium, est dicitur actus intellectus, et voluntatis.

3° probatur ex scriptura, et Sanctis Patribus locutionibus, quae vidimus supra num° 257 261
ex quibus hoc constat. Nam in his locutionibus saepe ita explicatur praedestinatio ut dicat in recto de actu intellectus, saepe ut in recto dicat de actu voluntatis. ergo ut locutiones istae cohaereant ut possunt, et debent, dicendus, quod praedestinatio affert aeque in recto utrumque actum. probatur antecedens: quia non potest dici praescientia consilii, ratio, et alia huiusmodi, nisi dicat in recto actum intellectus, item non potest dici propositum, electio, dispositio, et alia his similia nisi dicat in recto actum voluntatis. atqui ab scriptura et Patribus ita appellatur praedestinatio. ergo in recto dicitur aeque principaliter praedictus actus. maior probatur: nam si enim non diceret in recto, solum diceret praescientia dispositione in recto voluntatis praecedens specificante, quod in his dicretis affert utrumque actus, alter in recto, alter in obliquo. ergo utrumque dicitur praedestinatio praescientia, et electio, quae

ē qd utergue actus afferat in recto.

266 Dicez 1º. a deffinitione predestinationis dicitur qd ista sit ratio ordinis in Deo existens, qua creatura rationalis per media apta infallibiliter dirigitur in Beatitudinis; et hic afferit in recto rationem, relique vero in obliquo: ergo predestinatio in recto dicit actus intellectus, et actum voluntatis in obliquo. Ret nos in tradenda deffinitione vsos fuisse verbis, quae praecipuis, quamvis assponerent, abstraherent quae a quaestionibus postmodum decidendis; propterea has voces posuimus in qd licet ratio non denotat potius vnius actus, quam alius, et significat rationem ita quo producendi creaturas rationales in finem eternae Beatitudinis. cum ergo haec rationalis dicat quae in recto et modo probavimus aliquid de linea intellectus, et aliquid de linea voluntatis, inde est, qd hoc ipsum debet dicere praedestinatio, et potest quae indifferenter in hac re formali.

267 Dicez 2º. praedestinatio intelligitur adaequate si precise intelligatur vel voluntas Divina praeferens vel praescientia Divina disponens, et in his conceptibus alter actus afferit in recto, et alter in obliquo. ergo illa differentia a praedestinatione minor dicitur: qd cum in conceptibus explicantur per directa denominativa, et ideo debent afferre subiectum in recto, et formam in obliquo. maior probatur: qd si ex parte Dei intelligamus, seu disponentis, aut praescientis, volentis et versantis circa hic determinata obiecta, intelligamus ex parte Dei rationem ordinis in Deo existentis cum obiectis, quae sunt de ratione praedestinationis. ergo in his conceptibus divisim salvatur

rō ad^e gratiā p̄redestinationi ꝯ̄flata ex intūs et voluntᵗᵉ cū in illis nos ꝯ̄ples afferrent in recto, atq. si afferrent in obliquo Divinꝯ predestinationis. 107

Quod dicꝯ de ans. ꝯ̄p̄redestinatiō intelligit ad^e equate, si precise intelligat vel voluntas Diūa precipiens, vel prescientia Diūa disponens reduplicative ut talis, dico ans; si intelligantur istis duobus specificative solus, nego ans. neq. sive reduplicative accipiant, si mutuo ꝯ̄ iuta denominatione dicunt qui in recto oes ꝯ̄les illius, ut delicet et de linea scientie, et de linea dispositionis; consequenter quae ibi salvat ad^e adequata ratio predestinationis. si vero semanꝯ specificative, si exponit predestinatio ad^e quae formali; quod ita accepta debet esse subiectum cui conveniat simul dirigere, et disponere; quod nequit dici simul de altervtro ex his actib. intus, et voluntatis.

Pars 2ª

De electione ad gloriā quae potest vel debet reperiri in predestinatione Diūa

Aggredimur modo disputationem aeque utiles, ac difficiles, in qua examinamus qualitatis illius intentionis quae debet intervenire, et constituere Diuinꝯ predestinatio: cum enim diximus quod intentio gloriae conferendae predestinatio constituit ex actib. predestinationis, et haec intentio diversimode possit concipi ex parte Dei predestinantis, modo examinamus, qualis possit esse ista intentio quam nomine ellectiones significamus docti ab Apostolo 268

qui voluntas praeaestimativa vocavit electionem quae vere est electio unius prae aliis prae alia in sortem quae gratia consummata est eternae felicitatis. in- titulunt autem dignitas iste de electione ad gloriam ipsius en dum gloriae merita, quod in hac sola inveniunt obpra bissime, quae hic occurrunt, difficultates, ut ex earum discussione compertum haberi.

Disp. 8a

De actu voluntatis quo Deus vult omnes homines salvos fieri.

Caput 1

Ex pomi[?] mens quo Deo inesset hec Voluntas

269 De existentia aliquali actus Divinae voluntatis, quo Deus vellit salutem omnium hominum, nequit esse dubius catho- licis, cum expresse doceat D. Paulus 1a ad Thimoteum Capite 2o istam voluntatem dum ait: Deus vult omnes homines salvos fieri ~~et~~ et ad agnitionem veritatis venire. quibus autem hoc ita certum sit, modus quo Deo inesset hec vol- untas valde dubius est, et ideo in presenti controversia declarat. omisso enim Luteri, Calbini et Nubiorum hereticorum errore quo negabat Deo voluntatem salvan- di omnes homines, ~~fore non~~ fuere non nulli ex catholicis, inter hos annumerant Thomistae non pauci, ut Caietanus Bannez Albarez et alii) qui dicerent hanc voluntatem in Deo esse voluntatem signi, non vero bene placiti, hoc est quod talis voluntas vere non existat in Deo quoad salutem omnium hominum, sed significat esse, quia actus se gerit Deus (causale dictum, ac se gererent homines habentes quoad illum veros actus voluntatis. Sic enim dicimus, Deum irrasci, poenitere et alia huius modi, quae in Deum cadere non possunt; significant tamen esse id eius modi, quod ea experimus in hominibus, cum vere illa in Deo non sit. pari fere

formiter in qquunt discurrendo de ista volunt.e 208
salbandi oes homines, quae re vera in Deo n. est, d.
significat eo pbter aliquos effectus, ē Deo prestitos,
etiã reprobis, quia ab hominib.9 n. fierent, nisi
ex tali volunt.e.

Sa mihi certissime tenenda est 279
opposita, quae asserit, in Deo vere existere actus
voluntatis, quo vellit salutē oium hominum, ita
qd hic actus n. sit in Deo sola voluntas signi
d. vere et p.prie voluntas bene placiti, ita dictare
debet ex plurib.9 Sacrae paginae testimoniis, nã praeter
allegatum ex Apostolo ita habet apud Ezequielem
Cap.te 3 nollo mortē impii, d. ut convertatur impius
a via sua et vivat. et Cap.te 18: nunc quid
voluntatis meae est mors impii, dicit Dominus
et n. ut convertatur a viis suis et vivat? Rursus
2a. D. Petri Cap.te 3o dicitur pacienter agit pbter vos
nollens aliquos perire, d. oes ad penitentiã reverti.
Sunt etiã conjectura alia de quib.9 abunde Pr. Montoia
vicendus disp.e 19 de volunt.e ex quib.9 oib.9 hoc conficitur
Argum.tum ex Sacris litteris habetur expressa volunt.s
qua Deus vult salutē oium hominum; haec voluntas nequit
esse solus voluntas signi, ergo debet esse voluntas bene
placiti, videlicet actus vere existens in Deo, qui
serio vellit salutē oium hominum. pbat minor: 1o quia
ex doctrina SS.rum debemus orare p salute oium
tã praedestinator.um quã reprobor.um. ergo Deus vere
habet volunt.s de oium salute. pbatio: ~~adhuc~~ quia si
haec solus esset voluntas signi, n. deberemus conformari
in orat.e p oib.9 illi divinae voluntati, quae re vera
nulla est; d. debemus xa. Doctrinam Stum, de qua citatus

D. Montiá: Collt. 1o: nq egre exponent plures sacre loquutiones, nisi hoc sit ex viribus bene pla-citi: quo eni iure extolleret diuinus amor, quo, sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret, et rursus cum per proprio filio suo non pepercit, sed pro nobis nobis tradiderit illum. sic eni Deus recipit hoc amo-res huius mi qcca wá veniret commendandum ille amor.

272- Vtrum ergo stat hec doctrina, ergo Xpus pro oibus omnino hominibus mortuus est. Ergo Deus tradens filium suum huic morti vult vero actu voluntatis salutem oium hominum. Ita constat: quia si Deus ex amore rosi de-nte in ipso filium tradidit morti, mors subsequuta fuit ex tali amore. Ergo si mors fuit pro oibus omnibus om-nino hominibus in ordine ad salutem, voluntas se tenens ex parte Dei fuerit erit eorum salute; aliis fault. quod uno certa debet esse veritas illius, siquidem in propositiones Jansenii Ipprensis damnatas ab Innocentio 10o et Alexandro 7o, hec reperitur: Semipelagianum e dicere Xpum pro oibus omnino hominibus mortuum ee aut sanguinem fudisse. Que propositio nota temeritatis, falsitatis, et scan-dali inuritur. Quod si in eo sensu accipiatur, ut scilicet Xpus Dominus pro salute solus predestinatorum mortuus sit, ut impia blasfema contumeliosa derogans diuine pietati et heretica damnatur. Ergo certum debet esse quod Xpus Dominus pro nobis omnino hominibus mortuus sit: ergo quod ex parte Dei det vera voluntas beneplaciti qua vellit salutem oium hominum. Adde quod ex regula Diui Augustini pro cognite scripture sacre verba illius intelligi deb-ent proprie et non metaphorice quoties non sequeretur eni destructionem fidei vel in oppositum, alioqui textus alium clarus possemus detorquere ad sensum improprias, ut heretici

familiare est. Ergo testimonia alegata pro ista volunt. Divina debent intelligi de volunt. beneplaciti, quae solus vera et propria voluntas est.

Dices: adversarii in con 272
niens reperiri tri intelligendis his textibus proprie et de volunt. beneplaciti: ergo solus debent intelligi de volunt. signi. ans. probat. 1o quia verba D. Pauli neque unt intelligi in minimo ut sonant, addit enim et ad agnitionem veritatis venire, atqui Deus non vult omnes homines venire ad agnitionem veritatis, ut cernitur in parbulis qui baptizantur, qui incapaces sunt exercendi fidei; et in abortibus, vel in utero matris extinctis, quorum cuius videtur Deus ... in ordine ad cognoscendam veritatem; ergo haec verba accipi debent, ut videtur, de sola volunt. signi ... et praecedentia, quibus indicat velle Deus salutem omnium hominum. 2o quia Apostolus alibi ex ponit istam Dei voluntatem; docuit enim ad Romanos cap. 9 quod Deus cuius vult miseretur et quem vult indurat, ergo hac vera voluntate miserendi omnium et ... neque salbandi omnes. — 3o quia ipse Christus Dominus videtur id ipsum declarare, ait enim Joannis 17, non pro mundo rogo, sed pro his quos dedisti mihi, quia tui sunt et tu mihi eos dedisti: ergo voluntas ista ... rogabat Patrem, non se extendebat ad omnes, sed solos adpraedestinatos. 273

4o quia D. Augustinus exponens citata Apostoli verba ita interpretatur, ut intelligi non possint de volunt. beneplaciti. 1o enim haec verba videtur intelligere ita quod illa voluntas nequeat frustrari, ut habet 4o contra Julianum Cap. 8. et lib. de

dltius et SSrum sic ea acci pit ut ten sus sit ne minem salvari quos Deus non vellet. 2° in enchiridio, cap. 103 et saepe alibi, ita intelligit voluntatem illam ut sit de salute omnium non individuorum, sed generi specierum videlicet quod in quovis genere hominum deus aliquos qui salventur. 3° in lib. de correptione et gratia ita ex ponit illam voluntatem ut sensus sit quia nullus nisi quia tus deus creavit in nobis de non deus salutis omnium hominum dicit quoque in Enchiridio cap. 103 permittit alias interpretationes huius divinae voluntatis, quo eius alio modo, dum non credere non cogamur aliquid omnipotentem deus voluisse fieri, factumque non esse. et quibus omnibus haec igitur dicuntur. stantibus his expositionibus nequit stare in Deo vera voluntas de salute singulorum hominum, ut ex ipsis constat, sed illa stare debent ut iuxta D. Augustini et in mente praedictorum. ergo non stabit in Deo voluntas de salute omnium et singulorum hominum.

274 5. Probatur etiam suadet illud argumentum, nam si Deus vere haberet eiusmodi voluntatem, illa vel esset efficax aut inefficax. neutra est: ergo Deus vere non habet eam voluntatem. probatur minor de inefficacia quod deefficax non sit satis evincit ex illius frustrabilitate in reprobis: neque sit inefficax solum erit simplex complacentia de salute hominum sicut complacet Deus etiam in salute daemonum, et damnatorum. ergo non erit vera voluntas beneplaciti.—

Confirmatur 2°: quod de lucoria videtur ea voluntas, quae fertur ad obiectum sub aliqua conditione quam ipse volens pro libere vult non poni; sed ita se haberet voluntas ista quae minor probatur. nam voluntas illa esset de salute parvulorum verbi gratia, si baptizentur; et tamen deus in pluribus

vult efficaciter diponi bagdinum: qui vult poni odi hominum sine quo dicit velle salutem. Iste videt sincere velle illam qui vult salutem alterius, et ponentes ab aliquo medio, et potens tribuere quod requisit, non tribuit, et iniquum: atqui Deus ita se gerit cum plurium hominum tribuens auxilium quod cognoscit esse iniquum. Ergo nequit sincere velle eorum salutem. Conter quae non erit in Deo voluntas beneplaciti et salutem eius. 275

Ad hoc argumento plura attingentes quae in dicent expositione. Ret propterea negando superiorem probationi negatur etiam minor. Deus enim eo ipso modo quo vult salutem eius vult etiam quod ad agnitionem veritatis venire, nomine enim cognitionis veritatis intelligit claram Dei visionem et interpretatur D. Augustinus lib. 4° contra Julianum; et hac ratione Deus volens salutem eius hominum, ille etiam vult visionem beatificam, quae est salus consumata; ut hac expositione quae clarior licet sed aliae et satis probabiles, quod videri poterit Bellarmini lib. 4° de gratia et destinatione cap. 4°. Ad rationem probationis dico verba illa intelligi non de volunt. praecedenti hominum merita et eventi, ut late dicemus, dum occurrat disputatio de praedestinatione, an de facto sit ante vel post absolutam operum previsionem, et praecipue dum disputemus de reprobatione. Ad 4° probationem quae consumit ex interpretationibus Divi Augustini varias adducunt theologi interpretationes, quas modo non vacat disputare.

Ego sincere 276

allero me ijs dum existimare, quod Sanctus Augustinus in capitulis fuerit sic, quas post modum mutavit propter plurium catholicorum querelas, quas ei indicavit Pibus

Hilarium ut videre est in eius epistola prævia ad librum de prædestinatione Sanctorum sic enim scripsit D. Prosper ex mente ipsius Augustini ad cap. 2 interrogationibus Gallorum, qui dicit, quod non omnes homines vult Deus salvos fieri, sed certum numerum prædestinatorum dubium loquitur quos loquendi est de altitudine inscrutabilis gratiæ Dei. qui ergo ita loquatur deserendum est, qui cumque ille sit ut qui dicta esset de benignissima Dei voluntate nec piaculum videri debet quod tamen Deus non dei asserit, de se tamen, quod et quæ ipsorum sensum deservit, ut credimus quod breviter communem sensum catholicorum. Nec nos quando verbo ideo gratiam admittimus, non admittentes hanc sti Augustini interpretationem quod eis non subscribimus exemplo Dominici Soto, qui eam reiicit ad caput 9 Epist. ad Romanos, unde iniusta videtur sugillatio aliquorum Thomistarum in non nullos ex Doctoribus Societatis quod breviter desertum in hoc generalo Augustinum quod nullum satis celebris Thomista non sugillant.

277 Ad 3 probationis ex voluntate sumptum, dico, voluntatem istam esse efficacem, quoniam est ex parte Dei, absolute tamen inefficacem quia est conditionata de disponendo ex parte creaturæ; quo modo autem sit illa efficacia quatenus est ex se, et absoluta inefficacia talis voluntatis dicemus capitulo sequenti. Ad impugnationem de inefficacia nego consequentiam. est enim voluntas serio intendens salutem omnium et ut sic mediantibus Deus ad tribuendam media sufficientia ex se ad consequendam salutem, quod non habet simplex complacentia in tali salute ut omnibus constat. Ad 3 probationem dicimus distinguo maiorem: de elusoria videtur ea voluntas, si conditio dependeret a libera alterius cooperatione, nego maiorem. si non dependeat omitto

m[...]. Ayo etiā miss ita se hēret ita voluntas, LII
ut Deus teneretur ad ponendum rei gra[tia] conditionē nego
mins ad dandum sufficientiā et ponat conditio, concedo
mins et nego cons. hoc ad solutio integre appli
canda est. ex confirmationi. Sincere enim vult salutem
alterius, qui tribuit media sufficientia ut per ipsum
non stet, quo minus ponat salus, et ad vincere non
tenet conferre media efficacia. et hoc modo habet
Deus in ordine istius voluntatis, quae cuius pacto
omnibus tribuat vere sufficientia dicetur plene in
[...] de auxiliis, ac hic modo leviter indicabitur

Et gdo 278

Iota difficultas revolvitur ad infantes, qui ante
baptismum tolluntur, ad barbaros penitus ignorantes
evangelium, et ad eos qui incidunt in amentiam post
tractum peccato letali. in his omnibus videtur impossibilis salus,
ergo Deus non vult omnes hos salvos fieri voluntate bene-
placiti. probatur ans. quia in his est impossibile medium nec
ad salutem ita disponente Deo. ergo est illis impossibilis
salus. atqui dum est impossibilis nequeunt habere veram
sufficientiam ad illam, sufficientia enim facit ut sit potestas
ad consequendam salutem. ergo si potest esse tenet neque-
unt habere sufficientiā. ergo Deus sufficientia denegans
eos nequit velle ut habeant salutem eorum. ergo rei omnium
hominum non datur in Deo vera voluntas de eorum
salute. 279

Nihilominus assero, omnes homines habere veram
sufficientiam ad salutem ex vi voluntatis salvandi
omnes. id probabitur loco citato de gratiis auxiliis, interim
in sua ponamus S. Rodem de praedestinatione quaest. 3
sect. 2, et pluribus aliis, qui utrumque hominum dedi at
[...]

p[ro]p[te]r Dei dilig[enti]s volunt[ate]s nempe et illa g[e]neralis de salute o[mn]i[um], q[uae] e[st] omnino a[nte], et alia subsequentis operat[ione]s vel alicuius causae liberae, vel causarum secundarum ex dispo[siti]one quo contigit. et vi prioris voluntatis e[st] applicabile remedium g[e]n[er]ale, ut baptismus infantis, et aliis barbaris, ac poenitentia generalis, ex vi posterioris voluntatis red[dit] d[icitu]r ipse inapplicabile tale remedium hic et nunc in supplicium peccati alicuius causae lib[er]ae, ut matris in parturiendo, et ethnici abiicientis Dei inspirationes de recipienda fide, vel omittentis peccata d[a]n[d]a gratia numinis natis, aut etiam quae in supplicium peccati omissi ab homine dum sui compos erat, permittit Deus hac volunt[at]e com[m]itti talis peccatum q[uo]d in amentiam deveniat, nequeat que hic et nunc de peccato poenitere. — hae difficultates sunt, de in illis n[on] aliis immorandum p[ro] p[rae]senti.

Caput

Explicat[ur] ulterius qualis sit ista voluntas.

280 Supposita vera existentia huius voluntatis in Deo de salute o[mn]i[um] hominum, Reg[ulari]ter q[uaeritu]r qualis illa, v[erbi] g[rati]a, ea sit omnino a[nte] opera meritoria ipsorum hominum? — Certum est illa[m] e[sse] a[nte] absolutam existentiam meritorum ut supposuimus num[ero] p[rae]cedenti, et constat ex toto capite. Q[uonia]m cum haec voluntas se extendat ad o[mn]es, ac singulos homines, et q[uo]rum plurimi merita absolute futura n[on] sunt, ut patet in reprobis, inde manifeste deducitur q[uo]d talis voluntas sit ante absolutam existentiam meritorum. — dubium e[st] solum e[st] an sit a[nte] eorum existentiam conditionatam, ac ea etiam antecedere. p[ro]bat[ur]: q[uia] Deus illa[m] volunt[ate]m h[ab]et omnino a se, et ex se; ergo antecedit operum exi

tentis conditionatis praevisorum: quod si non ita antecederet, aliquo modo penderet ab his operibus, et consequenter non foret omnino a se. Aliis vero probatur: nam vi illius voluntatis generalis Dei, datur et ad tribuenda auxilia omnibus sufficientia ad eternam salutem: ergo ea voluntas haec est a se. probatur consequentia: quod voluntas quae sit post futuritionem conditionatam meritorum nequit esse voluntas vi cuius tribuuntur auxilia: ergo si in vi illius voluntatis generalis tribuuntur auxilia, illa est in Deo a se. Aliis probabitur infra num. 282, dum explicemus, quo pacto ista voluntas efficax sit.

Rogabis 1°: an haec voluntas qua vult Deus omnium hominum salutem sit absolute efficax, vel non absolute inefficax? Dico esse absolute inefficacem. Dicitur quod voluntas Divina efficax ex sua intrinseca ratione connectit et infert infallibiliter illud obiectum cuius efficax voluntas est, at haec voluntas neque connectit, neque infert infallibiliter salutem omnium, et singulorum hominum: ergo absolute efficax non est. discurrendo probatur est. Maior ipsa quasi definitio voluntatis efficacis. Minor manifesta in reprobis, qui salutem non consequuntur. consequentia denique legitima, ex qua ulterius deducitur, quod talis voluntas futura sit absolute inefficax. Inter voluntatem absolute efficacem, vel inefficacem absolute medium non est. 281

2° Rogabis. an voluntas ista ita inefficax de fine, videlicet de salute omnium hominum sit absolute efficax de mediis ad requisitionem salutis sufficientibus, hoc est talis sit ex se, ut vi sua inferat voluntatem collationis mediorum sufficientium, 282

rum auxiliorum in adultis quibus possunt ponere merita. Resp. ex dictis loquendo ante ita voluntatem esse efficacem de medijs, ita omnibus sanctis. Probatur: nam Deus per istam voluntatem ita vult salutem omnium hominum, ut per ipsum non stet quominus ipsi salutem asequantur; at hoc ipso est voluntas efficax de medijs sufficientibus ad salutem: ergo. Maior supponitur ex dictis, probatur minor quia Deus volens salutem hominum, ita ut per ipsum non stet consecutio illius, efficaciter vult quod homines habeant re ipsa vera sufficientia ad salutem, itaque per ipsa stet quod salutem non assequantur: ergo voluntas illa est efficax de medijs sufficientibus. Probatur etiam: nam si a Deo non conferantur talia media per ipsum staret, et non per homines, quod non assequantur salutem; cum ipsi ex se sufficientes non sint, et sufficientia vera debeat esse ex Deo: ergo voluntas illa infert in Deo voluntatem collationis verae sufficientiae, consequenter quae efficax est rerum mediorum, per quae habent tales sufficientia: unde colligitur, quod illa voluntas quamvis absolute sit non efficax, de salute omnium hominum adhuc tamen sit efficax, quoniam est [struck] ex se de eadem salute. — Etenim voluntas quoniam esse est efficax, nequit esse alia nisi ea, per quam non stet assecutio finis, et quae inferat media idonea ad talem finem, ita se habet voluntas ista ut probatum manet. Ergo est efficax illa quoniam esse est.

243 Respondetur 4º quodnam sit obiectum istius voluntatis, seu quid est quod amat in hominibus ista voluntas? Resp. esse salutem omnium, et singulorum hominum, videlicet quod ipsi eternam Beatitudinem assequantur, cum hoc tamen discrimine quod adultis quibus [illegible] ferenda sit ut

hereditas adeoque habent ius titulo gratiae sanctifi-
cantis et ad coronam velut titulo meritorum de gen-
dentes atque talis gloria desserviendam est. Infantibus
ut hereditas praecise titulo gratiae sanctificantis, licet
etiam praemium et corona talis gloria parvulorum Christi
Domini obtentu cuius merita defert illis ea gloria ut diximus
dis. de causis praedestinationis. ex quo fit quod voluntas
ista habeat pro obiecto quod amatur, aeternam beatitudinem
et pro subiecto cui ea gloria amatur, omnes et singulos ho-
mines. seu quod idem valet, finis cui voluntatis
sunt omnes homines, et finis cuius assequutio gloriae. quod
haec ita sint satis evincitur ex dictis in hoc et praece-
denti capite.

Dico: haec voluntas neque habere pro obiecto 285
gloriae intentionem omnibus hominibus: quod haec non est obiectum istius
voluntatis. probatur assumptum: quod verum reprobos neque haec vo-
luntas respicere eorum salutem: quia non habet pro obiecto salutem
omnium, antecedens probatur: neque respicere non potest eorum salutem
neque ut possibilem, neque ut existentem; quod non obtat
Deus salutem possibilem, quia ea impossibilis, sicut [struck through], cum
necessarium sit possibilem esse: itemque neque obtat existentem, quia
cognoscit non existere neque extituram fore: consequenter
illa voluntas respicere salutem omnium hominum. probatur antecedens
quod respicere debebat illam, vel ut possibilem vel ut existentem.
confirmatur: neque si Deus respiceret per istam voluntatem salutem
omnium hominum ut existentem, salus ut existens debebat
repraesentari ab intellectu, ut praecognitum sit quod volitum, sed ab
intellectu divino nequit repraesentari ea salus ut existens. alioquin
falleretur repraesentaret quod res aliter ac est, cum neque
existat neque extitura sit res omnium hominum: ergo ea
voluntas nequit ferri ad eam salutem ut existentem

284 Ad 2.um neg. seq.am - ad probationem nego ant. ad huius probat. nego quod ista voluntas requirat vel ponere salutem ut exis-
tentem. ad impugnationem dicendum quod ponit: non obstat Deum esse
efficaciter salutis eorum quos cognovit non extitere, neque extitu-
ros fore, dicendum quod ponit: non obstat inefficaciter, nego
quod sit: imo ideo obstat talem obiectum quod non existit, quod si
existeret non obstaret, quod potius daret gaudium, et fru-
itionem eidem: sic aeger obstat sanitatem, quod illa ipsi non
est, saltem vero fruit, et gauderet de existentia illius.
Ad confirmationem dicendum ma.: saltem ut existens debet
requirari ab intra, et affirmari de tali obiecto, nego ma.rem
debet requirari, et non affirmari de obiecto, dicendo ma.rem
dicendum est etiam minor: ab intra divino requiri requirari ea salus
ut existens per affirmationem talis existentiae ex parte obiecti, dicendo
min.: sic enim falleret quod de talis existentia non est: ab
intra divino requiri requirari, et non affirmari ex parte obiecti talis
existentia nego min. et discrimen est. etenim hoc discri-
men reperitur inter voluntatem per modum desiderii, et voluntatem
per modum gaudii, quod desiderium praesupponit oppositum de bo-
nitate existentiae illius obiecti et sic requirit talem existentiam
quod illa non datur ex parte obiecti, ideo voluntas in eo fertur
affectiva desiderii: gaudium vero fertur in obiectum ut existens
et possessum, et propterea praesupponit oppositum requirantis affir-
mantis quae existentiae obiecti, cum hoc haec voluntas divina
fertur ad salutem omnium hominum per modum desiderii absolute
inefficacis, inde fit, quod eo modo procedens requirit, non vero
affirmat existentiam talis obiecti.
285 Ad 3.um argumentum loquimur non
de libere in ntis prius, cum supra diximus num.o 280 volun-
tatis libitum praecedere existentiam et absolutam praedefinitam
operum, ex quo sequitur quod ex signo pro quo intelligitur

hac voluntate, non dei Deus cognoscit existentiam salutis
vel non existentiam ponendam in rebus, et in praedestinatio-
ne non dei scitur an existitura sit salus vel non. Cum non
dei intellectus cognoscens veritatem quod salus non existit,
neque existitura est in rebus. Ergo falsum est quod Deus
cognoscat hanc salutem non existere neque existituram
fore in rebus. Probatur ista conseq. quia ille signo non
dei intellectus aliquis reperitur de voluntate illa
qua amplectitur omnes homines illis dei derang beatitu-
dinis. Deus ergo habet conditionatam voluntatem, qua ipsi
superius gloria ita ut sit posita existentia illius sibi
hominibus et cognoscens existentiam istius illius non obstans
ex parte obiecti, habet hanc voluntatem, qua eque optat
omnibus et singulis hominibus existentiam talis Beatitudi-
nis, et vi talis voluntatis manet obstrictus ad tribu-
endum omnibus et singulis media sufficientia ad conse-
quutionem Beatitudinis.

Caput 3um

An et quo modo stare possit ex parte Dei vera praedestinatio cum voluntate salvandi omnes homines.

Supposita ex parte Dei voluntate ista salvandi omnes homines 287
et supposita absoluta eius inefficacitate circa gloriam,
notandum est istam voluntatem esse ex parte obiecti conditionatam, hoc
est eam ferri ad gloriae collationem sub conditione quod homo
decedat in gratia, et merito finali; vult ergo Deus salutem
adultorum dependenter ab eorum meritis, ut est extra dubi-
um. Hoc premisso, petitur modo, an possit dari praedesti-
natio formaliter talis in Deo, quae coalescens ex ista voluntate
generali sit vera praedestinatio praeter merita et
praecedat absolute istorum existentiam. Sub quo dubio

n̄ venit decidendum an possit dari praedestinatio ad gloriam propter merita ante absolutam eorum praevisionem, de hac enim restat integra difficultas in hac materia; dico igitur etiam in re ipsa generalem voluntatem in praedicta constitutione praedestinatam posse dari ex parte Dei, aliquam etiam constitutionem, veram et formalem praedestinationem ad gloriam propter merita, quae praecedat eorum absolutam praevisionem.

248 Negabunt Thomistae qui ad hoc praedestinatam requirunt ex parte Dei intentionem efficacem de gloria nec admittunt praedestinatam nisi quae cum ista efficaci. asserent vero nostri Doctores dicentes in his disputationibus illis insignibus, quod ipsi n̄ requirunt ex parte Dei eam intentionem efficacem, vel saltem illam n̄ ponunt propter infallibilitatem praedestinationis, sed ex aliis principiis ut infra declarabitur. ego autem existimo posse tunc praedestinationem ad gloriam n̄ aliter conferendam quam propter merita, quae praedestinatio quamvis aliter constituatur ex illa voluntate, et tota adaequate sit ante absolutam praevisionem meritorum. Ratio est: quia quoties datur, vel intelligatur ex parte Dei actus inferens infallibiliter collationem gloriae propter merita, et praecedens eorum praevisionem absolutam intelligitur formaliter praedestinatio, et potest intelligi hoc tale actus ex parte Dei formaliter particulariter ex illa voluntate generali: ergo poterit etiam intelligi praedestinatio ex eadem voluntate particulariter constituta. consequentia est: maior probatur: nam homine praedestinati omnes accipiunt illud Divinum ex quo valet ad infallibilem consecutionem gloriae: si vero hoc divinum sit prius quam merita praevideantur absolute, erit ante absolutam eorum praevisionem ut evidens est. ergo quoties intelligatur ex parte Dei actus inferens infallibiliter collationem

gloriae propter merita et praecedens eorum praevisionem intelligitur formaliter praedestinatio. Minor vero facile discursu ... probatur, stante enim de more ... stare poterit ista praedestinatio dictans ex hac volunt. generali ut ... clarum.

Dico 1.º supposita volunt. generali 289
poterit dari ex parte Dei voluntas efficax directa per scientiam mediam conferendi hoc auxilium efficax sub quo dat meritum finale, et tunc coniuncto ex iis tribus, videlicet volunt. generali, scientia media de merito finali conditionate futuro, et volunt. conferendi auxilium, illud stabit vera et formalis praedestinatio ad gloriam propter merita et ante eorum absolutam praevisionem. Probatur conclusio. Nam positis iis, intelligitur ex parte Dei aliquid divinum inferens infallibiliter collationem gloriae dependenter a meritis et praecedens absolutam eorum existentiam: ergo intelligitur formaliter praedestinatio. Conclusio recta est. Probatur ante. quod tria primum haec ista actus sunt quid divinum, ut patet, praeterea ante cedunt absolutam praevisionem meritorum, et connectuntur cum positione gloriae: ergo eis positis intelligitur ex parte Dei quid divinum inferens collationem gloriae dependenter a meritis et praecedens absolutam eorum existentiam. Ante probatur per singulas eius partes. Quod coniunctum ex illis actibus sit quid divinum satis est manifestum; quod antecedat absolutam existentiam meritorum, probatur: nam voluntas generalis prior est, ut supra probavimus: scientia media de futuritione conditionata meriti finalis etiam est prior tali merito absolute futuro, ut supponunt omnes admittentes talem scientiam. Deinde volunt. collativa auxilii ex directione talis scientiae etiam est prior merito, ponendo cum sit causa auxilii causantis

tale meritum: ergo totum coniunctum antecedit absolutam exi-
stentiam meritorum. probatur consequentia: quia totum hoc coniunctum praecedit
existentiam auxilii ut pote includens causalitatem: existen-
tia auxilii causantis meritum praecedit absolutam existentiam
meriti: ergo totum coniunctum antecedit existentiam absolutam
meriti.

29° Tandem quod coniunctum illud connectatur infallibiliter cum
collatione gloriae, (quae est ultima antecedentis probandi pars)
probatur: nam voluntas generalis coniuncta cum voluntate
tribuendi auxilium sub quo ponatur meritum finale, in-
fert infallibiliter collationem gloriae: item voluntas collationis
auxilii directa per scientiam mediam de efficacitate illius in
ordine ad meritum finale infert infallibiliter tale meritum:
ergo coniunctum hoc connectitur cum positione gloriae dependenter a me-
ritis. consequentia constat: quia si non haberet istam connexionem non poterit
inferre infallibiliter gloriam. antecedens autem probatur: nam hic syllo-
gismus rectus est; omnis homo qui habeat meritum finale assequetur
gloriam infallibiliter, hic homo habebit meritum finale infalli-
biliter: ergo infallibiliter assequetur gloriam et praemissae inf-
fallibiliter inferunt consequens, ut patet: sed nunc sic: praemissae istius
syllogismi verificantur probabiliter coniunctum a nobis positum: ergo sicut
illae inferunt infallibiliter assecutionem gloriae, ita et hoc
coniunctum inferet infallibiliter positionem gloriae. antecedens ostenditur
nam maior habetur ab ipso quod habet voluntas generalis, quae
est de conferenda gloria omnibus et singulis hominibus, si habeant
meritum finale: item infallibilitas minoris reperitur in coniuncto
ex scientia media de eventu auxilii et voluntate illud confer-
endi, si enim certum sit ut enuntiat scientia quod ponet meritum
si det tale auxilium, et certum est quod dabit tale auxilium
si det voluntas illud conferendi, data hac voluntate simul
cum scientia, certum manet quod homo habebit infallibiliter tale
meritum: ergo praemissae illius syllogismi verificantur per coniunctum

a nobis

ã nobis positũ. qillud ĩuncũ infert infallibiliter ass
utionẽ gloriæ ee ĩnectũ cũ gloriæ positione, atque
adeo efficaciter prædestinatio ad talẽ gloriã dependenter ã meritis ĩferendã: ergo sub voluntate generali salvandi õẽs stare potest prædestinatio ad gloriã post merita antea ad eorũ absolutã prævisionẽ.

Prædictũ 291

assertũ potest intelligi dupliciter, et utroque mõ verũ
e: 1º itaqd meritũ finale unicũ sit, vg si decat
Deus qd singulo ĩferat auxiliũ qd ponet meritũ
finale, sub quo recipiendũ sit quo eo tempore vita
terminatura est: si instructũ hac sciã hẽat Deus
voluntatẽ ĩferendi tale auxiliũ ẽxistã voluntate simul
cũ sciã et ex voluntate generali resultabit prædestinatio dependens ã meritis et precedens eorũ absolutã
prævisionẽ. Resultabit enĩ ĩunctũ qd sit actus divinũ aliq absolutã futuritionẽ meriti, ã quo valeat
ad ĩsequutionẽ gloriæ, ĩ aliter tribuenda quẽ ultra
merita: q̃ non aliud mõ potest dari in Deo prædestinatio ĩstanã ex aliter illa voluntate generali. præterã
qd ĩ repugnat Deũ hẽre illã voluntatẽ collatiõis auxiliĩ
ex directione suæ mediæ de illius efficacitate. et tali
unde ĩũ supponit existentẽ voluntatẽ generalẽ.

2º potest 292

intelligi tradita sic, itaqd merita plura sint et interrupta
per peccata decursu totius vitæ, vg si hõ hẽat viginti
opera meritoria, quæ deinde peccatis ĩnt minuantur
ita in qd ultimũ vitæ opus meritoriũ sit, et auxiliũ
ad illud ĩiungendũ cũ merito finali; Deus sciã media
cognoscens hæc opera ĩditionate futura, potest
hẽre voluntatẽ de collatione istorũ auxiliorũ vigsale

ad ultimum et dirigi ad illa ex scia media de eventu futuro sub his auxiliis, tunc hoc coniunctum simul cum voluntate generali erit vera praedestinatio ad gloriam post merita et praecedens absolutam existentiam eorum, ergo ita etiam potest dici ex parte Dei ista praedestinatio. Patet totum, quia nulla est repugnantia in eo quod Deus habeat scientiam mediam de illis operibus, et simul ex eius directione habeat praefatam voluntatem, ex probatis; neque ex his unicum coniunctum cum praedicta voluntate erit praecedens absolutam meritorum existentiam, inferens quae gloriam non aliter conferendam quam dependenter a meritis: ergo erit vera praedestinatio in nostro ex posito.

293 Haec vera sunt si voluntates istae conferendi auxilia ad ea opera meritoria inter se sint non subordinatae, neque inter se sint dependentes, ita quod voluntas de secundo auxilio efficaci habenda non sit nisi praesupponat primum meritum, et sic de tertio ... secundi, et de caeteris usque ad meritum finale, si namque, ita haec in subordinatis in eo coniuncto de habitu praedestinatio, et non quae praecedat absolutam existentiam suorum meritorum, quod ibi sit praedestinatio, patet ex proxime dictis, quod non praecedat existentiam absolutam suorum meritorum probatur quia per hoc praecise quod voluntas de tribuendo secundo auxilio pendeat a positione primi meriti, prius debet videri existens primum meritum quam habeat voluntas collativa auxilii ad illud et sic de reliquis sibi usque ad ultimum, sub quo de decessu in gratia: ergo nequit ista praedestinatio esse ante absolutam suorum meritorum praevisionem.

Probo consequentiam: praedestinatio formaliter est in coniuncto suorum ... voluntatum praesupposita generali ut supponimus.

coniunctum

dunctis hoc est ante absolutam eorum meritorum praevisionem et per se patet, praeter quam cum istarum voluntatum subordinatione: ergo neque praedestinatio est ante absolutam suorum meritorum praevisionem. 294

Quibus hoc ita sint ad huc dico. licet voluntas collationis auxiliorum, de quibus hactenus, ita sint subordinatae, nihil omnino stare potest ex parte Dei praedestinatio, quae inferat horum voluntatis et distinguat ex voluntate generali salvandi omnes, sitque ante absolutam praevisionem meritorum. explico dico. scientia divina media non solum cognoscit, quod eveniet in voluntate petri v.g. si ei conferat auxilium a. videlicet quod consentiet vel non consentiet libertate ut hactenus diximus, verum etiam cognoscit Deus scientia media sua decreta praedestinationis futura ut probavi in disputatione de auxiliis loquens de ista scientia, et quae omnium Doctorum Nostrorum fuit. ergo scientia media non solum cognoscit Deus, quod faciet petrus, si ei conferat tale auxilium v.g. quod illi consentiet et ponet suum meritum; sed etiam cognoscit per aliquam futuritatem talis sui quam voluntatem habiturus esset ipse Deus circa collationem aliorum auxiliorum ex suppositione quod ipse consentiet, et poneret suum meritum. haec vera legitima est. probo ex media. haec scientia media, qua Deus cognoscat quam voluntatem ipse habiturus sit ex suppositione primi meriti conciliata cum voluntate generali, et particulari de conferendo illo auxilio efficaci dicitur, quod est finaliter praedestinatio ad gloriam praeter merita et praecedit eorum suam absolutam praevisionem: ergo licet voluntates istae in se sint subordinatae et expectantes positionem absolutam

præcedentis meritorii, adhuc poterit intelligi vera prædestinatio dependens a meritis, et ante omnia eorum absolute existentiis.

295 Probatur assumptum, et quidem et quod illud coniunctum sit formaliter prædestinatio videtur perspicuum. Nam est aliquid se tenens ex parte Dei, vi cuius creatura rationalis infallibiliter perveniet in beatitudinem. Ergo formaliter est prædestinatio. Antecedens probatur: quod positis illis duobus, scilicet voluntate generalis gloriæ conferendæ cuivis decedenti in merito finali, scilicet scientia media est infallibile, quod quis decedet in tali merito, si quidem per illam scientiam formalitatis videtur Deus contingentia cum priori omnia reliqua usque ad finale meritum, denique scilicet primæ voluntatis collatione purificatur conditio. Ergo coniunctum hoc est aliquid vi cuius creatura rationalis infallibiliter traducetur in beatitudinem. Patet consequentia: quia actus conditionatus infallibilis, purificata conditione, infert infallibiliter obiectum positionis absolutæ. Rursus quod ita prædestinatio sit ante absolutam omnium prævisionem meritorum, facile probatur: nam illud coniunctum præcedit statum absolutum omnium et singulorum meritorum: ergo est ante eorum absolutam existentiam. Probatur antecedens: quod si in præcedenti forent scilicet voluntatis purificantis conditionem, scientia enim media et voluntas generalis certo præcedunt, ipsum dent etiam rationem prædestinati. Atqui scilicet voluntatis purificantis conditionem etiam præcedit: siquidem hæc voluntas est collativa primi auxilii ad primum meritum, et hoc ipso immediata illius: ergo præcedit statum absolutum meriti atque adeo totum coniunctum in quo formaliter est prædestinatio, hæc dependens a meritis

antecedit eorum ejus absolutam previsionem. Ipsa hec 296
doctrina, supponamus in Deo dari nunc cognitionem si perro
conferat hunc auxilium ad diversos. Habebit et homini
ita respondenti ego confero alia, sive ad eos cor
respondeat sub aliqua sive cum interruptione
sub qua tandem decedat in gratia; hac ipsa decedet in gratia - ex directione istius scientie fiat
Deus voluntas conferendi hunc auxilium simul actu
voluntatem salvandi eos, si habeant merita finalia
hoc quamvis inferat infallibiliter gloriam, et antecedit
statum absolutum meritorum ejus: Ecce et ita predesti
natio. in illud quamvis potest reperiri ex parte Dei
et tali predestinatio. assistat quoad actum
voluntatis, supponitur enim existens voluntas gen
eralis, et non videtur difficultas in voluntate collatione
auxilii primi. quoad illum actum scientie medie probatur.
nam de facto cum plurimos homines videt Deus versus
illos in statu absoluto, ut experientia testatur.
a priori ad istius notitiam id cognovit in statu
conditionato. distat enim: quod quod ponitur in statu
absoluto dependenter ab aliqua conditione
prius fuit cognitum a Deo in statu conditionato;
cum prius supponat cognoscibile pro tali statu; ergo
in Deo dari potest cognitio hujusmodi: ergo ex illa
poterit constitui predicta predestinatio.

Caput 4um

Occurritur adversis objectionibus. 297

Dices 1o contra hanc nostre Resolutionis partem. nequit reperiri
vera et realis predestinatio in statu posito volu
ntatis generalis scientie medie, et voluntatis collationis

auxilij: ergo praedestinatio requiritur ex illa voluntate generali. Antecedens probatur. Nam praedestinatio debet inferre infallibiliter gloriam, sed coniunctio illius non infert: ergo. Probatur minor: quia nulla pars divisive infert: ergo neque ipsius coniunctio: consequentia supponitur. Probatur antecedens: quia nequit inferre coniunctio, nisi inferat, saltem ratione alicuius partis, cum neque ad illius haec gratia inferendi, quia non hoc verificetur ratione alicuius partis reperta in toto, ut videre est in aliquibus gratiis enuntiabilibus de aliquibus compositio, sive gratia corpus, corruptibile est. Quam doctrinam nos ipsi statuimus supra a numero 147: ergo si nulla ex praedictis partibus habet vim illationis gloriae, neque illius habebit coniunctio: atque adeo in illo non reperietur vera ratio praedestinationis.

298 Respondeo nego antecedens, ad cuius probationem admissa maiori, nego minorem. Probationi distinguo antecedens et nego consequentiam. Minoris probationi nego antecedens. Quia stare potest quod praemissae divisive non habeant vim illationis rationis, et quod coniunctio illius habeant utcumque in hoc silogismo. Si homo vocetur auxilio a Deo vocatur tali auxilio: ergo convertitur. In quo singulae praemissae non inferunt, et omnes coniunctae utcumque apparet. Ergo stare poterit quod singulae partes illius praedestinationis non inferant gloriam et quod omnes simul habeant eius illationem. Neque argumentum ad hominem factum, neque exempla adducta probant contra nos, quia ratio gratia inferendi non est vaga, et intrinseca illi coniunctio, quare non militarent contra nos exempla adducta sicut nos ea obijcimus contra necessitatem moralem, de qua gratia intrinseca determinatum et collectiuis; ac propterea verificatur de toto coniuncto,

Id

quod habet vim inferendi gloriam non est de sui genere per 119
tibus quod autem plura grata sint huiusmodi, constat etiam
Tironibus qui explicant suppositiones collectivas.
Dices 2.º quia 299
bus in Deo non daretur scientia media, adhuc daretur sufficiens
ens antecedens ex voluntate generali, et voluntate collativa auxilii,
ut ibi intelligeretur praedestinatio: ergo non oritur
praecise ex illis voluntatibus et scientia media. antecedens probatur
nam seclusa scientia res ita evenirent, ut re ipsa homo
ille decederet in merito finali ex vi talis voluntatis.
ergo solum in illis voluntatibus intelligeretur praedestinatio.
Hoc argumentum solutum est supra, et ibi diximus deberi distinguendo
antecedens: posita sola illa voluntate intelligeretur praedestinatio,
quae sit formaliter talis in Deo, nego antecedens; quae sit
materialiter sit praedestinatio, concedo antecedens. loquimur autem de beneficio
de praedestinatione formaliter tali, in cuius Deus sciat media
conferenda non esse posita frustratione; sed infallibiliter habitura
effectum, et in cuius conferens ea media operetur ut specialis
beneficus sui praedestinati. quae omnia non reperientur
in ea praedestinatione, si scientiam mediam excludamus
ab illius constitutione
Dices 3.º contra praecedentia solutiones 300
traditas. scientia non efficit quod ista praedestinatio sit talis in
Deo formaliter: ergo seclusa illa adhuc non carebit praedestinatio
formalis. probatur antecedens: quod Deus per illam scientiam non constituitur
praedestinans, sed solum merita conditionate futura
quae merita praedestinatio non sunt: ergo talis scientia
non reddit Deum ut formaliter praedestinantem neque praedestinatus
talis in Deo. probatur consequentia: nam scientia id praestaret,
si Deo repraesentaret ipsum praedestinatum: ergo si illum non
repraesentat, non reddit praedestinatum formaliter talem in Deo.

Ad 2.um dico ergo: scientia non efficit se solam quod praedestinatio sit talis ruinae Dei, secundo ergo, non efficit id in ratione aliorum actuum, nego ergo, ut enim praedestinatio formaliter sit talis, non requiritur quod Deus reflexe cognoscat, id quod est praedestinatio, sed solum quod Deus sit instructus ea notitia, per quam maneat certus quod auxilia conferenda casum non reddent et per quam cognoscat se tribuere donum maius in ratione doni praedestinato, quam non praedestinato. Sed scientia media hoc praestat formaliter ut supra diximus: ergo reddit praedestinatum formaliter talem ruinae Dei, ergo praedestinatio requirit solum merita conditionate futura.

Dices

301 4.o contra 2.am nostrae secundae partis. Si posset dari praedestinatio dependens a meritis et non absolute eorum futuritione, nempe modo exposito numero 294, falsum erit quod possit dari praedestinatio, consistens ex voluntate generali, et aliis voluntatibus, quae non praecedunt absolutam existentiam omnium meritorum, ut dicebamus numero 293: ergo utrumque quod dictum est simul fere non valet. Probatur consequentia: quia praedestinatio solum erit illud complexum prius quod intelligatur in Deo, inferat quae infallibiliter gloriam, licet etiam inferat alias voluntates quae necessariae sunt, et quasi intermediae ad gloriae positionem, atqui complexum illud, quod prius intelligitur, est id quod praecedit absolutam existentiam eius, et singulorum meritorum: ergo in hoc complexo, et non in alio erit formaliter ista praedestinatio. Hic minor constat: nam absoluto complexo valet ad aliud, et non e contra: ergo complexum hoc est prius, consequenter quae inducet rationem praedestinationis formaliter.

302 Ad hoc nos in praesenti non debere, quod sit de facto praedestinatio formaliter, sed solum investigare quod sufficeret ex parte Dei, ut supponitur

voluntatem generali, quo Octavo dat intelligere aliquid divinum quod si solum existeret, intelligeretur Deus, ut praedestinans aliquam, nec quod sit ens ex perfectione Divina reperiatur in Deo aliud connexum quod etiam possit intelligi ut praedestinatio formaliter. unde Authoris factum non impugnat nostram doctrinam. illi Respondebunt negando. Consequentiam ubi probationi distinguo maiorem. praedestinatio erit illud connexum prius, si tale foret ex indigentia effectus concedo maiorem, si tale sit solum ex perfectione Divina nego maiorem. praedestinatio enim solum ex indigentia sui obiecti solum petit quod ex parte Dei sit aliquid Divinum inferens infallibiliter gloriam dependenter a meritis sive illud praecedat absolute suum eorum existentiam sive non — potest aliter etiam distingui eadem propositio: praedestinatio erit illud connexum prius quoad constitutiva sufficienter praedestinationis, omitto maiorem: quoad constitutiva varia nego maiorem. hoc est praedestinatio sufficienter reperitur in eo connexo, etiam non varie, quae in actu etiam potest reperiri: ad nostrum quo in suo probabili constitutivo formali Beatitudinis diximus quod ea sufficienter reperitur in actu intellectus vel in actu voluntatis, licet neutrum totalitatem requirat, quia quilibet est forma adaequata adaequatione sufficientiae de quo videri poterit Dominus Hispalensis.

Dubium 9.^a

Utrum sit collis electio Divina efficax ad gloriam ut coronam ante opera praevisionem meritorum.

Caput 1.

Aliquorum praemittuntur sententiae referuntur.

Duplex in Deo potest distingui voluntas qua aliquid

obiq alia q. dicimus inefficacis et alia quas efficaces appellamus. inefficax talis e. ut voluntas possit adhuc inclinari ad ejus contrarium et quod illius carentia consistat cum positione talis obji. efficax e. vero ea quae talis ut ei resisti non possit. ita quod si ea voluntas supponatur existere existimus sit infallibiliter eius objectum, sive illud sit existentia rei, sive destructio illius. de voluntate inefficaci qua salutem hominis vult non e. nobis sermo in praesenti, cum diximus ex dictis praecedenti, et quod illa voluntas in Deo dari itaque non sit solum voluntas signi, sed vere voluntas beneplaciti, et quod illa praecedit praevisionem meritorum licet sit dependens a libris quae sunt in Deo ante notitiam tam absolutam quam conditionatam meritorum. solum ergo inquirimus de voluntate efficaci ex qua Deus vellet hominibus gloriam propter merita, et antecedat notitiam absolutam et conditionatam meritorum. hoc e. de voluntate sub qua inevitabile sit quod ponat gloriam, et ejus merita sub quibus illa conferenda sit.

304 In hoc puncto Thomistae omnes, et omnes Scotistae cum Patre Fabbi, non solum statuunt post hujusmodi voluntatem dari etiam docent eam de facto esse omnino necessariam in praedestinatione Divina antecedere quae tam scientiam visionis quam mediam de meritorum existentia, et haberi a Deo post scientiam simplicis intelligentiae decorum de meritorum possibilium. e contrario vero omnes ad unum Patres Societatis docent, praedictam voluntatem efficacem et antecedentem praevisionem meritorum non esse ponendam in Deo pluribus titulis. sicut etiam pro hac sententia omnes ii exteri Theologi qui scientiam mediam in Deo statuunt; illa enim admittitur ut sub voluntate Divina efficaci salvetur libertas creata, quae salvari

requirit sub huius modi volunt. ante operationis de futuritione meritorum quot, qualisque sint eius modi thei, videri poterit apud P. Genaa de scientia media praesertim eventilat. 44. 305

Ante Resolutionem Veritatis

Notandum 1º difficultatem istam non intendi de infantibus et usu carentibus: quod his non tribuit gloria seu ipsorum corona, sed solum ut hereditas acquisita ex meritis Christi Domini: unde cum ex parte ipsorum merita non requirant, neque aliquas eorum liberas operationes, inde fit quod talis ellectio terminata ad ipsos non repugnabit, quod sit dependenter efficaci aliorum meritorum videlicet Christi Domini, in quo eadem superest difficultas ac in nostris. solum ergo vocamus in examen ellectionem istam rei adultorum, quibus Deus ferenda sit non solum ut hereditas, sed etiam ut corona rei ipsorum.
Notandum 2º extendi quaestionem istam, seu posse intra se includere ea, quae rogat, an possit Deus praefinire ~~[illegible]~~ efficaciter operationes liberas creatae omnes per visionem talis operationis, hoc est ante notitiam de futuritione tam absoluta quam conditionata liberae operationis. Ratio mihi probia est: nam si Deus posset efficaciter intendere gloriam ut coronam ante omnem praevisionem meritorum, poterit etiam velle efficaciter meritum ut meritum ante omnem praevisionem illius: ergo poterit etiam velle efficaciter operationem ut liberam ante omnem eiusdem praevisionem. Probatur consequentia: quia meritum ut meritum dicit praecise operationem liberam ut liberam: ergo si potest velle efficaciter meritum ut meritum, poterit etiam velle operationem liberam ut liberam. antecedens probatur: nam quia intendit efficaciter gloriam per merita vult eadem efficacia ipsa merita, quae sunt media ad talem gloriam sive ea vellit per eiusdem

actus intentionis seu dicti seu nario illatiuest prime,
ut cernit et in nostris efficacibus intentionibus qui ... si Deus
potuit intendere efficaciter gloriam pro ter merita ante
quam eorum previsionem, poterat etiam velle efficaciter mer-
ita ante similem previsionem. Et econtra: quia voluntas
ista intendens vel est, vel infert volitionem efficacem de
ipsis meritis, et econtra de ipsa operatione libera prout
libera est. Unde de utraque discursus pariformiter
sentiendum est.

306 Cum hoc tamen discrimine quod voluntas
secundum quod est intentio dicitur electio respectu ad gloriam
sub quibus terminis modo loquimur, et secundum quod est volun
tas de ipso opere prout libero, vel meritorio dicitur
predefinitio. Decretum, aut voluntas efficax. Propterea
dicimus nos non preferamus circa electionem illam efficacem,
in dictis autem feremus circa decretum, aut predefinitionem
efficacem libere operationis ante quam illius previsionem
sive absolutam, sive conditionatam; quod enim diximus
de electione dictum etiam volumus de predefinitione
in qua militant fere omnes rationes in presenti adducendae.

307 Nota-
ndum discrimen quod reperitur inter dilectionem, et electi-
onem, quod nos tenemus assignare, quia id videtur supponi
a D. Thoma dum hic quaestione 23 art. 4 docet, quod predes-
tinatio cum non presupponit electionem, et electio dilectio-
nem; ergo aliquod discrimen cum non debet reperiri inter
hos actus prout tales sunt. Ex ultimo eximente eius de
Angelis preceptis satis expresse in corpore huius
articuli, quod dilectio solum dicit actum quo vellimus
alicui bonum, electio vero dicit et actum quo vellimus
alicui bonum pre aliis, quibus nollemus cuius nisi bonum.

hac voce praedestinatus recte dicitur a Deo dilectus quatenus Deus illi vult bonum Beatitudinis. ut etiam electus quatenus illi vult tale bonum prae non praedestinato vel praereprobo. — Praeterea hac etiam voce recte dicitur, quod praedestinatio praesupponit electionem et electio dilectionem, quatenus videlicet dilectio ut talis latius patet quam electio, et electio quam praedestinatio: ipse enim dicitur via sua distinctione praedestinatio ut talis, quam electio formaliter; et electio ut talis dicitur etiam ipsius quam dilectio formaliter. ergo hac voce praesupponet praedestinatio electionem et electio dilectionem. Dicitur enim quod hac voce dilectio se habet ratione electionis sicut genus subalternum ratione infimi; et electio ratione praedestinationis, sicut genus infimum ratione speciei. ergo sicut ista habent prioritatem, et alterum praesupponit ad alterum, sic evenit in dilectione, electione et praedestinatione. 308

Notandum ultimo quod licet Thomistae et Scotistae, conveniant in adstruenda hac voluntate efficaci, quae sit electio ad gloriam ante opera meritoria praevisa; adhuc longissime distant in medio quod inferunt ex tali voluntate. nam Thomistae statuunt istam electionem ita efficacem, et ex vi illius medium seu auxilium ex se et ab intrinseco efficax ratione meriti ponendi; siquidem ex vi huius voluntatis confertur a Deo physica illa praedeterminatio qua in eorum sententia indigent causae, etiam liberae ad suas operationes: Scotistae vero solum inferunt auxilia adiungenda infallibiliter cum merito, nec determinant, an sit intrinseca aut quale eorum efficacia; quin imo potius inclinant in auxilia ex se in differentia, et adiungenda infallibiliter cum

merito ex vi, et energia istius ellectionis ita efficacis.
in hoc namque vno ~~vnan~~ vnanime sunt quod scilicet ellec-
tio haec ex se efficax stare possit cum eo quod gloria inten
datur vt corona ante praevisionem meritorum; et consequenter
quod possit efficaciter intendi a Deo operatio vt libera
ante notitiam de futuritione tum absoluta tum
conditionata talis operationis.

Caput 2us

309 Impossibilis est ellectio efficax ad gloriam vt coronam
si praecedat ante praevisionem meritorum.

Plura congesta sunt ex parte nostra ad hanc propositionem
resolutionis, et quibus efficacissime suadetur impossibilitas talis
ellectionis ex se, et ab initio efficacis. ea omnia ad
vnicum reduci possunt, cui nemo quoque ex integro satis-
fecit licet serium meditetur et advertat ad solutiones.
id autem hoc vnum est (quo excluditur aliquibus ex ef-
ficaciore definitione operatione libera vt tali) quod
nimirum talis ellectio repugnet cum libertate quae necessario debet
reperiri in operibus meritoriis dependenter a quibus glor-
ia vt corona intendi debet et sine quibus nequit vere
elligi in gloriam vt in bravium: ergo talis ellectio impossibilis
erit, vtpote continens repugnantiam, quod intendatur
dependenter a causa libera, et eius libertatem evertat.
Probatur

310 quod ellectio ita efficax evertat libertatem: etenim
facultas libera illa est, quae positis omnibus requisitis con-
currentibus ad operationem potest ponere actum et oppositum eius,
ex indifferentia dominii propria agentis liberi; et posita
hac ellectione efficaci non manet in agente haec indif-
ferentia: ergo neque libertas. maior est veritas catho-
licis certa, et ita admittitur ab adversariis, cum

nebissime ~~diff~~ finita ~~est~~ sit de Tanvenij et Tansenij 123
probatur minor multipliciter. Primo quia posita hac electione manet predestinatus determinatus ad operandum et impeditus ad non operandum: ergo non manet in illo indifferentia propria libertatis. Consequentia patet quia stare nequit in dicta vera determinatio ad unum extremum et impedimentum ad oppositum. Antecedens probatur: nam hoc electio est antecedens inevitabile predestinato, et determinans ad positionem meriti ac impotens disiungi cum opposito meriti: ergo sub illa manet predestinatus determinatus ad operandum et impeditus ad non operandum. Quod hoc antecedens sit inevitabile probatur quia talis electio ponitur omnino independenter a dissensu predestinati, et supponitur, consequenterque ponitur in Deo sine homine: ergo aliunde infertur infallibiliter dissensus erit antecedens inevitabile. Dilatatur: quia antecedens inferens dissensum solum erit vitabile predestinato quatenus in ipsius potestate sit, quod ponatur vel quatenus in ipsius potestate sit vis illativa illius; at neque positio electionis est in potestate predestinati ut adversarij supponunt cum ponatur electio antecedens ad praevisionem dissensus; neque vis illativa illius est etiam in eius potestate cum efficacia sit intrinseca, neque a dissensu dependens ullo modo: ergo talis est inevitabile predestinato; atque adeo non relinquit in illo indifferentiam propriam libertatis. 311

Probatur illa minor: nequit homo esse indifferens ad operandum et non operandum, si antecedenter omnino maneat determinatus ad unum extremum: at sub hac electione manet predestinatus omnino antecedenter determinatus ad operandum: ergo non manet cum indifferentia ad operandum et non operandum.

maior supponi debet ut omnino certa, quia hoc solum potest esse discrimen inter causas liberas et naturales, quod istae antea sunt determinatae ad suas actiones, et sic necessitatae, illae vero non: quia etiam praedeterminatio est necessitas antecedens satis inimica libertati nostrae, quae non est solum libertas a coactione, sed etiam libertas a necessitate, ut est communis sensus etiam Thomistarum determinantium, tandem autem sede domini Jansenius. probatur consequentia: quia determinatio omnino antecedens est necessitas ad operandum, sed ista electio est prius determinata omnino antecedenter: ergo sub illa manet praedeterminatus omnino antecedenter determinatus. maior probatur: quia determinatio ad unum est necessitas formaliter unius extremi: ergo determinatio quae sit omnino antecedens erit similiter antecedens necessitas. probatur secundo: quia nulla alia ratione necessitat agens nisi quia determinat; cum per determinationem tollat indifferentiam: ergo sicut determinatio vera est vera necessitas, ita antecedens determinatio erit necessitas antecedens. atqui haec electio affert secum determinationem ad operandum, et illam affert omnino antecedenter ut supponit ab adversariis: ergo affert secum antecedentem necessitatem, sub qua ratione nec Thomistae docent manere illam libertatem.

312 Tertio probatur eadem minor: non potest esse mihi indifferens positio operationis, si mihi non est indifferens positio causae connexae metaphysice cum tali operatione sed haec electio mihi non est indifferens, et illa est causa metaphysice connexa cum extremo operandi determinate: ergo nequit esse mihi liberum hoc extremum sub tali electione. maior ostenditur: nam ut mihi sit indifferens operatio requiritur quod ego possim illam ponere vel oppositum illius: ergo si esset causa sit inevitabilis requireret quod ego indifferens sim ad positionem vel non positionem causae. sit exemplum. ego ligo

ellum

ligatis pedibus non sum indifferens ad incedendum
et non incedendum, nisi praecognitum sim indifferens ad
tollendum catenas, ex qua infertur non incessus, et tollere
eius mihi impedimentum; vel praecognitum fuit indifferens ut
in me poneret hoc impedimentum, potero quoque
illud vitare: ergo si res ita non eveniat negare esse
liber et ligatus: ergo neque mihi erit indifferens op-
eratio, ad quam adest causa ex inferens inevitabiliter, nisi
praecognitum positio dictae causae mihi indifferens sit: minor
primi silogismi probatur: nam allectio illa quam in
Deo absque dependentia mei consensus est ante
cognitionem ipsius; et eius auctor Deus statuerunt, ut
est causa vel mediata vel immediata ipsius operis, siquidem
est efficax ut etiam asserit ab his Doctoribus: ergo mihi non
est indifferens, et aliunde est metaphysice connexa cum
extremo operandi tali: ergo mihi non erit indiffer-
ens tale extremum, et consequentia: quia illud mihi foret indi-
ferens, si mihi esset indifferens causa metaphysice connexa
cum illo. 318

Probatur secundo praedicta minor: ut mihi sit indiffer-
ens operatio, debent esse indifferentes praemissae ex
quibus illa certo deducitur; non possunt esse mihi indifferentes
praemissae posita hac allectione: ergo: maior certa
videtur: quia si mihi necessarium est eius, nequit esse liberum
oppositum extra illud; probatur minor; nam ut praemissae sint
mihi indifferentes debet esse in mea potestate illas falsi-
ficare, si eas sint necessario verae, respondent eadem
necessitas in oppositis: atqui sub hac allectione non possunt
falsificare praemissae ex quibus necessario deducitur opera-
tio: ergo praemissae illae non sunt mihi indifferentes. minor
constat: quia praemissae sunt istae: Deus allexit efficaciter

ad gloriam post merita non potest non ponere merita, ergo
ellectio ad gloriam post merita ellectione efficaci: et quod
omnes nequeunt falsificari. Tamen ergo quod veritas per
dicens ad scientiam simplicis intelligentiae, quae non pendet a
libero decreto; quod non est in mea potestate cum non sit vo
lentis neque currentis sed solius Dei miserentis: ergo
non possunt falsificare has praemissas quod si possent illae
futurae erant in mea potestate.

324 Minor illa probatur. Non est
mihi indifferens positio ellectionis efficacis neque
dispositio operationis cum tali praefinitione: ergo neque
potest esse mihi indifferens extremum oppositum dictae connexionis
cum ea declarata est: quod hoc extremum erit indifferens, vel quia
tum est indifferens positio ellectionis vel quia tum est indiffe
rens dispositio seu ~~[illegible]~~ operationis decretae cum
ellectione. Antecedens probatur quoad primam partem; nam positio elec-
tionis ponitur a Deo independenter a mea libertate
cum ponat ante operationis praevisionem decretum, ergo eius positio
non est mihi indifferens. Patet consequentia: quod mihi erit indif
ferens si a me dependeat aut a meo decreto
et aliter mihi indifferens esse non potest. Probatur etiam antecedens
quoad secundam partem: nam mihi non est indifferens effectus istius ellec-
tionis: quia quod ab ipsa oritur ex connexione metaphysica
cum effectus ellectionis tam connexus cum illa et extremum oppo
situm dictae connexionis, ut docent adversarii: ergo neque dispo
sitio huius extremi cum ellectione potest esse mihi indif
ferens. Declaratur etiam: quod ut mihi foret indifferens, oportet
erat quod non infertur metaphysice ex ellectione. Licet enim
voluntas creata sit et cum ea creata talis extremi quod
istud conveniat ab alia causa adaequata adaequatione
sine effectu et metaphysice connexa cum illo, si mihi non est

indif

indifferens positio talis causae nequit esse indifferens coniunctio effectus cum illa: cum mihi non est indifferens positio ellectionis neque oppositio operationis cum illa: obstante ea, adequatum quod mihi ibi superest quod sit indifferens, et consequenter quod mihi superest libertati. 129

Denique probatur intenta minor. Nam si extremum operandi qualitate esset indifferens voluntati foret etiam ipsi vitabile, non est ipsi vitabile posita ellectione efficaci ante operis previsionem: ergo non est ei indifferens. maior est certa et nota ipsa libertatis, per quam nobis vertitur vitio vel laudi actus quos potuimus vitare. probatur minor: nam voluntas nequit vitare illud extremum ad quod precise ponitur inevitabilitas independenter ab exercitio ipsius voluntatis; si enim supponatur in statu inevitabili, ultra potuit facere talis voluntas quod vitare non potuit in tali statu. atqui voluntas sub tali ellectione est in statu inevitabilitatis ad extremum operandi qualitate ut supponitur ab his Doctoribus, cum talis ellectio tolli nequeat, volunt, neque impediri vis illativa illius: ergo tale extremum sub hac ellectione non manet evitabile voluntati, et consequenter neque ipsi liberum. mitto alia nec pauca nec levia quae vexari possunt contra hanc ellectionem et ea dabimus suo auspice dum de Divinorum auxiliorum efficacia dicemus. 315

Caput 3um

Effugia adversariorum precluduntur.

Frequentior his diebus Doctoribus facta est 316
illud gravi pondere ...

paratas fuerint solutiones, et exigi a lectori possunt. Itaque responsio sicut indigna est quae a viris theologis exhibeatur, ita indigna iudicio, ac a viris cordatis impugnetur. efficacia quippe alicuius rationis non ideo minuitur, sed potius commendatur plures ipsius quae ei parerent responsionibus ubi si una tantum foret sufficiens, ceterae viderentur superfluere. hac ergo pretermissa reliquas, quae diversae sunt solutiones audiamus.

317 Primum dicunt soli Thomistae, et etiam scholastici electionis istius non officere libertati quia licet Deus perquerellit? aetate, istius operationis antea, non vult solum operationem habitus, sed etiam modum ipsius. cuius modus sit ipsa libertas non solum vult efficaciter Deus quod fiat operatio, sed etiam vult efficaciter quod libere fiat. ergo voluntas Divina efficax non officit libertati operationis si simul vellit, et intendat eiusdem operationis libertatem; quae doctrina ex forma tradit Divus Thomas 1a pte. quaest. 19 art. 8 corpore, dum ait. cum voluntas Dei sit efficacissima non solum sequitur quod fiant ea, quae Deus vult fieri, sed quod eo modo fiant, quo Deus ea fieri vult. vult autem quaedam fieri Deus necessario, quaedam contingenter. ergo voluntas illa Divina efficax non solum intendens operationem sed etiam modum illius nempe libertatem. ergo sub electione ita intendente licet efficaci stare potest libertas operationis.

318 Divus tamen est, ubi addit Angelicus Doctor noster, quae scilicet Divina voluntas efficax dicitur: et ideo quibusdam effectibus aptavit causas necessarias quae deficere non possunt ex quibus effectus de necessitate proveniunt. quibusdam autem aptavit causas contingentes

de effectibus, et quod effectus contingenter eveniant.
Deus volens efficaciter nostri libertatis debet illam velle per media quae non officiant libertati; aliter esset chimerica et voluntas intendens libertatem et exhibens media illi contraria: sicut si ignis daretur calefacere per frigiditatem aut aqua infrigidare per calorem. Hinc sic: Deus posita hac voluntate efficaci ante praevisionem operis, Deus intenderet operationes liberas per media eversiva libertatis: ergo est ... in minori: nam poneret aut ... est in potestate creae et inferret infallibiliter operationes ut supponunt ad vertentiam: ergo poneret media eversiva libertatis. Ad nostrum quod si quis diceret, se allicere spontaneae movere pros, ad operationes, ad quas traheret ut impelleret; hinc etiam voluntates erit libertas sub vera necessitate in operando. 319
Resp. Thomistae, inter quos est Ioannes a Sto Thoma in 1a parte tomo 2 disp. 5a art. 6o nostram voluntatem fore liberam sub eiusmodi voluntate Divina efficaci, quod nostra operet voluntas sub contractione voluntatis Divinae, per in... est, et si se contraret se ipsam formaliter per opus actus; cum contractio creata eminenter contineatur in illa contractione voluntatis Divinae. — Contra tamen est 1o, quod hinc solum sequitur, quod contractio nostra contineat in contractione Divina non vero e contra: cum contractio Divina non sit in nostra potestate neque nobis libera, etiam non erit libera neque in nostra potestate operatio. 2o, nam licet res contineantur in Deo effective, et hoc vel virtualiter vel eminenter, non tamen continent quoad suos effectus formales, ut tales: ...

albede dtinet in Virtute Dinâ et munus dealban di ffaliter n̄ dtinet in tali Virtute, ut ro vite reperta in volunt^d atq dtinet in Deo, et vivere ffaliter voluntatis n̄ reperit in Deo: consequenter etiam reperiet munus se detrahendi, qui ātteffiy ffalis, et ppriis libertatis. 3° q si rōe huius dtinentie remaneret in nobis libertas ffaliter sub hac volunt^d Dinâ efficaci nullus posset excogitari actus Divinus per quem creâ necessitaret ut posset â Deo vere necessitari, pbat illatio: nq qui cumque actus assignet dtinebit Virtualiter, aut eminenter detrahendi voluntatis; et rōe huius dtinentie perte eli ber ffaliter. q nullus erit qui possit esse n̄ arius.

320 3° Resp^t solutione simili precedenti, videlicet qd voluntas Dinâ efficax n̄ necessitat, quia bis ita anter detet voluntas creata: q^e nimirus hec detractio n̄ causat necessitate et infallibilitas libere operationis, ut nos ipsi admittimus q^d sub predestinat^e Dinâ operatio infallibilis est, n̄ tamen necessaria. ita int̄ alios Albendo le q^t^e disp^d 57 sect^d 3^a: Sed 2^a est nq id nos intendimus ergueto facto qd scilicet hec infallibilitas quae fundat inevitabiliter in tali ellectione, n̄ sit precise infallibilitas, et etiam necessitas rii operationis. etenim hinc naria ē operatio quae ita est infallibilis, quia anter ad op detrationis voluntatis ponat aliq^d ex quo infallibile et inevitabile sit, qd talis operatio ponat, ut sepe dictu a nobis est, et posita hac ellectione efficaci, ponit anter aliq^d sub quo infallibile et inevitabile est, qd ponat operatio, ergo posita hac ellectione n̄ solus ē infallibilis et etiam naria eius mi operatio; atque adeo hec infallibilitas

pugnat cum libertate, est quae longe alia ab ea quam
dicimus ponimus, quae solum orit a nostro sensu vel fundat
in dependentia ab illo, et ideo tenea nobis evitabilis
est. 321

Resp. 2°, est quae solutio altera Joannis a S. Thoma
citati: necessitas orta ex volunt. Divina efficaci esse
necessitatem consequentis, et ex suppositione, quod sit talis voluntas,
et necessitas ex suppositione non officit libertati. Ut Doct.
Societatis admittunt; fundat quae in illo principio manifesto
Quod est ex suppositione quod sit, necesse est esse: ergo necessitas
orta ex hac volunt. Divina cum sit necessitas ex sup-
positione non pugnabit cum libertate, et indifferentia vo-
luntatis creatae. Haec omnia nugae sunt et puerorum sper-
nenda. et quidem libertas non laedit per necessitatem ex sup-
positione, si suppositio fuerit in potestate voluntatis,
et oriat ex eius determinatione: si vero non sit, orit necessitas
omnis vis libertatis, et ipsius eversiva. alioqui fieret 1°
quod homo vinculis ligatus posset libere currere; 2°,
quod voluntas sub visione Beatifica non esset necessita
ta ad amandum. 3°, quod humanitas unita hypostatice
Verbo esset libera ad peccandum: siquidem ex sup
positione horum oritur necessitas ad haec, ob quam quae non daret
ablata tali suppositione; atqui similiter se habet
necessitas orta ex volunt. Divina efficaci ergo vel
illa non est compatibilis cum libertate vel dabit vera lib-
ertas in exemplis adductis. Quod nullus Thomista
admittere potest. 322

Propterea dicunt 3°: verum esse quod vol
untas Divina efficax inferat antecedenter operationem nostram, adhuc
tamen haec est fractiter libera, quia supponit expresse intus
iudicium rationis indifferens, hoc est indifferenter proponens

amabilitas obiecti itaque reperit amabile utrumque extremum illius. Unde libertas quae formaliter est in voluntate radicaliter est in intellectu, ita respiciente obiectum et propterea stare potest, quod voluntas a Deo determinata et operatio sit libera, quia indifferens iudicio proponente obiectum libere amandum. Haec responsio communis fere antiquis et modernis accepta a magistro Bañez 1 parte quaestione 14 articulo 13, et usque modo tradita a nullo est impugnata; et ea putamus iudicio inexplicabilis est illius responsio. Ergo libertas formaliter non coalescit solum ex indifferentia iudicii dirigentis sed etiam ex indifferentia potentiae activae ad agendum et non agendum pro dominio suo. Et licet detur indifferentia iudicii, si non detur simul indifferentia virtutis operativae non dabitur formaliter libertas. Consequentia patet: nam si non detur haec indifferentia in voluntate non dabitur principium formale libertatis in potentia illa quae formaliter libera. Minor probatur: quia licet detur indifferentia iudicii sub hac electione, sub illa non datur indifferentia activitatis ipsius voluntatis determinatae ad unum extremum: ergo sub hac determinatione non est libertas formaliter. — 2° quia stare potest indifferentia iudicii cum necessitate ad unum extremum: ergo per illum modum indifferentiae non salvatur ratio libertatis. Probatur consequentia: nam si mihi proponatur duplex obiectum quod est amabile, et Deus determinaret concursum ad amorem unius, tribueret vero ad amorem alterius, tunc voluntas non esset indifferens licet haberet tale iudicium, neque poterit exercere libertatem, licet iudicium sit quantumvis, indifferens: ergo stare potest iudicium indifferens sine libertate propter defectum indifferentiae virtutis activae quae defectus habet voluntas sub electione determinata efficaci ut constat: ergo etc.

159

Veniamus tandem ad responsionem quam frequentissime 128
nimirum ad distinctionem sensus compositi et divisi quam pas- 323
sim utuntur qui D. Tho. mu... querentes, quod a nobis aut
nequeant aut nolint eam committere in ea contenti. dicunt
enim quod posita hac electione efficaci caritatis non tollitur
libertas creata ad meritum, quia licet in sensu composito
nequeat voluntas ponere non meritum, potest tamen
in sensu diviso ab eiusmodi electione. hoc est quantum
agere possunt; quod nequit voluntas creata coniungere
simul quod ex parte Dei det illud decretum efficax, et ex
parte ipsius det non meritum; si vero secludamus tale de-
cretum, poterit creata ponere non meritum. unde positio me-
riti libera est sub electione gratuita creata voluntas
est indifferens sine decreto ad utrumlibet de se, licet
per decretum determinata sit antea ad meritum potius quam
ad non meritum. 324

Haec responsio licet a nobis late reiecta
sit in controversia de auxiliis, pro praesenti impugnatur meo iudicio
manifeste primo ex conceptu et natura libertatis requisitae ad
meritum. et quidem libertas in actu primo est indifferentia potentiae
talis ut simul simul tamen virtute sit facultas ad
extrema opposita, ut constat ex communi definitione
potestatis liberae. Sed stante hac responsione non intelligitur
talis facultas: ergo neque ratio libertatis. minor probatur.
Quia stante hac solutione non datur simul facultas ad
utrumlibet ut patet: Sed subscribe gratuitas eius electione potest
unum extremum, et diviso ab electione aliud, ut constat
ex ipsa responsione: ergo non datur simul facultas ad utrum-
libet; consequenter neque libertas fruitur. Secundo quia
posita hac solutione nullum erit medium, sub quo intelligatur
Deus posse necessitare voluntatem creatam et re ipsa potes-

q. quod vi medij assignari dici poterit quod voluntas adhuc est libera quatenus in sensu diviso potest ponere oppositum licet requirat in sensu composito illius. — 3° nam hinc etiam sequeretur quod humanitas Christi Domini sub unione hypostatica, et voluntas in patria sub ~~[illegible]~~ visione Dei esse libere amat et illa libere potest peccare: consequens certum quod humanitas in sensu diviso ab unione et voluntas Beati in sensu diviso a visione possunt peccatum committere, et Deum non amare. Cum potestas illa quae ad unum extremum sit in sensu composito, et ad aliud in sensu diviso ~~[illegible]~~ non est potestas propria libertatis — mitto hanc ac solutionem quam [illegible] Janse- nius ipse a illa gratia ineluctabili dicens negat libertatem cum differentiis ~~[illegible]~~ tamquam figmentum Scholasticorum Theologorum, ut expresse habet lib. 8 de gratia Christi Salvatoris, cap. 4, ubi postquam exploravit nec non physicam praede- terminationi ait: quid quod ab adversariis dici potest unica illa duplicitas sensus compositi ac divisi, quam isti praede- terminationis physicae defensores adhibent, sed ibi ac dissi- pari potest. — haec Jansenius.

325 Dices Pro hac Dei provisione voluntas esse libera sub efficaci decreto contrario quod per hoc quod possit in sensu diviso ponere ~~[illegible]~~ non meritum, potens est etiam in sensu composito ad non meritum ipse. hoc autem porro sufficit ad indifferentiam ~~voluntatis~~ libertatis; quamvis enim voluntas non sit potens ad conjungendum simul decretum cum non merito. Contra tamen: nam potestas ista ad non meritum ipse videretur inijecta nam voluntas etiam ipse non sufficit ad rem vere libertatis [illegible] probatur consequens: nam non est libertas quae nunc sit, quia tunc erit quando divisio tunc enim erit potestas ad non meritum et modo illa non est: ergo quod ita sit potens non sufficit ad libertatem. —

2° nq si ex potestas sufficeret ha[bere] necessitas [ex] parte
hominis libere non peccaret et voluntas beati libere
Deus amaret libertate indiff[erentiae]. quod nec Thomista
nec scotista admittere potest. Ubi vel illatio quod virtus
ecta peccato Deus et non amore Deus strictus ipse posse
illis rebus in sensu diviso ut supra dicebam. ecce
esse. 326

Mitto solutiones alias excogitatas a nostris quando
quidem vel sunt vel reducuntur ad praedictas. talis est
illa qua haec necessitas orta ex electione dicitur coens
quod dependet causa prima, licet praecedat electionis
Dei. et ea qua averit decretum hoc Divinum certare
per nos libertatis et non naturae, atque adeo libertati
non adversari. ut illa qua intendit, meritum per eam
electionis efficacis intentum esse vitabile, quod refertur
ad decretum quod intentionis licet non sit, quod refertur ad
decretum quod efficax. Denique illud meritum vitabile
esse quod rei pictae voluntas creata, quod his non sit quod
rei pictae Divinae. — Quibus omnibus praeter eas quae dicta
refutantur ex dictis ad unum respondeam quod didici ex
D. Augustino lib. 3° de libero arbitrio Cap[ite] 18. et
si laboriosum omnia mandare memoriae hoc brevis
simum bene quo eam quae sit causa est voluntatis
si non potest ei resisti sine peccato caeditur, quoties esset
nimium libertatis, ut operatio maneat imputabilis.

Caput 2[um] 327

Quinta opposita spe Deferuntur.

Ante quam aliquam per species differentiae cultas videntur
haere Deaboniarum, adstandum est quod quae illa saure
scriptae loquutiones quasi ad versarios hic ingerunt
Augustinus in sua da binus disp. 43 ds serma fort de

affectione ad gloriam, qui e contrario ad summum probare poterunt, quod talis affectio sit ante absoluta, non vero ante conditionatis meritorum praevisionem. contentiones partis iuvare possunt pro Thomistarum praesenti. unde id unum modo dicendum, quod nimirum ista affectio licet ex se efficax sit habetur a Deo post suam conditionatis definitionem meritorum eo modo quo diximus sequenti itaque dicimus, non vero aliter ut dictat ex nostra sola in praesenti tradita. qua solutione occurrendum est auctoritati D. Thomae quoties videtur admittere affectionem efficacem ad gloriam ante praevisionem meritorum, quae testimonia accipi debent de praevisione absoluta eorum, non vero de conditionata.

328 Notandum praeterea quod in praesenti non debemus immorari in iis quae saepe soluta, et ad hoc saepe nobis obiecta sunt de summum universale et verum axiomatibus et positis in philosophia, dum de concursu Dei seu causae secundae disputatur. tale est illud, Deus est primus liberans et primus determinans, quod verum est si ita accipiatur, ut Deus causa sit a qua nobis insunt vires ut determinemur vel ita quod li primus denotet prioritatem dignitatis quae reperitur in Deo respectu creaturarum. tale etiam est hoc: causa secunda agit ut mota a prima. quod verum est si intelligatur de motione quae est productio, causa enim secunda agit ut producta a prima et ut habens vires ab illa, et in hoc sensu ut mota non aliter. tale denique est illud, a priori indifferenti ut non differenti nequit oriri actio determinata. quod in Deo a parte falsum est, qui se determinat se ipso quoad liberas operationes; verum tamen est non in creaturis in illis causis, quarum indifferentia oritur ex dominio in suas actiones, in illis enim in quibus indifferentia oritur ex

ex dominio ut eveniat in casum liberum, eo [illegible] renti potest convenire electio omnium [illegible] his requisitis a Doctoribus nostris declaratis bonis [illegible] et haec volunt omnino antea et efficaci. 329

Deus

amat praedestinatis efficaciter media efficacia ad [illegible] gloriae et coronae; ergo habet electionem efficacem ad talem gloriam ante praevisionem meritorum [illegible] supponit. [illegible] amor mediorum oritur ex amore finis: ergo si Deus amat efficaciter media supponit antea amasse efficaciter finem praedestinatis, et consequenter eos elligere efficaciter ad gloriam. — Dicendum [illegible] antecedente negando consequentiam: ad cuius probationem omisso antecedente quod falsum est [illegible] ad efficaciam intentionis ex dictis [illegible] praecedenti a numero 294, et nego consequentiam. Nam licet demus amorem efficacem mediorum oriri debere ex amore efficaci finis, [illegible] non sequitur quod illa intentio finis habenda sit ante consequentiam operum praevisionem; [illegible] erit quod habeatur post [illegible] conditionatam et ante praevisionem absolutam, ut potest haberi ex nostra Doctrina inferius explicanda.

Obijcies 330

[illegible] Deus [illegible] supremi Dominus in creaturas, et in earum actiones debet et praedefinire efficaciter et antea operationes creaturarum: ergo etiam poterit elligere efficaciter ad gloriam et coronam ante praevisionem meritorum. [illegible] legitima est: quod id unum inconveniens reperitur in hac electione quod merita necessario requisita non ponerentur libere. [illegible] probatur D. Augustino de correptione et gratia cap. 14, dicente: Deus habet humanorum cordium, quos placet inclinandorum, omnipotentissimam potestatem. Magis quae habet Deus in manu sua voluntates

liberum arbitrium [illegible] est a Deo [illegible] electione si supponatur [illegible] requisitis [illegible] nego: si non supponatur, concedo.

hominy quæ ipsi sucy. et sic ad illud Dominiy requi
rit ex parte Dei voluntas efficax omnino conjuncta cum
tali Dominio debet ita præ definire operationes liberas
creaturæ. 2° quia Deus est qui dominatur actionibus creaturæ sive
liberæ sive naturæ, cum omnia creata æque subsint
tali dominio; et ideo Proverbiorum 21 dicitur sicut di-
visiones aquarum ita cor Regis in manu Dei est, quo-
cumque voluerit vertet illud, ubi per cor significatur determinati
o ipsa electio voluntatis cujusque creaturæ. 3° Deus qui domi-
nus potest auferre præ definire operationes tam non liberæ
efficaciter quam etiam et liberæ. Sed nunquam si Deus non Do-
minus nequeat præ definire operationes liberas, magis
Dominus haberet creatura in talibus operationibus quam Deus,
illationis probatur quia creatura potest pro nunc necessario præ definire
efficaciter suas operationes: ergo si Deus id non posset magis
erit Dominus creaturæ. 4° quia Deus ~~[illegible]~~ intimior
est nostræ voluntati quam nostra anima et sub do-
minio animæ est operatio voluntatis, ita ut possit ab
ipsa mutari in aliud quam eligerit sub dominio Dei
potentis determinare ad aliud.

331 Iam vero minor illa quæ circum-
illarum probationum continet nempe quod ad intimum Dei dominium
non erat necessario efficax et quasi præ definitio probatur. Sed quia nisi
Deus ita præ definiat efficaciter poterit voluntas creata
reddere inefficacia omnia auxilia Divina: ergo Deus non pote-
rit ponere conversionem. Item si ita non præ definiat, solus
poterit ponere meritum post previsam creaturæ cooperatio-
nem quod est speciale requirit dependentiam omnipoten
tissimæ Dei voluntate, cum hoc tamen possit quislibet creatura?
Nos nostra opera ideo sunt sub dominio nostro quia sunt
sub nostra determinatione: ergo ut sint sub dominio

Dei

Dei debent esse sub praedefinitione illius determinante ad talia opera. 3° quia si per praedefinitionem Divinam tolleretur libertas ad meritum, propterea quod Deus determinaret eam, etiam ideo auferretur libertas a Deo, cum illius determinet ad operationem dicis eius ipsa: ergo etc. 332

Respondeo negando illius anteced. ad probationem assero, Deum habere potestatem inclinandi quo eumque voluerit hominum voluntates, et illorum actiones magis esse in Dei potestate quam in ipsorum hominum Dominio. Deus enim potest efficere quod homo ponat operationem quando et quomodo voluerit, quia habet potestatem conferendi auxilia sub quibus de facto moraliter certum est quod voluntas flectetur: at hoc qui sic contereat voluntas creata non habet, cum ita potestas nimis pendeat a Deo ad habendas vires, quibus possit se determinare pro dominio libertatis. ad 2m ergo Deo, Deus eque habere Dominium plenum in operationes causarum liberarum ac naturalium, quia eas eque immediate producit: nihil ominus manet dominium morale causae liberae in suas operationes, quas causae naturales in suas, ea vi scilicet vel quae sunt imputabiles unius causae ipsi, et non alicui alteri. ad 3m similiter dico manere dominium morale in causa libera in suos actus, etiam ubi eorum determinentur a Deo ipsi causis liberis, cum hoc quod ab eodem dependens quoad vires operandi. ad 4m probationem dico quod Deus, sit nobis intimior, quam nostra anima nego enim quod anima, et si diligeret a voluntate ita determinaret ad operationem liberam; voluntas enim potest ipsa debet determinari, quia hoc pertinet ad rationem liberae facultatis. 333

Praeterea ad ea quae afferunt in probatione

minoris Dei, ad 1um qd voluntas creata potest po-
tentia physica reddere antea inefficacia omnia, et singu-
la auxilia Divina d. nego Deus non posse propterea con-
versionem, non quod non possit sat est quod tribuat vires
5°. sufficientes, non etiam quod moraliter certus est, quod in ea
collectione habeat vires etiam efficaces, licet ex propriis crea-
tio genera talis sint; nec per hoc minuitur omnipoten-
tissima virtus Divinae voluntatis quae tamen talis m-
anet quibus se attemperet iis ipsorum causarum,
modis ejus operatur. ad 2um. concedo antecedens et nego consequentiam: quia ut
opera sint sub dominio Dei physico, sufficit concur-
sus immediatus ad illa; quae dum libera sunt, solum
manent sub dominio ordinario morali creatu-
rae, ut potestati illius specialiter propria, quibus Deus
ex alio titulo sit author eorum operum, si bona mor-
aliter sint. ad 3um nego illationem. creatio omnis non coarctat
Deus ad concurrendum ipsa, dum simul concurrit in
actu 1o Deus et creatio ad opus talis quae ponit extra
causas in rerum natura dum producit operatio libera, quae
res ex poni debet, quot quicunque explicuerit concur-
sus Dei immediatus cum causis liberis ad effectus. in
tibi non apparet specialis difficultas quoad opera
libera supernaturalia.

334 Objicies 3° etiam potest actus liber
voluntati creatae licet inferat ex antecedenti omnino incompe-
tibili a voluntate collectio efficax omnino consequens non officit
ei libertati. Probatur consequentia: non ideo est repugnans ut liber-
tati eversibus quod inferet inevitabiliter et certe opus,
probatur antecedens: quod sunt propositiones Petri a Lebo damna-
tae a Sixto 4° Hec habet, conveniens ponitur aliquod ca-
sui suppositionis antecedentis ex qua infallibile est aliquid hominis

operari dicitur liberum arbitrium. Quare erit eius decretoria vi ac licet quod sub hac suppositione auxilii et inevitabili adhuc manet liberum arbitrium. Quia sub hoc potenti auxilio et ininpedibili stare potest ad hunc libera operatio voluntatis. Probatur autem ex variis exemplis, eteri antichristus libere peccabit, licet non supponatur revellatio de futuro eius peccato: atque revelatio de actu charitatis alliciendo quem Deus dixit et ad absolutum illius productionem foret ante infallibiliter eius actus infallibiliter et libere et antea praeferea actus imperans auxilio imperati et praeceptis compositis Christo Domino: olim hoc sunt autem non operationis libere, et tamen inferunt infallibiliter. Quia stare potest quod actus libere vadat, et quod autem illud inferat infallibiliter, a ceteri quae stare potest libertas meriti, sub auxilio efficaci ad gloriam electione. 885

Ad vero negando

antecedens. Ad probationem de damnatione illius generica sub dubio posite pluribus Theologis, in quem dicere dili[illegible] genter iniecta a cardinali de Lugo inventum est quod aliquae huius Doctoris propositiones damnatae fuerint ab Academia Lobaniensi, et post a Sede Apostolica. Verum inter censura inveniens non est illa quam in argumento adducit, dicit hoc quod iure damnari debet. Quod ex praecedenti ordine subiectivae durationis refluit permanens causa, et utraque debile est. Quia 4ta falsa est manifeste falsa ut dictat in scientia visionis, vel decibilatione de peccato futuro quae inferunt permanens causa ex praecedenti ordine subiectivae durationis futuri peccati, quem illud reddant necessarium. Videatur cardinalis de Lugo disputatione 16 et in coniunctione

ā nam̄. Th. 2 probationi, omitto maiorem, cuius exempla non invabit examinare et distinctio minoris: or aliter sunt ant impedibile a violento, data minor, incumpedibile ab ipsa negat minorem: quod applicari debet sicut non ex. positivae libertas operationis sub absoluta et ab aeterno habita in Deo praevisione illius.

336 Obiicies 2° argumentum quod ad hominem urget contra nos Hieronymus Vives thomista valentinus lib. de primatu Divinae libertatis contra scientiam mediam. Nos ad minimum auxilium efficax in actu 1° dicimus ut ita efficax sit debet esse ante nostram operationem ad quam est, et eam inferre omnino infallibiliter: non stare potest aliquid quod sit omnino ante et inferat operationem quin evertat libertatem. Unde manet firmitus ex quo electione efficacium putant cum Thomistis praemissionis. Confirmabis etiam ad hominem: nam ut constabit ex dicendis sequenti disputatione, nos ad minimum volle decretum efficax de parte libere ponendo ante absolutam ipso et ante conditionatam meriti praevisionem et iudicamus sub illa servari libertatem: quod etiam servabitur sub hac electione, quae eadem est, vel in aliis similibus his decretis.

337 Respondendo maiorem de qua in istorum a de auxilio et distinctio minoris: debet esse ante absolute nostram operationem data minor, debet esse ante etiam conditione operationis negat minorem. Ut enim ibi probabo auxilium in esse efficacis constituitur precise per entitatem auxilii quae est virtus, et per scientiam mediam de sensu, voluntatis quo ad ferendi tale auxilium quod licet praecedit statum absolutum operationis, includit quae virtutem physice producentis illam, quod redderit infallibilis quo ad positionem operationis per decretum liberum

actu ex illo virtus erit indifferens in esse infallib
bis d[icti] statuti, et ipso nihil deducit e electione
in nostro ingenio pendenti a nostra voluntate sicut
neque est decretum in d firmat illam cui sedebo
amo, et nego cons: quia decreta de nobis admittenda
longe diversa sunt ab ista electione, siquidem
qui inferunt, nisi et media ponenda ex directione
ejus medii et cuius directionis operatio pro nisi
infallibiliter, et libere, quae nullis et ibi affert ans nece-
ssitans in actu exercito violenter, d[ic]ta illis relinquens
dis operari, sed omnino da libertate, ut distabit
ex infra dicendis.

Objicies 2°. q[uo]d multis proprobabili 338
petere potest quia habes tridua potestate ut ait D. Aug.
inutiles de gra et libero arbitrio: d ablata hac
electione, solus remanebit voluntas Divina efficax
dependens a nostra cooperatione, et nisi indifferens
auxilium esse efficax: et multe petimus a Deo
ut nobis tribuat auxilia efficacia ad salutem.
praeterea, quae veraciter gemat in gaudio Sti Doctri
de bono perseverantiae, Cap. 23, et sicut ans
accipere pro oratione Domino, si hoc de se ipso
de sumere existimet et ab alio. atqui ex illa
electione et de efficaci, a nobis erit quod media
habeamus ad salutem: et si veraciter dixi desiramus
quod ea media efficacia sint. modo sic: dlaudaa
biliter id petimus: ergo quod hoc non est in nostra potestate
sed dependet ab electione Divina efficaci. Ergo 339

Res. ad-
mitto verissima auctoritatem D. Augustini, dicendo
ob 9 minorem et neg[an]do cons: ideo enim utile et pie hey

cooperamus, ut nobis conferat auxilium efficacia, quia haec efficacia eius praesupponit nostram cooperationem, et haec non sit in nostra potestate, sed quod auxilium conferatur in iis circumstantiis in quibus nos reipsa cooperaturi sumus, hoc non est in nostra potestate, sed speciale beneficium Dei. Itaque quamvis efficacia auxilii dependeat partialiter a nobis, sancte negamus a Deo quod si auxilium nobis datum non previderet efficax, superadderet nobis previsum efficax. Quia id superaddere erat ei gratia sua, nec dependeat a nobis, in hoc sit, quod hoc non stulte dicere satis petamus. Unde constat ad id quod addidit ex D. Augustino; negare enim homo recte existimare quod esse ipso habitum seu auxilium licet recte existimet quod a se ipso partialiter minus tamen principaliter tale auxilium habeat efficaciam.

340 Obiicies 6º. non si detur haec electio efficax et praecedens praevisionem meritorum praedestinatus se ipsum discerneret a non praedestinato contra illud Apostoli 1ª. ad Corinthios cap. 4º, quis enim quis te discernit etc. Respondeo dari debere ex parte Dei electionem efficacem.

Itaque concedo probationem: nam si non detur ista electio omnino concedo, praedestinatio incipiet ab intentione dependenti a praevisione conditionata meritorum, et incipiet ab aliquo quod est in nostra potestate, et homo incipiet se discernere a non praedestinato. Sed negando id quod probat omitto aliquid et nego unam quidem rationem. Nam merita illa futura solum conditionate etiam reperiri possunt in reprobo, ut est extra dubium. Quia ab illis non incipit praedestinatio, incipiet ergo a voluntate intentionis gloriae licet dependenti ab

eius

eorum meritorum previsione ex conditionata, quae merita non sunt eadem, quae habere Deus ad habendum istam voluntatem, de qua dixi, ex conditione, nec quia si haberentur ista voluntas, licet ad hunc posita conditione, per merita Deo non haberet, vel non haberet reprobi, aut non praedestinati. per hoc ~~pro meritis merita~~ per se videant merita ex conditionata futura

Quaestio 6°

An sit possibilis electio efficax ad gloriam aeternam, quae sit ante absolutam meritorum praevisionem?

Caput 1um

Repugnat haec voluntas, si tracta sit ad medium ex se efficax, licet a scientia media dependens sit.

Pro cujus difficultatis resolutione in hoc capite stabiliendo supponendum est quaestionem procedere de volunte ex se efficaci conferendi gloriam in praemium meritorum, quae voluntas dicitur in Deo pro signo priori ad suam visionem de talibus meritis absolute futuris: ut concipiamus in Deo pro signo priori scientiam simplicis intelligentiae, qua cognoscat possibilem Petro gloriam, possibilia merita Petri, et possibilem gloriae collationem propter talia merita: in signo sequenti concipiatur scientia media de meritis ejus, si esset, si ei conferrentur auxilia in his circumstantiis praedictis: in 3° signo intelligatur in Deo voluntas efficax conferendi gloriam propter merita, quae voluntas ita explicabitur scilicet: decerno Petro efficaciter gloriam conferendam propter ejus merita. post sequatur voluntas collativa auxiliorum, et scientia visionis de ipsis meritis absolute futuris, ac tandem

in executione gloriae collectio, aliter talia merita potest
mus, non in sit potius voluntatis illa efficax non declar
ato. conte cuius dubij resolutionis premittimus, in
titulo huius capitis prefixis.

342 Deca autem motus impulsare
voluntatis efficaciae predictus, si inferat media seu
auxilia ab intrinseco efficacia subquibus poterant merita
prius prevista etiam si supponatur per impulle tale
decretum haberi dependenter a scia media, hoc est
in signo illo numero precedenti declarato. in hac Resolut
debent devenire des Nostri Dres potest sententia quippe ecm
subijcio.

343 Sit. premotio physica quo vis non ponatur
pugnatius operationis libertati: ergo pugnabit illa
voluntas efficax quae inferat operatio media premo
tione cum supponit ... Physicam phicorum
quis thes in ma de auxilijs ... cognos
cendus libertatis operationis ... debet attendi ...
mediata ... immediata se tenentia ex parte
actus ... in ordine ad operatis et mihi certum
omnino est ... ex dicendis inse ...
... ex parte actus ... ad operatis afferat
premotio quae ... libertatem operatio ...
sub tali premotione non evadet libera ...
ponet ... esse ...
quod non relinquit locus libertati ...
... operatis mediae premotione ... medio aliquo
... indifferentiae libertati ... adeo sub
illa non manebit formaliter libertas.

344 ... medi ...
media de opere ... necque debet
... libertati, et talis scia non ... at

ie positioni infallibiliter tali operi; et si ellectio efficax inferret mediante motione, scientia media non deserviret ad positionem infallibilem operis, neque deserviret libertati. Maior constat: nam ideo in nostra sententia scientia media dirigit quia vi illius Deus videt infallibiliter eventum futuri sub auxilio vel sub voluntate divina, et quo eventu aliter certo non constaret. Et si talis scientia non deserbiat ad infallibilem positionem operis, neque deserbiet libertati. Minor vero a priori est: quia libertas petat ut aliter principium proximum esset indifferens ad utrumlibet, negabat certo constare de eventu sub tali principio, nisi interveniret illius esse contingentis, denunciationem talis principii certam quidem ... (licet) contingentis in tali effectu: ergo scientia deserbiet libertati quatenus est notitia infallibilis de positione operationis, quae ex vi principii proximi et immediati haberi non potest. 345

Probatur modo minor, quod scilicet si ellectio efficax infert mediante motione, scientia ista non deserbiet ad positionem infallibilem operationis. Nam talis ellectio comprehendit scientiam mediam solum quoad existentiam ... non vero quoad ... illationem operis infallibiliter: ergo non deserviet quoad positionem operationis infallibilem, cum ... legitima ... dispositio operationis alium ... infallibilis; ... quod ad ... infallibilitatem non deserbit scientia huius modi. Antecedens probatur: nam hoc ipso quod ellectio inferat operationem mediante motione infallibiliter ei, quod sequatur operatio in vi praemotionis, ... infallibiliter et metaphysice connectitur cum illa, ut supponunt eius authores: ergo scientia media non deservit ad

infallibilis positionis operationis neque ad vim illati[v]a[m] electionis. et cons.: quia electio ex se infert praemotionem vitae [...] potentiae et praemotio infert infallibiliter operationem: electio non dependet a scientia [...] ad vim illativam operationis. c[on]tra quae aliter erit dependens quoad existentiam, quae dependentia nihil iubat operis libertatem.

346 [...] objicies. scientia media non ponit libert[atem] in opere, quia cognoscit conditionate futurum, et illa praesupponit ex parte sui obiecti, etenim non quia ex parte actus proximi concurrunt ad operationem: ergo licet electio efficax dependeat a scientia media, et inferat per physicam praemotionem, non relinquet locum libertati. ans[wer] est certum: etenim quia conditionate futurum non est liberum quia cognoscitur libere futurum conditionate, sed potius libere cognoscitur futurum conditionate, quia illud ita futurum est: ergo scientia hoc non ponit, sed praesupponit ex parte sui obiecti libertatem. probatur nunc cons.: quia si ex parte actus primi proximi supponatur praemotio, non supponetur ex parte obiecti libertas in actu proximo, in hoc non manet sub praemotione ut supra dicebamus, si quidem subsistens non manet in differentia ad utrumlibet. ergo electio ita inferat [e]verterit libertatem, cum supponatur ex parte obiecti aliqua determinationis libertas [...] scientia neque [...] in [...] operationem.

347 [...] futurum. si scientia media interveniat ex parte Dei ad habendum illius electionem efficacem inferentem meritum per praemotionem ponendam in [...] talis scientia reperiet merita ut conditionate futura sub omnibus [...] indifferentibus ad meritum et non

meritum, et quia quod meritum requirit in statu con-
ditionato est liberum, non sufficit ut maneat ab
eius in statu absoluto, si pro tali statu ponit
sub aliqua necessitate: Et si illa, dico, requireret
in statu absoluto meritum medio operatione
non turbabit libertatem, quod illa operatio praevisa
fuerit in statu conditionato. Loco illegitima
quia si in statu absoluto ponit operationem mutatam
intrinsece prius, sub quo praevisa fuit conditionate, nequit 349
vult manere sub ea esse suo libertatis. Maior vero vi
detur certa; nam ut scientia haec sit vere scientia media debet
repraesentare obiectum et futurum sub conditione quod non necessario
infallibiliter esse sui eius tali obiecto, licet certo
conveniat cum illo, ut supponunt omnes qui admittunt
hanc scientiam, aliter enim non scientia media de omni
conditionato pertineret ad simplicis intelligentiae
foret ea cognitio respectus status conditionati, quales
illae cognitiones sunt de conditionata, si solvitur
dies est; si petrus ambulat movetur, et similes. 346

Minor
vero illius discursus facile probatur: nam meritum seu
operatio meritoria evadet in statu absoluto ex
conditione prioris, sub qua in tali statu elicitur,
ab his enim pro tali statu extrahitur. Ergo si in statu ab-
soluto elicitur sub prius aliqua necessitate, non
poterit evadere libera. Probatur itaque cognitio: nam ideo eliceretur
in statu absoluto sub illa libertate, quae repraesentabatur
in statu conditionato, quia in statu absoluto eliceretur
sub illis prius, sub quibus praevisa fuit conditionate. Et
eo poterit esse actualis libertas sub prius necessitante
quod praevisa fuerit operatio libera aliquae. hoc

prio. certe hec libertas mihi videt similis illi, quam dicerent habere non ptii previsum, et libere securi, si in ordine dicat audi, qui potest vi im pedit ad in ... cogit, quare ad sessionem, quod nihil iuvabit ad libertatem ... in statu absoluto, quod illud previsum fuerit liberum, conditionate sub alijs primis ... conditionibus ad actionem, ... necessitante mutabitur status voluntatis, et consequenter libertas illius.

349 Explicatur hec doctrina exemplis in peccandi preceptis ... hominis christi humana natura ... unita Verbo ... impeccabilitas ... resultans potest libere non mori, accedente precepto de morte, quamvis ... liceat ... preceptis ponat in statu absoluto ... ... conditionate ... non mori sub ... in differentibus ad actionem voluntatis ... ... non sufficeret ut daret libertatem etiam ... in statu absoluto ... necessitante humanitatis libera foret ... morte sub ... accedente precepto. Rursus hoc angelus similiter ... in voluntate Beati, quae etiam sub visione foret libera ad ... in homine ... in statu absoluto ligaret ad non currendum: ... in his et similibus non stat libertas in statu absoluto ut est extra dubium, nihil deserviet ad libertatem quod previsa fuerit libera operatio in statu conditionato, ... ad absolutum.

350 ... quod operatio quae previsa est libera in statu conditionato per ... scientiam mediam, sit libera in statu absoluto, debet in tali statu poni sub

eius conpriis sub quibus praevisa fuit conditionata vel si aliquod verbo superveniat debet esse
talis, ita ut mutet intrinsece res pro operantis; atqui si in statu absoluto ponatur praemotio allata
ex electione efficaci, praeter aliquid, quod intrinsece immutat res pro operantis: ergo non ponitur in statu abso-
luto operatio libera, uti praevisa fuit in statu
conditionato: unde ulterius deducitur quod sub hac
electione inferente praemotionem non maneat in statu
absoluto libertas, sub qua praevisa fuerit libera operatio in statu conditionato. Maior huius illegitimi deg-
ma est apud Theologos admittentes scientiam mediam: minor
vero ostenditur facile: nam cum in statu absoluto ad-
dat praemotionem, non manet in differentia, sub qua positus
actualis causa, quae mutat intrinsece naturam, quam in antea quod
praevisus fuerat ut in differentia. Unde ex tali electio-
ne ista in utilis erit praecedens scientia media, ut in
statu absoluto detur ratio libertatis.

Caput [illegible]

Solius est electio efficax ad gloriam, ut omnis
ante absolutam praevisionem
meritorum. § 4

Reiecta electione efficaci ad gloriam post meritum
et pari formiter intentione efficaci ex merito, ex hoc
ponendis sit media praemotione, accedimus modo
ad investigandam possibilitatem alterius electionis efficacis
ad gloriam ut omnem, quae electio quae alias efficax
inferat infallibiliter motionem meritoriam, et sit ergo
causa futuritionis absolutae earundem futuritionis
conditionatae, atque adeo praecedens scientiam visionis
ex meritis futuris, et subsequens scientiam mediam

de talis meritorij futuritione. Haec electio siqui est intentio efficax et praesenti soli dei per ut aliqui ipius velint et efficaciter volentis meritis ponendis a bsolute per auxilia in dicta Dei sc cognita tum per sciam mediam ut habitura effectum si re ipsa a Deo conferant. quibus enim et huius aliis modis praecipue ponit haec electio ante absolutam existentiam meritorum dei illius non modo, ut dicemus sequenti sectione inis dicemus.

352 Circa positas electionis efficacis sic et posita triplex reperit sententia. Prima tenet, electionem istam, sicut et praedefinitionem efficacem, si desit en dependentia a scientia media, posse esse in Deo, et hanc docet Pater Suarez, plures praecipue alij ex nostris Theol. quos refert Pater Ribadeneira et illis nobiliter scribit Pater Herrera de praedestinat. quaest. [illegible] Secunda docet enim posse omnino praedefinitionem efficacem sive a scientia media dependens sit sive non, debitam praecedat futuritionem absolutam meritorum, neque operationis libere ponendae. Ita Pater Suarez arguit pluribus in locis, et eius discipuli quibus tenaciter adhaerent aliqui huius principij Doctores quibus cum sentire debemus, indicamus magis, et veritatem sequendo.
M.2

353 Assero posse esse electionem efficacem ad gloriam ut coronam quae praecedat absolutam existentiam meritorum, debitam non solum quae requirit ad eorum notitiam conditionatam inferendam eorum existentiam per mediam ex electione in ordine indicata. Ita Authores primae sententiae probat I. ista Resolutio ex eo quod talis electio et licet efficax, non repugnet cum libertate meritoriam

Hoc

ex pen dentes a quibus gloriam intendit, dependentes dux
trotenna. etenim haec voluntas vi suae effica
citatis solum infert quod merita infallibiliter po
nantur et possunt poni ita infallibiliter, quin
laedatur libertas, et haec quod perfectiore potest
subesse nisi volunt. Ad hoc nunc rectius probatur
maior. quia voluntas altera quaedam efficax de
mediis solum infert positionem infallibilem medi
orum, ut cernitur in aliis voluntatibus efficacibus
de mediis. Quod vero quae efficax est de fine solum
infert media quae sunt efficacia et infallibiliter
illa gratia sua ita efficaciter intentus. solum
infert infallibilem positionem meritorum. Declaratur eadem
ratio per hoc: praeterea quod infert auxilia ut effi
cacia, infert meritorum positionem infallibilem valet
enim infallibiliter positione auxilii efficacis
ad meritum positionem. 354

Probatur etiam minor: quia si
haec voluntas solum inferat ea auxilia quae praevisa
sunt congrua, infert merita infallibiliter, et sub omnimoda
libertate. ergo possunt poni merita sub hac electio
ne quin laedatur libertas. antecedens probatur: quia ista voluntas
ita inferens auxilia non habet vim meritum in sua activitate
neque sit activitas auxiliorum quae infert; activitas
quippe illius tantum est quanta sit activitas
medii per quod exercet. atqui medium per quod se
exercet talis voluntas, est medium omnino relinquens
meritum liberum licet positio illius sit infallibilis.
ergo voluntas haec inferens merita per media congrua
infallibiliter infert et sub omnimoda libertate. maior
declaratur: nam haec voluntas ex vi suae efficacitatis

se exercet per illa media quae infert, deinde modo ea reddant infallibiliter; hoc est ipsa exigit et nihil aliud. Ergo non habet maiorem necessitatem, quam sit necessitas mediorum per quae infert: non minus est certa minor in quanta libertatis cum efficacia auxilij Divini quod tale auxilium sit efficax ex praevisione operatione contingenter libere habita; et taliter quod potuerit non haberi nec habet inevitabiliter aliquam illationem rationem sui principij cum praeposito operationis: quod ita a nobis statuitur ut in omnibus maneat vis libertatis. Ergo auxilium illud per quod se exercet ista voluntas in ordine ad meritum, non officit libertati, quamvis per meritum inferat omnino infallibiliter.

35§ Dices doctrinam nostram vergere, quod voluntas ita efficax possit terminari ad auxilium efficax quod a nobis admittitur omnino indifferens per suam entitatem, ut tale auxilium quod implicatorium quod voluntas ita inefficax et auxilium per quod ponenda sit operatio meritoria, sit indifferens: etenim talis voluntas vel ferri debet ad auxilium quod est vel ad ipsum quod est efficax, neutro modo potest ferri: Ergo probatur minor: quod si feratur ad auxilium quod est, non terminatur ad aliquid quod infallibiliter inferat meritum; datur talis entitas indifferens sit ad meritum et non meritum: non ferri neque ad auxilium quod est; itaque neque ad illud quod efficax est quia auxilium quod efficax includit vel taliter praesupponit operationem futuram conditionatam, et ita potest requirit ita a dicta, et voluntas ista non ponit, quod primum praesupponit operationem et quod prius ipsius. Ergo nequit talis voluntas ferri ad auxilium

autem efficax, si quia fert non valet ad sui coniunct.
quia non est medium, quo talis voluntas terminat ad aux-
ilium illud: tantum quia requiritur ea voluntas
efficax terminari ad medium quod indifferenter, et
infallibiliter infert meritum. §56

Haec Responsio
non minuit argumentum factum: et quidem modo non intendo quod vo-
luntas divina feratur ad auxilium reduplicative
ut efficax: id enim non requiritur ad urgendum rem
propositam, sed solum intendo talem voluntatem, ut regulariter
per vim medij proveniret terminari ad entitatem
auxilij quod ex coniunctione certa, licet contingenti, sui
cum merito reddit existentem absolute
meritum infallibiliter et libere futurum, nam
si Deus videat quod per auxilium a se infert proveniens,
ponet meritum, quod potest non ponere attenta virtute
illius, et tamen adhibet auxilium hoc ipso, quod
vellet conferre auxilium quod praevisum est meritum
ponet libere, et etiam infallibiliter, ut ex supposit.
dicitur. Dicitur: quod si Deus instructus hac scientia media
vellet efficaciter, quod ponat meritum per illud aux-
ilium sub quo praevisum est libere et certo futurum
tale meritum, certo et infallibiliter futurum erit.
Dicitur etiam: quod voluntas ista nihil aliud infert, neque
modo alio, nisi id quod seclusa hac voluntate poneret
infallibiliter et sub modo libertatis: ergo si haec voluntas
hoc ipsum intendit efficaciter, nullo modo officiet liber-
tati, quidquid sit, termineturne ad auxilium efficax, prout effi-
cax vel non, a quo abstrahit praesenti. §57

Probatur
1º propositum ista voluntas ex eo quod illa admissa, adhuc

gloria conferret ut corona et proprie propter merita praedestinati: non stare potest, quod ista voluntas efficax habeat a Deo omnino liberaliter et quod sui gloria per ipsius intenta [illegible] tribuatur omnino liberaliter et ex iustitia: ergo sub hac voluntate stare potest, quod gloria proprie conferat ut praemium et corona. consequentia recta est. probatur antecedens: non stare potest quod haec voluntas habeat a Deo omnino liberaliter, et quod ex parte obiecti ad quod fertur, sit ex iustitia: ergo potest stare quod liberaliter habeat, et quod gloria conferat ut corona. antecedens ostenditur in emptoris voluntate, quae habet commutanda, vel vendenda alteri rem, quam aliquid ipsius sit; et quam vendere, vel commutare non tenetur. haec enim voluntas omnino liberaliter habet, cum nullus titulus adest habendus aliud nisi quem sibi ipse nunc met venditor imponit, quod a fortiori verum, si res alienet pretio minori iusto. in ista voluntate reperitur, et quod habeat omnino liberaliter quoad esse, et quod feratur ad obiectum subordinatione, rei cuius non sit obiectum liberalis. atque voluntas ista quam modo attendimus potest ita se haberet. ergo potest esse omnino liberalis quoad esse, et quod ad obiectum ex iustitia. probatur minor: nam haec electio ita habetur a Deo, ut nullus sit titulus cogens ipsum ad eam habendam, exponenda quae omnis gloriae quasi bonum, ac non tradendam nisi pretio meritorum: ergo talis electio ita habet in Deo, ut sit omnino liberalis quoad esse, et feratur ad obiectum tribuendum ex iustitia et relinquit locum ad hoc ut gloria conferat tamquam praemium meritorum.

Replicant vero quae

rō facta. ergo hæc voluntas æquivalet illis prædestinationibus quas destinant ex voluntate generali salvandi omnes post prævisa merita, seu media ad merita, scilicet ex speciali auxilio et voluntate illud conferendi quas prædestinationes esse posse probavimus supra a numero 289; quia illæ prædestinationes tales sunt, ut sub illis merita libere ponantur et gloria conferatur ut corona: ergo etiam talis erit hæc electio, quam intendimus probare. Minor constat ex loco citato, maior vero probatur: quia illud decretum ibi duplicitèr expressum, scilicet ex existentia absoluta meritorum et dependens a conditionata, ac posterius illa, et proinde ratio efficax perducendi creaturam ad Beatitudinem, quia non et tantum aliud habet ista voluntas a nobis posita, ex hoc tantum discrimine, quod illud constat partibus voluntatis, ista simpliciter est: ergo ista voluntas æquivalet illis prædestinationibus, siquidem ipsa præstat id quod etiam unum decretum efficeret. Si enim tale decretum relinquit operationes perfecte liberas, ac meritum, et gloria propriè confertur ut corona, id ipsum facit voluntas a nobis adstructa: ergo si illud decretum posset, etiam erit electio quæ sit ad gloriam ut coronam præcedat, quia existentia absoluta meritorum, quæ non pendeat a conditionata:

Caput [illegible] — 459

Satis facimus Adversariis.

Plures sunt qui non placeat electio ista a nobis statuta, et pluribus eam reijcere conantur, quas præsertim duplici ex illo capite ex quo minores probavimus contendentes, illam esse eversivam libertatis, et meritorum ipsarum, tum ut gloria conferatur tanquam corona meritorum; hæc ipsa.

q. talis volantatis efficaciter futura sit ut nos asseri-
mus.

380 In hanc sententiam obijciunt 1o. ex eversione libertatis
ut libera sit assequutio gloriae propter merita, debet
esse liberus praedestinatus assequi gloriam sine qua contra-
rium debeat esse liber ipse finis talis conditionem
a qua dependet assequutio illius; at qui libera non
est praedestinato assequutio gloriae propter merita stante
hac electione efficaci: ergo ipsi liberum non est assequi glo-
riam: et consequenter sub electione ista non datur locus
libertati. probatur minor quia ut libera sit assequu-
tio gloriae propter merita, debet esse evitabilis
talis assequutio saltem quatenus sit vitabile meritum
a quo ipsa dependet, et ideo debet esse in potestate
praedestinati, sed non est vitabilis ista assequutio: ergo
neque libera. quod non sit vitabilis probatur: quia ut esset
vitabilis debebat praedestinatus posse ponere et non
ponere id a quo pendet talis assequutio gloriae,
et ex inde posse ponere et non ponere ipsius gloriae
assequutionem. Sed stante hac electione efficaci non
habet omnimodam potestatem, quia electio quae efficax non consti-
tuat locum talis indifferentiae, cum enim deberet ad
gloriae assequutionem quam intendit et quam qua debet
connecti quatenus efficax est: ergo etc.

381 Respondeo diceendo maiorem
et nego minorem. ad probationem dico maiorem distinguo minorem.
non est vitabilis absolute, attentis omnibus quae se tenent ex
parte actus primi proximi, nego minorem; non est vitabilis ex
suppositione, concedo minorem et nego consequentiam: cuius ratio est, quia
non aufferat futuritio ipsa conditionata meritorum
a qua electio ista dependet, et quae est a liberi supponit

sufferat etiam electio, imo et ipsum electio auxiliorum quae solum est de inferendo merito per illa auxilia praevisa; atque in inevitabilis auxiliorum absolute inevitabilis positum meritum est contra necessitatem quae est illorum, et sic in media esse solum necessitas operis, ut ex suppone determinationis liberae voluntatis coniungentis contingenter cum tali auxilio, ut praevisus est; ergo posita electione ita ad hunc manet absolute inevitabilis assecutio gloriae, et positio meritorum in vi priorum, per quae meritum infertur, et ponitur, licet maneant ipsa inevitabilia ex suppone determinationis praevisae voluntatis; quod ad nihil debet ab adversariis nobis admitteretur pollens praedestinationes, quarum meminimus supra 358. etenim cum elusus alterius ex ibi memoratis se habet sicut electio ita cum inferat assecutione gloriae et positione meritorum, ac ita absolute antecedat, et tamen non evertit libertatem hanc solum me quod licet ita inferat, ad hunc manet absolute vitabilis positio meritorum et assecutio gloriae, etenim prius ubi concurrentibus, solum quae in inevitabilis positio eorum ex suppone; neque etiam ipsa electio efficacior libertati cum sit aequivalens conjuncto quod cum vera libertate meritorum et evitabilitate gloriae foederatur. 362

Concluditur ergo nostra solutio tradita. haec electio a nobis posita potius assimilatur physicae praemotioni, quae cum coniuncta physica praemotio in nostris etiam evertit libertatem. ergo haec electio probatur maior: posita voluntas, quae efficax, haec vim iactat cum absque meritis

finiery̆ dictioñ ate et a priori ſi catione dictionis
ponendo in actu e bisulo, si quidq ergo
ellectio dicta est ab ijs et sibi identificat
vim inferendi; vel potius assimilat premotioni
probat rõa; quia premotio physica ut constat ex capite
2º huius disputationis, etiam posita ponit sensus
medius; quia vere evertit etiam libertatem ... id
habet quod sit duplex a morisiis ... dictionate
at ... a priori ficatione dictionis, etiam ita
heat vim eius illatiba; ... id heat ellectio
ipsius assimilat premotioni; ... evertat
libertatem etiam posita post sensum medium, etiam evertet illis haec ellectio.

363 Ret nego maiorem. eius probationi
distinguo ans: habet vim illativam dictis, sed dependentem
quoad ad inferendum a ... dictionata meri
toriis, concedo ans; non dependentem quoad ad inferendum
a tali ... nego ans: et ... conseq. id
probat distinguo ans quoad ultimum ... et ... ut dicta
heat vim illativam independentem a conditionata ...
... quoad inferendum concedo ans; dependentem
quoad inferendum, nego ans. ... ellectio a nobis po
sita in hoc discrimina a physica predeterminatione
thomistica, quod preterminatio licet ad ... esset
dependens a scia media, dependeret ab ista quoad
ad existentiam non vero quoad illationem. at ellectio
hec non solum quoad existendum sed etiam quoad infer
endum dependens est: ... talis ellectio non inferat
nisi per illud medium ..., nempe per auxilium
ut previsum sub opere ... cum
... quod idem vis illativa dependeat

ab eo ~~[struck]~~ dependet infallibilitas auxilij
quae in differentijs. ergo haec infallibilitas depen-
deat a futuro consensu, etiam pendebit ab illo vis,
illativa talis electionis, quod praemotio non habet. quod si ita
ponit dependere, praemotio thomistica non est [illegible] sic
admitti debet a Doctrina [illegible] quod nos agimus [illegible]
scientia media de meritis futuris sub auxilio a [illegible] et
electio talis auxilij sunt quod [illegible] a [illegible] futuri
[illegible] conditionata meritoris et inferunt in statu ab-
soluto talia merita, [illegible] libertate quod [illegible]
vis illativa talis [illegible] dependet a conditionata
futuritione, quae dependentia in [illegible] ut necessitas
[illegible] sit ex suppositione, et [illegible]
libertate: ergo si electio nostra similiter dependet a tali
futuritione, solum inferet necessitatem [illegible] et relinquet
locum libertati. § 64

Instabis adhuc et obijcies 2º. haec electio
nequit dependere a scientia media neque quoad
existendum, neque quoad inferendum. Primum
[illegible] contradictionis [illegible] quod post scientiam
mediam [illegible] non [illegible] dependentiae habeat
locum libertatis, ista stare non potest sed praedicta
electione. quod non dependeat a scientia media quoad
existendum probatur: quia talis scientia de meritis
staret in Deo etiamsi [illegible] non [illegible] electio [illegible] conditionata
scientia non [illegible] Deus ad habendum eius electionem,
alioquin merita conditionata futura, [illegible] movere
Deum ad eligendum, quod admitti non potest. Quod vero
quod electio ista non pendeat a scientia media quoad
vim inferendi etiam probatur: quia si ita dependens
sit non sola ipsa, quod et ipsa est illud a quo dependet

inferret: ergo ipsa non erit efficax ex se, ut supponitur in nostra doctrina: ergo si efficax futura sit non dependebit ab alio saltem quoad vim illatiuam, consequenter comparabitur physica praedeterminationi quoad vim inferendi et destruet libertatem, si ad eam id alterius dependentia.

365 Resp. nego ant. ad cuius probationem assero, voluntatem nostram dependere a meritis conditionate, ut a conditione sine qua Deus non habebit eam voluntatem. unde fit, ut posita ista conditione potest Deus non habere talem voluntatem, quia habet omnino liberaliter; et propterea habet qualem notitiam de meritis conditionatis dantur hanc elligit aliis non. fit ergo, quod ista scientia non concurrat positive Deus ad habendum talem voluntatem propter eos cribitus, neque alia nisi ipsius ratione concurrat ad non habendum tales ordinationes quae ut haberet pendet a tali notitia, nec hoc difficile captu erit: nam etiam in creatis cognitio requiritur, si non concurrat ad amorem illius, quae sit libere habeatur negatio autem cognitionis concurrat ad non habendum amorem, cuius sit conditio sine qua amor haberi non valet. ad cuius probationem nego ant. quod licet ab alio dependeat quoad vim inferendi, ipsa nihilominus sola est quae infert, sicut licet ignis dependeat ab aliquo destinato, nempe ab applicatione, ad comburendum, nihilominus solus ignis est qui comburit, et penes quem residet adaequata virtus comburendi.

366 Urgebis praeterea et obiicies 4°. si scientia media dependeat a nostro consensu etiam modo declarato voluntas ista non poterit dici absoluta, et efficax: ergo si semel

pendeat dependens a non ostendit quoad vim illativam non mancebit ellectio efficax ad gloriam: ansequens probatur, quia de efficacia est ut foret efficax debebat esse talis ex se, ut constat in aliis actibus efficacibus sed non est efficax ex se, dependeat ab alio quoad sui efficaciam. Sursum neque est absoluta quia non est ... quia ut sit absoluta debet non pendere ab alio quoad vim illativam, alioqui erit proprie conditionata. at quae dependet ab alio vita conditione. Ad solutionem itaque dicimus quod non est ellectio efficax, et absoluta de collatione gloriae post merita praedestinati. 243

Respondeo in hac obiectione aliquid pertinere de re et aliquid de solo nomine. de re nobis est certum quod haec ellectio comparata ad auxilia sufficientia conferenda ad merita atque ad eorum in gratia vi sua infert positionem talium auxiliorum et connectitur cum illa. Si comparata ad auxilia sanctificantibus efficacia, hoc est, ad illa quae re ipsa efficacia sunt, si respecta efficacitate formaliter, etiam infert haec ellectio huiusmodi auxilia. 367 Sursum si comparetur ad auxilia eadem in efficacia reduplicantibus haec ellectio vult interpretantibus ea auxilia pro efficacia. non huius est ellectio ista vult auxilia quae cognoscit illa habitura esse ex consensu voluntatis creatae, et vult interpretantibus eorum efficacia formalis. Probatur quia velle interpretantibus talis efficacia, ut talis est formaliter nihil est aliud, ... nisi velle formaliter ponere auxilia quae cognoscit certo coniungenda cum effectu, ut constat ex ... liberis voluntatibus interpretantibus. sic

qui vult ap[osto]li etiam ... ad ... veteri ... deus vult interpretative ... v[o]luntas ista indifferens et volens auxilium ... efficax ex ... enim voluntatis creatae vult interpretative ejus efficaciam. ... hac ellectio respicitur se sola, et non dependenter ab alio efficaciam auxilii et gloriae collationem ... ista ... collationis ... dependenter a meritis, et merita dependere a nobis: ... efficacia.

Similiter discurrendum

368 de esse absoluto hujus ellectionis. non enim ... ad auxilia sufficientia, et specificative efficacia, est voluntas absoluta: ... non dependenter ab alio ... Deus voluntate collationis talium auxiliorum ... vi ... ellectionis ... ... electio ... absoluta ... ut talis sit ... requiritur quod non dependeat ab alio: si vero ... ista ellectio ad auxilia ... efficacia, absoluta erit interpretative non vero physice ... efficacia ... interpretative vellet illud ... cujus ... futurae existentiae deus vult ... et ... dependenter ab alio ... erit voluntas interpretative absoluta non vero physice: ... in hoc simile est esse absolutum hujus ellectionis efficaciae ... ex ... interpretative efficax, et non physice ... non physice ... interpretative absolutum ... ellectionis:

De modo

369

...

aug. 10.ª d.ª Restat dubiu, an electio dicenda sit abso-
lute efficax, et absoluta vel non? Ad quod ita dicunt
posse et debere probat: nam ideo non posset vocari
efficax, et absoluta, quia non est ex vi auxilij previ effi-
cacis; sed hoc non obstat ut absolute possit, ac
debeat vere dici absoluta et efficax: ergo. Maior
constat: probat minor: quia hoc non tollit quod vere sit
voluntas interpretativa efficacia auxilij v-
salis; sed ex eo ipso est, et dicat absolute efficax, et ab-
soluta: et ad nostros denominationes non obstat, quod
velit physica efficacia auxilij illius talis, pro eo quia
quod velle interpretative est velle proprie ad sit verum
exercitium voluntatis, prout opponitur exercitio non
vero. Confirmat: quia causa moralis alicuius effectus
vere et proprie dicitur causa licet non sit physica: ergo volu-
ntas quae interpretative est efficax, et absoluta,
vere et proprie dicitur absoluta, et efficax: ergo cum
nostra electio sit ex se interpretative efficax, et
absoluta, vere et proprie dicitur talis. 370

Ad primum ad sump.

ex num. 366, negamus. eius probationi quoad 1.um
quod omissa maiori distinguo minorem: non est efficax ex
se physica, omitto minorem; interpretative nego minorem.
hac enim ipso quod intendat auxilium previdens determinati-
onis illius cum merito crece, vult interpretative etiam
et meritum dicto nuper declarato. ad 2.um probationis
quod distinguenda est maior, et sit absoluta formaliter
et physica debet non dependere ab electione, omitto maiorem
quod sit absoluta interpretative nego maiorem. distinguo
etiam minorem: dependet ab electione quod interpretative
vult, concedo minorem: quod ita non vult nego minorem

et q̊ sit absoluta impretatibe satisfit qd volut impretabile illud qꝫ phire dependet tru di bere.

371 Obijciunt 3° implicat qd det hṗ electio ex pꝫ Dei, et qd sub illa Deus concurrat indifferenter cum crea ad ponendum meritum; sed Deus debet 2currere indifferenter; alioqui operatio in sensu liberat it erit: ꝫ implicat qd Deus heat eius ni electionem efficacem. Probat maior, qꝫ implicat qd Deus heat voluntatem 2currendi ad meritum, itaqd [struck] paret 2cursum ad carentiam meriti qꝫ habet ipsa electio; nā enim praeparet 2cursum ad frustrandum suam voluntatem efficacem, cum non aliter reddat cara, nisi per carentiam meriti. atqui per voluntatem 2currendi indifferenter paratur 2cursus etiam ad carentiam meriti: ꝫ implicat cum hac electione, qd Deus heat eam voluntatem 2currendi indifferenter, sicut implicaret qd vellet efficaciter oppositum contrarium, praeberet in contrarium 2cursum.

372 Dei nego maiorem. ad probationem nego etiam maiorem. Ratio est qꝫ Deus parans 2cursum indifferentem non praeparat illum ut re ipsa ponat carentia meriti, sed ut meritum dum ponit, possit etiam non poni: ꝫ Deus parans ipsum 2cursum non vollit, quatenus contrarie ponat operatio meritoria, quin maneat frustrabilis electio efficax: probatur ioa: nam solum frustrat per carentiam meriti, sed hoc impossibile est supposita electione, qꝫ contradictio meriti et contradictio est suppone qd illud futurum sit: ꝫ etiam posito 2cursu indifferenti non manet frustrabilis hṗ electio; sed ponens ponit contrarie meritum, itaqd impossibile sit non poni, quin obstet minime libertas

cum hic impossibilis solum sit ex mea parte impossibile. meritum non esse, deo esse supponit. haec doctrina admittitur ab adversariis in scientia visionis de peccato futuro. etenim supposita hac notitia Deus providet eum indifferentiam et non hortatur tamen eum ad vitandum tale peccatum quin [illegible] Deus intendat falsificare suam scientiam de eo peccato, quod certe futurum est; ergo stare potest quod peccati scientia sit infallibilis et quod eum sit indifferens non sit ad illam falsificandam. ergo etiam stare poterit ad preparet eam indifferentem ad meritum, quin maneat infrustrabilis electio efficax de merito, cuius utriusque ratio est quod eum sit ita indifferens parat ut operatio illa ponatur, quod pro merito non ponitur non vero ut carentia operis coniungatur cum scientia vel electione, quod necesse erat ut hic frustranea, et illa falsa redderetur. hoc autem quod impossibile est, scilicet impossibile coniungere simul peccatum et non peccatum; meritum et carentiam illius. 373

Opponunt 6°. posita in Deo hac electione voluntas creata potest ponere non meritum, vel non potest non ponere meritum; alterum enim dicendum necesse est. At neutrum potest asseri: ergo talis electio possibilis non est. si voluntas potest ponere non meritum: infero ergo potest frustrari eius electio. probatur consequentia quod electio frustrabilis sit, aliud non est, nisi quod possit voluntas ponere oppositum illius, quod intendit efficaciter. si non potest non ponere meritum: inferam etiam: ergo non manet libertas sub hac electione probatur consequentia quia electio precedit actionem

creatæ voluntatis et non relinquit voluntati posse alterius extremus conditionatus dominio suo, ut ad libertatem meriti omnino necessarium erat. — Ad non dicens electionem inferre meritum determinatione ex determinatione voluntatis quæ conditionate supponit, et ex qua solum deducitur necessitas consequentiæ, quæ non opponitur libertati, impugnat aberrans efficaciter: quod electio ista non fuit prævisa in statu conditionato: quod in absoluto non relinquet libertatem probabilem. nec quia efficax sit, immutabit neque voluntatis, ut dicebamus de præmotione posita post scientiam mediam numero 370, et quod saltem status absolutus meriti non erit liber voluntati, siquidem manet sub hac electione omnino necessarius voluntati quod meritum in statu absoluto ponat; non enim potest ponere voluntas carentiam meriti cum iis, quæ præcedunt ad eius in statu absoluto.

374 Del aregum satis dissolvi solutione ibi indicata. et præterea assero, voluntas creata non ponere non ponere meritum, supposita hac electione, nego tamen quod per hoc lædatur libertas quia haec necessitas est consequentiæ, et orta ex suppositione determinationis liberæ voluntatis ad instantiam at in impugnatione, concedo antecedentem, nego consequentiam. probationi nego antecedentem. quod ista electio non habeat aliquam nexionem cum merito nisi quæ nascitur ex auxilio efficaci et hoc non immutet neque voluntatis, in eo est quod etiam electio eius non mutabit in statu absoluto, licet prævisa non fuerit in statu conditionato quod requirebatur ad læsionem libertatis et numero isto notavimus ad præoccupandam hanc, et similes obiectiones. hoc negari nequit ab adversariis. et pro ipsa scientia media est aliquid, quod in pluribus scientia non prævidet in statu conditionato, est quæ posterior illo

ac deservi ens statui absoluto. ijs tm ni immutat q ni mutat prius immans, et primus operationis. liber. aliqd reperiat in statu absoluto, qd previs ni fit in dtinato, dn ni immutat tns voluntatis, ni officiet libertati. Ex impugnatione nego ans. q status absolutus manet manens solus ex suppone operationis voluntatis create, quæ antes potuit tollere, vel impedire eam, atque adeo et ipsum statum absolutum. 375

Obijciunt 1. si dar in Deo electio ita efficax antes ad merita creaturæ, erit in Deo voluntas efficax conferendæ gloriæ: q gloria ni conferet postea proprie propter merita. Pbat seq. ns ut gloria proprie tribuat propter merita, ita debet tribui, ut si merita ni ponant, ni conferat gloria et supposita electione efficaci, quæ bis merita non ponant, tribueret gloria cum qua collatione connectit electio efficax: q admissa electione ita gloria ni conferret postmodum propter merita. Confrat: q videt implicatoris intendere aliqd obis omnino liberaliter, et illud exequi sicut intentus est, ni tm liberaliter, sed ex iustitia; at qui in hac electione hoc reperiret: q. minor pbat. nghæc electio intenderet gloriam omnino gratuito, et exequutione vero illa tribueret ex iustitia: q exequutio pon eius obis ut intentus est, poneret ex iustitia id qd omnino gratis intendebat. 376

Dat. concedendo ans. et nego cons. probationi dedo maior, et nego minor. q hæc intentio ni solus connectit cum gloria sed cum meritis, ni enim intendit gloriam quomodo libet, sed dependenter a meritis: propterea

talis electio verificaret, dicit connexionem cum gloria, et
non aliquid nisi quod sit, sicut ipsa intendit gloriam: hoc est
ponendo, postquam merita posita sunt. Unde si merita
vita non ponantur, non tribueret gloria ex vi huius
electionis, quae connexionem fiet cum illa, positis meritis et
non aliter. Ad confirmationem satis dictum, ex probatione de
dicto ibi et posuimus, quomodo possit voluntas
esse omnino liberalis, quoad exsistentiam intentionis, et
ad huc ex iustitia quoad exsecutionem obiecti intenti.
Sed

378 Replicabitur. Ex exemplis quae usi fuimus numero
357, possumus habere nostrae doctrinae: nam licet ibi intelli-
gi possit voluntas gratuita vendendi, pro vendito non
manet libera, cum supposita tali voluntate nihil
sit quod adhuc inferat emptionem, et ita manet
omnino libera alteri. At supposita nostra electi-
one, quae gratis habeat coniunctum aliquid ex quo sequitur
infallibiliter positio pretii, sive meritorum: non manet
perfecte libera gloriae collatio, consequenter quia non ponet
gloriam in exsecutione ex iustitia. — Respondeo,
exemplo illo satis evincere quod ibi intendebamus,
nempe quod stare possit voluntas habita omnino
liberaliter, et cum eius obiecti ponatur ex iustitia. Non
tamen praecise hoc comparari illa voluntas nostrae electio-
ni; et licet ab illa in multis discriminetur, prae-
sertim in eo quod insinuat obiectio, ad huc nihil
inde deducitur contra nos: quia vis illa tribuenda quae super-
additur electioni non officit libertati, ut saepe diximus,
solum enim infert per accidens auxiliorum efficacium
et cooperationem creaturae, quae cooperatio tantum affert
necessitatem consequentem, compossibilis cum libertate.

Caput [illegible] 147

Aliquos sufferunt [illegible] salvabunt.

Assiter obijcient. semel posita ex parte Dei electione 376
ita efficaci, dari unicuique hominum occasio, vel desperationis de eterna salute, vel socordie, ad illam procurandam. quod admitti non debet, ergo illa talis electio non est legitima. et non debet poni ex parte Dei velle aliquid quod homines inducat in desperationem aut negligentiam procurande salutis: illatio ante[illegible] probatur: nam posita in Deo hac electione, illa erit talis uni aliquorum hominum et non erit talis uni aliorum. iterum eorum qui ita electi sint, certum est quod infallibiliter assequentur eternam salutem, item eorum qui non sint electi, etiam est certum quod infallibiliter eam non assequentur. ergo electi poterunt incidere in desidia, et non electi in desperationem in procuranda salute: probatur consequentia: quia qui certus est de salute licet [illegible] sit, poterit eam non curare, et qui certus est de non salute in vanum eam curabit: ergo etc. Nec satisfacis, si dicas, ignotum esse hominibus, unicuique eorum sit vel non sit talis electio, et ideo omnes tenentur solliciti esse de sua salute cum non constat de electione unius, et non electione alterius. non inquam satisfacis, si [illegible]: nam admissa hac electione, saltem manet certum hominibus quod si ita electi sint, salvabuntur, non autem si non sint electi. ergo adhuc manet occasio socordie vel desperationis. probatur consequentia quia si quis est ita electus efficaciter salvabitur licet [illegible] sit, at si non est electus non salvabitur licet [illegible] apponat salutis; voluntas enim ipsa efficax connectitur cum salute et carentia illius cum salutis negatione: ergo adhuc manet occasio socordie unicuique aliquorum,

et non aliorum desperationis occasio, si admittatur positiva electio.

379 Dices in primis hoc argumentum ab omnibus esse solvendum, non enim hominis non esse salvum in deum nisi decedat in gratia (quod certum est, quamvis non inditur ante praevisionem alicuius praeter merita.) et quod habere auxilium finale efficax ad decedendum in gratia non est in hominis potestate, quamvis sit in ipsius potestate, quod Deus habeat voluntatem conferendi auxilium ita efficax; in hac voluntate instaurat argumentum factum, et illi omnes debemus parare solutionem. adde, etiam instari idem argumentum in praedestinatione quae communiter admittitur non solum positiva, de etiam de facto, praecedens absolute quaecumque meritum, praeterea in scientia visionis, quam Deus habet de salute aliorum, et aliorum perditione. etenim in omnibus non potest averti, deum praebere ansam socordiae aut desperationi, posset enim quis ita arguere. vel Deus habet voluntatem conferendi mihi auxilium finale, vel non; aut Deus me praedestinavit, vel non; aut videt, vel non videt meam salutem. si pars affirmativa vera est, ad quid in posterum sollicitor, cum sit infallibile me assequi gloriam: si autem vera sit pars negativa, etiam dicere poterit, quid laboro, cum infallibiliter perditurus sim? ergo in etiam si charitatis sit, argumento debemus parare solutionem.

380 Illi ergo ex communi doctrina dicemus. negamus quod detur occasio socordiae vel desperationis, posita ista electione efficaci quam nos positive admittimus. Ratio est quia haec electio (idem dicendum non omnibus in quibus argumentum instabat) sit dependens ex aliter cum dicta nominata subiectione meriti, cuius positio infallibilis

pendet ex nostro libero consensu, videtur quod a nobis
ultimo dependeat, quod Deus habeat hanc electionem. non
enim dat occasio desidiae, et ponis curandi sed-
ulo nostrae salutis bonis operibus, quod Deus fortè
illos intendat si videat nos bene operaturos,
ut neque dat occasio desperandi, et ponis sp-
erandi a Divina bonitate quod si recte operemur
nos elliget efficaciter in aeternam salutem. neque licet
Deus ex nostris operibus conditionate praevisis non moveatur
ad dictam electionem habendam, tamen non movetur sine illis
conditionibus ut a conditionibus dependet. 384

Obijcies 2°. alienum
videtur a pietate divina quod in iis, quae a Deo proveniunt
omnino liberaliter, Deus inaequalis sit, et admiran-
dum. Sit electione ista, Deus inaequaliter se habere at
in iis quae ab ipso sunt omnino liberaliter: ergo
minor constat: probatur maior. negatur Dei liberalitas
debet concordare cum ipsius iustitia; et ad illam pertinet
aequalitas, ut est certum: ergo non videtur convenire Deo inae-
qualitas electionis. Dist. neg. maiorem probationem ad-
missa maiori minorem distinguo: ad iustitiam pertinet aequalitas
in debitis debitis ex iure concedo minorem: in pure gratuitis
nego minorem. et consequentiam non est debitum iustitiae, quod pure gratuitum
est, et liberalitatis, licet non sit debitum iustitiae, et hac
ratio illi conforme negatur. nihil autem magis gratuitum
apud Scripturas et Sanctos Patres, quam gratiam praedestinationis
et gratiae illae quae ad illam deserviunt, non enim est volentis
neque currentis, sed solius Dei miserentis. haec doctrina
ab omnibus admittenda, et catholicis inter quos alibi
efficacia earum donorum Dei specialiter ... quae Deus confert
cui vult, et quomodo vult quin sit iniurius ei, cui illa

denegant, differenti sufficientia ad pertinet (et forte illis ex facilitate) hoc ipso quod ire deliberaverit ad finem eternae Beatitudinis; qui uerit Dei iustitia tribuere equalitatem in hac electione quae omnino gratuita est et liberalis.

382 Adijciet dictis instantiam praedicta solutio. Neque enim Deus sub hac electione tribuere illis, qui ea carent, auxilia sufficientia: ergo neque habere electionem illam, probatur antecedens: quia talia auxilia essent virtutes omnino frustraneae, si quidem darentur ad numquam ponendum actus, ut scilicet meritorios, at qui Deus non tribuit tales virtutes: ergo neque talia auxilia. Maior videtur certa ex communi philosophorum axiomate frustra est virtus quae non potest reduci ad actum et illa auxilia non reducerent ad actum, cum tribuantur iis incumbentibus, in quibus praevisum est non meritum: quod est. Respondendum negando maiorem. Cuius probationi negamus. Quia illa virtus collata a Deo, licet non deducatur in suo actu, reddit hominem absolute potentem ad tales actus et ad assequendum finem eternae Beatitudinis. Quod si non assequitur, imputabitur ipsi non Deo. Unde male diceret quod melius erat homini carere tali virtute, potius enim illi satis utilis est ea virtus quae omnibus datur ut, quod ipse tali virtute abutatur et potens assequi eternam salutem, ea sua culpa non assequatur. Deinde illud axioma satis exponitur si dicamus esse frustraneas illas virtutes, quae nequiunt reduci ad actum defectu ipsius virtutis, non vero illas quae reducantur defectu alterius causae libere cooperantis: quod probabilius admitti debet in ea virtute quam Deus confert homini ad vitandum peccatum. Quae virtus inest homini etiam post praevisum futurum peccatum et licet

Cum non dari sit cum actu vitante peccatum, ad hunc vero
frustranea non est, et propterea homo potest absolute
etiam dum peccat vitare peccatum ... negatur 383
Deum excludere a se et per se hominem a gloria
ante previsa demerita illius, et posita hac electione
excluderet non electum a gloria. Alias non posset Deus ha
bere istam electionem. Probatur minor: quia si ista est electio
~~est~~ foret possibile admissa gloriae, et qui non
foret ista electione, hoc ipso esset exclusus ab eterna
salute per carentiam talis electionis, ergo homo foret
exclusus a gloria ante previsionem demeritorum
suorum. quod videtur repugnare cum infinita Dei voluntate.
Sed omittendo mala de cuius doctrina sermo erit
alibi et ne demum ad eius probationem negatur consequentia
... quia Deus etiam illis non electis non habet
talis electionem, confert media sufficientia, ut possint se-
qui eternam salutem, collatis autem his mediis non Deus,
sed ipsi illis non cooperantes se excludunt ab eterna
salute: electi vero a nobis admissa solum habet
quod vi illius distinctus homines electos Deus in illis
circumstantiis, in quibus ipse non se excludat, sed
specialiter sequi debet beneficium est non electi; et non est
exclusio ab eterna salute non electi, quia ad-
huc potens est ad salutem illam dirigere quibus defe-
ctus cooperationis illius non assequatur et consequenter ipse
~~...~~ a tali felicitate se ipsum excludat. 384

Secundo

2°. si admittatur possibilis haec electio, etiam debet admitti in
Deo distinctus actus intendens electo gloriam ab actu exse-
quente talis gloriae atque adeo debet poni in Deo ordo
intentionis divinae ab ordine exsequutionis, et implicat

q[uo]d iste ordo ita ponat: pr[a]esertim si intentio efficax sit: q[uo]d et
implicabit electio ista in Deo. Maior debet esse omnino
387 certa, q[ui]a voluntas ista debet intendere gloriam omni-
no liberaliter, et sequutio gloriae debet esse ex iustitia
ut nos saepe diximus. Tum q[ui]a exsequutio conferendi gloriam
n[on] intelligitur, nisi post absolutam positionem meritorum
et intentio datur ante illa, ut etiam nobis contigit; ergo
admissa electione ista, debet etiam admitti in Deo ordo
intentionis distinctus ab ordine exsequutionis. Minor e[st]
multis probat[ur].

388 1.° q[ui]a si in Deo ponamus exsequutionem
ab intentione efficaci distinctam, exsequutio erit realiter
dependens ab ~~[illegible]~~ intentione. hoc implicat
tum q[ui]a tunc daretur dependentia alicuius praedicati Divini sapiens
imperfectionem, quae nequit cadere in Deum. ergo implicat
exsequutio distincta ab intentione. maior probatur
n[on] exsequutio ex sua ratione erit posterior intentione
ut e[st] certum, et hoc posterioritas aliud n[on] est, nisi dep-
endentia. ergo. — 2.° n[on] hoc ipso q[uo]d ponamus ex
parte Dei intentionem efficacem, quae directe ferat ad
gloriam et indirecte ad merita, propter quae gloria
conferenda sit, videtur superfluere alia voluntas
quae sit exsequutio talis intentionis. ergo n[on] dabitur inten-
tio efficax distincta ab exsequutione. ant[ecedens] probat[ur]: q[ui]a
hoc ipso q[uo]d talis intentio sit efficax, sufficit se sola
389 applicare omnem potentiam ad externam exsequutionem mediorum
quae infert infallibiliter rationem efficacitatis; sed actus
voluntatis exsequutivae solum requiritur ad eiusmodi applicationem:
ergo superfluum posita electione seu intentione
efficaci. — 3.° n[on] vel intentio ista efficax detrahat
media ad ponendum merita, vel non. neutrum potest

dici: ergo probat minor: quia si non oectat media, erit intentio diffusa, et indigna Deo; si vero oectat media, supponit lumen actus exsequutionis: quia agens rationale qui habet propositum expeditum, et non spectat media in ordine ad finem, habet sufficientes oectatibus et applicatibus operi in ipsa intentione efficaci; sed Deus habet perspecta omnia media, et etiam propositum expeditum: ergo etc.

Stocamus 386

Versat difficultatem plurimorum dignitatis a Theologis, ut notat quia transcendit plures mag. et quibus immerito Doctores satuerunt esse imperfectionem Deo ordinis intentionis distinctus ab ordine exsequutionis. nihilominus plures etiam sunt, nec ignobiles theologi, qui eiusmodi ordinem admittunt, quod ego acquiesco ex dictis in tractatu de incarnatione et ex modo dicendis. Proterea Ad argumentum positum Respondetur mari, negando minorem. ad probationem dicendum primo, istam dependentiam quae talis sit in substantia non diceret imperfectionem, sed potius in Deo ad mittendum inevitabiliter. nam volitio Divina aliter pendet hoc pacto ab intellectione quam aliter praesupponit; immo quodlibet attributum in particulari etiam praesupponit ut prius et quasi causam sui aliud Divinum quod adicat dependere hac ratione: quod haec dependentia modo declarato reperiatur inter intentionem et exsequutionem, non arguit imperfectionem Deo indignam et proterea ex hoc capite dici non potest quod repugnaret. Secundo potest etiam negari maior propositio, et illatio illius, quia exsequutio non pendebit ab intentione nec illam praesupponet ratione sui: et hoc percipies, Nota, aliud esse quod in Deo detur intentio, et aliud quod illa ponatur ex indigentia exsequutionis ipsius, vel ex alio titulo perfectionis

Dinç. explicat hoc exemplo oĩ pp. quo resider in tribus personis, et aliud e ita existere, aliud ita existere ex in digentia productionis ad extra; quod negat minor sã Theoria, nunc executio dici poterit independens ab intentione, quia ex indigentia effectus non petit precedens intentio, et solus datur ita in Deo vel ex perfectione agentis totalis, vel ex Dei liberalitate sive cuius, posset cessare a tali intentione, et ponere solus executiones quia indigere effectus.

347. Ad probationes

Nego ans. cuius probationi nego maior: nã stare potest quod intentio efficax sit et tenta intra limites intentionis solus non habet inferre infallibiliter applicationes pp ad externas executiones nisi in esse tales applicationes formaliter et immediate. Nota tamen quod attenta indigentia effectus externi alterius actus vi teret superfluere quod effectus solus potest applicationes oĩ pp ad producendum; hoc tamen non tollit quod perfectio Divina vel eius liberalitas exigat actus huius tamen, ut satis bene explicat exemplo oĩ pp. quod per ex indigentia effectus ad extra trinitatis personarum non exigit licet illas petat ex perfectione Divina.

348 Ad 3um obiect Dei, concessa maiori nego minor. potest enim dici 1º quod illa intentio non contrat media, licet oĩa media contrate cognoscat; cum enim siquidem plura esse media sufficientia ac proportionata ad finem intentum et quod Deus ea oĩa cognoscens intendat illum finem relinquens alios voluntatibus contractiones mediorum per quae finis executioni mandandus sit. in hoc ego nec confusionem nec implicationem reperio: 2º dici potest quod hoc intentio non contrat vi sua media ad finem

quibus omnia et singula perspecta habeat. — potest etiam 152
dici 2° quod intentio illa de fine per media om
nino determinata quin propterea superfluat actus exe-
cutionis distinctus ab intentione efficaci. Ratio est
quia licet alter ex his actibus superfluat, attenta
indigentia effectus ponendi ad extra, utrumque dicebamus
non superfluum inspecta libertate agentis, quod pro
dominio suo potest relinquere aliis voluntatibus
applicationem potentiae etiam si sit expedita et satis sint
nota media opportuna ad ejus nutum.

Sed contra his. 389

Nequit amari finis, ut finis, quin eodem actu ametur
medium, ut est medium ad talem finem, atqui intentio amat finem
ut finem: ergo etiam amat efficaciter medium, cum sermo sit
de amore efficaci. unde ulterius sequitur, quod non detur
locus executioni quae mandaret, ut re ipsa poneret
medium, dato amore efficaci medii re ipsa poneret
medium ut constat. cum amor efficax inferat infallibi
liter suum objectum: ergo etc. Datur duplex tradita
solutio. Prima est quod amor finis, ut finis sit etiam amor
alicuius medii proportionati ad illum ex actibus quae pro-
portionata nos ciunt. hoc autem non tollit quod accedat post
eius voluntas exequens et applicans potentias operativas potius
ad hoc quam ad aliud. Secunda est dicendum quod talis inten-
tio amat quidem medium etiam determinatum, sed indirecte et non
in se, propterea quod remanet locus ut voluntas exequi
libere illud amet in se pro dominio suae libertatis, vel
cum potest illud amare, directe et immediate. 390

Urgebis adhuc

ponamus collectas omnes voluntatis intentiones, unam finis
aliam medii, et ultimam illius medii, quod ultimum debet esse

fyini exsequutione. in hac hypotesi ultima illa voluntas intendens ponet medijs quod sit fyni exsequutione ergo operis non est actus est tempore exsequutionis. arg probat: nam ex vi precisa illarum intentionum efficacium ponet omnes intentionis, eius intentiones omnes efficaces sint et nulla supponat exsequutio distincta ab illis. — Resp. in solutionibus quas reddimus num.o 388. Verum dici potest cumque intentiones medijs ultimi esse in actu contra quando entitates ponendo, relinquere omne pie actrices voluntatibus exsequentibus, ut quod intendat meritum a ut medijs ad finem gloriae, relinquere que exsequutioni actrice auxilijs per quod ponendum sit tale meritum actualis. 2.o dici poterit, quod etiam supposita ipsis intentionibus efficacibus integrum manet Deo quod dominio sua libertatis ex vi intentionis efficacis posse impertire exsequutiones ut cernit in agentibus rationalibus recte operantibus, et sepe imperantibus efficaciter alios actus voluntatis quod etiam poterit quod sua libertate reperiri in Deo actus efficax intendens ~~quin mate~~ quin immate conferat exsequutiones intentas et mediate externas exsequutiones, et interim quae manet integer ordo intentionis, et exsequutionis.

Disp. IIa

Utrum potius sit electio Divina efficax ad gloriae dependens ab operibus vel et abstractionis a medijs per quae operas ponant.

Caput Im

391 Status difficultatis, et sententia quae proponunt.

Multiplex est titulus sub quo dubia videtur potius voluntatis Divinae, quamquam non in examen adducimus, loquimur autem de actu efficaci voluntatis, quo Deus vellit petro

vg. 9ferre gloriã dependenter à bo operib9 honestis illius, qui actus, qd intendit gloriã, antecedat scia media, et etiã visionis de illis operib9, et soly habeat post sui simplicis intelligentiae de eis operib9 abstrahat atque, à mõ libertatis vel n̄ libertatis reperiendo in operib9 predictis, requiry prius immate 9currentib9 abstrandi abstraxat simul decrety. unde 2.y caput difficultatis quoad politam simul decreti sumit ex eo qd voluntas ita Diña ut intenta et abstractiva à medijs. Tum ex eo qd sub hac volunte ita diti, nequeat servari libertas operis, dependenter atque intendit gloriã, et consequenter neque appreciativo meriti. 3.y ex eo qd licet sub hac volunt posset adhuc evadere libera operatio, n̄ videt posse, qd stante tali decreto gloria 9ferat ~~ut dei~~ ut corona et premiũ n̄ crea ita electe.

Ōia hec 9troversa sunt: nã quoad 1.m dubitandi modum duplex ē extreme opposita sñ. 1.a dicat impossibile simul decretum sufficienter ex titulo abstrahendi à medijs, qd ista abstractio dicitur 9fusionem in Deo n̄ admittendã, ita Herice et alii cõiter qui existimant impossib in Deo ordinis intentionis distinctum ab ordine executionis, ut videre est apud Arriaga disp 35 sect 3.a. 2.a dicat n̄ repugnare hoc decretum abstrahens à medijs, et diuisum ab eorum executione. sic docet P.r Suarez cum plurib9 alijs, ut refert citatus Arriaga. Quoad 2.m modum pertinentem ad libertatem etiã ē duplex extreme opposita sñ, alijs negantib9, et affirmantib9 alijs ex mõ discurrendi relatos disp̄ praecedenti num.o 392

352. cc 33 cum que si nulli existimant non posse gloriam conferri in executione ut tenerentur sub hoc decreto, etiamsi operentur possunt evadere libere: sic docet citatus Arriaga sub sect. 3a parag. 5 tandem in quo aut se divertire a Doctore Suarez et pluribus alijs.

393 Haec omnia singillatim expedienda sunt in praesenti si prius supponamus, et exponamus rationem intrinsecam huius decreti. Quod voluntas ita debet esse efficax, et intentiva gloriae. Quod vero dependet eo aliter collatio gloriae ab operibus ita electi, nequit conferri re ipsa gloria in vi illius voluntatis, nisi prius posita sint et praevideantur posita absolute talia opera. Item hoc voluntas intendit gloriam, et non conferendo positive propter merita, quia ipsa non infert merita ut talia, neque positive excludendo merita; quia ipsa eo modo tendendi, et intendendi non excludit ipsa merita ab ijs operibus dependenter a quibus gloriam intendit et propterea utroque dicitur voluntas abstrahens a motivo libertatis, vel non libertatis. Unde actus iste divinus erit ita explicabilis, decerno conferre petro gloriam, si elicias actus amoris, an vero actus iste eliciendus sit libere vel necessario, non determino. eadem potest etiam detrahere non solus spes, et in dividus actus; decretum voluntatis quae ita efficaci intinitur praesens disputatio et quid in ea teneri debeat declarabitur in sequentibus.

Caput ...

Possibilis est praedicta voluntas Divina licet abstrahat a mediis sub quibus ponenda ~~...~~ est operatio.

394 Cum singula repugnantiae capita quae occurrere

posunt cum positis istius voluntatis, percurrenda sint, l° determinandum est Primum q. d. datis sese offert in presenti, nimirum an repugnet hec voluntas quod abstrahit a medijs, per quod operatio determinata ponenda sit. assero 1°. non dari repugnantia huius voluntatis per hoc quod illa intendat operationem et ita abstrahens sit a medijs sub quo ipsa ponat operatio. 39

Probat hec resolutio positiue, supponendo hic esse satis efficaces probationes illas negatiuas quae immunis est ad quaestionem posita, et desumitur ex rei ipsius non repugnantia, atque ideo ut ex oppositis solutione probat, in quo argumento desumpto ex alijs actibus voluntatis repertis in Deo. etenim voluntas, qua Deus vult omnes homines saluos fieri, et cuius meminimus disp. 8ª capt. 1°, est voluntas Diuina, vere existens in Deo intendens omnibus, et singulis gloriam, quin ipsa determinet media, dependenter a quibus gloria ferenda sit: ergo hec voluntas Diuina, cum qua intendimus positas, non repugnat quod abstrahens a medijs. Dilatatur: neque ista voluntas solum repugnabit ex hoc titulo quod est Diuina, et propterea impotens ita abstrahere, et non determinare media: ergo si intentioni Diuinae non repugnet abstractio ita, neque ex hoc titulo repugnabit creatis, quae intendimus. probat ergo illud assumptum: nam voluntas illa non determinat modum, quo singulis gloria conferenda sit, infantibus enim tribuitur ut hereditas, et adultis etiam ut corona. atqui modus iste conferendi adeo diuersus non determinat Deus per illam voluntatem, quod relinquit alijs determinandum, postquam videat decretum unius cuiusque finalis: ergo voluntas illa Diuina abstrahit a modo

conferendi gloriam singulis hominibus: ergo quod sit voluntas Divina non obstat ut ponit ipsa secundum se non relinquere media, ergo ex hoc capite non repugnat voluntas ista Divina quam intendimus; atque adeo nullus erit effectus efficax ad gloriam, licet divina sit gratia habens a me dicitur.

396 Preterea, in Deo sunt voluntates quibus intendit nos servare precepta ut audiendi sacrum, confitendi peccata etc. atqui voluntates istae non relinquunt media quibus adimpleantur ea precepta. ergo stare potest voluntas Divina quae intendat finem nec relinquat medium executionis illius. hoc consequens probatur: nam istae voluntates vere sunt in Deo: ergo si non relinquunt modum, id non repugnabit voluntati Divinae quae tali . quod non relinquit modum adimpletionis probabitur clare. ergo mi voluntates nobis relinquunt relinquenda media quibus precepta adimpleantur voluntas qua Deus vult me implere preceptum audiendi sacrum mihi relinquit relinquendum, quod sacrum audiendum sit; non enim vult haec voluntas plus aliud, quam intendit et injungit preceptum. ergo voluntas ista Divina qua Deus vult precepti adimpletionem non relinquit medium, seu modum adimpletionis, sed id nobis relinquunt relinquendum: ergo Deus ita velle non repugnat eius perfectae voluntatis Divinae: ergo ex hoc titulo non relinquendi modum operationis, seu abstrahendo a medijs illis non repugnabit in Deo decretum illud quod nos disputamus.

397 Confirmatur

hoc doctrina ex preceptis aliquibus a Deo impositis in lege veteri. atqui de Levitici Cap. 5° hic etiam ~~Cap~~ 12 precipit Deus quod in tali, aut tali casu ei offerant ~~[illegible]~~ par turturum, aut duos pullos colum-

columbarum relinquendo voluntati offerentis detrahere alterum ex his. ex iis preceptis sic arguit. Deus ea contingens vult, quod in tali aut tali casu, ei offeratur holocaustum, et tamen ista voluntas divina, quae, vere residet in Deo, non determinat holocaustum, nec media ad illud, quod sit hoc aut aliud. ergo Deus intendit vere finem illius holocausti, quin determinet media ad illud: ergo stare poterit, quod detur in Deo voluntas intendens finem, et quod non determinet media, quin hoc opponat perfectioni Divine voluntatis. Hinc sic: sed hoc decretum, de quo agimus, erit solum voluntas divina huius finis abstrahens a modo libertatis vel non libertatis in operante: ergo ex hoc titulo ita abstrahendi non implicabit quod in Deo detur tale decretum. 155

Dices 1°. magnum esse discrimen inter voluntates adductas, et decretum pretensum probe, namque hoc decretum ex se et ab intrinseco efficax est, ille autem voluntates sunt absolute inefficaces; sed decretum efficax connectit cum objecto quod intendit: ergo poterit illis connexionem poterit abstrahere a medijs licet poterunt abstrahere illae voluntates. premissae, licet sint probatur ita, quia hoc decretum connectit cum existentia glorie et operationis dependenter a quibus eam intendit: ergo etiam connectit cum iis mediis, sub quibus operationes ponenda sunt. consequentia probatur: namque opera non ponunt sine medijs. ergo si connectit hoc decretum cum positione operis; etiam connectet cum mediorum positione; atque adeo non poterit abstrahere ab illis. 396

Sed discrimen assignatum verum esse, sed quod non officiat efficacie fundamenti propositi. etenim voluntas

illa efficax, quatalis solum dicit connexionem cum existentia sui obiecti directi vel gloriae, et etiam illius a quo tale obiectum dependeat: quod cum dependeat determinate ab hoc potius, quam ab illo medio, in defectu quod determinat talis voluntas, nisi cum aliquo indeterminate vnde intra formam ...: dicta maiori, et minori nego consequentiam: ad probationem dico antecedens, et nego consequentiam. huius probationis distinguo antecedens: opera non possent sine medijs indeterminate connexionem antecedens; vel aut illis dicendo antecedens. hoc autem relinquitur determinandum aliis voluntatibus, quae determinent in medijs ... operationis.

399 Dices 2°, nequit in Deo reperiri haec indeterminatio: quia neque voluntas efficax ita abstrahens. antecedens probatur: quia hoc decretum non manet immune ab imperfecta confusionis, si quod determinat ad media proportionata, et ea non determinat: ergo nequit in Deo reperiri haec indeterminatio, ut patet: in quo reperiri nequit imperfectio confusionis, ut potest nobis accidere propter imperfectam cognitionem. - Ratio huius argumenti mentionem dilatare ex dictis num° 388, illi nego antecedens, ad probationem nego etiam antecedens. Etenim quod actus Divinus intentionis non attingat obiectum sub omnibus modis, quibus attingibile est, non dicit imperfectionem in Deo, dummodo attingat modo pertinenti ad suam lineam; cum doctrina ab omnibus admittitur in actibus intellectus Divini, et a fortiori admittenda est in actibus Divinae voluntatis: et quidem scientia Divina scientia simplicis intelligentiae, reperiat ut talis quidditatem obiecti, nec affirmat, aut negat existentiam illius, et hac ratione abstrahit quatenus non excludit vim suae repraesentationis existentiam, aut carentiam existentiae: item formaliter Divina scientia, quia Deus cognoscat existentiam Petri, neque affirmat, neque negat existentiam, aut non existentiam Pauli, et in hoc sensu abstrahit ab eis extremis, quatenus negatiue se habet ad illa. a fortiori id potest evenire in actibus voluntatis, cui quatenus ratione libertatis datur maius dominium ad habendos vel suspendendos actus: ergo poterit intentio negatiue se habere

ad nostras operationes, et hac ratione abstrahere ab illo, relinquere que 399
aetrationes actibus sequentibus electionis, vel exsequutionis.

Dico 3°. actus iste a nobis positus in Deo debet per- 400
tinere ad aliquam virtutem; non est virtus ad quam pertineat
ergo. Maior est certa, quia omnis actus voluntatis Divinae est
actus alicuius virtutis: probatur minor: nam ista voluntas
nec videtur pertinere ad iustitiam, cum haec omnino gratis,
neque ad liberalitatem cum feratur ad gloriam dependenter
ab operatione creaturae: quia nulla virtus ad quam possit pertinere
eius nisi voluntas: et iustitia Deo propria non erit. Dei
voluntatem istam pertinere ad virtutem liberalitatis, quam a Deo
habet liberaliter, et in illa se exercet Deus ut specia-
lis benefactor creaturae, cui videlicet voluntatis gloria conferenda
est, neque obstat quod intendat gloriam dependenter
ab operatione creaturae: nam stare potest quod voluntas sit
liberalis, et gratuita, ac quod feratur ad obiectum non conferen-
dum gratuito, et liberaliter, ut satis liquet ex dictis
supra num. 357, et 376. ubi declaravi quomodo
possit intentio esse liberalis, et executio illius fieri taliter
ex iustitia. Unde ad obiectionem concedo maiorem, et nego
minorem. probationi nego cum quoad hoc quod de virtute
liberalitatis propter rationes supra declaratas.

Caput 3um

Sub hoc decreto stare potest integra et perfecta libertas creaturae ad suos actus. 401

Sub praefata Dei resolut. reverima, quod decretum hoc effi-
cax est in se, et actus operis futuritatis operis dependenter a Deo
ad gloriam intendit, stare potest cum eo, quod tale opus ponat
sub omnimoda, et integra libertate. Cuius resolutio-
nis intelligentia et ponendus est primus modus, quo

potest conciliari libertas cum tali decreto, et post hac probandus quod ea via maneat integra et perfecta libertas operationis.

402 Et quidem si vi talis decreti intendentis petere gloriam dependenter ab actu charitatis a v[...], solus manet necessitatis Deus ad ponendos infallibiliter actus charitatis, et cum tale decretum media ii [...] libere in Deo elligere aliquod, de suo infallibile maneat [...] ad ponendos tales actus.. Ergo Deus collatus ut medius, ut ponat infallibiliter ille actus, potest uti physica praedeterminatione, praeparanter connectit cum existentia actus, vel potest uti auxilio ex se indifferenti, dicit quod previus est per se, quia media infallibiliter consequendus cum tali actu; quodlibet enim ex iis medius sufficiens est ut sit infallibilis existentia talis actus: ergo si Deus solus tenet ad elligendus medius infallibile existentia actus, poterit elligere quodlibet ex his: ponimus ergo Deus elligere medius indifferens dicit previus infallibile, et sub hac hypothesi probatur positio 3°.

403 Ergo si Deus elligat medius ipse indifferens, dicit quod previus perfectus efficax et infallibile, ponet infallibiliter actus charitatis, et ponet sub omnimoda libertate; dicit potest Deus sub decreto predicto elligere eiusmodi medius ut dictum ex num.° precedenti: ergo potest poni actus sub omnimoda libertate. Maior probatur. Nam si ille actus poneretur sub electione indifferente quod media infallibilia et cooperante creatura ille actus haberet omnimodam libertatem ut satis probavimus tota dissertatione: ergo sub hac voluntate [...] potest eligi servari integra libertas. Probatur consequentia: [...] praesens decretus potest aequivalere illi electioni: [...] relinquit ~~liberas~~ libertates integras: quod hoc decretus potest

illus relinquere integrum. maior declaratur quia illud decretum inferens per media indifferentia habet vim illatiuam in actu 2° similem illi quam habet praefata electio, quae potest aequivalere illi electioni, ut probatur: dum ita infertur, idem ponit in actu 2° ut producat exercitium virium quod tantum sit ad ponendum media indifferentia, et infallibilia ex cooperatione creaturae; atqui illa electio solum habet vim ita illatiuam: ergo hoc decretum si inferatur per media indifferentia ponit in actu 2° vim similem isti electioni. Tunc sic: electio, quae ita infert, relinquit integrum libertatem operationis: ergo dum illud decretum, dum inferat per media indifferentia relinquet integrum actum libertatis. 2°, nequit Deus necessitare voluntatem quoad 404

aliquem actum, si id quod ponit in illa efficiat actum in necessitate voluntatis, et id quod decretum ponit in voluntate, dum actum ponit sub medio indifferenti, illud non necessitat: ergo neque necessitat tale decretum. discursus Deo est. maior probatur: nam ideo electio mathematica quae est impugnatio a nostris dicta, repugnat libertati, quia infert medium quod ponit in voluntate illud necessitat tempore praemotionis, at si electio sit scholastica, quae ponit medium quod sit infallibile tantum etiam debet necessitare: si enim electiones istae solum inferrent medium 2° indifferens non opponerentur libertati, et minorent exposite frustrationi, si libertatis usus servarent; quia cum non dirigatur collatio auxilii per scientiam de eventu futuro, non est unde maneat Deo certus eventus quod sub auxilio indifferenti potest esse et potest non esse. unde decreta manet maior illa oppositio, et dicitur quod ut Deus necessitet voluntatem ad aliquem actum, id quod ponit in illa, et actum efficiat

debet illi necessitare. minor vero videtur constare: quia

dum illud decretum traditur executioni, solum ponitur in volu-
ntate medium indifferens, et infallibile tantum ex coop
eratione creaturae, sed tale medium non necessitat voluntatem, ut est
proprium in nostra Societate. ergo licet per hoc modo ponitur in vi
decreti, non necessitat voluntatem, consequenter ergo neque per
necessitabit operatum.

3º. Diximus in Deo hoc decretum

415. intendo efficaciter gloriam Petro propter actum charitatis merito-
rium si sit modus exponendi meritorie. si vero modus ille
non sit, intendo illi dare gloriam propter talem actum positum
merito. in hoc decreto non video repugnantiam, et ex illo
ergo sic: hoc decretum accedente scientia media
de infallibilitate libertatis in actu charitatis per vex
illum ... ponet actum charitatis liberum si accedat
voluntas dandi tale auxilium previsum: ergo et nostrum
decretum si reducatur ad actum per media indifferentia
ex se, et infallibilitate ex cooperatione creaturae, etiam
ponet liberum actum charitatis. ergo idem: nam id inten-
dit formaliter decretum, nempe quod actus ponatur libere
si sit modus ponendi libertatis, sed est modus cognitus per
scientiam mediam, et purificatur conditio per voluntatem illa tribuendi
auxilium previsi: ergo sub his ponet actum libere. probatur
modo consequentia: nam nostrum decretum est virtualiter
id ipsum quod illud modo positum: ergo si illud relinquit libe-
rum actum charitatis, ita et hoc. antecedens declaratur. si ex
ponenda sit vis illativa nostri decreti, non aliter exponi
potest, nisi per decretum positum: ergo nostrum decretum est virtu-
aliter decretum illud. probatur antecedens: nam vis illativa nostri
decreti haec est, scilicet quod inferat existentiam actus
per auxilium infallibile, sive infallibilitas sit talis

a ex virtute

Virtutis intrinseci et auxilii, sive per creaturae cooperatis 157
et ditatur ex natura decreti. hoc fredamur dicit decretum
aliud vero videns est exacte. 406
Ratio a priori nostrae
doctrinae haec est, quod Deus sit potens, sine et paratus
necessitare voluntatem, si talem conditionem ponat, non est quod voluntas
necessitet, dum non ponit talem conditionem; sed dum Deus reducit
ad actum per vim huius decreti per medium infallibile
ex cooperatione creaturae, licet sit potens necessitare
voluntatem, non ponit conditionem sub qua ponit necessitatem
videlicet auxilium efficax ab intrinseco, ergo dum ita se
exercet non necessitat voluntatem. minor est certa: consequentia
legitima. maior meo iudicio ostenditur. et quidem
suppone angelum vel hominem voluntate efficaci decernere egressum
petri ex hac aula, quam decreti mei egrediendi. pone
etiam petrum angeli suasionibus inclinatum ad eli-
gendum se dimittere et exire spontanee. quis dix-
erit egressum petri non fuisse liberum in actu 2o eadem
libertate quam haberet licet in angelo non daretur
illud decretum? nunc sic. sed hoc ita eveniat, quod licet
angelus paratus sit vi decreti ad cogendum petrum
si nollit exire, tamen reipsa non cogit dum allicit suasi-
onibus talibus. ergo aliud est posse cogere voluntatem petri
et aliud illam necessitare in actu 2o: ergo alterum
potest ab altero separari, potentiam esse dari
in actu 1o vi contractu, quam del[...] actio cum actu
2o. hoc ipsum eveniret cum nostro decreto. 407
Praeterea decernimus
plures homines convenire in dilapidanda domo quae
illis imminet periculum illius domino illius, quos
postmodum convenimus, et hortamur, ut velit destructionem

ob terrorem minoris periculi, ille acquiesceret exhortationibus, nec dubium mihi quin acquiesceret in actu libere, quibus alijs paratus erat ad cogendum. similiter evenire potest in eo qui merces proiceret in mare ad salvandas vitas aliorum, qui illum cogerent nisi voluisset: ergo cum virtute sufficienti et parata ad cogendum stare potest quod non deveniatur ad veram libertatem in actu secundo operationis, atque ita se haberet decretum quo deus peteremus de praesignatione ...ni ... obtineremus per medium infallibile ex ... erat liberum creato ... haberet enim vim ... si non daret medium indifferens. ... illud ... non cogit ... relinquit liberam libertatem.

Ex dictis
408 inferendum contra ... qui etiam ... existimant, hoc decretum relinquere libertatem, quod illud ita potest libertati permittere ut nec illam quidem illam minuat, ... intelligentia ... stabilire, quod hoc decretum minuit aliqualiter libertatem, quatenus in quantum sub illo decreto necesse est poni actum charitatis, licet quod ita ponatur maneat vere et proprie liberum. Unde non est ... libera voluntas sub isto decreto, ac sine illo, quia sine illo potest simpliciter non ponere actum, et stante decreto non potest simpliciter illum non ponere, ... hoc doctrina mihi vehementer displicet, ... censeo actum illum ita poni libere per medium indifferens, ac si nullum omnino praecessisset decretum de positione actus.

409 Ad probationem mihi ... efficaciter; ... decretum se exerceat per medium indifferens, solum ponit

in volunt͡ᵉ creata id, q̄d poneret si nullũ tale præcessisset 158
decretũ; at si nullũ tale præcessisset decretũ, neutiquã
læderet, vel limitaret libertatẽ actus: ergo neque etiã lædit
vel minuit, dũ decretũ se exercet per mediũ indifferens.
Discursus mihi manifestus est. Maior atq. patet. certũ
q. si nullũ præcessisset decretũ daret voluntati mediũ
ex se sufficiens et ab initio indifferens. ergo hoc ipsum dat,
stante decreto, ponit solũ in volunt͡ᵉ idipsum, q̄d poneret
si nullũ præcessisset decretũ. Minor certa videt. Minor:
q. oēs fatemur, integrã et nullo facto diminutam
dari libertatẽ, dũ voluntas operat per auxilium
ex se indifferens, et efficax tantũ ex cooperatione.
q. dũ nullũ tale præcedit decretũ n. minuit libertatẽ,
n. ergo minuit etiã præcedente decreto, dũ illud exercet
per mediũ indifferens, licet infallibile ex cooperatione
voluntatis.

Dices, et quæ fuerit oppositũ sp. stante decreto
ita antec. ē infallibilis etiã antec., q̄d ponat actus: ergo
decretũ n. servat libertatẽ ita integram, ac si non
daret decretũ. cõseq. constat. q. hoc ipso q̄d de-
cretũ ex se efficax sit, connectit metaphisice cum
existentia actus, alioquin foret decretũ Divinum
efficax, et frustrabile. ergo stante decreto ita antec.
efficaci, est etiã antec. infallibile, q̄d ponet actus.
probat. mᵒ cõā. q. ablato decreto n. manet antec.
infallibilis existentia actus, ut est indubitatum;
at qui hæc infallibilitas ante existentiã actus præju-
dicat ipsius libert. ergo sub hoc decreto n. servat
ita integra libertas ac si illud n. daret, confirmat
neq. eo mᵒ quo intelligat voluntas decreta ante
prog. ipsa se debet intelligere ipsa libertas; ut est

habere in re; conversione phicas pro abstractiones, stante decreto intelligit voluntas abstracte aliquo modo quo non intelligit seclusio decreto; ergo aliquo modo intelligit libertatem lesa, et imminuta. minor probatur quia posito decreto intelligit illa actio infallibilis talis actus, et eo secluso non intelligitur illa actio: ergo sub decreto intelligit voluntas aliquo modo determinata antea et eo secluso non intelligit atque adeo sub illo non est aequa libertas ac sine illo.

411 Respondeo ad minorem conti, nego conseq. ad eius probationem concedo minorem, et distinguo minorem quaelibet infallibilitas quae pugnat cum libertate, si exerceret vires necessitatis, concedo minorem: si aliquomodo exerceat, nego minorem, et distinctio consequentiam. itaque verum est quod posito illo decreto est infallibilis positio actus, at laeso libertatis ponitur si id, quod in voluntate ponit necessitatem et decretum non ponit aliquid necessitans, sed exercetur per medium indifferens. unde sit quod tunc non minuat libertatem, quae minueretur si quid quod si exerceret suum actum de vitiis suis necessitatis vi cuius potest ponere medium necessitans. si vero illud non exercet sed ponit medium indifferens, inde etiam fit quod virtus illius, qua deducitur ad actum est similis virtuti indifferenti, quae nullo modo minuit libertatem: unde non omnis infallibilitas quae pugnat cum libertate, sed illa quae est ex vi virtutis reducat ad actum, et ponat in voluntate aliquam necessitatem. distinctione do minorem, et nego minorem; quia tunc solum intelligit voluntas determinanda, non determinata cum non intelligit medium sub quo actus ponendus est. ad probationem distinguo antecedens intelligitur illa actio infallibilis ex vi actus determinati decreti concedo antecedens et vi quo reducitur ad actum, quod se exercet per medium indifferens nego antecedens. nego

ctus cog. quod ut imminuat libertas agendi debet vi quod possit minuis (hoc solus het cum vi decreti, di quos repugnat in volunt aliquid per quod minuat, quod non het, deus ponit medius indifferens, quod tunc ita exerret virtus decreti, ac si solus pactus posset agere volunt. posse autem minuere libertas non est eam minuere, ut ex fricta tionis perceptione satis constat. 159

Sed obijcies 1º actus sequi posse sub hoc decreto libertatis het cum connexionem cum positione actus charitatis, voluntas infert infallibiliter illius actus existentiae: quod non permittit actui libertatis. cum debet esse certus, cum illo ponamus decretus esse certus, et ex se efficax. probatur consequ, quod 1º quod illud decretus thomisticus a nobis supra relectus ideo pugnat cum libert. quia het cum connexionem cum operat. creaturae, quod het nostrus decretus etiam het cum illationem: ergo. 2º quod decretus illud thomisticus pugnat cum libert. quia non est indifferens metaphysice positionis actus; hoc nostrus decretus est simile cum quod est contra efficax: ergo hoc evertet libert. 3º quod fundamenta, quibus duximus eversionem libertatis per hoc decretus thomisticus, et habent, a numero 310 usque ad 315 eque urgent contra nostrus decretus, ut ea recolenti, et considerandi constabit: ergo si vere illa efficaces sunt contra illud decretus, etiam erunt efficaces contra illud. 412

Resp. dist. 1º cum quod explicabitur tota doctrina. hoc decretus het cum connexionem cum positione actus, dependens a medio per quod ponat actus, dicendo cum quod independens a medio nego cum. verus itaque est quod illud decretus het. connexionem cum existentia actus, sed meus connexionis eius 413

n̄ est nisi dum qui inducit per medium proxime se exer
cet, unde cum medium illud possit esse necessarium taliter erit
connexio, et cum possit esse liberum libera poterit esse
connexio. et propterea illa connexio consideratur abstrahit a
libertate, et n̄ libertate; quod illud infert vel n̄ infert
dependenter a medio per quod exercet actibus
decreti. posita hac distinctione antecedens nego cons. ad 1m
probationem dum dicitur maior: decretum thomisticum pugnat
cum libertate, quod habet connexionem abstractam ad medium
necessarium concedo maiorem: n̄ abstractam ad tale medium
nego suppositum, quod tale sit decretum thomisticum. quod
si n̄ foret ita abstractum, aut cogeret voluntatem
aut exponeret frustrationi effectum certum medium
~~atque~~ quoad effectum in medio indifferenti. hic autem
effectus omnino habet inventum scilicet medium prae
cedentem voluntatis electionibus auxilium infallibilem ex
cooperatione voluntatis dum ergo etiam minorem. nam decretum
habet etiam connexionem et antecedens illationem per medium abstractum
intrinsecum effectui consequenter nego minorem. per medium intrinsecum abstractum ~~vel~~ intri
n̄ reale effectus consequenter, ~~vel~~ effectus consequenter solum extrinsecum, ~~nego~~ concedo
minorem et nego cons. hinc enim solum infertur quod neutrum decretum
habeat vim coactionis in actu 1o, n̄ vero quod cogat in
actu 2o, si exerceat per medium indifferens, et probationi
occurrendum est simili distinctione qua tota evanescit
difficultas.

414 Ad 3m probationem ad solutionem dicitur, etenim
thomistici cum decretum evertit libertatem quod voluntas sub
illo manet impedita ad n̄ operandum tale medium,
quod abstracte infert a decreto. si vero tale medium
abstracte n̄ inferat, manebit decretum frustrationi
expositum vel recurrendum erit ad scientiam mediam, quae
omnia aliena sunt a decreto thomistico. quod etiam

effic. est libertati, quia relinquit voluntatem contra aliquod L 60
unum attenta virtute sui quae infert contrarium
medium contra effic. cum nostrum vero decretum est tale
medium contrarium non inferat attenta virtute quia
exercet diu reducit ad actum per medium indif-
ferens, non relinquit voluntatem antecedenter contrariam ad
unum, ideo decretum thomisticum non relinquit indifferentem
potentiam actum, quia attenta eius virtute infert,
causa voluntati inevitabilis, quia non infert nostrum
decretum exercitium per medium indifferens. Praeterea
non est evitabile cum omnia praemissa sint inevitabilia, sicut
evenit in electione thomistica, in nostro decreto alia
copia praemissorum quae ponitur, nempe auxilium indiffer-
ens evitabile est, quod illo auxilio Deus praescivit po-
tentiam negatio actum, et illius positio solum est infallib-
ilis ex suppositione. Denique sub nostro decreto manet
indifferens, et evitabilis operatio attentis iis quae prae-
eunt in actu 1°, attenta vero virtute ipsius
decreti non diu infert dicta operationem, licet intelli-
gatur vis potens cogere voluntatem ad unum: at in
decreto thomistico plus intelligitur, quia infert ad me-
dium contrarium et ex se efficax: ergo discrimen inter nostrum
et thomisticum decretum.
Probatur 2°. Decretum a nobis positum 415
est non inferens medium infallibile, et tale non ev-
ertit libertatem: ergo illud evertit hoc decretum. Maior patet,
quia decretum hoc quia efficax infert medium infallibile
unde cum quae conveniat illi infallibilitas aliqui de-
cretum non esset efficax: ergo debet inferre medium infal-
libile. Probatur minor: quia decretum est cum vi operationis et
praecedit determinationem voluntatis: ergo evertit libertatem. Antecedens probatur

q^d q^d e ans antecedenis estatus coentis, et decretum e ans medium infalibilis q^d medium e ans sui operationis: ergo decretum etiam est ans sui operationis. Confirmat: nam si nunc decretum n accipit efficaciam a medio, sed potius medium reddit efficax a decreto, q^d est causa medii efficaciis: ergo si medium efficax connectit cum existentia actus etiam decretum connectit et consequenter tollet libertatem.

426 Resp. dico ad maiorem: e ans inferens determinate medium infalibile ab intrinseco nego maiorem. et minorem efficeret libertati e ans inferens indeterminate medium infalibile, vel intrinsece vel solum ex cooperatione concedo maiorem: similiter dico ad minorem, et nego consequentiam ad minoris probationem dico etiam ans. decretum e ans inferens dependenter a medio per q^d se exercet concedo ans: inferens independenter a medio nego ans. Unde probationi dico maiorem q^d est ans antis e consequens antecedentis, nego ~~antis ans~~ maiorem: diversio modo concedo maiorem, ~~sed~~ in hac autem diversitate reperit libertas sui operationis ratione medii indifferentis quod requirit in inferendo aliquod medium infalibile. Ad confirmationem dico etiam secundum Cap. 45, quod aequivocatur: potius medium reddit efficax a decreto quatenus decretum inferat medium efficax concedo ans, quatenus medium n habeat efficaciam distinctam ab efficacia decreti nego ans. medium ans sive sit intrinsece efficax, sive n efficaciam habeat distinctam a decreto et penes illud, et consequenter nam sumit libertas, vel carentia libertatis in actu.

417 Objicies 3°. posito hoc decreto vel manet potentia ponere carentiam actus, vel non, si secundum ergo decretum efficax de existentia actus potest coniungi cum carentia illius, et consequenter poterit frustrari. si tertium voluntas n manet indifferens ad actum et carentiam

actus, et ista ratio, quia ut talis indifferentia debet voluntas posse 161
coniungere cum existentia decreti existentiam actus vel
carentiam illius; hoc enim est esse indifferens ad utrumlibet.
ergo si non potest non ponere actum indifferens non manet, atque
adeo neque simpliciter libera. Ret alterum ex illis
debere coniungere, et coniungit, dum ponit medium indifferens,
quod ponit non poni actum attenta virtute decreti quam red-
diderit ad actum, quamvis id non possit voluntas attenta virtute
decreti adequata. Unde inter formas dictos illum
posse evenire, ad impugnationem huius contra ergo decretum
efficax potest coniungi cum carentia actus, attenta virtute
adequata ipsius non coniungitur attenta virtute precise quam
afferret in actu 2o per medium indifferens concedo. Tamen
nego deinde quod subinfert videlicet decretum foret
frustrabile, quia ut tale sit debet attendi virtus adequata
illius sine quo dubio non frustrabilis est.

Obiicies 4. 418

Stante hoc decreto ante efficaci, nequit Deus afferre
concursum indifferentem ad ponendum actum. Sed ut actus
ponatur libere debet Deus afferre indifferentem concursum.
ergo. Minor est certa, probatur maior: nam nequit Deus
afferre concursum ad impossibile ut tale, sed si afferat concursum
indifferentem afferret ad impossibile ut tale: ergo sub hoc
decreto nequit afferre concursum indifferentem. Haec minor
probatur: nam si afferat concursum indifferentem afferret concursum
ad coniungendum cum decreto negationem actus, et impossibilis
est talis coniunctio: ergo etc. Ret negando maiorem, probationi
concedo maiorem, et nego minorem. Ad huius probationem nego maiorem
quia quod Deus afferat concursum indifferentem nihil est aliud
nisi quod ex parte Dei concurrentis non sit in actu 1o aliquid
quod reddatur ad actum contra necessitatem voluntatis, atqui

ctus decreti exercet per medium indifferens nil est ex ipso
actus 1us quod reductus ad actum 2um voluntatis necessario quod
est contrarium indifferens, qui ita offert a Deo, si ut voluntas
non attraventis actus, et ponit in ponere actus etiam
ipso re ipsa ponit, ut in simili diximus supra loquentes
de volunt. efficaci ~~[illegible]~~ post scientiam mediam num.o 372

Caput 4um

419 Si hoc decretum etiam permittit, quod gloria proprie
conferat ob merita.

Haec difficultas videtur obtener Arriaga cum quo dixi 25
sect. 3 in subsect. etiam 3a licet admittat actus illius posse
poni libere sub hoc decreto, et consequenter posse actum
esse meritorium, negat tamen re ipsa mereri gloriam per tales
actus, quia inquit num.o 36 premium tale est ex natura sua ut non
debeat presupponi habitus a merente independenter
et anter ad merita, et stante hoc decreto premium semper
gloriae presupponeret habitus a merente anter ad merita
ergo actus ille licet ex se meritorius non mereret tale pre-
mium minor patet, quia stante hoc decreto anter ad merita
est homo certus de collatione gloriae quae infallibiliter conferenda
est ex vi decreti: ergo illud quod futurum erat premium presup-
positum debitum merenti, et consequenter non erit proprie premium quod
hic evaliter dicit augmentum bonorum: ergo licet actus ille
possit esse meritorius in actu 1o, non tamen habebit meritum
in actu 2o.

420 Quaestio hoc spectum [illegible], adhuc standum de pre-
fixe, assero itaque sub hoc decreto stare posse quod gloria
proprie conferat ut corona, et premium actus charitatis [illegible] positi
per resolutio: ideo gloria sub hoc decreto tribui non posset
ut premium gratuit in actu 2o eorum operum, quando opera
presupponit titulus ex quo oritur ius ad talem gloriam

Sed hec vero non subsunt, etiam posito hoc decreto. ergo maior. L 62
efficiens ad verse probatur minor: nam hoc decretum se solo
non est titulus ex quo oriatur proximum ius ad gloriam. ergo quod
procedat hoc decretum non est sufficiens ratio, ut gloria non
conferatur in actu 2° tamquam premium. antecedens probatur: quia titulus
proximus est coniunctum ex decreto et auxilio, quod re ipsa confert
ad ponendum opus; sed interferenti hoc decretum operatio immate
et dependenter a medio, ut supra manet declaratum. ergo
decretum se solo non fundat ius proximum ad gloriam, sed simul
cum medio quod confert ad actum. modo sic, sed hoc ius proximum
dum actum ponit per medium indifferens non reddit gloriam
debitam antea ad meritum. ergo non tollit ab illa rationem premii
in actu 2°. probatur: quia gloria proprie non debet usque dum
intelligatur ius proximum ad illam, sed hoc ius proximum non datur
antea ad ipsum meritum. ergo antea non est debita gloria
proxime et immate in vi decreti, et consequenter hoc non
oberit quominus titulus ex quo debeatur sit meritum
operis, et gloria illius premium in actu 2°.
Explicatur ulterius 421
hec doctrina: ponamus Deum cognoscere per scientiam mediam
se habiturum voluntatem efficacem tribuendi Paulo gloriam
independenter a medium, si non adsint talia media,
quod vero merita ponentur tribuet gloriam propter illa; in hac
hypothesi potest dari titulus aliquis habendi gloriam, qui non
tollit quominus gloria proprie conferatur ut premium in actu 2°.
cuius ratio est, quia ille titulus removetur, et non fundat ius proximum
ad habendam gloriam usque dum ponantur merita, vel poneretur
illa alia voluntas divina, quae immate conferret gloriam,
sed noster decretum etiam non fundaret ius proximum usque dum
poneret medium. ergo si medium sit indifferens fundabit
ius proximum meritorum, et gloriam conferret ut premium in

in actu 1.º etsi si procederit tale decretum, quod non est titulus adequatus, et proximus habendi gloriam.

422 Dices vero, quia decretum esse, quod tale decretum non infert gloriam propter merita, si merita non ponerent ex parte hominis ita antecedenter electi, falsum tamen, quod ex vi decreti non inferret absolute collatio gloriae: quod decretum ex se efficax sit debet connecti cum gloriae collatione, atqui hoc ipso gloria nequit conferri ut praemium in actu 1.º: ergo probatur minor: quod hoc ipso gloria supponit antecedenter debita sine meritis, et quotiescumque ita debet non potest esse praemium meritorum in actu 1.º, propter rationem traditam num.º 419: ergo hoc ipso quod praesupponat decretum efficax gloria nequit conferri ut praemium meritorum in actu 1.º

423 Resp. decretum istud inferre mediate existentiam gloriae, si accipiat vis proxima gloriae illativa, quod cum inferat dependenter a medio, non dicitur accipit virtus proxima illativa nisi utique dum accipiat conjunctum ex decreto et medio, insuper decretum exercet de sua efficacia, id quod requirit medium sub quo se exercet, et propterea sub medio in se indifferenti non exercet vim suam coactivam, consequenter quae non est titulus proximus antecedenter propter quem debeat gloria, nec fundat antecedenter ius proximum ad illam, et propterea talis gloria non debet titulo proximo ante opera libera, et quod titulus proximus fundat in gratia erit in actu 1.º praemium rationum illarum. Unde in forma Resp. argumento facto concessa maiori nego minorem, probationi distinguo maiorem gloria supponitur antecedenter debita proxime nego maiorem, debita remote concedo maiorem; distinguo similiter minorem, et nego consequentiam, quod ius proximum, et immediatum talis viae ad gloriam est usus talis auxilii indifferentis, quia usus meritorius

et visus et existens absolute potest movere Deus, ut re ipsa conferat gloriam propter illum. 463

Caput 5um

Illatio pro possibilitate in Deo decreti abstrahentis a mediis. 424

Ex hactenus dictis infertur 1º posse esse in Deo decretum de quo tractamus a decursu huius disputationis, et consequenter possibile esse electionem efficacem ad gloriam conferendam independenter ab operatione praedestinati. Ratio est quia hoc decretum repugnaret in Deo, vel quia ita abstrahens a mediis, vel quia non permittens libertatem operum, vel quia non sinens quod in actu 2º gloria conferatur, atqui nullo ex his titulis repugnat. Ergo. Minor probatur. Quia neque ut abstrahens a mediis dicit imperfectionem, neque ut efficax officit libertati, neque quia actus impedit, quod gloria sit premium in actu 2º ut satis probatum est tota disputatione. Ergo nullo ex his titulis repugnat et consequenter possibile manet huiusmodi decretum. Infertur 425

2º decisio difficultatis versantis circa possibilitatem alterius decreti etiam abstrahentis a mediis, quatenus videlicet abstrahat etiam ab operibus, nec ea exigat, nec ea excludat, quod sit voluntas efficax et sine dandi gloriam petro v. g. in tali vel tali determinato gradu. De hoc enim decreto existimo posse esse quod in Deo detur talis voluntas, quae omnino gratis intendat et exsequatur gloriam, quod Deus pro dominio suo potest illam conferre cuique et quo modo voluerit: ergo poterit illam efficaciter intendere etiam in gradu determinato omnino independenter ab aliquo se habente ex parte creaturae. 426

2º existimo hoc

decreti permittere q. de ex q. talia ex se possint poni opera honesta quibus se disponeret ad talis gloriae consequutionem. probatur: nam si decretum illud non permitteret id, foret, quia abstraheret ab auxiliis sub quibus ponenda essent talia opera, at quod decretum Divinum ita abstrahat repugnans non est: ergo neque quod tale decretum permittat opera honesta quibus homo se disponat ad illam. maior dictatur: quia nequit assignari aliud caput repugnantiae, si quod tale decretum efficax in determinans opera et media ad illa conjungeret postmodum cum operibus et auxiliis concurrentibus ad illa: ergo hoc decretum potest permittere opera quia abstraheret a mediis requisitis ad illa, minor supponi debet ut nobis vera ex doctrina tradita supra toto Cap. 2º ubi probavimus non repugnare in Deo voluntatem efficacem quae dictata sit, et abstrahat a mediis quibus finis intentus obtinendus sit: ergo quod hoc decretum ita abstrahens sit, quod repugnans non est

427 Existimo 3º

Sub hoc decreto posse poni ea opera honesta omnino libere a creata, modo servandi libertatis ex ponendis ex ut explicuimus supra numº 402. probatur autem, quia ea vel illa opera essent perfecte libera, nam si conferant ad ea opera, aut similia quae se indifferentia, infallibilia tamen ex cooperatione praevisa creaturae ponent opera vere et formaliter libera, ut dictatur ex probatis supra, sed eiusmodi auxilia possunt poni in voluntate hominis sub tali decreto: ergo sub illo possunt opera esse perfecte libera. minor probatur: nam hoc decretum quatenus efficax solum petit quod media ponenda sint infallibilia in ordine ad finem, seu quod idem est, quod si alia voluntas deberet opera quae excludunt ex vi huius decreti debent ad illa auxilia infallibiliter sortitura effectum atqui auxilia infallibilia non ex se, sed ex cooperatione

creã vere sunt infallibilia, cũ certo habitura sint effectum: ẽo 264
ea auxilia possunt poni in volunt: ẽo cũ sub illis maneat
perfecta libertas, etiã sub hoc decreto poterunt ea opera
esse perfecte libera.

Deniqꝫ existimo, qd sub hoc decreto intendente gloriã efficaciter sine operibꝰ prędestinati, nequit 428
talis gloria conferri, vt premiũ in actu 2°, licet possint opera
libera et esse meritoria. Ratio est: qꝛ tũ decretum
sit id ẽ titulus immaẽus, et proximus vi cuius debet collatio
glorię, tali creaturę: ẽo gloria nequit esse premiũ meritoriũ
in actu 2°. ans ꝓbat: nã illud decretũ ñ dependet ab
operibꝰ quoad vim illatiuã, vt supponitur: ẽo ipsum
ẽ titulus immaẽus et proximus ꝓpter quẽ debetur gloria.
confirmº eoã: qꝛ vt gloria foret premiũ, debebat non
presupponi proxime debita ex alio titulo anti ad opera
meritoria esse: ẽo si ita presupponitur debita, nequit
esse premiũ in actu 2°.

Infero 3°. posse esse etiã ex parte Dei 429
decretum efficax ans, qd ita intendat gloriã, vt eam
conferat dependenter à meritis ellecti, sicadeni ex parte
illius. id suadet ex eo qd abstrahere ab operibꝰ
ñ pugnat cũ volunt Diña, vt ꝓbatũ manet. tũ ex
eo qd stante hoc decreto, et positis operibꝰ, ita posse
euadere libera formaliter, et esse meritoria. tandẽ ex
eo qd sub hoc decreto potest gloria conferri vt premium
in actu 2° talis meritorii in actu 2°. hoc ꝓbat: qꝛ de-
creti ita positum conferret gloriã dependenter à meritis,
casu quo ita ponerent: ẽo ~~[illegible]~~ ñ esset in ea his titulus
proximus, neque fundaret proximũ ius ad gloriã, nisi quę
merita ponerent: ẽo permitteret qd gloria tribueretur
proprie in actu 2° tamquã premiũ. sꝫ cõñ legitima est.

comprobatur: quod si ante merita ipsa, non dependenter ab his, proximus modus sive cuius gloria debeat ita debebit ut ex iure proximo ex ipsis meritis, et consequenter tribuit ut premium ipsorum in actu secundo. Ergo tribuit re ipsa intuitu eorum quae fundantis proximum ad talem gloriae collationem, quae omnia ex ipsis debent eo modo quo certe ante explicuimus modum conferendi gloriae in actu secundo ut premium et coronae.

Disp. 12a

Utrum sit possibilis electio Divina efficax ad gloriam quae realiter sit post absolutam meritorum previsionem.

Caput primum

430 Res decidenda statuitur, et sententiae opponuntur.

Quest.°

An permissio peccati in predestinato sit effectus predestinationis illius?

Affirmativa sententia est communis Thomistarum, et Scotistarum quos sequuntur Pater Suarez, Arriaga, Herize, et alii. Negativam vero defendit Pater Vazquez, Becano, et alii. Dividuntur tamen praedicti affirmantes; siquidem Scotistae docent esse effectum predestinationis ex motivo poenitentiae, quibus subscribit Arriaga. Pater vero Suarez affirmat solum esse effectum predestinationis ex motivo humilitatis, non vero ex motivo poenitentiae.

Tandem Pater Herize

Negat esse effectum predestinationis ex poenitentiae motivo, vel etiam humilitatis de potentia ordinaria, affirmans solum esse effectum predestinationis de potentia absoluta et ex motivo humilitatis, si videlicet Deus de potentia absoluta alicui revelaret futurum eius permissionem peccati: tunc enim ratione talis permissionis humiliaret humilitate conducenti efficaciter ad vitam eternam, et in dependenti a peccato, quod satis est ut talis permissio sit effectus predestinationis.

Sectio I.

Permissio Peccati in Predestinato est effectus Predestinationis illius.

Ante omnia dico 2.° obiter suppono permissionem peccati posse ~~[illegible]~~ duobus modis dupliciter. 1.° activae per actum Divinae voluntatis quo haec vult permissionem peccati. 2.° passive pro obiecto videlicet talis actus, quae scilicet permissio passiva peccati duo involvit, negationem auxilii efficacis ad declinandum in actu 2.° peccatum; et auxilium sufficiens ad posse in actu 1.° declinare peccatum

quolibet eius horum precise ablato non intelligitur formaliter permissio peccati. ergo amplius non requiritur ut verum quod involvat permissio peccati, non quomodolibet, verum etiam essentialiter.

Si ergo Deus ex intentione efficaci perducendi predestinatum in vitam eternam vellit permissionem peccati, procul dubio permissio peccati erit effectus predestinationis. quod si non vellit vel quia id repugnat, vel quia aliunde sic libere non vult permissionem peccati, tunc non erit effectus predestinationis, permissio, inquam, peccati, quoniam permissio actualis consistit actum Divine voluntatis, solum potest esse moralis effectus predestinationis, quatenus est electio medii efficaciter conducentis in vitam eternam, que vita finis est efficaciter intentus per predestinationem.

Quibus positis, probatur. Conclusio: quod medium efficaciter conducens ad consequutionem finis est effectus predestinationis efficacis finis, vi cuius intentionis efficacis finis ponuntur media efficaciter conducentia ad finis efficaciter intenti consequutionem per predestinationem. sed permissio peccati est effectus predestinationis.

Probatur minor: quod poenitentia preservans finalis est medium efficaciter conducens ad gloriam, que est finis efficaciter intentus per predestinationem, ut constat ex omnibus Scripture testimoniis, in quibus poenitenti promittitur gratia Dei, vita eterna, Regnum coelorum, et similia; sed permissio peccati in predestinato est medium efficaciter conducens ad poenitentiam. tum quia poenitentia non potest esse sine permissione peccati. tum quia in predestinato non est permissio peccati

effectus infallibiliter ei sequatur poenitentia conducens efficaciter in vitam eternam; ergo etiam permissio peccati medium efficaciter conducens ad consequtionem finis efficaciter intenti per predestinationem.

Confirmatur tum quia ad hoc ut aliquid sit effectus predestinationis satis est quod saltem mediate conducat efficaciter in vitam eternam, ut patet in vocatione et iustificatione per peccatum interrupta, que solum mediate efficaciter conducunt in vitam eternam media scilicet re vivificentia, et perseverantia in gratia finali; sed permissio peccati saltem mediate conducit efficaciter in vitam eternam media scilicet poenitentia finali: ergo talis permissio est effectus predestinationis.

Confirmatur 2º: quia deus deus 1º intendit gloriam predestinato et ante absolutam previsionem meritorum, ergo intendit omnes ~~gradus~~ et singulares gradus glorie correspondentes meritis: omnes enim predicti gradus habent rationem finis. Sed quidam gradus glorie correspondent meritis penitentie, ut patet: ergo huiusmodi gradus intendit deus ante previsionem absolutam poenitentie: ergo et poenitentia est effectus huiusmodi intentionis, que predestinatio est: medium enim efficaciter conducens ad consequtionem finis est effectus intentionis finis;

Atqui, eo ipso permissio peccati est effectus voluntatis ~~poenitentie~~ efficacis poenitentie: sicut enim poenitentia prius requiritur, et est medium ad consequtionem graduum determinatorum glorie dependentium a poenitentia, similiter permissio peccati prius requiritur, et est medium ad consequtionem poenitentie dependentis a permissione peccati: ergo de primo ad ultimum per-

permissio peccati est effectus predestinationis, quatenus videlicet poenitentia est effectus voluntatis efficacis gloriae et permissio peccati est effectus voluntatis efficacis poenitentiae.

Ad argumenta et confirmationes probantes non solum de potentia absoluta, si videlicet Deus revelet predestinato permissionem peccati, verum etiam de potentia ordinaria et nulla facta revelatione permissionem peccati esse effectum predestinationis, quoniam tam de potentia absoluta quam de potentia ordinaria facta revelatione vel non facta permissionis peccati, haec est medium efficaciter conducens ad ~~gloriam et~~ poenitentiam et poenitentia est medium efficaciter conducens ad gloriam. in quo precipue stat eam esse predestinationis effectum.

Probant etiam non solum esse effectum predestinationis ex motivo vel intentione humilitatis, alteriusve virtutis sed etiam ex motivo poenitentiae. quoniam permissio peccati non solum efficaciter conducit ad gloriam ex motivo alterius virtutis verum etiam ex motivo poenitentiae, imo numquam efficaciter conducit ad gloriam neque cum illa coniungitur nisi accedente poenitentia ~~esse~~ ergo effectus predestinationis non solum ex motivo humilitatis alteriusve virtutis, verum etiam ex motivo poenitentiae.

Dices disparitatem esse inter permissionem peccati ex motivo poenitentiae, et eandem ex motivo humilitatis vel alterius virtutis, quoniam ex motivo poenitentiae, per se connectitur cum peccato, ideoque amari illa efficaciter ex tali motivo, amatur peccatum, quod repugnat Deo: at ex motivo humilitatis vel alterius virtutis per se non connectitur cum peccato, ideoque efficaciter

amari illu, ꝗ amat peccatum: propterea ex tali motivo potest permissio peccati amari a Deo et esse effectus prædestinationis, non vero ex motivo poenitentiæ. Dico tamen

est: quod humilitas, vel quæcumque alia virtus, cuius materia sine dubio sit permissio peccati, non minus connectitur cum peccato, quam poenitentia: sed adhuc potest a Deo amari permissio peccati ex motivo talis virtutis quin Deus amet peccatum: ergo poterit amari a Deo ex motivo poenitentiæ, quin Deus amet peccatum. probatur minor quod quæcumque virtus præcise supponit cognitionem certam permissionis peccati: non enim quis quamquam humilitas vel virtus aliqua recipit eam permissionem peccati, nisi certo sciat adesse permissionem peccati.

Atqui cognitio certa permissionis peccati per se connectitur cum peccato: non enim quisquam certo cognoscit permissionem peccati, nisi quatenus certo cognoscit ipsum peccatum, cum nemo permissionem peccati in se ipsa cognoscat, sed solum in peccato. ergo humilitas, vel quæcumque alia virtus cuius materia sit permissio peccati, non minus connectitur cum peccato, quam poenitentia.

Dices: cognitionem certam permissionis peccati de potentia ordinaria connecti cum peccato quod ea nequit naturaliter haberi, nisi certo cognoscatur aliquod peccatum, et de potentia absoluta non connecti cum peccato, quod potest Deus supernaliter alicui revelare permissionem antea ad peccatum, qua revelatione posita, cognitio permissionis peccati non connectitur cum peccato: ideo quæ de potentia absoluta permissionem peccati posse esse effectus prædestinationis, non vero

de pot. ordinaria, potest ingredi ex motivo humilitatis vel alterius virtutis ex certa poenitentia obtervatiá connexionis poenitentiae cum peccato.

Dico tamen est: quod permissio peccati, sive sit ex motivo humilitatis, sive poenitentiae, sive cuiuslibet alterius, sive de pot. ordinaria sive de pot. absoluta semper connectitur cum peccato: ergo si connexio eius de pot. ordinaria cum peccato ex motivo humilitatis, vel alterius virtutis obstat, ne de pot. ordinaria sit effectus predestinationis, eadem connexio obstabit ne de pot. absoluta sit effectus predestinationis. probatur ante: quod haec est legitima argumentatio. datur permissio peccati: ergo datur peccatum: alioquin aliquando componerentur permissio peccati, et non esse peccati, quod falsum est, et in ipsis terminis implicans, sed in hac legitima argumentatione ante, qualis hic est permissio peccati connectitur cum eventu, qualis hic est peccatum: ergo permissio peccati connectitur cum eventu, quale hic est peccatum. ergo permissio peccati ex quocumque motivo, et de quacumque pot. connectitur cum peccato.

Cuius ratio est quia, permissionem peccati in sententia Thomistarum importare premotionem ad materiale peccati, quae saltem mediate connectitur cum formali malitia peccati subsequuta necessario ad materiale peccati quocumque connectitur immediate premotio: in sententia vero Iesuitica importare subtractionem conditionatam peccati, et ideo medijs illis cum volunt conferendi auxilium id, sub quo conditionate praevisum est peccatum. quae omnia simul nequeunt stare sine peccato. ergo permissio peccati ex quocumque motivo, et de quacumque pot. connectitur cum peccato.

Sectio 2a

Sectio 2a

Arguitur 2a p[ro]p[osi]tio 2a c[oncl]us[io]

1.º q[uia] c[on]ducentia ad gloriam media poenitentia, n[on] satis est ut aliquid sit effectus praedestinationis, ut p[ate]t in n[ost]ro casu, q[uia] d[icta] media poenitentia c[on]ducit ad gloriam Dei tamen est effectus praedestinationis; sed permissio peccati solum media poenitentia potest c[on]ducere ad gloriam; ergo quo modo libet enim se habeat permissio peccati semper c[on]iungit cum peccato sine cuius poenitentia num[quam] erit gloria: ergo permissio peccati n[on] est effectus praedestinationis. Confirmatur q[uia] maior est c[on]ducentia peccati in poenitentiam, quam permissionis: est enim poenitentia de peccato, non vero de permissione peccati: sed non obstante hac maiori c[on]ducentia peccatum n[on] est effectus praedestinationis: ergo nec permissio peccati.

2.º Arguitur q[uia] q[uo]d nihil est nullius causae potest esse effectus: effectus enim aliq[ui]d est, ut pote t[er]minus causalitatis, et effectionis; sed permissio peccati nihil est: est enim n[on] esse gratiae efficacis in his circunstantiis, in q[ui]b[us], si ea foret, peccatum n[on] esset: ergo permissio peccati n[on] est effectus praedestinationis. Confirmatur 1.º q[uia] effectus praedestinationis gratia est, d[icta] permissio peccati gratia n[on] est; est enim subtractio sive non esse gratiae efficacis: ergo n[on] est effectus praedestinationis. Confirmatur 2.º q[uia] permissio peccati affert secum impedimentum gratiae et gloriae, affert enim peccatum q[uo]d utrumque impedit, et q[uo]d affert impedimentum gratiae et gloriae, gratia n[on] est: ergo permissio peccati gratia n[on] est, et consequenter effectus praedestinationis non erit.

3.º Arguitur q[uia] si per-

permisiō peccati et motibi poenitentię est effꝰ prędestinationis, Deus ante prævisionem absolutam peccati intenderet efficaciter poenitentiam in ordine ad quam tanquam medium utile elligeret permissionem peccati, ut nos fatemur: at Deus ante absolutam prævisionem peccati nequit elligere permissionem peccati, tanquam medium utile ad poenitentiam: ergo permisiō peccati, et motibo poenitentię, non est effꝰ prędestinationis.

Probatur minor: quia utilitas permissionis in ordine ad poenitentiam desumitur a peccato, sine hoc enim permisiō peccati nihil valet ad poenitentiam, neque ea sola potest esse mā poenitentię; at Deus nequit velle aut elligere peccatum: ergo ante absolutam prævisionem peccati, neque elligere permissionem peccati tanquam medium utile ad poenitentiam.

Ofrat 1º quia amans efficaciter finem, necessario amat medium per se requisitum ad finem, sed ad poenitentiam est medium per se requisitum peccatum, poenitentia enim non habet nisi de peccato: ergo si Deus vellit efficaciter poenitentiam ante absolutam prævisionem peccati, necessario amat peccatum. Ofrat 2º quia amans efficaciter finem saltem gaudet de existentia medij: ergo nequit amare efficaciter poenitentiam et ante prævisionem peccati absolutam.

Ofrat 3º quia repugnat alicujus amare finem, et serio prohibere medium simpliciter necessarium ad finem; at Deus serio prohibet peccatum quod est medium simpliciter necessarium ad poenitentiam: ergo repugnat Deum velle efficaciter poenitentiam

ante prævisionem absolutam peccati. Confirmatur 4°. quia sicut Medicus potest intendere efficaciter medicinam ante morbum, et hunc permittere ex intentione efficaci medicinæ: ergo et similiter potest Deus intendere efficaciter pœnitentiam, quæ medicina est, ante peccatum, quod morbus est, et permittere peccatum ex intentione efficaci pœnitentiæ.

4° Arguitur: quia si permissio peccati esset effectus prædestinationis, posset à Deo peti, ideoque posset quis orare ad Deum ut in se permitteret peccatum, quemadmodum potest orare pro reliquis effectibus prædestinationis: sed stulte quis peteret à Deo permissionem peccati. Maior enim est connexio permissionis peccati cum peccato, quam cuiuslibet occasionis peccandi, quæ nequit peti à Deo, cum potius omnes teneamur dicere, et ne nos inducas in tentationem: ergo permissio peccati non est effectus prædestinationis.

Confirmatur quia imprudenter quis permitteret maius malum propter consecutionem minoris boni; sed pœnitentia humilitas et quælibet alia Virtus est minus bonum; peccatum autem maius malum est; est enim malitia eius infinita vel saltem est supra omnem bonitatem puræ creaturæ: ergo ex motivo nullius virtutis potest permissio peccati esse effectus prædestinationis, alioquin Deus imprudenter permitteret maius malum propter consecutionem minoris boni.

Sectio 3a

Respondetur Ad Argumenta

Ad 1um diximus maiorem: concedenda ad plenam medica pœnitentia non satis est &c. ~~[illegible]~~ secundum negatur consequentia. Concedo. simul cum aliis conditionibus necessariis ad effectum

predestinationis, nego. Vna autem ex conditionibus ad effectum predestinationis est quod talis effectus sit a Deo huiusque proprius effectus, atque permissio peccati sit effectus proprius Dei, non vero peccatum. Atqui est conducentia permissionis peccati in gloriam sufficiere ut permissio sit effectus predestinationis, non vero peccatum. Ad confirmationem concedo maiorem et minorem et nego consequentiam: quod hoc non obstante permissio est effectus Dei, non vero peccatum. Ad secundam replicam distinguo maiorem quod nihil est et physice quam moraliter concedo; quod licet physice nihil sit, moraliter tamen aliquid est, nego, ut patet in omissionibus liberis sive peccati sive non peccatis, quae physice licet nihil sint, quia tamen moraliter sunt aliquid effectus sunt causae liberae et tunc causalitatis moralis illius. Permissio autem peccati licet quatenus subtractio est efficacis est ea ratione nihil physice sit, eadem permissio aliquid morale est, atque quidem ea subtractio libera est: atque quod in ordine ad poenitentiam conducit ac si esset aliquid positivum, quatenus non removet peccatum, ideoque alicuius causae, predestinationis videlicet, potest esse effectus.

Ad 1 confirmationem distinguo maiorem: effectus predestinationis immediatus, et precipuus gratia est, concedo; mediatus et minus precipuus, nego. Permissio autem peccati non oritur immediate a predestinatione, sed a providentia naturali vel a communi supernaturali, neque est effectus precipuus predestinationis: hic enim destinati solum est gratia vel gloria; ideoque ut permissio peccati sit effectus predestinationis, non est necesse eam esse proprie et simpliciter gratiam. Ad 2 distinguo maiorem: permissio peccati t..

præcise ly se dicendo, ut aditi ē volunt efficaci poenitentie, nego. ut sic enim licet importet rg. aliquo ad peccatum, affert mi adhuc præcipue rg ad ipsius poenitentiæ, quæ est gratia ablativa peccati cum poenitentiam exiget eiusque. Ad 3um Argumentum Resp. dicendo minorem, et dist. maiorem. Deus ante absolute Ett. nequit elligere permissionem peccati tamquam utile Ett., utilitate adequata dicendo, utilitate inadequata nego. cum permissione peccati non est adequata utilitas ad poenitentiæ, quæ ea sola non sit satis ut det mea circa quam vertet poenitentia sine qua ma repugnat esse poenitentiæ, ideo quæ Deus elligens permissionem peccati ut utilem ad poenitentiæ, solum eam elligit ut utilem utilitate inadequata, quæ utilitas re vera est cum permissione, cum sine permissione non daret peccatum, quod est ma per se requisita ad poenitentiæ. amat ergo Deus permissionem peccati ut inadequate utilem ad poenitentiæ, non vero ut adequate utilem. hac enim ratione includit peccatum quod non est amabile, neque elligibile a Deo.

Quare Ad probationem minoris, distinguo maiorem. utilitas permissionis peccati in ordine ad poenitentiæ Ett. utilitate inadequata dicendo, adequata nego. hæc enim desumitur a pluribus capitibus inadequate a singulis, et adequate ab omnibus. permissio enim quæ ut non removens ma poenitentiæ, quæ est peccatum, aliquo modo est utilis ad poenitentiæ. In super est utile ad poenitentiæ quatenus coniungitur cum auxiliis efficacibus inducentibus poenitentiæ, cum quas rones utilitatis

permisio peccati elligit, et amat a Deo ut utilis ad poenitentiã.

Est denique utilis ad eadem quatenus aliquo modo involvit peccatum; qua rõe nec elligitur, neque amat a Deo; qd autem permisio peccati se sola nil valeat ad poenitentiã solum probat permisionem peccati non habere utilitatem adequatam ad poenitentiã, ꝫ solum inadequatam, qd cõe est pluribus causis partialibus nil se solis valentibus in ordine ad suos effectus, et hoc tamen habentibus utilitatem in ordine ad eosdem, qd presertim videre licet in ~~illa~~ intellectu et specie impressa in ordine ad intellectionem.

Ad 1um probatur dist. maior. amans efficaciter finem, necessario amat medium ꝫ. si medium amabile sit ab amante finem concedo. si medium non sit amabile ab eodem nego. tunc enim amor efficax finis non infert amorem efficacem medii; cum talis amor sit impossibilis, utpote de obiecto qd repugnat amari ab amante finem. cum ergo peccatum non sit obiectum amabile a Deo, inde est non amari a Deo efficaciter amante poenitentiam, quamvis peccatum sit medium per se requisitum requisitum ad poenitentiam.

Unde licet amor efficax poenitentiae in Deo non esse amorem saltem virtualem peccati quia tunc solum amor efficax finis est virtualis amor mediorum, quando infert, vel saltem potest inferre amorem formalem mediorum. cum que amor efficax poenitentiae non possit inferre in Deo amorem efficacem peccati, inde est amorem efficacem poenitentiae in Deo non esse amorem efficacem peccati. Quare ad confirmationem dico dist. maior. amans efficaciter finem ꝫ si medium sit capax

gaudij procedentis ab amante concedo: si sit incapax nego. Peccatum enim incapax est tam amoris, quam gaudij Divini, ideo quicumque modo libet. Deus amet poeniten-tiam, numquam gaudet de peccato.

Sed instas: quia amans efficaciter obiectum eo ipso necessario amat totam connexionis talis obiecti, ideo enim Deus non potest amare efficaciter, nec praedefinire materiale peccati, quia hoc connectitur cum formali eius malitia; sed poenitentia necessario connectitur cum peccato: ergo eo ipso quod Deus amet poenitentiam necessario amat pec-catum. Confirmatur quia licet formalis malitia peccati non sit amabilis a Deo, quia tamen materiale peccati connectitur cum formali malitia, nequeunt Deus amare efficaciter materiale peccati, quin simul amet formalem malitiam; sed similem connexionem habet poenitentia cum peccato: ergo sicut nequit materiale peccati efficaciter amare sive praedefi-nire, nec poterit poenitentiam efficaciter amare, vel praedefinire.

Respondetur eodem modo distinguendo maiorem: amans efficaciter et si totius connexionis sit capax amoris illius qui amat obiectum concedo: si non sit capax nego. Ut videre licet in ipsa poenitentia, quae connectitur cum duplici termino pro diversa differentia temporis cum peccato scilicet pro una etiam negat peccati pro altera. poenitentia enim de peccato expedit ponit aliquo modo, tamen non esse, et cum quae aufert Deus amat poenitentiam, amat negationem peccati non vero ipsius peccati quia illa est capax amoris Divini, non vero ipse.

Ad probationem formalis minoris Respondeo, non propterea Deus non posse amare, sive praedefinire materiale peccati, quia materiale precise connectitur cum formali malitia,

Sed qa ita connectit cum ea ut male peccati identificet cum formali malitia; cum quae repugnet deum praedefinire malitiam repugnat quoque praedefinire male peccati, alioquin praedefiniret idem et non praedefiniret, quod est impossibile. Quod si malitia peccati non identificet cum materiali peccati ita tamen se habet ad male, et ita adaequate in illo fundat, ut nullam aliam habeat causam, praeter causam peccati malitiam, ideoque praedefiniens male peccati necessario praedefinit ipsam malitiam quod etiam est impossibile Deo. Unde

Ad confirmationem, cuius maior dirigebatur. Licet formalis malitia sit, quod materiale peccati connectit cum formali malitia sit, tamquam aliquid identificatum cum malitia, vel tamquam adaequatum illius fundamentum concedo, quod quomodolibet connectitur nego, et nego minorem. Poenitentia enim non identificat cum peccato neque est fundamentum illius adaequatum, quin imo praesupponit peccatum, ideoque dummodo hoc videatur absolute, vel conditionate ponendum, potest efficaciter praedefiniri, quin praedefiniat peccatum, praesertim si praedefiniens non possit amare peccatum, eumque ad modum Deus non potest illud amare. Ad 3 confirmationem

Nego maiorem. Probatio enim paria non sistit intra terminos prohibitionis seriae se habet initer odii inefficacis illius quod prohibet, ut patet in omnibus divinis prohibitionibus quae si efficaciter se haberent, quod prohibita nulla essent peccata, cum tamen revera innumera sint; cum enim efficax amor obiecti opponatur cum eius odio inefficaci odio amor etiam efficax. Tantum componit cum prohibitione medii sive cum odio inefficaci peccati quod est medium per se requisitum ad ~~[illegible]~~ poenitentiam:

Ad

Ad 4^m confirmationis dicendum est. Denique est medicum

Ex. gratia medicus praecise dando [illegible] medicus

et melioris sanitatis ex ea resultantis, neg. si

enim medicus praevideat meliorem et magis robustam

sanitatem quam modo [illegible] secuturam ex medicina

potest prudenter ex intentione huius permittere morbum, et medicus intendere ante absolutum praevisionis morbi. Praevidens ergo Deus per scientiam mediam

hominem, si in morbum et mortem peccati incidat re

surrecturum ad sanitatem pro cautiorem et humiliorem

ex intentione poenitentiae prudenter permittit

peccatum. Ad 4^m argumentum nego maiorem. Non enim licet petere

a Deo id quod scit instabiliter afferre peccatum commit

tendum ab ipso petente, quia licet id quod petitur, dicitur

ut esset Dei effectus ut permissio peccati

peccati, quae proculdubio, sicut est effectus praedestinationis

divinae non effectus tamen Dei est. nec mihi potest licite

et prudenter peti a Deo ut supponitur in eo et probat

in argumento. Quia licet esse relinquit effectus praedestina-

tionis, quae scit non afferunt instabiliter peccatum

committendum ab ipso praedestinato possint licite peti a

Deo; non tamen possunt illi qui modo praedicto afferunt

peccatum, qualis modo illud affert permissio propria peccati.

Quare

licet ex eodem modo tibi, et quo Deus vult permissionem

peccati Petri vel possit aliquis eius permissionis desiderare etiam a Deo petere, ut [illegible] Petrus se fundat corrigat et [illegible] cautior, petere ei non potest ullo

pacto licite talis permissionis desiderare aut petere

Quod cuilibet in aliis saepe licet permittere peccatum

Dicendum esse, non absurdum, si enim est illicitus nostra [illegible] conformare cum [illegible] Dei et [illegible] permissionis peccati ob hanc [illegible] personalis.

nulli tamen unquam in se ipso licet permittere peccatum, ut
patet in Principibus et Magistratibus, qui plura peccata
in populo licite permittunt, cum tamen in se ipsis nullum
licite possint permittere.

Cuius ratio a priori est, permittens peccatum in alio, si accedat rationabilis causa permissionis nihil unquam ponere quod in se malum sit, sed etiam permittere malum poni ab alio, quod proinde bonum est; at permittens peccatum in se ipso tandem aliquid per se ipsum ponere peccatum quod simpliciter malum est, quodque ex nullo capite aut motivo potest cohonestari seu reddi bonum; ideoque ut communiter fert proloquium, non sunt facienda mala ut eveniant bona.

Ad secundum dico magis imprudenter quis permitteret maius malum propter minus bonum cum quod hoc precise minus bonum est dicendo. Ergo quod minus bonum impeditivum est maioris mali cum malo id permittit nego. Sic enim frequenter in Republica minora mala prudentissime permittuntur ut precise maiora mala impediantur, adhuc etiamsi alias unde nullum aliud ex tali permissione deriuetur bonum.

Deus ergo permittens peccatum ex motivo poenitentiae vel alterius virtutis, cuius bonitas omitto an sit vel non sit maior in ratione boni quam peccatum in ratione mali, non intendit precise bonum poenitentiae vel alterius virtutis per se connexum cum permissione peccati, et tale bonum quatenus ulterius est impeditivum maioris mali quale esset peccatum superbiae, vel alterius coniunctum cum impoenitentia finali, quae maiora mala sunt, quam peccata quae Deus permittit, ut per poenitentiam vel humilitatem predicta

impe-

impediant.

Prudenter ergo Deus permittit peccata, licet magnum malum et maius in ratione mali, quam poenitentia vel humilitas in ratione boni, quae intendit impedire alterum maiora mala scilicet grauiora peccata. Ubi notandum argumentum et instantiam plus probare, quam par erat, probant enim peccatum non posse permitti a Deo, quod quam falsum sit, Scriptura et ipsa rerum comprehensione, et frequenti peccatorum experientia.

Sectio 4a.

Alia argumenta adversariorum proponuntur et dissoluuntur.

Omnis effectus praedestinationis est gratia per Christum, sed permissio peccati non potest esse gratia per Christum: ergo non potest esse effectus praedestinationis. Sed haec permissionis peccati effectiue posse esse gratiam per Christum quatenus Deus effectiue illum ordinat ad aeternam Beatitudinem. illud enim est quod Deus ordinat ad finem supernaturalem sequendum est gratia; licet hoc sit effectiue supernale ex solo quoad modum. Et quod in ablatione obicis retur dandis ad actum meritorum quod obest potest esse et est connaturale et ablatio impedimenti est supernale quoad modum quod punit impedimenti et supernale quoad modum quod sit in debita re, ablatio ipsius rei, et tunc debuit haec permissio, quod ergo videtur effectivus esse ad salutis.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Quaedam supposita notanda ad hanc
questionem.

1º supponendum est quid intelligatur nomine effectus predestinationis. effectus predestinationis dicitur ille qui de facto conducit ad salutem eternam et oritur ex voluntate Divina predestinante et illum volente in ordine ad hunc finem. unde 1º requiritur ad effectum predestinationis quod sit obiectum amabile a Divina voluntate et propter defectum cuius conditionis omnes supponunt peccatum in se non posse esse effectum predestinationis quia peccatum non potest amari a Deo. 2º requiritur ad hoc ut aliquis sit effectus predestinationis quod de facto aliquo modo conducat ad salutem eternam. hinc licet in creatis possit aliquis esse effectus voluntatis intendentis quibus de facto non conducat ad finem, dummodo ab intendente existimetur conducere id tamen conditione [illegible] non reperitur in Deo, cuius providentia quae in sua [illegible] infallibilis est. 3º requiritur quod a voluntate Divina ametur in ordine ad predictum finem eterne salutis. alii requirunt plures alias conditiones in quibus multum denomine [illegible] ut bene notat Arriaga nos autem ut [illegible] nominali [illegible] vel illud vocavimus effectum predestinationis quod a Deo proveniat ex speciali affectu erga predestinatos et propter finem intentum dandi gloriam ipsis.

Index Disp.um, et Capitulum, quæ in hac m.a De Providentia et prædestinat. cōtinent. et de Reprobatione

Index

27

Dantur

Dantur inimica cupido

Despues D

Pedro Jazinto

De Narvaez y Roxas Señor de

D

